

3342 or 3343

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961138439

ที่ระลึกในพิธีพระราชทานเพลิงศพ

นายวิจิตร แจ่มใส ม.ป.ช., ม.ว.ม.

ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร
วันจันทร์ที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๓

พล.ส.อ.พิทักษ์ กำสรวล

เอกชาลิต-คุณหญิงพันธ์เรื่อ ชงใจยุทธ

น.ท.ลี้กภัย
โยกโยนบุรี

วิภา

องค
วิภากรวี วัฒนชาติโขง

วิภากรวี
วิภากรวี วัฒนชาติโขง

วิภากรวี
วิภากรวี วัฒนชาติโขง

หมายรับสั่งที่ พ๔๕

(แบบ ก.)

สำนักพระราชวัง

๑๕ มกราคม ๒๕๕๓

นายวิจิตร แจ่มใส ม.ป.ช.,ม.ว.ม. อายุ ๖๓ ปี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์ กราบถวายบังคมลาถึงแก่นิจกรรมด้วยอุบัติเหตุทางรถยนต์ที่ทางด่วนชั้นที่ ๒ ปากเกร็ด - บางปะอิน อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๔.๓๐ น.

วันเสาร์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๗.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลาถิตยุทธการ วัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจาตั้งประดับ ปี กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ พระพิธีธรรมสวดพระอภิธรรมเวลากลางคืน กำหนด ๓ คืน.

ประภาพรณพิมพ์/ /ทาน.

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำมายเรียน เจ้าภาพศพ นายวิจิตร แจ่มใส
	เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ
	เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๑๖๕๖

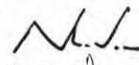
(แบบ ก.)
สำนักพระราชวัง

๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

พระราชทานเพลิงศพ นายวิจิตร แจ่มใส ม.ป.ช.,ม.ว.ม. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์
ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร

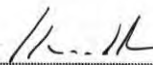
วันอาทิตย์ที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เชิญหีบศพออกตั้งบำเพ็ญกุศล
ณ ศาลาถิตยุทธการ วัดโสมนัสวิหาร ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานโกศแปดเหลี่ยม ฉัตรเบญจาตั้งประดับ
วันจันทร์ที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๕.๐๐ น. เชิญโกศศพแห่เวียนเมรุ
แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้
หม่อมราชวงศ์คอดุลกิติ์ กิติยากร องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการพระราชทานเพลิงศพ.

ประกาศพระณ/พิมพ์/๒๕ /ทาน

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นายวิจิตร แจ่มใส
	เพื่อทราบ
	เครื่องประกอบเกียรติยศที่พระราชทานมานี้ และเจ้าพนักงานผู้มาปฏิบัติ
	เจ้าภาพไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอย่างใดทั้งสิ้น.

ทั้งนี้ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

หมายรับสั่งที่ ๑๕๑๕๐

(แบบ ก.)

สำนักพระราชวัง

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๓

สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้
หม่อมราชวงศ์ศุภกุลกิติ กิตติภกร องคมนตรี เป็นผู้แทนพระองค์ไปในการพระราชทานเพลิงศพ
นายวิจิตร แจ่มใส ม.ป.ช.,ม.ว.ม. ที่เมรุวัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร

วันจันทร์ที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๓ เวลา ๑๗.๐๐ น.

แต่งกายเครื่องแบบปกติขาว ไว้ทุกข์.

ประกาศพระบรมราชโองการ

วัน	หน้าที่
	พนักงานพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นายวิจิตร แจ่มใส
	เพื่อทราบ.

ทั้งนี้ ให้จัดการตามหน้าที่และกำหนดวันตามรับสั่งอย่าให้ขาดเหลือ ถ้าสงสัยก็ให้ถามผู้รับรับสั่ง
โดยหน้าที่ราชการ

ผู้รับรับสั่ง

พระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อม

เมื่อนายวิจิตร แจ่มใส ม.ป.ช., ม.ว.ม. กราบถวายบังคมลาถึงแก่นิจกรรม
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานโกศศพ
น้ำอาบศพ และโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมบำเพ็ญพระราชกุศล ๓ วัน พระราชทานศพ
เมื่อวันเสาร์ที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๓ ณ ศาลาสถิตยुทธการ วัดโสมนัสวิหาร เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร

ในวันจันทร์ที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ ฯพณฯ หม่อมราชวงศ์อดุลกิติ์ กิติยากร องคมนตรี เป็น
ผู้แทนพระองค์ไปในการพระราชทานเพลิงศพ ณ เมรุวัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร
นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณแก่นายวิจิตร แจ่มใส และครอบครัว เป็นล้นพ้น

ครอบครัวของนายวิจิตร แจ่มใส รู้สึกสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็น
ล้นเกล้าล้นกระหม่อมอย่างหาที่สุดมิได้ และขอตั้งสัตยาธิษฐานว่าจะจงรักภักดีต่อเบื้อง
พระยุคลบาทไปตราบชั่วชีวิต

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ
ข้าพระพุทธเจ้า
ครอบครัวแจ่มใส

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับพระราชทาน

มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก ม.ป.ช.

มหาวชิรมงกุฏ ม.ว.ม.

ประถมาภรณ์ช้างเผือก ป.ช.

ประถมาภรณ์มงกุฎไทย ป.ม.

ประมวลภาพพิธีพระราชทานเพลิงศพ

นายวีจิตร แจ่มใส

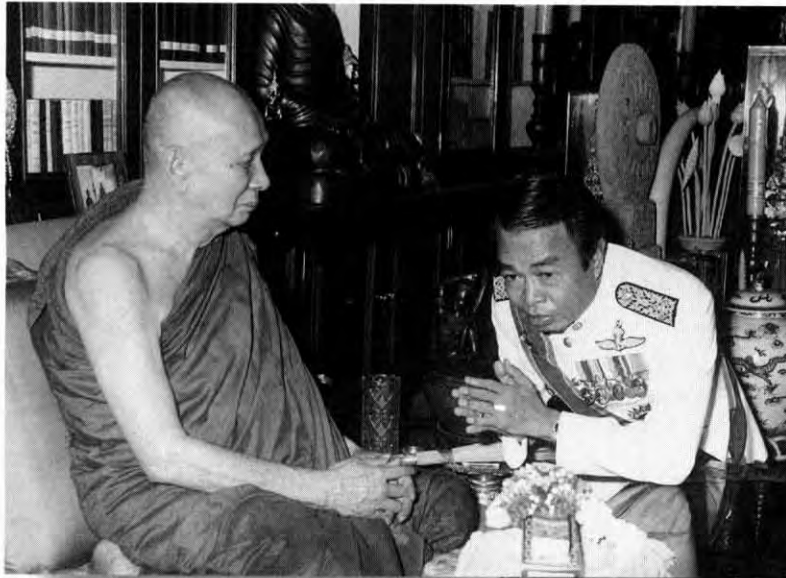

ประวัติ

นายวิจิตร แจ่มใส

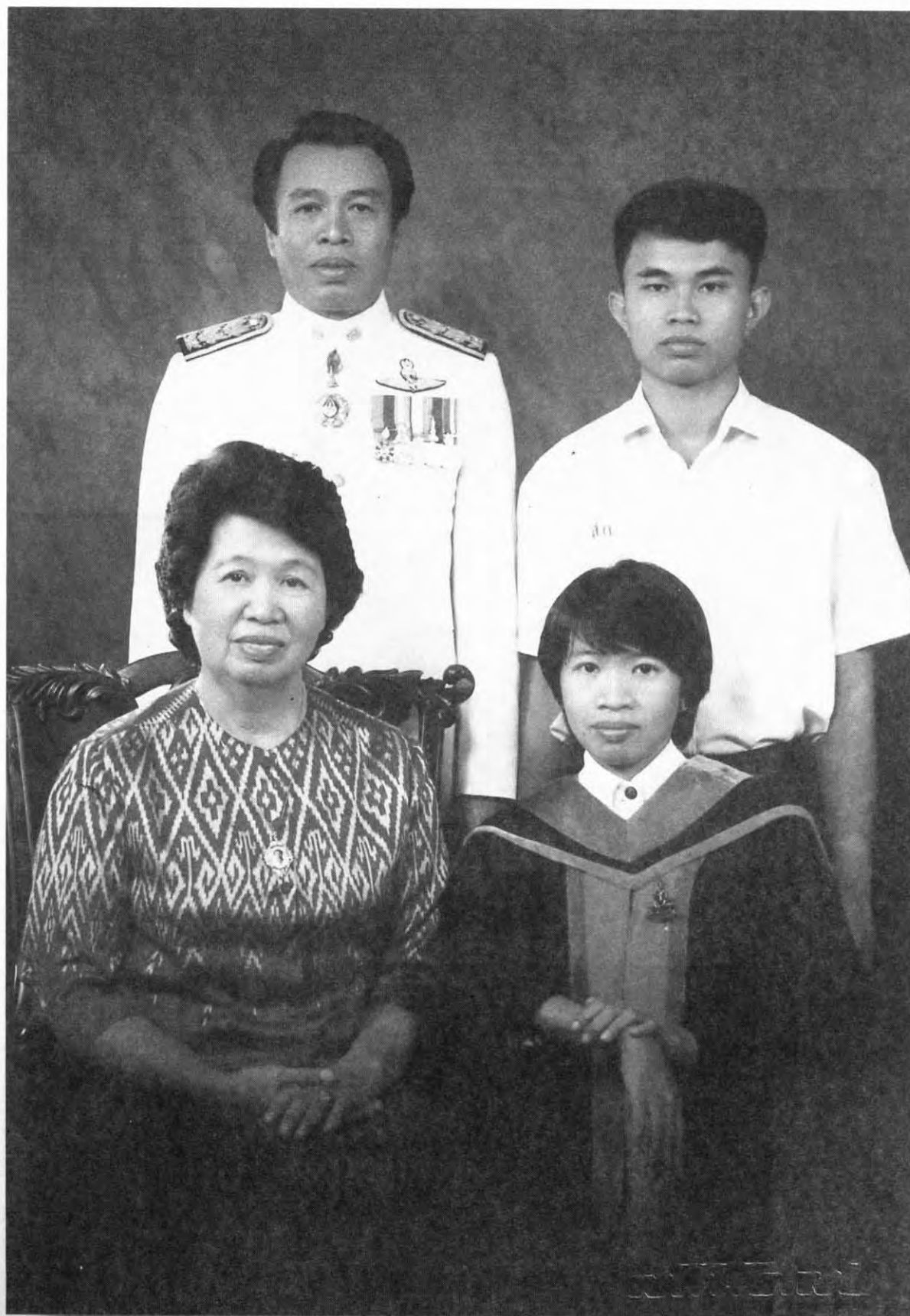

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961138439

ที่ระลึกพิธีพระราชทานเพลิงศพ
นายวิจิตร แจ่มใส

ประวัติและผลงาน

นายวิจิตร แจ่มใส
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์

มาตุภูมิ

เกิดเมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๔๘๐ เป็นชาวอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยกำเนิด

ประวัติการศึกษา

- ชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนระโนดวิทยามูลนิธิ จังหวัดสงขลา
- ประโยคครูประถม (ป.ป.) วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
- ประโยคครูพิเศษมัธยม (พ.ม.) กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ
- ประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาการประชาสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ประกาศนียบัตรชั้นสูง วิชาการเงินและการลงทุน สถาบันการเงินระหว่างชาติ (อเมริกัน อินเตอร์เนลชันแนลแอสซัวร์ันส์ จำกัด)ฮ่องกง
- ประกาศนียบัตรนักปกครองชั้นสูง วิทยาลัยการปกครอง กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
- ประกาศนียบัตรชั้นสูง สถาบันพระปกเกล้า รัฐสภา

การทำงาน

- ครู
- กรรมการผู้จัดการ บริษัทพาณิชย์สยาม จำกัด
- ริเริ่มจัดสร้างนิคมอุตสาหกรรมขนาดย่อมและบริการภาคเอกชน “แสนสุข”

ชีวิตครอบครัว

สมรส และมีบุตรธิดา ๕ คน

- ๑) นางสาวจิรวัดสา แจ่มใส สำเร็จการศึกษาปริญญาโทเศรษฐศาสตร์จาก Middle Tennessee State University ประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่งนักวิชาการพาณิชย์ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์
- ๒) พันตรี สุขญา แจ่มใส สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อย จ.ป.ร. ในตำแหน่งผู้บังคับกองร้อย ร.๑ พัน ๔ รักษาพระองค์ ปัจจุบันเป็นนายทหารนักเรียนโรงเรียนเสนาธิการทหารบก หลักสูตรหลักประจำชุดที่ ๗๘
- ๓) นางสาวจรัสพรรณ แจ่มใส สำเร็จการศึกษาปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ จาก Willamet University ประเทศสหรัฐอเมริกา
- ๔) นายปัญญากร แจ่มใส สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- ๕) นายพรพิศิษฐ์ แจ่มใส สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขารัฐศาสตร์ จาก Syracuse University ประเทศสหรัฐอเมริกา

งานพิเศษ

- อดีตบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ประกันภัยสาร สมาคมประกันภัยแห่งประเทศไทย ๔ ปี
- อดีตบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ทางช้างเผือก ของพรรคสหประชาไทย ๒ ปี
- อดีตอุปนายกสมาคมประกันภัยแห่งประเทศไทย ๔ ปี

แรงบันดาลใจที่เข้ามาสู่แวดวงการเมือง

- ด้วยสภาพชีวิตในวัยเด็กที่เติบโตมาจากความยากไร้ และการได้สัมผัสกับพี่น้องผู้ยากจนและด้อยโอกาสในสังคมมากมาย ได้เกิดความรู้สึกที่จะเข้ามาอาสารับใช้พี่น้องประชาชน เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นในชาติบ้านเมือง เพื่อเป็นการทดแทนคุณต่อแผ่นดินเกิด

ตำแหน่งทางการเมือง

- ๑) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต ๓ จังหวัดนครสวรรค์ ๔ สมัย
- ๒) เป็นเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๒๖-๒๕๓๕
- ๓) เป็นกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร (วิป) พ.ศ. ๒๕๒๙-๒๕๓๕
- ๔) เป็นเลขานุการคณะกรรมการคมนาคม สภาผู้แทนราษฎร มีสถานะเป็นข้าราชการการเมืองประจำรัฐสภา
- ๕) เป็นที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี (พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ) พ.ศ. ๒๕๓๘-๒๕๓๙
- ๖) เป็นประธานกรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับและตรวจรายงาน การประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๙ - ๑๔ มกราคม ๒๕๔๓

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ที่ได้รับ

พระราชทาน

- ๑) ประถมาภรณ์มงกุฎไทย ป.ม.
- ๒) ประถมาภรณ์ช้างเผือก ป.ช.
- ๓) มหาวชิรมงกุฎ ม.ว.ม.
- ๔) มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก ม.ป.ช.

ที่ระลึกพิธีพระราชทานเพลิงศพ
นายวิจิตร แซ่มไฮ

คำไว้อาลัย
แด่
คุณวิจิตร แจ่มใส

การจากไปอย่างกะทันหันของคุณวิจิตร แจ่มใส สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัด นครสวรรค์ นับว่าเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ของครอบครัวแจ่มใสและสภาผู้แทนราษฎร คุณวิจิตร แจ่มใส เป็นนักการเมืองที่มีความรู้ ความสามารถ มีอุดมการณ์และยืนหยัดต่อสู้ด้วยระบอบ ประชาธิปไตยมาโดยตลอด นอกจากนี้คุณวิจิตร แจ่มใสยังได้อุทิศตนเพื่อสังคมและประชาชน อย่างแท้จริง มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และยอมรับโดยทั่วไป คุณวิจิตร แจ่มใส จึงได้รับความไว้วางใจจากประชาชนจนได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์ ถึง ๔ สมัย และได้รับความไว้วางใจให้ดำรงตำแหน่งเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษา รองนายกรัฐมนตรี กรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร ประธานคณะกรรมการเปิดเผยรายงาน การประชุมลับและตรวจรายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร และกรรมการสภาสถาบันพระปกเกล้า

ผมขอแสดงความเสียใจต่อครอบครัวของคุณวิจิตร แจ่มใส ที่ต้องสูญเสียบุคคลสำคัญของครอบครัว และเชื่อว่าไม่เฉพาะแต่ผมเท่านั้นที่รู้สึกเสียใจและอาลัยต่อการจากไปในครั้งนี้ยังมี ประชาชนอีกจำนวนมากที่รัก เคารพ และศรัทธาในผลงานและคุณความดีที่คุณวิจิตร แจ่มใส ได้ สร้างสมไว้ต่างก็มีความรู้สึกเช่นเดียวกัน

ในท้ายที่สุดนี้ ขออำนาจแห่งคุณความดีทั้งหลายที่คุณวิจิตร แจ่มใส ได้สร้างสมมาตลอด ชีวิต ได้โปรดดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของท่านไปสู่สุคติในสัมปรายภพอันเป็นที่พึงปรารถนา

(นายวันมุหะมัดนอร์ มะทา)
ประธานสภาผู้แทนราษฎร

คำไว้อาลัย
แด่
นายวิจิตร แจ่มใส
อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์

ผมขอแสดงความเสียใจกับครอบครัวของนายวิจิตร แจ่มใส ในการจากไปอย่างกะทันหันของท่านจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๓ ที่ผ่านมา

นายวิจิตร แจ่มใส เดิมเป็นชาวอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยกำเนิด แต่ได้มาตั้งหลักฐานและเจริญก้าวหน้าในอาชีพการงานที่จังหวัดนครสวรรค์เป็นเวลานาน เมื่อครั้งที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ถือได้ว่าเป็นผู้หนึ่งที่ได้ประกอบคุณงามความดีอันเป็นประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติไว้ไม่น้อย โดยเฉพาะในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์หลายสมัย อีกทั้งเคยดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง เป็นที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี และเลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และได้มีส่วนร่วมอยู่ในคณะกรรมการอิสระต่าง ๆ ของสภาผู้แทนราษฎรมาโดยตลอด ทำให้สามารถช่วยเหลือพี่น้องประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน ได้เสนอกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนหลายฉบับ และมีส่วนร่วมผลักดันโครงการต่าง ๆ เพื่อกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น

ผมรู้จักกับนายวิจิตร แจ่มใส ในฐานะที่ได้ทำงานการเมืองด้วยกัน และมีโอกาสได้พบกับท่านที่สภาผู้แทนราษฎรบ่อยครั้ง นายวิจิตร แจ่มใส ได้แสดงให้เห็นว่านอกจากจะเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่และขยันตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยสม่ำเสมอแล้ว ท่านยังเป็นผู้ที่มีจิตใจกว้างขวาง จึงมีผู้ที่ให้ความเคารพนับถือและสนิทสนมคุ้นเคยเป็นจำนวนมาก

ขอให้บุญกุศลที่นายวิจิตร แจ่มใส ได้กระทำไว้ในขณะที่ยังมีชีวิตอยู่ ประกอบกับกุศลผลบุญที่ครอบครัวและบรรดาญาติมิตรบำเพ็ญอุทิศให้ จงเป็นผลสำเร็จตามสมควรแก่คติวิสัยในสัมปรายภพ

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

คำไว้อาลัย
แด่
คุณวิจิตร แจ่มใส

ผมได้ทราบข่าวการเสียชีวิตของคุณวิจิตร แจ่มใส จากการประสูติเหตุทางรถยนต์ เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๓ ด้วยความรู้สึกเศร้าสลดใจ คุณวิจิตร แจ่มใสเป็นบุคคลที่ชาว จังหวัดนครสวรรค์ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของ พรรคความหวังใหม่ให้ความเคารพและระลึกถึง ตลอดชีวิตการทำงานทางการเมืองคุณวิจิตร แจ่มใส ได้อุทิศเวลา กำลังกาย กำลังสติปัญญาสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์และเป็นคุณูปการต่อชาติบ้าน เมืองและประชาชนชาวจังหวัดนครสวรรค์เป็นเอนกประการ จนได้รับความเชื่อถือให้ดำรงตำแหน่ง สำคัญทางการเมืองหลายตำแหน่ง อาทิ เลขานุการรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษา รองนายกรัฐมนตรี กรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร และล่าสุดได้รับเลือกให้เป็นประธานคณะกรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับ และตรวจรายงานการประชุม สภาผู้แทนราษฎร และได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

การถึงแก่กรรมของคุณวิจิตร แจ่มใส นับเป็นการสูญเสียบุคคลที่มีคุณค่ายิ่งของสังคมและ ประเทศชาติ ซึ่งนอกจากจะนำความเศร้าโศกมายังครอบครัว ญาติมิตรแล้ว ยังนำความอาลัยมาสู่ ผู้ที่เคยร่วมงานทุกท่าน

ในโอกาสนี้ ผมขอตั้งจิตอธิษฐานให้คุณงามความดี กุศลผลบุญที่ คุณวิจิตร แจ่มใส ได้ ปฏิบัติไว้ตลอดอายุขัย ประกอบกับบุญกุศลที่ครอบครัวตลอดจนบรรดาญาติมิตรได้บำเพ็ญอุทิศให้ จงเป็นปัจจัยหนุนนำให้ดวงวิญญาณของคุณวิจิตร แจ่มใส ประสพสุขสงบในสัมปรายภพตลอด กาลนิรันดร์ เทอญ

พลเอก

(ชวลิต ยงใจยุทธ)

หัวหน้าพรรคความหวังใหม่

คำไว้อาลัย แด่ ส.ส.วิจิตร แจ่มใส

แม้ว่าบุตรชายของ ส.ส.วิจิตร จะไม่ขอให้เขียนคำไว้อาลัยแก่บิดาผู้ที่เป็นที่รัก ผมก็จะขอร้องต่อคณะเจ้าภาพขอเขียนให้จนได้ เพราะผมมีความผูกพันรักใคร่กันอยู่ในหลายสถานะและเพราะเขาเป็นคนดี เป็นคนเก่ง เป็นนักต่อสู้ทางการเมืองอย่างแท้จริง คนหนึ่งที่ควรแก่การรำลึกถึง

ส.ส.วิจิตร เป็นศิษย์รุ่นแรกของผม ถ้าไม่นับรวมเอาการเป็นครูฝึกสอนถึงสองสมัยก่อนหน้านั้น เขาพาผมเพียรเพิ่มวุฒิให้แก่ตน ด้วยการยึดมั่นในหลักการการศึกษาตลอดชีวิต และจะไม่มีวันสายเกินไปที่จะเรียนอยู่ตลอดเวลา ความผูกพันระหว่างครูกับศิษย์นั้นเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๕ เกือบห้าสิบปีมาแล้ว

ส.ส.วิจิตร เข้าสู่ชีวิตการเมืองที่แท้จริงมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๒ สามสิบกว่าปีมาแล้ว ประสบการณ์ทางการเมืองของ ส.ส.วิจิตร นำเลื่อมใสและนำศึกษา เขาทำให้คนนครสวรรค์รักและศรัทธาทั้ง ๆ ที่เขาเป็นคนสงขลา ส.ส.วิจิตรได้ฝากผลงานที่ควรยกย่องจดจำไว้ในสภาผู้แทนราษฎรหลายต่อหลายประการด้วยกัน โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในฐานะของประธานคณะกรรมการ

ทางชีวิตของ ส.ส.วิจิตร ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ เส้นทางชีวิตของเขาเต็มไปด้วยการเสี่ยงภัยและตื่นเต้น เป็นชีวิตของนักต่อสู้ผู้ไม่เคยยอมแพ้และท้อแท้ต่อชีวิต จนสามารถนำพาและประคองชีวิตตนและครอบครัวสู่เป้าหมายปลายทางแห่งเกียรติยศได้เป็นผลสำเร็จ

ขอให้การทำความดีของท่าน ส.ส.วิจิตร จงเป็นผลานิสงค์ ส่งต่อให้วิญญาณอันบริสุทธิ์ มีแต่ความสุข สงบ ในสัมปรายภพ ด้วยเถิด

เดโช สวนานนท์
อดีต อธิบดีกรมศิลปากร และ
สมาชิกสภาข้าราชการธรรมนุญ (สสร.)

อภัยคุณวิจิตร แจ่มใส

วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๓ ในขณะที่ผมกำลังประชุมอยู่ที่สถาบันพระปกเกล้ามีผู้เข้ามาแจ้งให้ทราบว่า คุณวิจิตร แจ่มใส กรรมการสภาสถาบันพระปกเกล้า ประเภทประธานกรรมการประจำสภาผู้แทนราษฎร ประสบอุบัติเหตุและเสียชีวิต ความรู้สึกในตอนนั้นเป็นความรู้สึกที่ไม่อยากเชื่อ เพราะเพิ่งพบคุณวิจิตรท่านไม่นานก่อนหน้านั้น แต่เมื่อรู้แล้วว่าไม่ใช่ข่าวลือ ผมก็ใจหาย... แต่เมื่อนึกถึงคำพระที่ว่า “เศส อปสโม สุขโ” สุขอื่นใดเหนือความตายไม่มี ก็ได้แต่นึกว่า คุณวิจิตร พ้นทุกข์ในชาตินี้แล้ว และด้วยผลบุญที่บำเพ็ญไว้ ก็คงส่งผลให้ท่านมีความสุขในสัมปรายภพด้วย

ผมรู้จักคุณวิจิตร แจ่มใส ในฐานะ “คนบ้านเดียวกัน” เพราะคุณวิจิตร เป็นคนสงขลา และรู้จักท่านในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาเป็นเวลาพอสมควร รู้จักจนเรียกท่านว่า “พี่” ท่านก็เรียกผมว่า “น้อง” มาตลอด ทั้งๆ ที่อยู่ห่างกันมาก สิ่งที่ประทับใจก็คือ ความไม่ถือตัวและความเป็นกันเองที่ท่านมีต่อผู้คน ความจริงในฐานะ ส.ส. และผู้มีวิวุฒิสูงกว่า และความเป็น “เจ้านาย” อาจทำให้คุณวิจิตร อยู่ในฐานะที่จะ “ถือตัว” ได้ แต่คุณวิจิตร กลับปฏิบัติตนตรงกันข้าม คือให้เกียรติผู้อื่นเสมอต้นเสมอปลาย นับเป็นแบบอย่างอันดีที่ผู้ใหญ่อื่นน่าจะยึดถือ

นอกจากการให้เกียรติผู้อื่นแล้ว คุณวิจิตรยังเป็น “ผู้ใฝ่รู้” เป็นอย่างยิ่ง ข้อนี้นิพพานได้ตอนไปดูงานเยอรมันด้วยกันตามคำเชิญของมูลนิธิเนามัน คุณวิจิตร จะฟังการบรรยายด้วยความสนใจ และขอให้ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ คณบดีคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อธิบายให้ฟังตลอดการดูงาน เมื่อสงสัยก็มีการนำมาซักถาม ถกแถลงกันต่อ ทำให้ผมได้ข้อคิดว่าการเรียนรู้มีได้ทุกเพศ ทุกวัย และตลอดเวลา

คุณวิจิตร เป็นแบบอย่างที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ “ความแจ่มใส” ตามนามสกุลท่าน ท่านเป็นผู้มีอารมณ์ขัน และชักชวนให้ผู้อื่นมีอารมณ์ขันตาม นับเป็นคุณสมบัติสำคัญของผู้นำในยุคที่คนไทยกำลังเครียดเพราะวิกฤต

ในสถาบันพระปกเกล้า คุณวิจิตร เองมีความผูกพันกับสถาบันมาตั้งแต่แรก ทั้งในฐานะผู้สนับสนุนให้เกิดสถาบันแห่งนี้ขึ้น และในฐานะนักศึกษารุ่นแรก คุณวิจิตรเป็นคนผลักดันให้มีการรับรองและเทียบหลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักบริหารระดับสูง โดยสถาบันการศึกษาหลายแห่ง อาทิ สถาบันราชภัฏ อานิสงส์นี้ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรดังกล่าว นำประกาศนียบัตรขั้นสูงไปเทียบโอนในเวลาต่อมาหลายคน และผมเองก็กำลังดำเนินการตามแนวทางที่คุณวิจิตร ท่านวางไว้กับสถาบันการศึกษาอื่น ๆ อาทิ มหาวิทยาลัยต่อไป

ในฐานะกรรมการสภาสถาบันพระปกเกล้า คุณวิจิตร เป็นกรรมการสภาผู้หนึ่งที่สำคัญกับกิจกรรมของสถาบันอย่างสม่ำเสมอตลอดมา แม้ว่าภารกิจท่านจะมากเพียงใดก็ตาม หากผมขออวยพรท่านจะยินดีมาร่วมงานในฐานะผู้ใหญ่ของสถาบันโดยตลอด

คุณวิจิตร แจ่มใส จากไปแล้วโดยไม่มีวันกลับ แต่ความทรงจำและแบบอย่างหลายประการ
ที่ดีเท่านั้นที่จะยังคงอยู่ และเป็นแนวทางให้ผู้ศึกษามหาวิทยาลัยชีวิตศึกษา และเอาอย่าง

ผมขอไว้อาลัยแก่ คุณวิจิตร แจ่มใส และขอแสดงความเสียใจต่อครอบครัวแจ่มใส ใน
มรณกรรมครั้งนี้ด้วยใจจริง

ศ.ดร.บวรศักดิ์ อวรรณโณ
เลขาธิการสถาบันพระปกเกล้า

อาลัยแด่ คุณพี.ส.วิจิตร แจ่มใส

วันที่ ๑๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๓ เวลา ๑๔.๕๐ น. ข้าพเจ้าได้รับข่าวจากเพื่อนร่วมงานแจ้งให้ทราบการประสบอุบัติเหตุของคุณพี.ส.วิจิตร แจ่มใสกับคณะ รถยนต์ชนราวเหล็กทางด่วนที่จังหวัดประจวบธานี ทำให้เสียชีวิตหลายคน รวมทั้งคุณพี.ส.วิจิตร แจ่มใส ข้าพเจ้าทำอะไรไม่ถูก แสจนนึกไม่ถึงว่าเรื่องที่เพื่อน ๆ มาแจ้งให้ทราบนั้นคงไม่ใช่พี่ของเราแน่ น้ำตาของข้าพเจ้าไม่สามารถที่อดกลั้นเอาไว้ได้ เพราะเพิ่งจากพี่มาจากการงานศพของคุณพ่อ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๒ นี้เอง ได้ทานข้าวพูดคุยกับพี่ ได้ปรับทุกข์กับคุณพี่ว่าน้องก็ไม่มีใครอีกแล้วเมื่อคุณพ่อได้จากไปแล้ว ก็คงมีแต่คุณพี่เท่านั้น ที่เป็นร่มโพธิ์ทองของน้อง ๆ และหลาน ๆ ทุกคน

ในวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๓ ข้าพเจ้าพร้อมด้วยสามีได้เดินทางโดยเครื่องบินเข้ากรุงเทพฯ เพื่อให้ทันการรดน้ำศพ คุณพี.ส.วิจิตร แจ่มใส ที่วัดโสมนัสวิหาร เวลา ๑๗.๐๐ น.

ตลอดระยะเวลาที่พี.ส.วิจิตร แจ่มใส มีชีวิตอยู่ จะเดินทางมาที่จังหวัดสงขลา เพื่อทำบุญให้คุณแม่ ที่อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา ทุกปีเป็นประจำมิได้ขาด เวลาเดินทางมาก็จะโทร.มาให้น้อง ๆ ทางนี้จัดการของไว้ให้พร้อม แล้วไปพบกันที่วัดร่วมทำบุญและทานข้าวด้วยกันที่วัด ซึ่งต่อไปนี้เรื่องอย่างนี้ก็คงจะไม่มีให้เห็นอีกแล้ว น้อง ๆ ทุกคนมีความเศร้าโศกเสียใจเป็นอย่างยิ่งที่ครอบครัวของเราได้เสียคุณพี่ไปอีกคน คนดี ๆ ของน้อง ๆ อย่างคุณพี่ไม่น่ามาด่วนจากไปอย่างกระทันหันเช่นนี้ อันนับว่าเป็นการจากไป ก่อนวาระอันควรเช่นนี้ยอมทำความเศร้าโศกสลดใจมาให้มากที่สุด

ขออานุภาพคุณพระศรีรัตนตรัย จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของพี่ได้ไปสู่สุคติในสัมปรายภพ สมดังคุณงามความดีที่คุณพี่ได้สร้างสมไว้เทอญ

รักและอาลัยยิ่ง
สิณินุช นิตยาประภา (อุบล)
พรรณิ แจ่มใส

อาลัยพ่อ ผู้เป็นที่รักยิ่ง

หทัยแม่แหลกแล้ว
โอร้อจ้ตรแก้วมาจากไป
ร้าวรานปานขาดใจ
เหตุโชนโยด่วนลา

ลาแล้วสิ....ลาลับ
มีย้อนกลับ.....เอ่ยวาจา
มีมีแม่.....สั่งลา
ดวงชีวา.....แสนอาดรุ

การจากไปอย่างกระทันหันของพ่อ เป็นการยากที่แม่จะทำใจได้ เพราะไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่า พ่อจะจากพวกเราแม่-ลูก ไปอย่างรวดเร็วก่อนเวลาอันควร พ่อเป็นทุกอย่างของครอบครัว มีความสามารถรอบด้านและเป็นผู้นำครอบครัวที่ดี ที่แม่และลูกภูมิใจในตัวพ่อเสมอมา

พ่อจะคอยอบรมสั่งสอน และวางแนวทางการดำเนินชีวิตให้กับลูกทั้งสองได้มีวิชาความรู้ หน้าที่การงานที่เหมาะสม และมีอนาคตที่ดีในวันข้างหน้า พ่อมักจะบอกคนอื่นอยู่เสมอว่าลูกทั้งสองของพ่อเป็นคนดี เพราะมีแม่ที่ดี คอยอบรมสั่งสอนเลี้ยงดู แต่แม่รู้ว่า พ่อเป็นหลักที่คอยประคับประคอง แนะนำดูแลแม่และลูกๆ อย่างใกล้ชิดเสมอมา

นับจากนี้ไป ถึงแม่จะไม่มีพ่ออยู่เคียงข้าง คอยดูแลพวกเราแม่ลูกอีกต่อไป พ่ออย่าได้ห่วงหรือกังวลสิ่งใดเลย เพราะแม่เชื่อว่าลูกทั้งสองจะดูแลแม่แทนพ่อได้อย่างดีที่สุดและสามารถดำเนินชีวิตที่ดีต่อไปได้ พวกเราแม่-ลูกจะมีพ่ออยู่ในใจตลอดเวลา

แม่และลูก ขอกราบอ้อนวอนอาราธนาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายทั้งปวง ที่เรารู้จักกราบไหว้กันมา ขอให้อำนาจคุณความดีที่พ่อได้กระทำมาตลอดชีวิต จงดลบันดาลให้พ่อประสบแต่ความสุขในสัมปรายภพด้วยเทอญ

รักพ่อจ้ะ
แม่
(สมร แจ่มใส)

With Love
For My Wife

My world is filled
with you

Because
is fill

ALL MY LOVE

Happy Birthday

รักและคิดถึง
แม่เสมอ
วันจันทร์
24 ต.ค. 41

ส่งของขวัญบรรดาทุกสิ่งทุกอย่าง
ให้คุณแม่เสมอแม่พิมพ์ในหัวใจ

วันอาทิตย์
24 ต.ค. 42

24 ต.ค. 42

อาลัยพ่อที่รักยิ่ง

การเขียนถึงพ่อของลูกครั้งนี้เป็นการเขียนที่ยากที่สุดในชีวิต เพราะเป็นการเขียนที่พ่อไม่มีโอกาสได้อ่าน อย่างไรก็ตาม ลูกอยากให้พ่อรับรู้ว่าคุณรักพ่อทุกตัวที่ลูกเขียนด้วยน้ำตาและความทุกข์เป็นที่สุด คงสามารถถ่ายทอดความรู้สึกที่ลูกมีต่อพ่อได้บ้าง ถึงแม้จะไม่สามารถแทนความรู้สึกทั้งหมดของลูกที่มีต่อพ่อผู้เป็นที่รักยิ่งได้ การจากไปอย่างกระทันหันของพ่อเป็นความสูญเสียที่โหดร้ายและยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิตของลูก เป็นการจากที่ยากที่จะทำให้ใจให้ยอมรับ และเข้มแข็งว่านับจากนี้..... ลูกจะไม่มีพ่อคอยดูแล เอาใจใส่ และเป็นอะไรอีกหลายอย่างในชีวิตอีกต่อไป เพราะสำหรับลูก ลูกไม่เคยโตในสายตาพ่อ ไม่ว่าจะเวลาจะผ่านไปจนกระทั่งลูกเติบโตจนทุกวันนี้ เท่าที่ลูกจำความได้ นับแต่เล็กจนโต ภาพของพ่อที่ดูแล เอาใจใส่ ปรคับปรคอง อบรมสั่งสอนในการดำเนินชีวิต ยังชัดเจนในความทรงจำเสมอ และคงไม่มีวันที่จะจางหายไปจากใจของลูก

ถึงแม้พ่อจะไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับลูกมากนัก แต่พ่อไม่เคยทำให้ลูกรู้สึกมีความห่างระหว่างเรา พ่อ-ลูก อาจจะเป็นเพราะเราสองพ่อ-ลูก สนิทกันมาก พ่อกับลูกจะคุย เล่าเรื่องต่างๆ กันอยู่เสมอ ลูกเข้าใจดีว่า เวลาช่วงหลังในชีวิตของพ่อเกือบทั้งหมด นับตั้งแต่พ่อเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อุทิศให้กับงาน ที่ต้องเสียสละอย่างสูง อุทิศทั้งแรงกายแรงใจให้กับพี่น้องประชาชน แต่ลูกรู้และเข้าใจอย่างลึกซึ้งดีว่า ภาระอันยิ่งใหญ่เช่นนี้ พ่อเป็นผู้เลือกและตั้งใจที่จะกระทำด้วยความเต็มใจ และเสียสละยิ่ง ลูกตระหนักดีว่าการจะรับเลือกตั้งและได้รับความไว้วางใจให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเรื่องที่ยาก ซึ่งพ่อภูมิใจอย่างยิ่งและทุ่มเทอย่างมากกับการเป็นส.ส. และการที่จะได้รับการกล่าวขานว่าเป็นผู้แทนราษฎรที่ดีนั้น เป็นเรื่องที่เป็นเกียรติอย่างสูง ซึ่งลูกได้ตระหนักเป็นอย่างดี จากคำกล่าวขานถึงพ่อ จากหลายท่านที่มาร่วมในงานสวดพระอภิธรรม พ่อพูดเสมอว่า “พ่อมาจากครอบครัวชาวนา มีฐานะลำบากและยากจน ชีวิตในวัยเด็กต้องดิ้นรนกับความยากลำบาก นานัปการ ด้วยชีวิตที่เติบโตมาจากดิน ทำให้เข้าใจพี่น้องผู้ยากจนและผู้ด้อยโอกาสในสังคมได้เป็นอย่างดี และเพื่อเป็นการทดแทนคุณต่อแผ่นดินเกิด” สิ่งเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจให้พ่อเข้ามาสู่แวดวงทางการเมือง

พ่อของลูกเกิดเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๐ ที่อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เป็นบุตรนายไผ่ซันและนางเลียบ แจ่มใส พ่อเล่าว่า ปู่กับย่า (ของลูก) เป็นครอบครัวชาวนา ฐานะยากจน และประกอบอาชีพค้าขายเล็กๆ น้อยๆ แต่พื้นฐานที่เป็นคนขยันหมั่นเพียรและมีความอดุสาหะ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้ถ่ายทอดมาสู่พ่อ พ่อจะต้องช่วยปู่-ย่า หาเงิน ส่วนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายในครอบครัว เพราะพ่อยังมีน้องสาวอีก ๒ คน คืออาบและอาเอียด และส่วนหนึ่งเพื่อไว้เป็นค่า

เล่าเรียนของพ่อ ลูกนึกภาพความลำบากอย่างมากของพ่อในวัยเด็กตามที่พ่อเล่าให้ฟัง ซึ่งแตกต่างกันอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับชีวิตในวัยเด็กของลูกกับน้องที่พ่อและแม่ เลี้ยงดู พุ่มพุกเป็นอย่างดี พ่อบอกลูกว่า พ่อมีชุดนักเรียนเพียงชุดเดียว ไม่มีถุงเท้า รองเท้าใส่เหมือนคนอื่น ๆ ระยะทางจากบ้านไปโรงเรียนค่อนข้างไกลห่างกันหลายกิโลเมตร ซึ่งต้องใช้การเดินเท้าระหว่างทาง พ่อไม่ใช่แค่เดินไปเรียนเช่นเด็กคนอื่น ๆ แต่พ่อจะช่วยปู่-ย่าแบกกระสอบข้าวสาร หรืออาหารแห้งเพื่อไปค้าขาย

ในเมืองด้วย พ่อเป็นคนที่ไม่ใฝ่เรียนและเพียรพยายามในการศึกษาหาความรู้ และนี่ก็เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่พ่อถ่ายทอดและปลูกฝังมาสู่ลูก พ่อพูดเสมอถึงความสำคัญของการศึกษา และการสร้างคุณค่าให้ตัวเองโดยการมีวิชาความรู้ติดตัว เพราะจะเป็นสมบัติที่ติดตัวเราไปจนตาย หลังจากเรียนจบชั้นมัธยมที่สงขลา พ่อขอปู่-ย่ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ โดยมาอาศัยอยู่ที่วัดบูรณศิริ มาตยาราม และเรียนจบวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา แต่พ่อก็ไม่ได้ยุติการศึกษาแต่เพียงเท่านั้น ยังเพียรพยายามใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมตลอดเวลา แม้กระทั่งก่อนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต พ่อกำลังศึกษาอยู่ที่สถาบันราชภัฏ และกำลังจะสำเร็จการศึกษาในเดือนเมษายน ๒๕๔๓ นี้ หลังจากนั้นพ่อมีโครงการที่จะศึกษาต่อระดับปริญญาโท ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อย่างไรก็ตาม ลูกภูมิใจที่สุดที่เกิดเป็นลูกพ่อที่เป็นนักสู้เต็มตัว พ่อไม่เคยท้อแท้หรือสิ้นหวังกับชีวิต ความยากจนไม่ได้เป็นอุปสรรคในการสร้างความสำเร็จให้กับพ่อ กลับเป็นพลังผลักดันชีวิตให้พ่อต้องต่อสู้ดิ้นรนและสร้างฐานะมาจนทุกวันนี้ จนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ที่พ่อเพียรพยายามสร้างสมคุณความดี และชื่อเสียงเกียรติยศเพื่อวงศ์ตระกูล คงเหลือไว้แต่อนุสรณ์คุณความดีที่ให้ลูกหลานยึดเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตภายใต้ภาคน้ำสืบทอด

ครอบครัวของเรา เพิ่งเสร็จพิธีพระราชทานเพลิงศพคุณปู่ไปเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ซึ่งพ่อก็จัดการทุกอย่างให้คุณปู่เป็นครั้งสุดท้ายอย่างสมเกียรติและดีที่สุด ด้วยตัวเอง คุณปู่จากพวกเราไปอย่างสงบด้วยโรครักษาเมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๒ ซึ่งหลังจากคุณย่าเสียชีวิตไปเมื่อ ๗ ปีที่แล้ว พ่อก็รับคุณปู่เข้ามากรุงเทพฯ ให้การดูแลรักษายามป่วยไข้เป็นอย่างดี ซึ่งพ่อก็เป็นแบบอย่างของการเป็นลูกที่ดีที่มีความกตัญญูกตเวทิต่อบิดามารดา และพร้อมสอนให้ลูกระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่เสมอ โดยเฉพาะพระคุณแม่ เป็นโชคดีของลูกอย่างหนึ่งที่มีพ่อ-แม่ที่ประเสริฐ ต่างพร้อมอบรมสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี มีความรักและกตัญญูรู้คุณต่อพ่อ-แม่ ที่สามารถเสียสละและทำได้ทุกอย่างเพื่อลูก ซึ่งชาตินี้ลูกคงไม่สามารถทดแทนพระคุณได้หมด

พ่อเป็นคนมัธยัสต์และรู้จักใช้เงิน พ่อจึงพำสอนให้ลูกรู้จักใช้เงิน และไม่ให้ยึดติดอยู่กับ วัตถุสิ่งของหรือเงินทอง ซึ่งมีวันหมดไป แต่สำหรับลูกๆ พ่อเป็นผู้ให้ตลอด มาจนถึงวาระสุดท้าย ของชีวิต ซึ่งพ่อเองยังไม่ได้พัก ผ่อนและใช้ชีวิตอย่างสุขสงบ ตามที่พ่อปรารถนากับลูกในระยะ หลัง เนื่องจากสุขภาพพ่อไม่ ค่อยแข็งแรงนัก แต่พ่อก็เข้ม แข็งเสมอ ไม่ไว้วางยหรือ ท้อถอย พ่อใช้ชีวิตมาตลอด อดทนและเข้มแข็ง นี่คือ คุณสมบัติประจำตัวของพ่อ

พ่อเป็นคนมีระเบียบวินัยและค่อนข้างเข้มงวด ทำให้หลายคนมองว่าพ่อเป็นคนดุ โดย ดูจากภาพลักษณ์ภายนอก เพราะพ่อก็ไม่ค่อยยิ้มบ่อยนัก แต่โดยเนื้อแท้ถ้าใครได้เข้ามาสัมผัสและพูดคุยจะรู้ว่าพ่อเป็นคน จิตใจดีเป็นที่สุด นอกจากนั้นพ่อยังเป็นคนละเอียดอ่อนและอ่อนโยนมาก กับครอบครัว พ่อไม่เคยลืมนายละเอียดเล็กน้อยในชีวิต พ่อจะจำวันเกิดพวกเรา แม่ ลูกได้เสมอ พ่อจะสรรหาการ์ดสวยๆ และเขียนข้อความดีๆ ที่น่าประทับใจและเป็นกำลังใจให้แม่และ ลูกเสมอ และเมื่อพ่อโกรธลูกมีวิธีทำให้พ่อหายโกรธและยิ้มได้ โดยการเข้าไปกอดพ่อและหอมแก้ม พ่อแรงๆ ซึ่งก็มีลูกคนเดียวที่ใช้วิธีนี้กับพ่อได้ ตั้งแต่เล็กจนโตถึงปัจจุบัน

สิ่งหนึ่งที่พ่อพยายามปลูกฝังลูกๆ อย่างมากคือเรื่องของการเป็นคนดีซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่ง ลูกไม่แปลกใจเลย ที่เบื้องหลังที่พ่อทิ้งไว้ คือเสียงสรรเสริญในคุณงามความดี ความซื่อสัตย์ สุจริต ที่พ่อเพียรสร้างสมมาตลอดชีวิต นอกจากนี้พ่อยังสนับสนุนให้ลูกๆ มีการศึกษาที่ดี เพราะความรู้ จะเป็นสมบัติที่ติดตัวลูกไปตลอด ต่างกับทรัพย์สินเงินทองที่มีวันหมดไป พ่อเห็นความสำคัญของ การศึกษาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการที่พ่อพยายามผลักดันให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยที่ จังหวัดสวรรคค จันทบวงมหาวิทยาลัยรับเข้าร่วมดำเนินการ

ในบั้นปลายชีวิตของพ่อ พ่อควรได้พักผ่อนและใช้ชีวิตอย่างมีความสุข เป็นรางวัลชีวิต ของความเหนื่อยยากที่พ่อต้องต่อสู้มาตลอด แต่พ่อก็มาถึงวาระสุดท้ายของชีวิตในเวลาที่น่าพอใจ เกินไป แต่แม่ ลูกและน้องภูมิใจที่สุดในตัวพ่อ จนถึงปัจจุบันนี้ นับได้ว่าพ่อประสบความสำเร็จสูงสุดในชีวิต พ่อสามารถเลือกทำในสิ่งที่พ่อต้องการและทำได้อย่างดี และได้รับเกียรติยศอย่างสูงในชีวิต

จากการที่พ่อได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นมหาปรมาภรณ์ช้างเผือก

ถึงแม้ว่า ลูกจะหวังเป็นอย่างยิ่งที่จะให้พ่ออยู่กับลูกนานๆ ต้องการให้พ่อเป็นกำลังใจและเห็นลูกประสบความสำเร็จในชีวิตที่ดี ซึ่งลูกทั้งสองเป็นตัวแทนมาทุกวันนี้ เพราะการสร้างเสียสละและสั่งสอนของพ่อ ที่ได้ลงแรงปลูกฝังวางแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมและถูกต้อง ขอให้ดวงวิญญาณของพ่ออย่าได้หวั่นหรือกังวลสิ่งใดเลยโดยเฉพาะแม่ ตึกและโตจะดูแลแม่อย่างดีที่สุด

พ่อจำ จนมาถึงบรรทัดนี้ ลูกก็ไม่สามารถเขียนความรู้สึกที่ลูกมีต่อพ่อออกมาได้ทั้งหมด รวมทั้งพระคุณอันยิ่งใหญ่ของพ่อที่ลูกยังไม่มีโอกาสทดแทนคุณ อย่างไรก็ตาม การที่ลูกและน้องเติบโตและมีหน้าที่การงานที่มั่นคงในหน้าที่ราชการจนทุกวันนี้ ตามเจตนารมณ์ของพ่อ ก็นับเป็นความสำเร็จระดับหนึ่ง ซึ่งตึกและโตคงไม่ทำให้พ่อผิดหวัง พ่อจะเป็นสิ่งประเสริฐที่ฝังงมที่ติดอยู่ในใจและความทรงจำของแม่ ตึกและโต ตลอดไป ขอให้ดวงวิญญาณของพ่อที่ได้สร้างสมคุณงามความดี ประกอบกับผลบุญกุศลที่ครอบครัวและญาติมิตรได้อุทิศให้ จงเป็นปัจจัยหนุนนำให้พ่อไปสู่สุคติในสัมปรายภพเทอญ

กราบแทบเท้าพ่อด้วยความเคารพรักยิ่ง

รักพ่อมากที่สุดในโลก

ลูกตึก

จิรวัดสา แจ่มใส

ฉ.ค.ฉ. ๒๕๔๓

รับใช้ใกล้ชิด ต้องวิจิตร แจ่มใส
ความดีที่ข้าพเจ้าตั้งใจจะกระทำเพื่อในหลวง
ในโอกาสมหามงคล

เฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ

๑. จะสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
๒. จะปฏิบัติตามแนวพระราชดำริ พระบรมราโชวาท และกระแสพระราชดำรัสที่พระราชทานไว้
๓. จะปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้แทนที่ดีของปวงชนตามรัฐธรรมนูญ

คลตติ
“แจ่มใส” ติด
มีทุกขโศก
จะเสกสรรค์

บอก “วิจิตร”
ถึงลำบาก
ก็จะสู้
จน “แจ่มใส”

ปีใหม่
ถึงราษฎร
โรคภัย
สุขสบาย

มิตรแท้
แสนเสียด
ก็จะทน
นครสวรรค์

ใจ “วิจิตร”
นครสวรรค์
เพียงจ่านรรจ์
ให้ตั้งใจ

และเพื่อนยาก
สักเพียงไหน
จนสุดใจ
สุขสันต์เอย

ด้วยรักและปรารถนาดี

จาก

วิจิตร แจ่มใส

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์

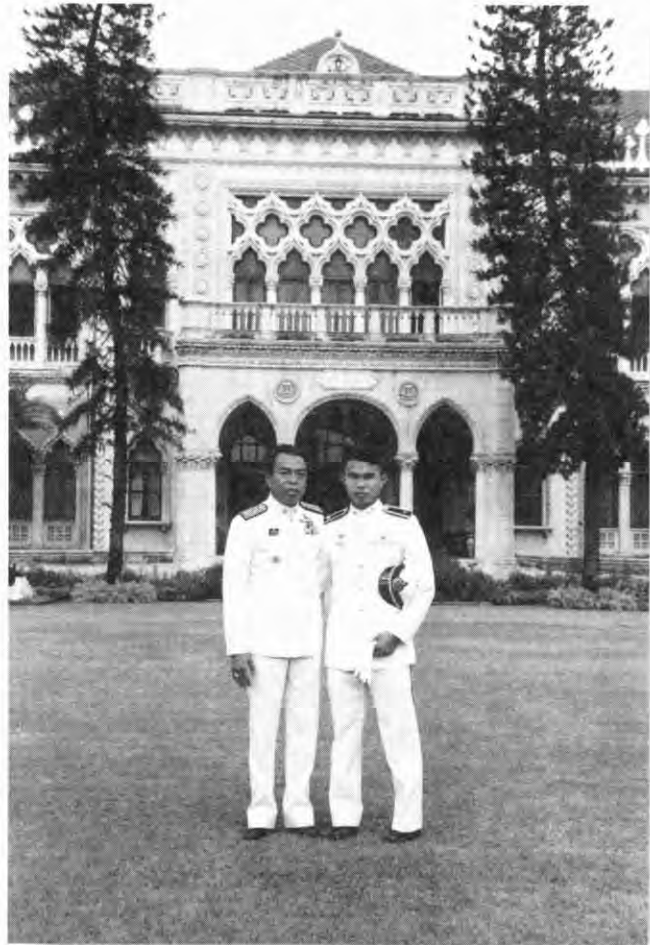
โทร. (๐๕๖) ๒๒๕-๗๖๑ มือถือ (๐๘) ๙๓๖-๒๕๕๑

อาลัยพ่อที่รักยิ่ง

การเกิด - แก่ - เจ็บ - ตาย เป็นสิ่งที่มนุษย์เราทุกคนหนีไม่พ้น เพียงแต่สิ่งที่ว่านี้จะเกิดขึ้นช้าหรือเร็วเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุของคุณพ่อซึ่งเกิดขึ้นเร็วมากมันเป็นความรู้สึกไม่อยากเชื่อว่ามันจะเกิดขึ้นกับครอบครัวของเรา เพราะคุณพ่อเป็นผู้นำเป็นแบบอย่างและทุกสิ่งทุกอย่างสำหรับครอบครัว ตั้งแต่เล็กจนโตผมจำได้ว่าคุณพ่อต่อสู้และฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย คุณพ่อบอกว่าคุณปู่คุณย่าเป็นชาวนา ฐานะทางบ้านลำบากมากคุณพ่อต้องหาเลี้ยงตัวเองตั้งแต่เด็ก ๆ เรียนหนังสือไปด้วยก็ต้องขายของไปด้วย จนกระทั่งมีโอกาสเข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ ก็ต้องอาศัยวัดอยู่ คุณพ่อทำงานมาหลายอย่างกว่าจะสร้างตัวเองและครอบครัวได้ คุณพ่อเริ่มเล่นการเมืองตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๖ โดยการชักนำของคุณสวัสดิ์ คำประกอบ อธิบดีรัฐมนตรีและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์หลายสมัย ด้วยเป็นคนที่มีความทุ่มเทให้กับงานทางการเมือง และให้ความจริงใจกับชาวนนครสวรรค์ ทำให้คุณพ่อได้รับความไว้วางใจจากชาวนนครสวรรค์ให้เป็นผู้แทนของชาวบ้านมาถึง ๔ สมัย

เมื่อได้เป็นผู้แทนฯทำให้คุณพ่อมีเวลาให้ครอบครัวน้อยลง แต่คุณพ่อก็ไม่ได้ละเลยหน้าที่ของหัวหน้าครอบครัว คุณพ่อมักจะหาเวลาว่างนัดทานข้าวและถามถึงการทำงานของลูก ๆ และ ถามความเห็นเรื่อง การบ้านการเมือง และสิ่งที่คุณพ่อไม่ได้เลยทุกครั้งที่มีการพูดคุยกัน พ่อจะมีอะไรมาสอนให้เป็นข้อคิดเสมอ และตลอดเวลาการทำงานคุณพ่อไม่เคยบ่นให้ลูก ๆ ฟัง หรือรับทราบปัญหาต่าง ๆ เลย จะมีแต่สุขภาพร่างกายที่ป่วยด้วยโรคเบาหวาน แต่คุณพ่อก็ดูแลตัวเองทุกอย่างไม่เคยเอาสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มาบั่นทอนกำลังใจได้เลย คุณพ่อบอกว่าเมื่อลูกเรียน ก็อยากให้เรียนให้ดีที่สุด เมื่อโตขึ้นได้ทำงานรับราชการ ก็ต้องทำหน้าที่อย่า

บกพร่อง คุณพ่อสอนเสมอว่าทำ
อะไรก็ตาม “ขอให้เป็นคนดี”
และเมื่อวันที่คุณพ่อต้องจากเราไป
สิ่งหนึ่งซึ่งครอบครัวเราได้รับก็คือ
ผู้มาในงานเพื่อแสดงความเสียใจ
ต่อครอบครัวของเรานั้นมากเหลือ
เกินไม่ว่าจะเป็นท่านนายกรัฐมนตรี,
ท่านรัฐมนตรี และท่านสมาชิก
สภาผู้แทนราษฎรต่าง ๆ แต่ก็ยัง
ไม่เท่ากับคำพูดเพียงคำเดียวที่ทุก
คนพูดกับผมในงานครั้งนี้ก็คือ
“พ่อของหนูเป็นคนดีจริง ๆ”

ไม่ว่าดวงวิญญาณ
ของคุณพ่อจะอยู่ที่ใด ลูก
ขอให้พ่อรู้ไว้ว่า ลูกจะทำ
ทุกอย่างในสิ่งที่ถูกต้อง
คำสอนของคุณพ่อลูกจะ
ไม่ลืม ลูกภูมิใจที่ได้เกิด
มาเป็นลูกพ่อ พ่อที่ทุกคน
กล่าวถึงในสิ่งดี ๆ และ
ได้รับพระมหากรุณาธิคุณ
พระราชทานเครื่องราช
อิสริยาภรณ์ มหาปรมา
ภรณ์ช้างเผือก เป็นเกียรติ
แก่วงศ์ตระกูล และหาก

ชาติหน้ามีจริงขอให้เราเกิดเป็นพ่อลูกกันตลอดไป ด้วยบุญและคุณงามความดีที่คุณพ่อทำมา ได้โปรด
จงโน้มนำและส่งเสริมให้ดวงวิญญาณของคุณพ่อไปสู่สุคติในสัมปรายภพเป็นสุขชั่ววันรันดร์

รักและอาลัยยิ่ง
พ.ต.สุขญา แจ่มใส

ที่ระลึกพิธีพระราชทานเพลิงศพ

นายวิจิตร แจ่มใส

שאלות
שאלות
שאלות
שאלות

ที่ระลึกพิธีพระราชทานเพลิงศพ
นายวิจิตร แจ่มใส

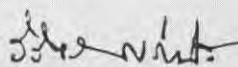
จากลูกชานามาเป็นผู้แทน

ผมเกิดในครอบครัวชานา เช่นเดียวกับพี่น้องเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศที่ต้องต่อสู้กับความยากลำบากนานปีการ ด้วยชีวิตที่เติบโตมาจากดินจึงทำให้ผมสัมผัสรู้จักและเข้าใจชีวิตพี่น้องผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสในสังคมเป็นอย่างดี ผมฝันอยู่เสมอว่าถ้ามีโอกาสได้รับใช้ประเทศชาติ ผมจะช่วยเหลือพี่น้องให้หลุดพ้นจากความทุกข์ยากให้จงได้ ผมจึงอาสาเข้ามาเป็นผู้แทน เพื่อสานฝันของผมให้เป็นจริง

ถึงวันนี้ พี่น้องได้กรุณาให้ความไว้วางใจแก่ผม เลือกผมเป็นผู้แทนมาแล้ว ๔ สมัย ตั้งแต่ปีพ.ศ. ๒๕๒๙ จนถึงปัจจุบัน ตลอดระยะเวลากว่า ๑๐ ปีที่ผ่านมา ผมได้ทำหน้าที่ ที่พี่น้องมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ ได้ต่อสู้เป็นปากเสียงให้พี่น้องในสภา ได้เสนอกฎหมายและมีส่วนในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่สำคัญ ๆ หลายฉบับ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อพี่น้องประชาชนโดยตรง ได้เสนอนโยบายและตั้งกระทู้ถามที่สำคัญ ๆ หลายเรื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วนและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่พี่น้องประชาชน ผมได้ทุ่มเททำงานโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก ได้ประสานงานและผลักดันงบประมาณและโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาและสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ท้องถิ่น คิดเป็นเงินงบประมาณไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ ล้านบาท เป็นโครงการจำนวนมากทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและบริการขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ตลอดจนโครงการพัฒนาแหล่งน้ำทั้งในเขตและนอกเขตชลประทานได้ผลักดันสนับสนุนส่งเสริมโครงการด้านการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ได้จัดทำโครงการฝึกอบรมและทัศนศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้แก่คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) อาสาสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ติดต่อกันเป็นประจำทุกปี

ผมจึงขอถือโอกาสนี้ รายงานให้พี่น้องประชาชนได้ทราบ สำหรับผลงานที่ผมได้ทำเพื่อพี่น้องและที่นำมารวบรวมไว้ในหนังสือเล่มนี้ เป็นแต่เพียงบางส่วนและคัดมาเฉพาะที่ดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๔๐ และต้นปีงบประมาณ ๒๕๔๑ เท่านั้น ผมขอให้คำมั่นต่อพี่น้องทุกท่านว่า ผมจะไม่ทำให้พี่น้องผิดหวังจะพยายามดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อนำความผาสุกร่มเย็นมาสู่พี่น้อง พร้อมทั้งจะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่พื้นที่ในเขตเลือกตั้งและจังหวัดนครสวรรค์เป็นส่วนรวมตลอดไป

ด้วยความรักและความปรารถนาดี

(นายวิจิตร แจ่มใส)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์ ๔ สมัย

โครงการต่าง ๆ

ที่ **ส.ส. วิจิตร แจ่มใส**

ผลักดัน **เงินงบประมาณ**

ใน **ปีงบประมาณ**

๒๕๔๐ - ๒๕๔๑

๑

**โครงการปรับปรุง
สำนักงานประชาสงเคราะห์
จังหวัดนครสวรรค์**

ขนาดกว้าง ๗.๕๐ เมตร ยาว ๘.๐๐ เมตร
สูง ๔.๐๐ เมตร ขนาดพื้นที่อาคาร
๖๐ ตารางเมตร จำนวน ๑ ห้อง ภายใน
ศาลากลางจังหวัดนครสวรรค์ พร้อมปรับ
ปรุงระบบไฟฟ้าภายในและติดตั้งเครื่อง
ปรับอากาศ จำนวน ๑๒ รายการ
งบประมาณ ๑๘๐,๐๐๐ บาท

๒

**โครงการฝึกอบรม
ส่งเสริมอาชีพอาสาพัฒนาชุมชน
อ.ตากฟ้า, อ.ตากลี,
อ.หนองบัว และอ.ไพศาลี**

อช. ที่เข้ารับการฝึกอบรมจำนวน ๗๒๖ คน
งบประมาณดำเนินการ ๕๗๖,๗๕๐ บาท

๓

**โครงการฝึกอบรม
เพิ่มพูนประสิทธิภาพ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล
(อบต.) อ.ตากลี**

สมาชิก อบต. ที่เข้ารับการฝึกอบรม
จำนวน ๓๐๔ คน
งบประมาณดำเนินการ ๑๗๐,๘๖๐ บาท

๔

**โครงการฝึกอบรม
ส่งเสริมอาชีพสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล อ.หนองบัว**

สมาชิก อบต. ที่เข้ารับการฝึกอบรม
จำนวน ๒๕๒ คน
งบประมาณดำเนินการ ๑๐๕,๔๖๐ บาท

๕

**โครงการฝึกอบรม
ส่งเสริมอาชีพสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล อ.ตากฟ้า**

สมาชิก อบต. ที่เข้ารับการฝึกอบรม
จำนวน ๒๑๔ คน
งบประมาณดำเนินการ ๘๙,๔๑๐ บาท

๖

**โครงการฝึกอบรม
ส่งเสริมอาชีพสมาชิก
องค์การบริหารส่วนตำบล อ.ไพศาลี**

สมาชิก อบต. ที่เข้ารับการฝึกอบรม
จำนวน ๒๓๖ คน
งบประมาณดำเนินการ ๙๕,๒๔๐ บาท

๗

**สมทบค่าใช้จ่ายการแข่งขัน
ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในระดับอำเภอ
รวม ๔ อำเภอ ดังนี้**

- (๑) อำเภอตากลี
- (๒) อำเภอตากฟ้า
- (๓) อำเภอไพศาลี
- (๔) อำเภอหนองบัว

รวม ๓๔ ตำบล ๓๖๑ หมู่บ้าน มีนักกีฬาที่เป็นกำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, แพทย์ ประจำตำบล, สารวัตรกำนัน, ผู้ช่วยผู้ใหญ่ บ้านเข้าร่วมแข่งขัน
รวม ๑,๑๘๐ คน
งบประมาณดำเนินการ ๗๖๖,๙๗๐ บาท

๘

โครงการฝึกอบรม

คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.)

ตามหลักสูตรการพัฒนาประชาธิปไตย
องค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

(๑) อ.ตาศลีย์ จำนวน ๑๐ ตำบล ๑๐๘
หมู่บ้าน ๑,๖๒๐ คน

(๒) อ.ตากฟ้า จำนวน ๗ ตำบล ๗๓
หมู่บ้าน ๑,๐๙๕ คน

(๓) อ.ไพศาลี จำนวน ๘ ตำบล ๘๕
หมู่บ้าน ๑,๒๗๕ คน

(๔) อ.หนองบัว จำนวน ๙ ตำบล ๙๕
หมู่บ้าน ๑,๔๒๕ คน

งบประมาณดำเนินการ ๒,๕๒๕,๒๓๒ บาท

๙

ปรับปรุงสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ โดยดำเนินการดังนี้

(๑) ปรับปรุงฝาผนังห้อง (เดิมฝาผนังไม้)
ด้วยแผ่นยิปซัมบอร์ดทาสี ขนาดกว้าง ๔.๐๐ เมตร
ยาว ๖.๐๐ เมตร สูง ๓.๕๐ เมตร
เนื้อที่ ๒๔ ตารางเมตร

(๒) ติดตั้งบานกระจก หน้าต่าง ประตู บานเลื่อน
กระจกกรอบอลูมิเนียม

(๓) ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ
ขนาด ๒๕,๐๐๐ บีทียู ๑ เครื่อง

สถานที่ดำเนินการ ที่ว่าการอำเภอหนองบัว
จังหวัดนครสวรรค์ อาคารเดิมเป็นไม้ ๒ ชั้น
สำนักงานพัฒนาชุมชนอยู่ชั้นที่ ๒
งบประมาณดำเนินการ ๘๐,๐๐๐ บาท

๑๐

ปรับปรุงสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอตาศลีย์ จังหวัดนครสวรรค์ โดย ดำเนินการดังนี้

(๑) ปรับปรุงฝาผนังห้อง (เดิมฝาผนังไม้)
ด้วยแผ่นยิปซัมบอร์ดทาสี ขนาดกว้าง ๔.๐๐ เมตร
ยาว ๖.๐๐ เมตร สูง ๓.๕๐ เมตร
เนื้อที่ ๒๔ ตารางเมตร

(๒) ติดตั้งบานกระจก หน้าต่าง ประตู
บานเลื่อน กระจกกรอบอลูมิเนียม

(๓) ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ
ขนาด ๒๕,๐๐๐ บีทียู ๑ เครื่อง

สถานที่ดำเนินการ ที่ว่าการอำเภอตาศลีย์ จังหวัด
นครสวรรค์ อาคารเดิมเป็นไม้ ๒ ชั้น
สำนักงานพัฒนาชุมชนอยู่ชั้นที่ ๒
งบประมาณดำเนินการ ๘๐,๐๐๐ บาท

๑๑

ปรับปรุงสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ โดยดำเนินการดังนี้

(๑) ปรับปรุงฝาผนังห้อง (เดิมฝาผนังไม้)
ด้วยแผ่นยิปซัมบอร์ดทาสี ขนาดกว้าง ๔.๐๐
เมตร ยาว ๖.๐๐ เมตร สูง ๓.๕๐ เมตร
เนื้อที่ ๒๔ ตารางเมตร

(๒) ติดตั้งบานกระจก หน้าต่าง ประตู
บานเลื่อน กระจกกรอบอลูมิเนียม

(๓) ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ
ขนาด ๒๕,๐๐๐ บีทียู ๑ เครื่อง

สถานที่ดำเนินการ ที่ว่าการอำเภอไพศาลี
จังหวัดนครสวรรค์ อาคารเดิมเป็นไม้
๒ ชั้น สำนักงานพัฒนาชุมชนอยู่ชั้นที่ ๒
งบประมาณดำเนินการ ๘๐,๐๐๐ บาท

๑๒

ปรับปรุงสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ โดยดำเนินการดังนี้

(๑) ปรับปรุงฝาผนังห้อง (เดิมฝาผนังไม้)
ด้วยแผ่นยิปซัมบอร์ดทาสี ขนาดกว้าง ๔.๐๐
เมตร ยาว ๖.๐๐ เมตร สูง ๓.๕๐ เมตร
เนื้อที่ ๒๔ ตารางเมตร

(๒) ติดตั้งบานกระจก หน้าต่าง ประตู
บานเลื่อน กระจกกรอบอลูมิเนียม

(๓) ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ
ขนาด ๒๕,๐๐๐ บีทียู ๑ เครื่อง

สถานที่ดำเนินการ ที่ว่าการอำเภอตากฟ้า
จังหวัดนครสวรรค์ อาคารเดิมเป็นไม้
๒ ชั้น สำนักงานพัฒนาชุมชนอยู่ชั้นที่ ๒
งบประมาณดำเนินการ ๘๐,๐๐๐ บาท

๑๓

โครงการจัดหาโอ่งน้ำ

ขนาดจุน้ำ ๒,๐๐๐ ลิตร จำนวน ๑,๔๖๐ ใบ
โดยจัดสรรดังนี้ (๑) อ่างเก็บน้ำ จำนวน ๗ ตำบล
๗๓ หมู่บ้าน ๆ ละ ๒๐ ใบ ๑ ใบ/ครอบครัว
สถานที่ดำเนินการ

- ตำบลอุดมธัญญา ๑๔ หมู่บ้าน
จำนวน ๒๘๐ ใบ ๒๘๐ ครอบครัว
 - ตำบลตากฟ้า ๘ หมู่บ้าน
จำนวน ๑๖๐ ใบ ๑๖๐ ครอบครัว
 - ตำบลสุขสำราญ ๑๒ หมู่บ้าน
จำนวน ๒๔๐ ใบ ๒๔๐ ครอบครัว
 - ตำบลเขาทรายธง ๘ หมู่บ้าน
จำนวน ๑๖๐ ใบ ๑๖๐ ครอบครัว
 - ตำบลหนองพิกุล ๑๑ หมู่บ้าน
จำนวน ๒๒๐ ใบ ๒๒๐ ครอบครัว
 - ตำบลพุนกยูง ๑๐ หมู่บ้าน
จำนวน ๒๐๐ ใบ ๒๐๐ ครอบครัว
 - ตำบลลำพยนต์ ๑๐ หมู่บ้าน
จำนวน ๒๐๐ ใบ ๒๐๐ ครอบครัว
- งบประมาณดำเนินการ ๑,๒๔๑,๐๐๐ บาท

๑๔

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

หมู่ที่ ๑๔ บ้านวังมะเดื่อ ตำบลหนองกลับ
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ขนาดกว้าง
๕ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร
พื้นที่ ๕,๐๐๐ ตารางเมตร
งบประมาณก่อสร้าง ๑,๕๙๙,๖๓๐ บาท

๑๕

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

หมู่ที่ ๑๒ บ้านกุดตามัน ตำบลวังบ่อ
อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ขนาดกว้าง
๔ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร
พื้นที่ ๔,๐๐๐ ตารางเมตร
งบประมาณก่อสร้าง ๑,๒๙๖,๐๔๘ บาท

๑๖

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

หมู่ที่ ๑๕ บ้านศรีสมบุญ (คลองลาน)
ตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์
ขนาดกว้าง ๕ เมตร ยาว ๑,๐๐๐ เมตร
หนา ๐.๑๕ เมตร มีไหล่ทางข้างละ ๑ เมตร
พื้นที่ ๕,๐๐๐ ตารางเมตร
งบประมาณก่อสร้าง ๑,๕๕๓,๗๓๑ บาท

๑๗

โครงการถนนลาดยาง

หมู่ที่ ๕ บ้านอุดมธัญญา และหมู่ที่ ๑๔
บ้านหลัก ๑๙ ตำบลอุดมธัญญา อำเภอตากฟ้า
กว้าง ๖ เมตร ยาว ๖,๗๕๐ เมตร
เนื้อที่ ๒๒,๕๐๐ ตารางเมตร ตามแบบของรพช.
งบประมาณก่อสร้าง ๕,๔๐๐,๐๐๐ บาท

๑๘

โครงการถนนลาดยาง

ทางเข้าหมู่บ้านโคกกร่าง จากหมู่ที่ ๒, ๓, ๗ และ ๘ ตำบลสร้อยทอง อำเภอตากลี ขนาดกว้าง ๖ เมตร ยาว ๑,๓๑๐ เมตร เนื้อที่ ๗,๘๖๐ ตารางเมตร ตามแบบของรพช. งบประมาณค่าก่อสร้าง ๑,๘๘๕,๐๙๘ บาท

๑๙

โครงการขุดสระ

หมู่ที่ ๘ ตำบลหนองโพ อำเภอตากลี จังหวัดนครสวรรค์ กว้าง ๑๔๖ เมตร ยาว ๑๔๖ เมตร ลึก ๔ เมตร ความลาดเอียง ๑ : ๒ ทั้งดินห่างจากขอบสระ ๒ เมตร ปริมาณดินขุด ๗๖,๔๓๒ ลูกบาศก์เมตร และปลูกหญ้า ๓,๕๐๔ ตารางเมตร พร้อมวางท่อ คสล. ชั้น ๓ ขนาด ๐.๘๐ x ๑ เมตร ๑๖ ท่อน งบประมาณค่าก่อสร้าง ๑,๗๓๘,๑๒๐ บาท

๒๐

โครงการขุดลอกคลอง

ลำห้วยใหญ่ (หน้าฝายหนองม่วง) ต.นาขอม อ.ไพศาลี ปากคลองกว้าง ๒๐ เมตร ลึกเฉลี่ย ๒ เมตร ยาว ๒,๐๐๐ เมตร ปริมาตร ๒,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร งบประมาณดำเนินการ ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท

๒๑

โครงการขุดสระเก็บน้ำ

หมู่ ๑๓ ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า ขนาด ๘๐ เมตร ยาว ๑๒๐ เมตร ลึก ๔ เมตร ปริมาตรดิน ๔๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมอาคารรับน้ำ งบประมาณดำเนินการ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒๒

โครงการขุดสระเก็บน้ำ

หมู่ ๓ ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า ขนาด ๑๖๐ เมตร ลึก ๓ เมตร ปริมาตรดิน ๗๖,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมอาคารรับน้ำ งบประมาณดำเนินการ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๒๓

โครงการขุดสระเก็บน้ำ

หมู่ ๕ ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า ขนาด ๘๐ เมตร ลึก ๔ เมตร ปริมาตรดิน ๒๕,๖๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมอาคารรับน้ำ งบประมาณดำเนินการ ๗๐๐,๐๐๐ บาท

(โครงการ ๒๐-๒๔ ดำเนินการโดยศูนย์ เกษตรเคลื่อนที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

๒๔

โครงการขุดลอกคลอง

คลองบ้านโคก ต.หนองบัว อ.หนองบัว (ช่วงที่ ๑) สภาพเดิม ปากคลอง กว้าง ๔ เมตร ลึก ๐.๕๐ เมตร ยาว ๕,๐๐๐ เมตรขุดลอกใหม่ ให้มี ขนาดปากคลอง กว้าง ๑๔ เมตร ลึกอีก ๓ เมตร รวมเป็นความลึก ๓.๕ เมตร ลาดเอียง ๑:๑.๕ ยาว ๓๔๙ เมตร ปริมาตรดินขุด ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมเกลี่ยคันคลองให้เรียบร้อย งบประมาณดำเนินการ ๒๕๐,๐๐๐ บาท

๒๕

โครงการขุดลอกคลอง

คลองบ้านโคก ต.หนองบัว อ.หนองบัว (ช่วง ที่ ๒)
สภาพเดิมปากคลองกว้าง ๔ เมตร ลึก ๐.๕๐ เมตร
ยาว ๕,๐๐๐ เมตร ขุดลอกใหม่ให้ มีขนาด
ปากคลองกว้าง ๑๔ เมตร ลึกอีก ๓ เมตร
รวมเป็นความลึก ๓.๕ เมตร ลาดเอียง ๑:๑.๕
ยาว ๓๔๙ เมตร ปริมาตรดินขุด ๑๐,๐๐๐
ลูกบาศก์เมตร พร้อมเกลี่ยคันคลองให้เรียบร้อย
งงบประมาณดำเนินการ ๒๕๐,๐๐๐ บาท

๒๖

โครงการขุดลอกคลอง

ขุดลอกคลองหน้าฝายประชาอาสา ต.หนองบัว
อ.หนองบัว สภาพเดิมปากคลองกว้าง ๔ เมตร
ลึก ๐.๕๐ เมตร ขุดใหม่ให้มีขนาดปากคลอง
กว้าง ๑๖ เมตร ลึกอีก ๓ เมตร รวมเป็นความลึก
๓.๕ เมตร ลาดเอียง ๑:๑.๕ ยาว ๒๘๐ เมตร
ปริมาตรดินขุด ๑๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร
พร้อมเกลี่ยคันคลองให้เรียบร้อย
งงบประมาณดำเนินการ ๒๕๐,๐๐๐ บาท

๒๗

โครงการขุดลอกสระน้ำ

สระหนองม่วง ต.หนองกลับ อ.หนองบัว สภาพเดิม
ปากสระกว้าง ๑๒๐ เมตร ยาว ๒๔๐ เมตร
ลึก ๒.๕๐ เมตร ได้ดำเนินการขุดไปแล้ว ส่วนหนึ่ง
กว้าง ๗๐๐ เมตร ยาว ๒๔๐ เมตร ลึก ๕ เมตร
จึงขอดำเนินการขุดลอกส่วนที่เหลือกว้าง เฉลี่ย
๒๐ เมตร ลึกรวม ๕ เมตร (เท่ากับความลึกเดิม
ที่ขุดไว้แล้ว) ลาดเอียง ๑:๒ ปริมาตรดินขุด
๑๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมเกลี่ยแต่ง
คันสระให้เรียบร้อย
งงบประมาณดำเนินการ ๒๕๐,๐๐๐ บาท

๒๘

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

บ้านศรีสมบูรณ์ (คลองลาน) หมู่ ๑๕
อ.หนองบัว กว้าง ๕ เมตร ยาว ๘๐๐ เมตร
งประมาณค่าก่อสร้าง ๑,๕๕๓,๗๓๑ บาท

๒๙

โครงการจัดหาเครื่องพิมพ์ดีดไฟฟ้า

ชนิดมีหน่วยความจำ พร้อมอุปกรณ์
๑ เครื่อง เป็นเงิน ๓๔,๐๐๐ บาท

๓๐

โครงการจัดหาโต๊ะวางเครื่องพิมพ์ดีด

พร้อมเก้าอี้ ๑ ชุด เป็นเงิน ๒,๘๐๐ บาท

๓๑

โครงการจัดหาเครื่องถ่ายเอกสาร

ความเร็ว ๑๐ แผ่น/นาที ๑ เครื่อง
เป็นเงิน ๕๐,๐๐๐ บาท

(โครงการ ๒๙-๓๑ จัดสรรให้องค์การบริหาร
ส่วนตำบลหนองบัว อำเภอหนองบัว
จังหวัดนครสวรรค์)

๓๒

โครงการปรับปรุงถนน

เชื่อมระหว่างหมู่ที่ ๗, ๑๐, ๑๑ ตำบลโพธิ์ประสาท
อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์ ขนาดกว้าง
๔.๐๐ เมตร ยาว ๓,๐๐๐ เมตร หนา
๐.๑๕ เมตร ปริมาณลูกรัง ๑,๘๐๐ ลูกบาศก์เมตร
งประมาณดำเนินการ ๒๕๓,๐๐๐ บาท

๓๓

โครงการสร้างศาลาที่พักริมทาง

จำนวน ๓๖ หลัง ศาลาที่พักผู้โดยสารชนิด ๔ เสา
ตามแบบของกรมทางหลวง สร้างที่หมู่ ๒
บริเวณหน้าวัดชุมพลสามัคคีธรรม ต.ตากฟ้า
อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
งประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๓๔

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๓ บ้านเขาหมี่ บริเวณสี่แยก ถนนอินทร์บุรี-
เขาทราย ต.สุขสำราญ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เสา
งประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๓๕

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๒ หน้าศูนย์เกษตรฯ จังหวัดนครสวรรค์
ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๓๖

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๔ บริเวณหน้าวัดห้วยลำไย
ต.หนองพิบูล อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวง ชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๓๗

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๑ บ้านสุขสำราญ
หน้าศูนย์วิจัยพืชไร่นครสวรรค์
ต.สุขสำราญ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๓๘

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๖ บ้านไตรคีรี ต.พุนกยูง
อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๓๙

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๕ หน้าวัดอุดมพร
ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวง ชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๐

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๒ บริเวณสามแยก
ต.ลำพยนต์ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวง ชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๑

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๖ หน้าวัดพรหมนิมิต (หลังเขา)
ต.พรหมนิมิต อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๒

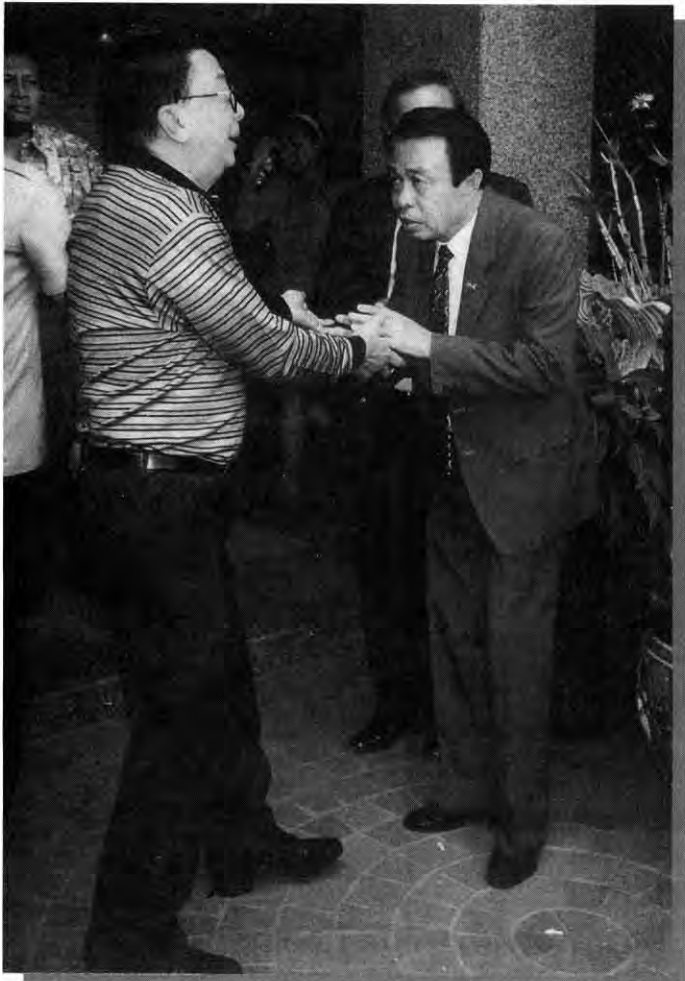
โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่บริเวณทางแยกหมู่ที่ ๔ บ้านหนองถ้ำวัว
ต.จันเสน อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๓

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร
สร้างที่หมู่ ๘ บริเวณถนนตัดลำคลอง
จันเสน-ลาดทิพรส ทางเข้าเมืองทวารวดี
อ.จันเสน อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๔

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร
สร้างที่หมู่ ๒ บริเวณหน้าโรงเรียนมัธยม บ้าน
ลาดทิพรส อ.ลาดทิพรส อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวง ชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๕

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร
สร้างที่บริเวณทางแยกถนน อินทร์บุรี-เขาทราย
ไปบ้านสร้อยทอง ต.สร้อยทอง
อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๖

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร
สร้างที่หมู่ ๑ บ้านหนองแอก ต.หนองหม้อ
อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๗

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร
สร้างที่หมู่ ๑ บริเวณทางแยกถนน
หัวหวาย-หนองโพ ด้านที่ดินวัดหนองโพ
ต.หนองโพ อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๘

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร
สร้างที่หมู่ ๗ บริเวณบ้านโคกเจริญ
ต.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๔๙

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร
สร้างที่หมู่ ๑ บริเวณต้นทางแยกเข้าบ้านหัวหวาย
ต.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า
งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๐

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๙ บริเวณทางแยก

ถนนอินทร์บุรี-เขาทราย

เขาคลาดช่องแคด ต.ช่องแคด

อ.ตากสิน จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๑

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๓ บริเวณสี่แยกอินทร์บุรี-เขาทราย

กับถนนหนองบัว-ชัยภูมิ ต.หนองกลับ

อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวง ชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๒

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๒ บ้านเหมืองแร่

ต.ทุ่งทอง อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๓

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๔ บ้านน้ำสาตกลาง

ต.ธารทหาร อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๔

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๙ บ้านวังบ่อ

ต.วังบ่อ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๘

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๔ สามแยกห้วยร่วมใหญ่

ต.ห้วยร่วม อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๕

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๗ บริเวณหน้าวัดอุดมพัฒนา

ต.วังบ่อ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๙

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๔ บริเวณทางแยกเข้าบ้านโคก

ถนนสายหนองบัว-ชุมแสง

ต.ห้วยใหญ่ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๖

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๗ บริเวณหน้า ร.ก.ส. สาขาหนองบัว

ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๐

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๔ บริเวณหน้าบ้าน

นายสาทร ศักดิ์คำไพบูลย์

ต.โคกเตี้ย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๕๗

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๓ ตรงข้ามโรงเรียนชุมชน

บ้านกระดานหน้าแกด ต.ห้วยถั่วเหนือ

อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๑

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๘ บริเวณสามแยก ถนนท่าตะโก

ไพศาลี-ตากฟ้า ตรงข้ามหน้าที่ว่าการอำเภอไพศาลี

ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๒

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๑๑ บ้านเนินสาร

ต.ตะคร้อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๓

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๘ บ้านหนองม่วง

ต.นาขอม อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๔

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๘ บ้านหนองยอ บริเวณแยก

ถนนตากฟ้า-ไพศาลีกับถนนหนองไผ่-ห้วยกระซัด

ต.โพธิ์ประสาท อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๕

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๑ บ้านวังข่อย

บริเวณทางแยกติดถนนไพศาลี-สมอทอด

ต.วังข่อย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๖

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๗ บริเวณสามแยก

ตะกรุดภิบาลบ้านโพธิ์-บ้านร่องหอย

ต.วังน้ำลัด อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๗

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๓ บริเวณทางแยกเข้าบ้านสำโรงชัย

ถนนตากฟ้า-ไพศาลี ต.สำโรงชัย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๘

โครงการสร้างศาลาที่พักผู้โดยสาร

สร้างที่หมู่ ๓ บ้านโคกเตือ บริเวณข้างวัดโคกเตือ

ต.โคกเตือ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ตามแบบของกรมทางหลวงชนิด ๔ เส้า

งบประมาณดำเนินการ ๕๐,๐๐๐ บาท

๖๙

โครงการขุดลอกคลอง

คลองห้วยบง หมู่ที่ ๑๐ ต.หนองกลับ อ.หนองบัว

จ.นครสวรรค์ โดยขุดลอกคลองที่ตื้นเขินให้มี

ขนาดปากคลองกว้าง ๑๐ เมตร ก้นคลองกว้าง

๔ เมตร ลึก ๓ เมตร ความลาดเอียง ๑:๑ ยาว

๒,๗๔๐ เมตร พร้อมเกลี่ยตักแต่งคันคลองให้

เรียบร้อย ค่าจ้างเหมาเป็นเงิน ๙๐๐,๐๐๐ บาท ดังนี้

(๑) ค่าจ้างเหมาเครื่องจักรกลขุดดิน

รวมปริมาตรดินขุด ๕๕,๒๑๐ ลูกบาศก์เมตร

(๒) ค่าจ้างเหมาทำป้ายประชาสัมพันธ์ โครงการ ๑ ป้าย

๗๐

โครงการขุดลอกและขยายคลอง

คลองบ้านน้ำสาตเหนือ หมู่ที่ ๒

ต.ธารทหาร อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ขุดลอกคลองใหม่ ซึ่งเดิมเป็นคลองธรรมชาติ

ขุดลอกคลองใหม่ให้มีขนาดปากคลองกว้าง ๑๖ เมตร

ลึกอีก ๒.๕๐ เมตร รวมเป็นความลึก ๔ เมตร

ลาดเอียง ๑:๑ ก้นคลองกว้าง ๘ เมตร ยาว ๒,๖๐๐

เมตร มีค่าจ้างเหมา เป็นเงิน ๑,๑๐๐,๐๐๐ บาท ดังนี้

(๑) ค่าจ้างเหมาเครื่องจักรกลขุดดิน รวมปริมาตรดิน

ขุด ๙๗,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร พร้อมเกลี่ยตักแต่ง

คันคลองให้เรียบร้อย

(๒) ค่าจ้างเหมาจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ โครงการ ๑ ป้าย

๗๒

โครงการลาดยาง

ไหล่ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงหมายเลข
๓๐๐๔ ตอนไพศาลี-วังพิบูล กม. ๐+๙๐๐
- กม. ๒๗+๖๐๐ ระยะทางประมาณ ๒๖.๗๐ กม.
งบประมาณ ๑๙.๕๐ ล้านบาท

๗๓

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียนหนองบัว
สาขา ต.โคกสะอาด อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
(๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง
(๒) เครื่องวีดีโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง
รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๗๑

โครงการลาดยาง

ไหล่ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวง
หมายเลข ๓๓๒๙ ตอนสถานีหัวหวาย
(ต่อกับแขวงฯชยันนาท)-ท่าตะโก
อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
กม. ๑๔+๙๒๕ - กม. ๒๓+๐๘๕ รวมระยะทาง
๘.๑๖๐ กม. เพื่อเพิ่มความสะอาด
ปลอดภัยในการจราจรและแก้ปัญหา
ความเดือดร้อนของราษฎร
งบประมาณ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๗๔

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียนอุดมัญญาประชานุเคราะห์
ต.อุดมัญญา อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
(๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง
(๒) เครื่องวีดีโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง
รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๗๕

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียนตะคร้อพิทยา
อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

- (๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง
 - (๒) เครื่องวีดิโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง
- รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๗๖

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียนไพศาลี
พิทยา ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

- (๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง
 - (๒) เครื่องวีดิโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง
- รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๗๖

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียนหนองบัว
อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

- (๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง
 - (๒) เครื่องวีดิโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง
- รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๗๘

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียนลาดทิพรสพิทยาคม
ต.ลาดทิพรส อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

- (๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง
 - (๒) เครื่องวีดิโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง
- รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๗๙

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียน
ตากฟ้าวิชาประสิทธิ์ ต.ตากฟ้า

อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

(๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง

(๒) เครื่องวีดิโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง

รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๘๐

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียน

จันเสนเอ็งสุวรรณอนุสรณ์

ต.จันเสน อ.ตากดี จ.นครสวรรค์

(๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง

(๒) เครื่องวีดิโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง

รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๘๑

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียนหนองโพวิทยา

ต.หนองโพ อ.ตากดี จ.นครสวรรค์

(๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง

(๒) เครื่องวีดิโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง

รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๘๒

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนโรงเรียนตากดีประชาสรรค์

ต.ตากดี อ.ตากดี จ.นครสวรรค์

(๑) โทรทัศน์สี ขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง

(๒) เครื่องวีดิโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง

รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๘๓

โครงการจัดซื้อครุภัณฑ์

สนับสนุนการศึกษาโรงเรียนทหารอากาศอนุสรณ์

ต.ดงพลับ อ.ตากดี จ.นครสวรรค์

(๑) โทรทัศน์สีขนาด ๒๙ นิ้ว ๑ เครื่อง

(๒) เครื่องวีดิโอแบบเล่นและบันทึกเทป ๑ เครื่อง

รวมเป็นเงิน ๓๒,๕๐๐ บาท

๘๔

โครงการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนหนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

เงินงบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๘๕

โครงการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนตากดีประชาสรรค์

อ.ตากดี จ.นครสวรรค์

เงินงบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๘๖

โครงการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนทหารอากาศอนุสรณ์

อ.ตากดี จ.นครสวรรค์

เงินงบประมาณ ๕๐๐,๐๐๐ บาท

๘๗

โครงการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนจันเสนเืองสุวรรณภูมิอนุสรณ์

อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

เงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

๘๘

โครงการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนหนองโพพิทยา อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

เงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

๘๙

โครงการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนตากฟ้าวิชาประสิทธิ์

อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

เงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

๙๐

โครงการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนอุดมธัญญาประชาชนุเคราะห์

อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

เงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

๙๑

โครงการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนไพศาลพิทยา อ.ไพศาล จ.นครสวรรค์

เงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

๙๒

โครงการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน

โรงเรียนตะคร้อพิทยา อ.ไพศาล จ.นครสวรรค์

เงินงบประมาณ ๔๐๐,๐๐๐ บาท

(โครงการลำดับที่ ๘๔-๙๒

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ)

๙๓

โครงการจัดหาเครื่องขยายเสียง พร้อมอุปกรณ์

๑ ชุด ให้แก่โรงเรียนวัดเทพสุทธาวาส

ต.หนองกล้วย อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

วงเงินงบประมาณ ๗๗,๓๕๐ บาท ประกอบด้วย

(๑) เครื่องขยายเสียง (สเตอริโอ) ๑,๐๐๐ วัตต์

(๒) มิกเซอร์ ๑๒ แชนนอน

(๓) อีควอไลเซอร์ ๓๐ แบนด์

(๔) ตู้ลำโพง ๑๐ นิ้ว ๓ ทาง ๑ ตู้

(๕) ไมล์ตอย ๑ ตัว

(๖) สายลำโพงชนิดเส้นใหญ่ ๑๐๐ เมตร ๒ เส้น

(๗) ไมค์พร้อมขาตั้ง ขาตั้ง ๒ ตัว ไมค์ ๒ ตัว

(๘) สายไมค์ใหญ่ยาว ๓๐ เมตร ๒ ม้วน

(๙) วิทยุ เทปคาสเซต ๑ เครื่อง

(๑๐) เอกโค้ ๑ ตัว

๙๔

โครงการปรับปรุงอาคารเรียน

โรงเรียนบ้านหนองไผ่

ต.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ปรับปรุงอาคาร ๓ หลัง โดยดำเนินการ

ติดตั้งอุปกรณ์ไฟฟ้าภายในอาคาร ดังนี้

(๑) ติดตั้งไฟฟ้าขนาด ๔๐ วัตต์ ๕๒ หน่วย

(๒) ติดตั้งไฟฟ้าขนาด ๑๐ วัตต์ ๑ หน่วย

(๓) เซอร์กิตเบรกเกอร์ ๑๐ หน่วย

(๔) แผงคุมไฟฟ้า ๔ หน่วย

(๕) สายอลูมิเนียมหุ้มฉนวน ๑+๑๖ ตารางมิลลิเมตร

(๖) อุปกรณ์ยึดโยง

เงินงบประมาณ ๓๕,๐๖๖ บาท

๙๕

โครงการจัดซื้อเครื่องขยายเสียง พร้อมลำโพงและตู้

ขนาด ๘๐ วัตต์ ลำโพง ๑๒ นิ้ว และมี

โครงเหล็กสำหรับเคลื่อนที่ได้ให้แก่

โรงเรียนในสังกัด สปอ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

โดยจัดเป็นชุด จำนวน ๖ ชุด ราคาชุดละ

๑๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท ดังนี้

(๑) โรงเรียนชุมชนบ้านชุมพล ๑ ชุด

(๒) โรงเรียนวิทยุรพีประชาสรรค์ ๑ ชุด

(๓) โรงเรียนบ้านซอนทุเรียน ๑ ชุด

(๔) โรงเรียนบ้านสุขสำราญ ๑ ชุด

(๕) โรงเรียนบ้านวังสำราญ ๑ ชุด

(๖) โรงเรียนบ้านไร่ศรัทธารามบุรี ๑ ชุด

๙๖

โครงการจัดซื้อพัฒนาเพดาน พร้อมอุปกรณ์

มอบให้โรงเรียนในสังกัด สปอ.ตากฟ้า

จ.นครสวรรค์ จำนวน ๔๙ ตัว ราคาตัวละ ๗๐๐ บาท เป็นเงิน ๓๔,๓๐๐ บาท ดังนี้

- (๑) โรงเรียนบ้านตากฟ้า ๙ ตัว
- (๒) โรงเรียนบ้านสามัคคีประชาสรรค์ ๒ ตัว
- (๓) โรงเรียนวัดเขาชายธง ๒ ตัว
- (๔) โรงเรียนบ้านธารเกษตร ๒ ตัว
- (๕) โรงเรียนวัดห้วยลำไย ๒ ตัว
- (๖) โรงเรียนบ้านหนองพิบูล ๑ ตัว
- (๗) โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำวัง ๑ ตัว
- (๘) โรงเรียนบ้านลำพยนต์ ๒ ตัว
- (๙) โรงเรียนบ้านหลักสิบเก้า ๑ ตัว
- (๑๐) โรงเรียนโค้งบ้านใหม่ ๒ ตัว
- (๑๑) โรงเรียนบ้านตำรังรักษ์ ๑๔ ตัว
- (๑๒) โรงเรียนบ้านพุ่มะค่า ๒ ตัว
- (๑๓) โรงเรียนบ้านสระเกตุโมฬี ๒ ตัว
- (๑๔) โรงเรียนบ้านหนองสุขสันต์ ๒ ตัว
- (๑๕) โรงเรียนบ้านลำเจริญ ๒ ตัว
- (๑๖) โรงเรียนบ้านอุดมธัญญา ๒ ตัว

- (๑๖) โรงเรียนบ้านหนองปลาไหล
- (๑๗) โรงเรียนบ้านพุ่มง
- (๑๘) โรงเรียนบ้านหลักสิบเก้า
- (๒๐) โรงเรียนบ้านพุ่มะค่า
- (๒๑) โรงเรียนบ้านสระเกตุโมฬี
- (๒๒) โรงเรียนบ้านแคทราย
- (๒๓) โรงเรียนบ้านหนองสุขสันต์
- (๒๔) โรงเรียนบ้านลำเจริญ
- (๒๕) โรงเรียนบ้านอุดมธัญญา

๙๗

โครงการจัดซื้อวิทยุมือถือ พร้อมอุปกรณ์

มอบให้โรงเรียนในสังกัด สปอ.ตากฟ้า

จ.นครสวรรค์

- (๑) โรงเรียนบ้านพูนมิตร
- (๒) โรงเรียนวัดเขาชายธงวราราม
- (๓) โรงเรียนบ้านธารเกษตร
- (๔) โรงเรียนบ้านไผ่นาเรียง
- (๕) โรงเรียนบ้านพูนกยูง
- (๖) โรงเรียนบ้านไตรคีรี
- (๗) โรงเรียนบ้านพุ่มเฒ่า
- (๘) โรงเรียนบ้านโป่งสังข์
- (๙) โรงเรียนบ้านใหม่สามัคคี
- (๑๐) โรงเรียนเทวฤทธิพิสัย
- (๑๑) โรงเรียนพลับพลาไชย
- (๑๒) โรงเรียนบ้านคิ่งพัฒนา
- (๑๓) โรงเรียนวัดประชาสรรค์
- (๑๔) โรงเรียนบ้านราษฎร์อุปถัมภ์
- (๑๕) โรงเรียนบ้านซบตะเคียน

๙๘

โครงการจัดหาเต็นท์

ให้กลุ่มโรงเรียนสังกัด สปอ.ตากฟ้า

จ.นครสวรรค์ จำนวน ๔ เต็นท์

ขนาด ๕x๑๐ เมตร มอบให้แก่กลุ่มโรงเรียน ๔ กลุ่ม โรงเรียน ในราคาเต็นท์ละ ๑๘,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๗๒,๐๐๐ บาท ดังนี้

- (๑) กลุ่มโรงเรียนตากฟ้า
- (๒) กลุ่มโรงเรียนไตรมิตร
- (๓) กลุ่มโรงเรียนบูรพา
- (๔) กลุ่มโรงเรียนอุดมธัญญา

๙๙

โครงการจัดหาเก้าอี้เหล็กชนิดพับได้

มอบให้กลุ่มโรงเรียนในสังกัด สปอ.ตากฟ้า

จ.นครสวรรค์ จำนวน ๒๐๐ ตัว ๆ ละ ๑๘๐ บาท

รวมเป็นเงิน ๓๖,๐๐๐ บาท ให้แก่กลุ่มโรงเรียนดังนี้

- (๑) กลุ่มโรงเรียนตากฟ้า จำนวน ๕๐ ตัว
- (๒) กลุ่มโรงเรียนไตรมิตร จำนวน ๕๐ ตัว
- (๓) กลุ่มโรงเรียนบูรพา จำนวน ๕๐ ตัว
- (๔) กลุ่มโรงเรียนอุดมธัญญา จำนวน ๕๐ ตัว

๑๐๐

โครงการปรับปรุงสำนักงาน การประถมศึกษา

อ.ตากสิน โดยแยกเป็นรายละเอียดดังนี้

- (๑) ติดตั้งเครื่องปรับอากาศชั้นบนสำนักงาน ขนาด ๓๔,๐๐๐ บีทียู จำนวน ๔ เครื่อง
- (๒) ติดตั้งเครื่องปรับอากาศห้องศูนย์วิชาการ ขนาด ๑๒,๐๐๐ บีทียู จำนวน ๑ เครื่อง
- (๓) ติดตั้งกระจกบนสำนักงานและห้องศูนย์วิชาการ รวมเป็นเงิน ๑๘๖,๐๐๐ บาท

๑๐๑

โครงการจัดซื้อเครื่องตัดหญ้า แบบข้อแข็ง

จำนวน ๒ เครื่องเป็นเงิน ๑๖,๐๐๐ บาท จัดสรร

ให้กับโรงเรียนในสังกัด สปอ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

จำนวน ๒ โรงเรียนดังนี้

- (๑) โรงเรียนวัดโพธิ์ศรี
- (๒) โรงเรียนบ้านเขาหินกลิ้ง

๑๐๒

โครงการปรับปรุงสำนักงาน การประถมศึกษา อำเภอไพศาลี

(๑) เปลี่ยนผ้าเพดานใหม่ เป็นผ้าแขวน

จำนวน ๒๕๐ ตารางเมตร

(๒) ทาสีตัวอาคารใหม่ทั้งภายในและภายนอก

จำนวน ๑,๕๐๐ ตารางเมตร รวมเป็นเงิน

๙๐,๐๐๐ บาท พร้อมทั้งได้ ปูพื้นหินแกรนิต

โดยใช้งบประมาณตัวอีก จำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท

๑๐๓

โครงการจัดซื้อเต็นท์พร้อมเก้าอี้ จำนวน ๖ ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย

(๑) เต็นท์ขนาด ๕x๑๐ เมตร

(๒) เก้าอี้เหล็กพับได้ จำนวน ๓๐ ตัว

จัดสรรให้กับกลุ่มโรงเรียน จำนวน ๖ กลุ่มโรงเรียน
ในสังกัด สปอ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์ ดังนี้

- (๑) กลุ่มโรงเรียนสำโรงชัย
- (๒) กลุ่มโรงเรียนโคกเตือ
- (๓) กลุ่มโรงเรียนไพศาลี
- (๔) กลุ่มโรงเรียนโพธิ์ประสาท
- (๕) กลุ่มโรงเรียนเขาดิน
- (๖) กลุ่มโรงเรียนวังข่อย

รวมเป็นเงิน ๑๕๐,๕๐๐ บาท

๑๐๔

โครงการจัดซื้อเต็นท์ และเก้าอี้เหล็กชนิดพับได้

ให้กับกลุ่มโรงเรียนในสังกัด สปอ.ตากสิน

จ.นครสวรรค์

(๑) เต็นท์ขนาด ๕x๑๐ เมตร จำนวน ๘ หลัง

(๒) เก้าอี้พับได้ จำนวน ๕๐ ตัว

โดยจัดสรรให้กับกลุ่มโรงเรียนในสังกัด

สปอ.ตากสิน ๘ กลุ่ม ๆ ละ ๑ ชุด ดังนี้

(๑) กลุ่มโรงเรียนหนองโพ เต็นท์ ๑ หลัง

เก้าอี้เหล็กพับได้ ๕๐ ตัว

- (๒) กลุ่มโรงเรียนหัวหวาย เดิมที ๑ หลัง
เก้าอี้เหล็กพับได้ ๕๐ ตัว
- (๓) กลุ่มโรงเรียนเขาใบไม้ เดิมที ๑ หลัง
เก้าอี้เหล็กพับได้ ๕๐ ตัว
- (๔) กลุ่มโรงเรียนทวาราวดี เดิมที ๑ หลัง
เก้าอี้เหล็กพับได้ ๕๐ ตัว
- (๕) กลุ่มโรงเรียนตาคีฬาทหารอากาศ
เดิมนี ๑ หลัง เก้าอี้เหล็กพับได้ ๕๐ ตัว
- (๖) กลุ่มโรงเรียนหนองหม้อ เดิมที ๑ หลัง
เก้าอี้เหล็กพับได้ ๕๐ ตัว
- (๗) กลุ่มโรงเรียนช่องแค-สร้อยทอง
เดิมนี ๑ หลัง เก้าอี้เหล็กพับได้ ๕๐ ตัว
- (๘) กลุ่มโรงเรียนห้วยหอม
เดิมนี ๑ หลัง เก้าอี้เหล็กพับได้ ๕๐ ตัว
- รวมเป็นเงิน ๒๑๖,๐๐๐ บาท

๑๐๕

โครงการจัดซื้ออุปกรณ์สนามเด็กเล่น

- จำนวน ๑๓ ชุด แต่ละชุดประกอบด้วย
- (๑) ชิงช้า มีกระเช้าที่นั่งไม่น้อยกว่า
๔ กระเช้า จำนวน ๑ ตัว
- (๒) กระดานหก แผ่นกระดานที่นั่ง
ไม่น้อยกว่า ๔ อัน จำนวน ๑ ตัว
- (๓) กระดานลื่น ความยาวของกระดาน
ไม่น้อยกว่า ๓.๕ เมตร ความสูงไม่น้อยกว่า
๒ เมตร จำนวน ๑ ตัว จัดสรรให้กับโรงเรียน
ในสังกัด สปอ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
จำนวน ๑๓ โรงเรียน ดังนี้

- (๑) โรงเรียนวัดสำโรงชัย
- (๒) โรงเรียนบ้านโคกมะขวิด
- (๓) โรงเรียนบ้านตะคร้อลาด
- (๔) โรงเรียนบ้านโคกเตี๋ย
- (๕) โรงเรียนบ้านห้วยตะโก
- (๖) โรงเรียนบ้านตะคร้อ
- (๗) โรงเรียนวัดบ้านใหม่
- (๘) โรงเรียนบ้านไร่เกษตรสวรรค์
- (๙) โรงเรียนบ้านเขาดิน
- (๑๐) โรงเรียนบ้านนาขอม
- (๑๑) โรงเรียนบ้านเนินบ่อทอง
- (๑๒) โรงเรียนบ้านกระทุ่มทอง
- (๑๓) โรงเรียนบ้านวังข่อย
- (๑๔) โรงเรียนเขาช้างฟู
- (๑๕) โรงเรียนบ้านวังเงิน
- (๑๖) โรงเรียนบ้านหนองสะแกยาว
- (๑๗) โรงเรียนชัยสมบูรณ
- (๑๘) โรงเรียนบ้านห้วยน้ำลาด
- (๑๙) โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุประชาพัฒนา
- (๒๐) โรงเรียนบ้านโคกสามัคคี
- (๒๑) โรงเรียนวัดหนองไฟไพศาลี
- (๒๒) โรงเรียนบ้านร่องหอย
- (๒๓) โรงเรียนบ้านบ่อไทยสามัคคี
- (๒๔) โรงเรียนบ้านวังกระโดนน้อย
- (๒๕) โรงเรียนบ้านวังทองประชานุกุล
- (๒๖) โรงเรียนบ้านเขาใหญ่
- (๒๗) โรงเรียนบ้านเขาธรรมบท
- รวมเป็นเงินงบประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ บาท

๑๐๖

โครงการสร้างห้องประชุม ผู้บริหารโรงเรียน

- สังกัดสปอ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
- (๑) ก่อสร้างต่อเติมอาคารสำนักงานเดิมเป็นห้อง
ประชุม ด้านหลังกว้าง ๘.๕๐ เมตร
ยาว ๑๒.๐๐ เมตร ยกพื้นสูง ๐.๙๐ เมตร
โครงสร้างของอาคารตามแบบของอาคารเรียน
สปช. ๑๐๓/๒๖
- (๒) การก่อสร้างให้ก่อสร้างต่อเติมเชื่อม
กับอาคารหลังเดิม
- รวมเป็นเงินงบประมาณ ๓๓๕,๕๖๖ บาท

๑๐๗

โครงการจัดซื้อวิทยุมือถือ

ขนาด ๕ วัตต์ พร้อมอุปกรณ์ ให้แก่
โรงเรียนในสังกัด สปอ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
จำนวน ๒๖ โรงเรียน ๆ ละ ๑ เครื่อง รวม
จำนวน ๒๖ เครื่อง เป็นเงิน ๒๖๐,๐๐๐ บาท
มอบให้โรงเรียนดังนี้

- (๑) โรงเรียนวัดหนองเสือ
 - (๒) โรงเรียนบ้านคลองตักน้ำ
 - (๓) โรงเรียนบ้านใหม่วาริเย็น
 - (๔) โรงเรียนบ้านช่องคีรี
 - (๕) โรงเรียนบ้านตะครุดภิบาล
 - (๖) โรงเรียนบ้านพระพุทธบาท
 - (๗) โรงเรียนบ้านวังกระโดนใหญ่
 - (๘) โรงเรียนบ้านตะเคียนทอง
 - (๙) โรงเรียนบ้านโพธิ์ประสาธ
 - (๑๐) โรงเรียนบ้านไค้สวอง
 - (๑๑) โรงเรียนบ้านไร่ประชาสรรค์
 - (๑๒) โรงเรียนบ้านวังน้ำลาด
 - (๑๓) โรงเรียนเขาช้างฟูบ
 - (๑๔) โรงเรียนบ้านวังเงิน
 - (๑๕) โรงเรียนบ้านหนองสะแกยาว
 - (๑๖) โรงเรียนบ้านชัยสมบูรณ
 - (๑๗) โรงเรียนบ้านห้วยน้ำลาด
 - (๑๘) โรงเรียนบ้านห้วยน้ำพุประชาพัฒนา
 - (๑๙) โรงเรียนบ้านโคกสามัคคี
 - (๒๐) โรงเรียนวัดหนองไฟไพศาลี
 - (๒๑) โรงเรียนบ้านร่องหอย
 - (๒๒) โรงเรียนบ้านบ่อไทยสามัคคี
 - (๒๓) โรงเรียนบ้านวังกระโดนน้อย
 - (๒๔) โรงเรียนบ้านวังทองประชานุกูล
 - (๒๕) โรงเรียนบ้านเขาใหญ่
 - (๒๖) โรงเรียนบ้านเขาธรรมบท
- รวมเป็นเงินงบประมาณ ๑๓๐,๐๐๐ บาท

๑๐๘

โครงการจัดหาเต็นท์กลุ่มโรงเรียน

สปอ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
เต็นท์ผ้าใบโครงเหล็ก ขนาด ๕x๑๐ เมตร
จำนวน ๗ หลัง ๆ ละ ๑๕,๐๐๐ บาท
โดยจัดให้กลุ่มโรงเรียนละ ๑ หลัง
รวม ๗ กลุ่มโรงเรียน
รวมเป็นเงิน ๑๐๕,๐๐๐ บาท

๑๐๙

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

หมู่ ๕ (บ้านตะคร้อ) หมู่ ๑๑ (บ้านเวสาลี)
ต.ตะคร้อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
ผิวจราจร กว้าง ๕.๐๐ เมตร
หนา ๐.๑๕ เมตร ยาว ๓๒๖ เมตร
งบประมาณ ๖๘๓,๙๙๒ บาท

๑๑๐

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

ผิวจราจรกว้าง ๕ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร
ยาว ๕๐๐ เมตร ณ หมู่ที่ ๘ (บ้านหนองยอ)
ต.โพธิ์ประสาธ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
งบประมาณ ๑,๐๔๙,๕๐๐ บาท

๑๑๑

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

ผิวจราจรกว้าง ๕ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร
ยาว ๓๐๐ เมตร ณ หมู่ที่ ๖ (บ้านใหม่กระโดนปม)
ต.ลำโรงชัย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
งบประมาณ ๖๒๙,๙๙๘ บาท

๑๑๒

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

ผิวจราจรกว้าง ๕ เมตร หน้า
๐.๑๕ เมตร ยาว ๒๐๐ เมตร
ณ หมู่ที่ ๑ (บ้านโคกมะขวิด)
ต.สำโรงชัย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
งบประมาณ ๔๑๙,๕๐๐ บาท

๑๑๓

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

ผิวจราจร กว้าง ๕ เมตร หน้า ๐.๑๕ เมตร
ยาว ๓๖๕ เมตร ณ หมู่ที่ ๖
(บ้านหนองไม้แดง) - หมู่ที่ ๑๑ (บ้านเนินสาร)
ต.ตะคร้อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
งบประมาณ ๗๖๖,๐๐๐ บาท

๑๑๔

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

ผิวจราจรกว้าง ๕ เมตร หน้า ๐.๑๕ เมตร
ยาว ๑๐๒ เมตร ณ หมู่ที่ ๕ (บ้านหนองไผ่)
ต.สำโรงชัย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
งบประมาณ ๒๑๔,๐๐๐ บาท

๑๑๕

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

ผิวจราจรกว้าง ๕ เมตร หน้า ๐.๕ เมตร
ยาว ๓๕๐ เมตร ณ หมู่ที่ ๕ (บ้านหนองไผ่)
ต.สำโรงชัย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
งบประมาณ ๗๓๕,๐๐๐ บาท

(โครงการที่ ๑๑๐-๑๑๕ ดำเนินการโดย
กรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย)

๑๑๖

โครงการขุดบ่อบาดาลเร่งด่วน

ที่บ้านนายสนอง จรจันทร์ หมู่ที่ ๑๗
บ้านสระแก้ว ต.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(๘ เม.ย. ๒๕๓๙)

๑๑๗

โครงการขุดบ่อสำรวจ

ที่บ้าน นายวิชัย วันเจริญ เลขที่ ๓๗ หมู่ ๑๗
บ้านสระแก้ว ต.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(๒ มิ.ย. ๒๕๓๙)

๑๑๘

โครงการขุดบ่อบาดาล

ที่บ้าน นายสมหมาย บัวเสนาะ
หมู่ที่ ๑๒ บ้านทรัพย์สัมพันธ์
ต.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(๑๘ ส.ค. ๒๕๔๐)

๑๑๙

โครงการขุดบ่อบาดาล

ที่วัดพลับพลาชัย หมู่ที่ ๘ ต.หนองพิกุล
อ.ตากฟ้า (ผู้ใหญ่ สำเนียง สิงห์สังข์ ผู้ขอ)
(๒๐ ส.ค. ๒๕๓๙)

๑๒๐

โครงการขุดบ่อบาดาล

ที่บ้านทะเลหว้า หมู่ที่ ๑๔ ของบ้าน
นายละอ อ้วนนคร ต.ตาคลี
อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(๒ ก.ย. ๒๕๓๙)

๑๒๑

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่ร.ร.บ้านโคกกระตี่ หมู่ที่ ๖ ต.ตาคลี อ.ตาคลี
จ.นครสวรรค์ (อาจารย์ข้า เรื่องงามผู้ขอ)
(๒๔ พ.ย. ๒๕๓๙)

๑๒๒

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่บ้าน นายอุดม พ่วงซัง หมู่ที่ ๑๘ บ้านดงมะกุก
ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(๒๖ พ.ย. ๒๕๓๙)

๑๒๓

โครงการชุดบ่อบาดาล

หมู่ที่ ๑๔ บ้านทะเลหว้า ต.ตาคลี อ.ตาคลี
จ.นครสวรรค์ (ผู้ใหญ่ สมนึก เตียวเวชสุวรรณ ผู้ขอ)
(๒๘ พ.ย. ๒๕๓๙)

๑๒๔

โครงการชุดบ่อบาดาลเสริม เพื่อทำประปา

ที่หมู่ที่ ๙ ต.หัวหอม อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(ผู้ใหญ่จตุฎ ยศศักดิ์ ผู้ขอ)
(๑๖ ธ.ค. ๒๕๓๙)

๑๒๕

โครงการชุดบ่อบาดาล

บ้านนายประทีป ชลปรีชา เลขที่ ๓๒
หมู่ที่ ๑๗ บ้านสระแก้ว ต.ตาคลี อ.ตาคลี
จ.นครสวรรค์ (น้ำไม่พอทำประปา)
(๑๖ มี.ค. ๒๕๔๐)

๑๒๖

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่บ้านผู้ใหญ่บุญเลิศ พักทอง หมู่ที่ ๑๒
บ้านด่านตาพัน ต.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(๑๙ มี.ค. ๒๕๔๐)

๑๒๗

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่บ้านผู้ใหญ่หนุ่ม หมู่ที่ ๑๐ บ้านทรัพย์น้อย
ต.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(๒๑ มี.ค. ๒๕๔๐)

๑๒๘

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่บ้านผู้ช่วย สมนึก บ้านเขาดิน หมู่ที่ ๙
ต.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(๒๒ มี.ค. ๒๕๔๐)

๑๒๙

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่วัดหนองแอก หมู่ที่ ๑ ต.หนองหม้อ
อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ (เจ้าอาวาส ผู้ขอ)
(๒๔ มี.ค. ๒๕๔๐)

๑๓๐

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่สถานีตำรวจภูธรจันเสน หมู่ที่ ๑
ต.จันเสน อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
(รองผู้กำกับสถานีตำรวจผู้ขอ)
(๒๖ มี.ค. ๒๕๔๐)

๑๓๑

โครงการชุดบ่อบาดาลสำรวจ

บ้านนายประทีป ชลปรีชา เลขที่ ๓๒
หมู่ที่ ๑๗ บ้านสระแก้ว ต.ตาคลี อ.ตาคลี
จ.นครสวรรค์ (น้ำมากพอทำประปา)
(๙ พ.ค. ๒๕๔๐)

๑๓๒

โครงการชุดบ่อบาดาล

บ้านผู้ใหญ่ประสิทธิ์ หมู่ที่ ๔ บ้านพุเลียบ
ต.พุนกยูง อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
(๕ ก.ค. ๒๕๔๐)

๑๓๓

โครงการชุดบ่อบาดาล

บ้านนายสง พ่วงซัง หมู่ที่ ๑ ตำบลด้ามมะขาม

ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

(๑๐ ก.ค. ๒๕๕๐)

๑๓๔

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่บ้านนายประนอม พรหมจันทร์

ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๔ หนองถ้ำวัว

ต.จันเสน อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

(๑๒ ก.ค. ๒๕๕๐)

๑๓๘

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่บ้านนายชลอ หมู่ที่ ๑๕ บ้านทะเลหัว

ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

(๑๕ ก.ย. ๒๕๓๙)

๑๓๙

โครงการชุดบ่อบาดาล

บ้านนายจำเนียร เชื้อนุ่น

หมู่ที่ ๑๒ บ้านทรัพย์สัมพันธ์

ต.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

(๗ ส.ค. ๒๕๕๐)

๑๔๐

โครงการชุดบ่อบาดาล

บ้านนายเวียง บุญมี หมู่ที่ ๑๗ บ้านสระแก้ว

ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ (น้ำไม่มี)

(๘ ส.ค. ๒๕๕๐)

๑๔๑

โครงการชุดบ่อบาดาล

บ้านนายเต็ม บุญธรรม หมู่ที่ ๑๗ บ้านสระแก้ว

ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

(๙ ส.ค. ๒๕๕๐)

๑๔๒

โครงการชุดบ่อบาดาล

บ้านนายทอง หารธรรม เลขที่ ๕ หมู่ที่ ๑๗

บ้านสระแก้ว ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

(น้ำมากพอทำประปา)

(๑๐ ส.ค. ๒๕๕๐)

๑๔๓

โครงการชุดบ่อบาดาล

บ้านนายสะอาด ขุนวิเศษ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๗

บ้านสระแก้ว ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

(๑๑ ส.ค. ๒๕๕๐)

๑๔๔

โครงการชุดบ่อบาดาล

บ้านนายสุรัชย์ บุญสวัสดิ์ เลขที่ ๑๔๐ หมู่ที่ ๗

บ้านบ่อหลวง ต.เขาชายธง อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

(๑๒ ส.ค. ๒๕๕๐)

๑๓๕

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่วัดถ้ำมหาโพธิ์ทอง หมู่ที่ ๑๗ ต.ตาคลี อ.ตาคลี

จ.นครสวรรค์ (เจ้าอาวาสผู้ขอ)

(๑๔ ก.ค. ๒๕๕๐)

๑๓๖

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่บ้านหนองดามี่ หมู่ที่ ๖ ต.จันเสน อ.ตาคลี

จ.นครสวรรค์ (ผู้ใหญ่สุวรรณ กระจ่างจันทร์ ผู้ขอ)

(๑๕ ก.ค. ๒๕๕๐)

(โครงการลำดับที่ ๑๑๖ -๑๓๖ ดำเนินการโดย
กรมทรัพยากรธรณี)

๑๓๗

โครงการชุดบ่อบาดาล

ที่บ้านนายสุชิน หมู่ที่ ๑๗ บ้านสระแก้ว

ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

(๗ ก.ค. ๒๕๓๙)

๑๔๕

โครงการขุดบ่อบาดาล

บ้านนายเวียง พาลา เลขที่ ๕๗ หมู่ที่ ๑
ต.เขาชายธง อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
(บ้านหนองใหญ่)
(๑๓ ส.ค. ๒๕๔๐)

๑๔๖

โครงการขุดบ่อบาดาล

บ้านนายบุญถ น้อยเกิด เลขที่ ๘๙ หมู่ที่ ๗
บ้านหนองมะเกลือ ต.เขาชายธง อ.ตากฟ้า
จ.นครสวรรค์
(๑๔ ส.ค. ๒๕๔๐)

๑๔๗

โครงการขุดบ่อบาดาล

บ้านนายแสน สอาดเทียน เลขที่ ๒๑๖/๒
หมู่ที่ ๖ ต.เขาชายธง อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
(๑๕ ส.ค. ๒๕๔๐)

๑๔๘

โครงการขุดบ่อบาดาล

บ้านนายสุเทพ เรื่องทัพ เลขที่ ๗๕/๑
หมู่ที่ ๗ ต.เขาชายธง อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
(๑๖ ส.ค. ๒๕๔๐)

๑๔๙

โครงการขุดบ่อบาดาล

บ้านนายปทุม จันฉลุ หมู่ที่ ๑๐
บ้านหนองไม้แดง ต.หนองโพ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์
(๑๗ ส.ค. ๒๕๔๐)

*(โครงการลำดับที่ ๑๓๗-๑๔๙ ดำเนินการ
โดยกรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย)*

๑๕๐

โครงการขุดบ่อบาดาล

ที่บ้านทะเลหว้า หมู่ที่ ๑๔
ต.ตากลี อ.ตากลี จ.นครสวรรค์
(ผู้ใหญ่สมนึก เตีย-เวชสุวรรณ ผู้ขอ)
(ดำเนินการโดยกรมอนามัย)

๑๕๑

โครงการประปาหมู่บ้าน

ที่บ่อบ้านนายวิชัย วันเจริญ หมู่ที่ ๑๗ บ้านสระแก้ว
ต.ตากลี อ.ตากลี จ.นครสวรรค์ ขนาดบรรจุ ๑๒,๐๐๐
ลิตร ได้ใช้แล้วประมาณ ๔๐ หลังคาเรือน
(๑๕ มิ.ย. ๒๕๓๙)

๑๕๒

โครงการประปาหมู่บ้าน

ที่บ่อบ้านนายสมหมาย บัวเสนาะ หมู่ที่ ๑๒
บ้านทรัพย์สัมพันธ์ ต.หัวหวาย อ.ตากลี จ.นครสวรรค์
ขนาดบรรจุ ๑๒,๐๐๐ ลิตร ได้ใช้แล้วประมาณ ๖๐ หลังคาเรือน
(๙ ส.ค. ๒๕๓๙)

๑๕๓

โครงการประปาหมู่บ้าน

ที่บ่อบ้านพลับพลาชัย หมู่ที่ ๑๐
(วัดพลับพลาชัย) ต.หนองพิกุล อ.ตากฟ้า
จ.นครสวรรค์ ขนาดบรรจุ ๑๒,๐๐๐ ลิตร
(๑ มิ.ค. ๒๕๓๙)

๑๕๔

โครงการประปาหมู่บ้าน

ที่บ่อบ้านนายละออ ด้วงนคร หมู่ที่ ๑๔
บ้านทะเลหว้า ต.ตากลี อ.ตากลี จ.นครสวรรค์
(๒ ก.ย. ๒๕๓๙)

๑๕๕

โครงการประปาหมู่บ้าน
 ที่สถานีตำรวจภูธรจันทน์เสน หมู่ที่ ๑
 ต.จันทน์เสน อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
 (๑ เม.ย. ๒๕๔๐)

๑๕๖

โครงการประปาหมู่บ้าน
 ที่บ่อ ร.ร.บ้านโคกกร่าง ต.หนองสร้างทอง
 อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ (กำนัน วิมล นาคะ ผู้ขอ)
 (๑๖ เม.ย. ๒๕๔๐)

๑๕๗

โครงการประปาหมู่บ้าน
 ที่บ่อบ้านหนองแทน หมู่ที่ ๔ บ้านเขาฝา

ต.ช่องแค อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
 (ผู้ใหญ่เหรียญ โสกา ผู้ขอ)
 (๑๓ พ.ค. ๒๕๔๐)

๑๕๘

โครงการประปาหมู่บ้าน
 ที่บ้านห้วยหอม หมู่ที่ ๙ ต.ห้วยหอม อ.ตาคลี
 จ.นครสวรรค์ (ผู้ใหญ่จรรยา ยศศักดิ์ ผู้ขอ)
 (๑๕ มิ.ย. ๒๕๔๐)

๑๕๙

โครงการประปาหมู่บ้าน
 ที่บ้านหนองทอง หมู่ที่ ๑๐
 ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
 (๗ ก.ค. ๒๕๔๐)

๑๖๐

โครงการประปาหมู่บ้าน
 มาตรฐาน ก.ที่บ้านทะเลหว้า
 หมู่ที่ ๑๔ ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
 ได้ใช้แล้วประมาณ ๔๐ หลังคาเรือน

๑๖๑

โครงการประปาหมู่บ้าน
 ที่บ้านวังคาง หมู่ที่ ๓ ต.ตาคลี อ.ตาคลี
 จ.นครสวรรค์ ขนาดบรรจุ ๑๒,๐๐๐ ลิตร

(โครงการประปาหมู่บ้าน

โครงการลำดับที่ ๑๕๑-๑๖๑

ดำเนินการโดยกรมทรัพยากรธรณี)

๑๖๒

โครงการประปาหมู่บ้านขนาดใหญ่
 ที่บ้านทะเลหว้า หมู่ที่ ๑๔
 ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
 ได้ใช้แล้วประมาณ ๓๐๐ หลังคาเรือน

(ดำเนินการโดยกรมอนามัย)

๑๖๓

โครงการขุดเจาะบ่อบาดาล
 บ้านหนองไทย หมู่ที่ ๖
 ต.เขาชายธง อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

๑๖๔

โครงการขุดเจาะบ่อบาดาล
 บ้านบ่อหลวง หมู่ที่ ๗ ต.เขาชายธง
 อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

๑๖๕

โครงการขุดเจาะบ่อบาดาล
 บ้านหนองมะเกลือ หมู่ที่ ๗
 ต.เขาชายธง อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

๑๖๖

โครงการขุดเจาะบ่อบาดาล
 บ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ ๑ ต.เขาชายธง
 อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

๑๖๗

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

บ้านทรัพย์สัมพันธ์ หมู่ที่ ๑๒

ต.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

๑๖๘

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๑๗ ต.ตาคลี

อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์ (ไม่พบชั้นน้ำ)

(โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล โครงการ
ลำดับที่ ๑๖๓-๑๖๘ ดำเนินการโดย
กองพัฒนาบ่อน้ำบาดาล กรมโยธาธิการ)

๑๖๙

โครงการมอบท่อประปาให้แก่

หมู่บ้านในนาม ส.ส. วิจิตร แจ่มใส

(๑) มอบท่อประปาให้แก่หมู่บ้านทรัพย์สัมพันธ์

หมู่ที่ ๑๒ ต.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

ความยาว ๒๐๐ เมตร

(๒) มอบท่อประปาให้แก่หมู่บ้านพลับพลาชัย

หมู่ที่ ๑๐ ต.หนองพิกุล อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

ความยาว ๒๔๐ เมตร

(๓) มอบท่อประปาให้แก่หมู่บ้านเขาฝา

หมู่ที่ ๔ ต.ช่องแค อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

ความยาว ๔๐ เมตร

(๔) มอบท่อประปาให้แก่หมู่บ้านหนองยาว

ต.สุขสำราญ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

ความยาวทั้งหมด ๘๔ เมตร

๑๗๐

โครงการก่อสร้างระบบประปาชนบท

ที่บ้านเขากา หมู่ที่ ๔

ต.สุขสำราญ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

๑๗๑

โครงการก่อสร้างระบบประปาชนบท

ที่บ้านพุมื่น หมู่ที่ ๖

ต.สุขสำราญ อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

๑๗๒

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

ที่บ้านเขาน้อย หมู่ที่ ๒

ต.หนองพิกุล อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

๑๗๓

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

ที่โรงเรียนบ้านหลงสะแก หมู่ที่ ๔

ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

๑๗๔

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

สี่แยกบ้านไพศาลี หมู่ที่ ๑

ต.โคกเดื่อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๗๕

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

สำนักพุทธสถานศาลือโคก หมู่ที่ ๓

ต.โคกเดื่อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๗๖

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

บ้านหลักสิบเก้า หมู่ที่ ๑๔

ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์

๑๗๗

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

บ้านน้ำทรัพย์ หมู่ที่ ๑๘

ต.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์

๑๗๘

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

บ้านหนองเสือ หมู่ที่ ๑

ต.โคกเดื่อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๗๙

โครงการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

บ้านหนองคอก หมู่ที่ ๑

ต.โคกเดื่อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๘๐

โครงการชุดเจาะบ่อนบาดาล

บ้านห้วยตะโก หมู่ที่ ๒

ต.โคกเต็อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๘๑

โครงการชุดเจาะบ่อนบาดาล

บ้านหนองแกแรด หมู่ที่ ๗

ต.โคกเต็อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๘๒

โครงการชุดเจาะบ่อนบาดาล

บ้านพุฝรัง หมู่ที่ ๗

ต.วังข่อย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๘๓

โครงการชุดเจาะบ่อนบาดาล

บ้านระหอกเหียง หมู่ที่ ๙

ต.วังข่อย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๘๔

โครงการชุดเจาะบ่อนบาดาล

บ้านสำโรงชัย หมู่ที่ ๓

ต.สำโรงชัย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๘๕

โครงการชุดเจาะบ่อนบาดาล

บ้านหนองไผ่ หมู่ที่ ๕

ต.สำโรงชัย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๘๖

โครงการชุดเจาะบ่อนบาดาล

บ้านสำโรงชัยเหนือ หมู่ที่ ๑๓

ต.สำโรงชัย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

๑๘๗

โครงการชุดเจาะบ่อนบาดาล

โรงเรียนบ้านเขามะเกลือ หมู่ที่ ๑๐

ต.หนองกลับ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

(โครงการก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน

และโครงการชุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

โครงการลำดับที่ ๑๗๐-๑๘๗ ดำเนินการ

โดยกองน้ำบาดาล กรมทรัพยากรธรณี)

๑๘๘

โครงการก่อสร้างประปา

บ้านมะเกลือหวานและกลุ่มบ้านตะคร้อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชากรในเขตชุมชนบ้านมะเกลือหวานและกลุ่มบ้านตะคร้อได้รับน้ำสะอาดเพื่ออุปโภคและบริโภค รวมทั้งป้องกันโรคติดต่อทางน้ำ ป้องกันอหิวาตกโรคและสนับสนุนความเจริญทางเศรษฐกิจให้ท้องถิ่นชาวบ้านได้รับประโยชน์ ประมาณ ๓,๐๐๐ ครัวเรือน หรือ ประมาณ ๑๓,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ คน งบประมาณ ที่ได้รับ ๕๓.๒๗ ล้านบาท งบประมาณที่ใช้ ๕๒.๗๔ ล้านบาท ระยะเวลา ก่อสร้าง ปีงบประมาณ ๒๕๓๘-๒๕๔๐ ความจุ ของอ่างเก็บน้ำ ๓,๕๐๐,๐๐๐ ลบ.ม.

๑๘๙

โครงการขุดสระเก็บน้ำ

หมู่ที่ ๕ ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ งบประมาณ ๗๐๐,๐๐๐ บาท (ดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๔๐ โดยศูนย์ บริการเกษตรเคลื่อนที่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

๑๙๐

โครงการก่อสร้างถนนลาดยางผิวเรียบ

จากหมู่ที่ ๒ บ้านเหมืองแร่ หมู่ที่ ๓ บ้านไทรงาม ต.ทุ่งทอง อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ ขนาดผิวจราจรกว้าง ๖.๕๐ เมตร ไหล่ทางผิวลาดยางข้างละ ๑.๕๐ เมตร ความยาว ๙.๐๑๙ กิโลเมตร งบประมาณ ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท (ตามโครงการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค - กจก. ปีงบประมาณ ๒๕๔๐)

โครงการปีงบประมาณ ๒๕๔๑

๑๙๑

โครงการก่อสร้างถนนลาดยาง

สายบ้านหนองโพ ต.หนองโพ อ.ตากสินนิคมเขาบ่อแก้ว ต.นิคมเขาบ่อแก้ว อ.พยุหะคีรี จ.นครสวรรค์ ระยะทาง ๙,๑๐๐ เมตร เงินค่าก่อสร้าง ๒๖,๓๙๐,๐๐๐ บาท

(ดำเนินการโดยกองสาธารณสุขสถานและทางหลวงท้องถิ่นที่ ๑ กรมโยธาธิการ)

๑๙๒

โครงการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำธรรมชาติ

(จ้างเหมาขุดลอกคลองธรรมชาติ) คลองห้วยแห้ง หมู่ที่ ๒ ต.ตากฟ้า อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ เพื่อการอุปโภคบริโภค ราคางาน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

(ดำเนินการโดยกรมชลประทาน)

๑๙๓

โครงการขุดสระกักเก็บน้ำ

บ้านวังคาง หมู่ที่ ๘ ต.สำโรงชัย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์ เป็นโครงการนอกเขตชลประทาน มีวัตถุประสงค์เพื่อกักเก็บน้ำไว้ชดเชยตอนฝนทิ้งช่วงและเพื่อการอุปโภคบริโภค ขนาดความจุ ๒๘,๙๒๐ ลบ.ม. ค่างาน ๑,๔๙๘,๐๐๐ บาท

(ดำเนินการโดยกรมพัฒนาที่ดินกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

๑๙๔

โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำ

(จ้างเหมาขุดสระ) บ้านอุดมธัญญา หมู่ที่ ๕ ต.อุดมธัญญา อ.ตากฟ้า จ.นครสวรรค์ ค่าจ้างเหมา ๒,๙๐๐,๐๐๐ บาท

๑๙๕

โครงการก่อสร้างประปาชนบท

ที่บ้านธารทหาร หมู่ที่ ๓ ต.ธารทหาร อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ ประปา ๖๐ ครัวเรือน ค่าก่อสร้าง ๖๕๐,๐๐๐ บาท

๑๙๖

โครงการก่อสร้างประปาชนบท

ที่บ้านห้วยวารีดั้ง หมู่ที่ ๖ ต.ธารทหาร อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ ประปา ๖๐ ครัวเรือน ค่าก่อสร้าง ๖๕๐,๐๐๐ บาท

๑๙๗

โครงการก่อสร้างประปาชนบท

ที่บ้านหนองปลาไหล หมู่ที่ ๑๐

ต.ธารทหาร อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

ประปา ๖๐ คริวเรือน

ค่าก่อสร้าง ๖๕๐,๐๐๐ บาท

๑๙๘

โครงการก่อสร้างถนนลาดยาง

ระหว่างบ้านเหมืองแร่-บ้านไทรงาม อ.หนองบัว

จ.นครสวรรค์ ระยะทาง ๒ กิโลเมตร

วงเงินค่าก่อสร้าง ๕,๘๐๐,๐๐๐ บาท

(โครงการก่อสร้างชุดสระก่อสร้างประปา
ชนบทและถนนลาดยาง โครงการ
ลำดับที่ ๑๙๕-๑๙๘ ดำเนินการ
โดยสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท
จังหวัดนครสวรรค์)

๕.๐๐ เมตร ยาว ๕๕๖ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร

พร้อมลงลูกรังไหล่ทางข้างละ ๑.๐๐ เมตร

คิดเป็นพื้นที่คอนกรีต ๒,๑๘๔ ตารางลูกบาศก์เมตร

(๒) จ้างเหมาทำป้ายประชาสัมพันธ์ โครงการ ๑ ป้าย

รวมค่าใช้จ่ายโครงการ ๘๙๘,๔๔๐ บาท

๒๐๐

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

หมู่ที่ ๙ ต.วังข่อย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

(๑) จ้างเหมาก่อสร้างถนน คสล. ผิวจราจรกว้าง

๔ เมตร ยาว ๒๐๐ เมตร หนา ๐.๑๕ เมตร

๑๙๙

โครงการก่อสร้างถนนคอนกรีต

เสริมเหล็ก (คสล.)

หมู่ที่ ๓ ต.โคกเดื่อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

(๑) จ้างเหมาก่อสร้างถนนคสล. ผิวจราจรกว้าง

พร้อมลงลูกรังไหล่ทางกว้างข้างละ ๑.๐๐ เมตร

คิดเป็นพื้นที่คอนกรีต ๘๐๐ ตารางเมตร

(๒) ค่าจ้างเหมาทำป้ายประชาสัมพันธ์โครงการ

ตามแบบมาตรฐาน จำนวน ๑ ป้าย

รวมค่าใช้จ่ายทั้งโครงการ ๓๓๑,๐๐๐ บาท

๒๐๑

โครงการก่อสร้างถนน คสล.

หมู่ที่ ๘ ต.ไพศาลี อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

- (๑) จ้างเหมาก่อสร้างถนน คสล. ผิวจราจรกว้าง ๔.๐๐ เมตร ยาว ๔๐๐ เมตร หน้า ๐.๑๕ เมตร พร้อมไหล่ทางลูกรังข้างละ ๑ เมตร คิดเป็นพื้นที่คอนกรีต ๑,๖๐๐ ตารางเมตร
 - (๒) จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์โครงการตามแบบมาตรฐาน จำนวน ๑ ป้าย
- รวมค่าใช้จ่ายทั้งโครงการ ๖๕๙,๐๐๐ บาท

(โครงการก่อสร้างถนน คสล. โครงการลำดับที่ ๑๙๙-๒๐๑ ดำเนินการโดยสภาตำบล ภายใต้งบประมาณโครงการพัฒนาตำบล ทพต.พิเศษครั้งที่ ๒)

๒๐๒

โครงการสนับสนุนงบประมาณการชุดสรรหาให้แก่ราษฎรในเขตพื้นที่ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

รายชื่อเกษตรกร อ.หนองบัว ที่ขอรับการสนับสนุน การชุดสรรหาแก่นักขนาดเล็ก

ค.ห้วยร่วม

- (๑) นายสมภาร พุ่มพุกภัย ๒๖/๒ หมู่ ๑
- (๒) นายเฉลียว แสงแก้ว ๙๕ หมู่ ๓
- (๓) นายถนอม ฉิวจิว ๓๒/๒ หมู่ ๔
- (๔) นายริน ลอบำรุง ๓๕ หมู่ ๘
- (๕) นางทองแดง นุ่มนวล ๓๗ หมู่ ๑๐

ค.ห้วยถั่วเหนือ

- (๑) นายริ แก้วนิคม ๙๘/๑ หมู่ ๑

ค.ห้วยถั่วใต้

- (๑) นายสมบุญ ศรีลา ๒๐ หมู่ ๒
- (๒) นายยอม นีวร ๒๙/๑ หมู่ ๖
- (๓) นายสุเมธ สังข์ศิลา ๓/๑ หมู่ ๔

ค.ธารทหาร

- (๑) นายสันต์ ศรีรัตน ๒๙/๔ หมู่ ๔
- (๒) นายอรุณ ดลันแก้ว ๔๓/๔ หมู่ ๔
- (๓) นายบุญส่ง สหเรืองไทย ๑๐๓ หมู่ ๔
- (๔) นางสาวบุญ เป้นไพศาล ๑๑๒ หมู่ ๕
- (๕) นายบุญญิติ โพธิ์ทอง ๑๖๙ หมู่ ๗

ค.หนองกลับ

- (๑) นายสายชล ปิ่นบาง ๘ หมู่ ๕

- (๒) นายจำลอง ประธาตุ ๒๐ หมู่ ๕

- (๓) นายสำรวย แสงกรุง ๑๕๔/๕ หมู่ ๑๔

ค.หนองบัว

- (๑) นายสมาน คำนวนมิตร ๒๘๑/๓ หมู่ ๑๐
- (๒) นายดอกกรัก หลวงไทร ๒๘/๓ หมู่ ๑๕
- (๓) นายยอม คงเสมา ๒๘๑/๒๓ หมู่ ๑๕

๒๐๓

โครงการสนับสนุนงบประมาณการชุดสรรหาให้แก่ราษฎรในเขตพื้นที่ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

ค.ไพศาลี

- (๑) นายบุญชู นามโสรวรรณ ๒๖๑/๑ หมู่ ๑
- (๒) นางหลงมา นาคหมื่นไฉ ๓๖๖ หมู่ ๕
- (๓) นายเหรียญ แก้วพราย ๔๘๕/๓ หมู่ ๕
- (๔) นายอาบ จันทร ๒๗๗/๓ หมู่ ๘

ค.ลำโรงชัย

- (๑) นายดิเรก เกตุประยูร ๘๑ หมู่ ๑๑

ค.วังข่อย

- (๑) นายทำ เชื้อนุ่น ๓๙๐/๖ หมู่ ๕
- (๒) นายซัวร์ บัวนารถ ๔๔ หมู่ ๗

ค.วังน้ำลึก

- (๑) นายชัยนะ ชื่นสบาย ๓๒๘/๑ หมู่ ๑
- (๒) นายสุข ทองม่วง ๔๒๔/๙ หมู่ ๔
- (๓) นายราชย์ ถาวรชาติ ๒๘๗ หมู่ ๕

ค.โคกเดื่อ

- (๑) นายปลื้ม พูลสนธิ ๒๗๔/๔ หมู่ ๕
- (๒) นายวิเชียร ศิริมงคล ๘๙/๔ หมู่ ๕
- (๓) นางอมร เนตรทอง ๑๖๑/๓ หมู่ ๔

ค.นาขอม

- (๑) นางสมปอง แน่นอุดร ๓๖๒/๔ หมู่ ๓
- (๒) นายแดง อินทร์สุข ๓๐๙ หมู่ ๑๐

ค.โพธิ์ประสาท

- (๑) นายสมบุญณ์ เจริญสุข ๕๐ หมู่ ๒
- (๒) นายวินัย มีเพชร ๗๑ หมู่ ๓
- (๓) นายชูชาติ วงษ์มัน ๘ หมู่ ๘

ค.ละคริ้ว

- (๑) นายรอด คนชื่อ ๒๗๕ หมู่ ๒
- (๒) นายพิเชษฐ ธรรมสกุลศิริ ๕๙/๑ หมู่ ๑๑

(โครงการลำดับที่ ๒๐๒-๒๐๓

ดำเนินโดยกรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์)

๒๐๕

โครงการสนับสนุนงบประมาณ ประปาหมู่บ้านในเขตพื้นที่ อ.ตาคลี อ.ไพศาลี และอ.หนองบัว จ.นครสวรรค์ บัญชีรายชื่อผู้ขอประปาหมู่บ้าน

- (๑) วัดบ้านหนองแอก หมู่ที่ ๑
ด.หนองหม้อ อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๒) บ้านบ่อน้ำทรัพย์ (ดงมะกุก) หมู่ที่ ๑๘
ด.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๓) บ้านบ่อน้ำทรัพย์ หมู่ที่ ๑๘
ด.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๔) บ้านสระแก้ว หมู่ที่ ๑๗
ด.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๕) บ้านเขาถ้ำมะขาม หมู่ที่ ๑
ด.ตาคลี อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๖) บ้านหนองกะลา หมู่ที่ ๙
ด.ห้วยหอม อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๗) บ้านไร่เสรี หมู่ที่ ๑๐
ด.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๘) บ้านด่านตาพัน หมู่ที่ ๑๒
ด.หัวหวาย อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๙) บ้านหนองใหญ่ หมู่ที่ ๑
ด.เขาชายธง อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๑๐) บ้านพุ่มะกอก หมู่ที่ ๗
ด.เขาชายธง อ.ตาคลี จ.นครสวรรค์
- (๑๑) วัดทุ่งทอง หมู่ที่ ๑
ด.ทุ่งทอง อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์

- (๑๒) นางวาริ ท้วมวิจิตร หมู่ที่ ๒ (บ้านเนินทอง)
ด.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
- (๑๓) วัดหนองสะเอ็ง หมู่ที่ ๖
ด.ทุ่งทอง อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
- (๑๔) นายนิโรจน์ รักวัด หมู่ที่ ๖ (บ้านหนองกระเปา)
ด.ทุ่งทอง อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
- (๑๕) นางพิมพ์ จันทร์บัว หมู่ที่ ๗ (บ้านรังงาม)
ด.ทุ่งทอง อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
- (๑๖) บ้านสระคายม หมู่ที่ ๑๑
(บริเวณบ้านนายสำราญ วันรบ)
ด.ทุ่งทอง อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
- (๑๗) วัดเขาเล็บงา หมู่ที่ ๑๐
ด.หนองกลับ อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
- (๑๘) นายจิม-นายจง ชนะศักดิ์ หมู่ที่ ๑๐ (บ้านบ่อน้ำเย็น)
ด.หนองบัว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
- (๑๙) นายสวิต แยมประดิษฐ์ หมู่ที่ ๙ (บ้านระหอกเที่ยง)
ด.วังข่อย อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
- (๒๐) บ้านหนองเสือ หมู่ที่ ๑ (สี่แยกไพศาลี)
ด.โคกเดื่อ อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์
- (๒๑) โรงเรียนวังทองประชานุกูล หมู่ที่ ๗
ด.โพธิ์ประสาท อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์

(ดำเนินการโดยฝ่ายพัฒนาน้ำบาดาล ๔ กรม
ทรัพยากรธรณี)

“

सान ผัน

มหาวิทยาลัย

นครสวรรค์

ให้ เป็นจริง

”

ที่ ๐๒/๒๕๔๗

สำนักงานผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช
 วันที่ ๗ ๒๕๔๗
 เลขที่ ๑๐๐
 สถานที่
 ถนนทองใน กท ๑๐๓๐๐

๒๗ มีนาคม ๒๕๔๗

๑๐๐
 ๗ ๒๕๔๗
 เลขที่ ๑๐๐

- เรื่อง การจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช
- กราบเรียน รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย
- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช พ.ศ.... จำนวน ๑ ชุด
 ๒. ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. จำนวน ๑ ชุด
 ๓. ร่วมพระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารบางส่วนของกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการและในสำนักงานปลัดทบวง ทบวงมหาวิทยาลัยไปเป็นของมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช พ.ศ. จำนวน ๑ ชุด
 ๔. รายละเอียดการได้มาซึ่งที่ดินของกองทัพบก (มทบ.๓๑) เพื่อสร้างมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช จำนวน ๑ ชุด

ด้วยข้าพเจ้าและคณะ เคยเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราชต่อสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ แต่สภาได้ยุบไปเสียก่อนที่จะผ่านร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ซึ่งในระหว่างช่วงเวลาดังแต่บัดนั้นจนถึงบัดนี้ข้าพเจ้าได้ดำเนินการประสานงานติดต่อกับหน่วยราชการต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะจัดหาบริเวณที่ดินสำหรับการก่อสร้างมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราช และขณะนี้กระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นเจ้าของบริเวณที่ดินที่จะใช้จัดสร้างมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราชได้ตอบรับมาแล้ว ดังรายละเอียดแนบมาพร้อมหนังสือนี้

อนึ่ง ความพยายามในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราชนั้น ได้รับการสนับสนุนจากประชาชนส่วนใหญ่ในนครศรีธรรมราช รวมทั้งส่วนราชการต่าง ๆ ก็สนับสนุน เช่น กระทรวงกลาโหมได้อนุญาตให้ใช้บริเวณพื้นที่ดังกล่าว ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงขอความกรุณาจากฯ ได้ช่วยสนับสนุนบรรจุเรื่องการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราชเข้าอยู่ในแผนการจัดตั้งมหาวิทยาลัยฯ ไว้ในแผนของทบวงมหาวิทยาลัยด้วย ทั้งข้าพเจ้าและคณะก็จะดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครศรีธรรมราชต่อสภาผู้แทนราษฎรในโอกาสต่อไปอีกสัปดาห์หนึ่งด้วยเช่นกัน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และให้การสนับสนุนด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายวิจิตร แจ่มใส)

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครศรีธรรมราช

ห้องประธานกรรมการฯ

โทร. ๒๕๔๑๖๑๖, ๒๕๔๑๖๑๗

โทรสาร ๒๕๔๑๖๑๗

ด่วนที่สุด

ที่ ทม 0204(3)/ ๑30๗

ทบวงมหาวิทยาลัย
328 ถนนศรีอยุธยา ราชเทวี
กรุงเทพฯ 10400

๙) พฤษภาคม 2541

เรื่อง การจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

เรียน นายวิจิตร แจ่มใส สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดนครสวรรค์

อ้างถึง หนังสือที่ ๐๒/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๑

ตามหนังสือที่อ้างถึงแจ้งว่าได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ต่อสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ แต่สภาผู้แทนราษฎรได้ยุบไปเสียก่อนที่จะผ่านร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ หลังจากนั้นท่านก็ได้ติดต่อประสานงานกับทบวงมหาวิทยาลัยในเรื่องดังกล่าวนี้มาโดยตลอด รวมทั้งหน่วยราชการอื่นด้วย เพื่อจัดหาพื้นที่สำหรับก่อสร้างมหาวิทยาลัยนครสวรรค์และขณะนี้ กระทรวงกลาโหม (มณฑลทหารบกที่ ๓๑ จังหวัดนครสวรรค์) เห็นควรให้ใช้ที่ดินจัดสร้างมหาวิทยาลัยนครสวรรค์แล้ว ดังความละเอียดตามที่ท่านแจ้ง นั้น

ทบวงมหาวิทยาลัย ใคร่ขอเรียนชี้แจงความคืบหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ดังนี้

๑. ทบวงมหาวิทยาลัยขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ ที่ได้ริเริ่มการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เพื่อส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างและภาคกลางตอนบน โดยเสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนครสวรรค์เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๐ แต่เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรได้ยุบไปเสียก่อนที่จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

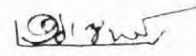
๒. ในกรณีที่ท่านขอให้บรรจุเรื่องการจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ ไว้ในแผนของทบวงมหาวิทยาลัยนั้น ขอเรียนว่า ทบวงมหาวิทยาลัยยินดีรับเรื่องนี้ไว้พิจารณา แต่เนื่องจากฐานะการเงินการคลังและภาวะเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบัน ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดสรรเงินงบประมาณในการจัดตั้งมหาวิทยาลัยใหม่ ดังนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงจำเป็นต้องปรับนโยบายการขยายโอกาสอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาค โดยการจัดตั้งวิทยาเขตสารสนเทศ ตามมติคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๓๙ ได้มีมติให้ความเห็นชอบและอนุมัติโครงการขยายโอกาสอุดมศึกษาไปสู่ภูมิภาค ซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยได้กำหนดเป้าหมาย ในการขยายวิทยาเขตสารสนเทศไว้ว่า ภายในแผนพัฒนาฯ ระยะที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๔๔) จะดำเนินการจัดตั้งวิทยาเขตสารสนเทศใน ๓๐ จังหวัด โดยจังหวัดนครสวรรค์ เป็นจังหวัดหนึ่งที่อยู่ในโครงการดังกล่าว ภายใต้การกำกับดูแลของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งการปรับนโยบายดังกล่าว สอดคล้องกับ

การริเริ่มของท่าน เพียงแต่การดำเนินการได้เปลี่ยนไป เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย และในการดำเนินการด้านพื้นที่จัดตั้งนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยได้ขอให้สำนักงานประมาณพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดตั้งแล้ว ซึ่งต่อไปในอนาคตหากวิทยาเขตสารสนเทศจังหวัดนครสวรรค์สามารถพัฒนาไปได้ระดับหนึ่ง และมีความพร้อมที่จะยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยสมบูรณ์แบบ ทบวงมหาวิทยาลัยพร้อมที่จะสนับสนุนต่อไป ซึ่งตรงตามเจตนารมณ์ของท่านในการริเริ่มจัดตั้งมหาวิทยาลัยนครสวรรค์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และใคร่ขอขอบคุณที่ท่านได้มีเจตนารมณ์อันสูงส่งในการสนับสนุนการศึกษาของชาติ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน จังหวัดนครสวรรค์และภูมิภาคนี้

ขอแสดงความนับถือ

นาวาโท

(เดชา สุขารมณ)

รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักนโยบายและแผนอุดมศึกษา

โทร. ๒๕๖๑๑๐๖-๑๔ ต่อ ๗๐๗, ๗๐๘

โทรสาร ๒๕๕๘๒๓๙

veen/B๕

ยุทธจักร
มหาสงคราม

“

ยุทธวิธีการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ในเขตจังหวัดนครสวรรค์

โดย วิจิตร แจ่มใส

บทความนี้ เป็นส่วนหนึ่งในเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง ของนายวิจิตร แจ่มใส

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดนครสวรรค์

นักศึกษาศาสนาบันพระปกเกล้าฯ รุ่นที่ ๒

ปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๐

”

บทคัดย่อ

งานศึกษาวิจัยเรื่อง “ยุทธวิธีการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขต จังหวัดนครสวรรค์” นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาและข้อบกพร่องของการหาเสียงเลือกตั้ง ส.ส. ของประเทศไทย โดยใช้กรณีตัวอย่างของจังหวัดนครสวรรค์ การศึกษาวิจัยนี้มีความมุ่งหวังที่จะศึกษาความเป็นมาเป็นไปของปัญหาที่เกิดจากการเลือกตั้ง เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขในอันที่จะให้การเลือกตั้งดำเนินไปด้วยความบริสุทธิ์ ยุติธรรมตามเจตนารมณ์ของระบอบประชาธิปไตย โดยเป็นการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและวิธีการหาเสียงเลือกตั้งในเขตจังหวัดนครสวรรค์ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๙ ถึง ๒๕๓๙ และใช้วิธีการวิจัยใน ๓ รูปแบบ อันได้แก่ การศึกษาจากหนังสือและเอกสารวิจัย ศึกษาโดยใช้การสังเกตการณ์จากการเลือกตั้ง และศึกษาโดยอาศัยประสบการณ์ของผู้ศึกษาวิจัยในฐานะที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งด้วยตนเอง นับตั้งแต่การเลือกตั้งปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เป็นต้นมา

การศึกษาวิจัยนี้แบ่งออกเป็น ๕ บท บทที่ ๑ เป็นบทนำ กล่าวถึงวัตถุประสงค์วิธีการ และขอบเขตของการศึกษาวิจัย ตลอดจนผลที่คาดว่าจะได้รับ บทที่ ๒ ว่าด้วยหลักการและแนวความคิดเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง ทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติของประเทศประชาธิปไตยต่าง ๆ บทที่ ๓ ว่าด้วยยุทธวิธีในการหาเสียงเลือกตั้งที่ดำเนินอยู่ในประเทศไทยโดยทั่วไป บทที่ ๔ ว่าด้วยประสบการณ์ของผู้ศึกษาวิจัยเองในฐานะที่เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้หนึ่งในจังหวัดนครสวรรค์ และบทที่ ๕ เป็นบทส่งท้าย ผลจากการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ยุทธวิธีในการหาเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งรูปแบบในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมีแนวโน้มที่จะใช้กลวิธีต่างๆ ที่ไม่ชอบมาพากล ส่อไปในทางไม่สุจริตและมีแนวโน้มรุนแรงมากยิ่งขึ้นทุกขณะ ทั้งนี้ ก็เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งชัยชนะในการเลือกตั้ง โดยไม่คำนึงถึงเจตนารมณ์และหลักการของระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่เป็นเรื่องของเงิน สำหรับปัญหา เรื่อง “เงิน” กับการเลือกตั้งนั้น มิได้เกิดเฉพาะกรณีของประเทศไทยเท่านั้น แต่เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับประเทศประชาธิปไตยโดยทั่วไป แม้แต่ประเทศประชาธิปไตยที่ถือได้ว่าเป็นแม่แบบของระบอบนี้ ก็มีปัญหาในเรื่องนี้เช่นกัน แม้ประเทศเหล่านั้น จะทำการศึกษาและหาทางแก้ไขมาตั้งแต่ต้นจวบจนปัจจุบัน เป็นเวลานานนับร้อยๆ ปีแล้ว แต่ปัญหานี้ ก็ยังไม่หมดสิ้นไป เพราะฉะนั้น “เงิน” เป็นจุดอ่อนของระบอบประชาธิปไตย

คำนำ

การเลือกตั้งเป็นเงื่อนงำที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะการเลือกตั้งเป็นการแสดงออกซึ่งเจตนารมณ์ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศในอันที่จะมอบความไว้วางใจให้ตัวแทนของปวงชนไปใช้อำนาจแทนตนในสภาฯ

ในฐานะที่ผมเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่ง และได้ผ่านการเลือกตั้งมาแล้วหลายครั้ง ทั้งที่ผิดหวังและสมหวัง ตรรกะที่คิดว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะหากประชาชนผู้ใช้สิทธิไม่มีความเข้าใจหรือได้รับข่าวสาร ข้อมูลที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่สมบูรณ์เพียงพอแล้ว ก็จะทำให้การตัดสินใจ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผิดพลาดได้ ดังเช่นการเลือกตั้งหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมา จนกลายเป็นจุดอ่อน ประการหนึ่งของระบอบประชาธิปไตยในประเทศของเรา และมีผลให้มีการปฏิรูปการเมืองเช่นที่เป็น อยู่ในขณะนี้

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับยุทธวิธีการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นความพยายามของผม ที่ต้องการจะเห็นการเลือกตั้งยุคใหม่ที่มีความบริสุทธิ์ยุติธรรม เป็นการเลือกตั้งที่ มาจากความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เพื่อความเป็นประชาธิปไตยที่เป็นของประชาชน โดย ประชาชน และเพื่อประชาชนอย่างสมบูรณ์

๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้งที่ผ่านมาของจังหวัดนครสวรรค์ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับยุทธวิธีการหาเสียงเลือกตั้ง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะหลังๆ นี้ การหาเสียงมีแนวโน้มทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกขณะ มีการใช้กลวิธีทำลายคู่แข่งด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การพิมพ์ใบปลิวใส่ร้ายคู่แข่ง ใช้อิทธิพลจากทางราชการมาแทรกแซงในการหาเสียง มีการใช้เงินซื้อเสียงกันอย่างกว้างขวาง จนกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองที่เลวร้าย หรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ทำให้การเลือกตั้งไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม

รูปแบบในการหาเสียงในอดีตนั้น ส่วนใหญ่มักจะใช้วิธีการปราศรัยหาเสียงและใช้สิ่งพิมพ์หรือแผ่นโปสเตอร์เท่านั้น การเข้าถึงตัวผู้ออกเสียงนั้น ผู้สมัครมักจะใช้วิธีการปราศรัยและออกไปพบปะถึงเคหสถานที่อยู่อาศัยของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วยตนเอง ไม่ค่อยได้ใช้หวัคะแนนมากมายเหมือนในปัจจุบันนี้ การออกปราศรัยหาเสียงทำให้ประชาชนผู้ออกเสียงได้มีโอกาสสัมผัสตรงกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งได้ฟังแนวความคิด นโยบาย หรือวิสัยทัศน์จากผู้สมัคร เพื่อจะได้นำมาพิจารณาไตร่ตรองตัดสินใจว่าจะลงคะแนนให้หรือไม่ สำหรับผู้สมัครที่ไม่ออกไปปราศรัยหรือไม่ออกไปสัมผัสตรงกับประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงก็มักจะไม่ได้รับการเลือกตั้ง แต่ในปัจจุบัน ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเป็นจำนวนไม่น้อยไม่เคยพบหน้าค่าตาของผู้สมัครหรือได้รับข้อมูลข่าวสารใดๆ เกี่ยวกับตัวผู้สมัคร แต่พอถึงเวลาเลือกตั้ง กลับไปลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครนั้นๆ ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลนานัปการ ที่สำคัญก็เพราะมีการซื้อสิทธิขายเสียง อาจกล่าวในเบื้องต้นได้ว่าเงินได้กลายเป็นปัจจัยชี้ขาดในการเลือกตั้งไปแล้ว

ผู้ศึกษาวิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาถึงยุทธวิธีและรูปแบบการหาเสียงเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยศึกษากรณีตัวอย่างของจังหวัดนครสวรรค์ในระยะเวลาที่ผ่านมาว่าเป็นอย่างไร เพื่อจะได้ค้นหารูปแบบและวิธีการที่จะทำให้ปัญหาการใช้เงินในการเลือกตั้งน้อยลง อันจะทำให้การเลือกตั้งของเรามีความบริสุทธิ์ ยุติธรรมมากขึ้น

๒. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาสภาพยุทธวิธีในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตจังหวัด นครสวรรค์ โดยเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ ๓ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๒๙-๒๕๓๙

๓. วิธีการและขอบเขตการศึกษา

- ๓.๑ ศึกษาจากเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๓.๒ ศึกษาจากการสังเกตการณ์การเลือกตั้งในครั้งที่ผ่าน ๆ มา รวมทั้งการสัมภาษณ์ สอบถามจากนักการเมืองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
- ๓.๓ จากประสบการณ์ของผู้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้ที่ได้ผ่านการสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตจังหวัดนครสวรรค์ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๙ เป็นต้นมา

๔. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้ทราบถึงกลยุทธ์ (Tactics) ที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและความรุนแรงของปัญหา ที่นับวันจะทวีมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้ศึกษาวิจัยจะได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ไข ปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เงินในการซื้อสิทธิ์ขายเสียงให้บรรเทาเบาบางลง เพื่อที่ระบอบ ประชาธิปไตยในประเทศไทยของเราจะได้รับการพัฒนาและมีความเป็นประชาธิปไตยโดยสมบูรณ์ ไม่ เฉพาะประชาธิปไตยในรูปแบบ (Form) แต่เป็นประชาธิปไตยในความเป็นจริง (Facts) ด้วย

ยุทธวิธี

การหาเสียงเลือกตั้ง

การหาเสียงเลือกตั้งคือ การพยายามหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สมัครได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนเข้าไปทำหน้าที่ผู้แทนราษฎรในสภาฯ

๑. พรรคการเมืองกับการคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง

พรรคการเมืองจะพิจารณาคัดเลือกผู้สมัคร โดยคำนึงถึงปัจจัยและคุณสมบัติต่าง ๆ ของผู้สมัคร ดังนี้

๑.๑ ชื่อเสียง ชื่อเสียงของผู้สมัครในการเลือกตั้ง เป็นที่นิยมและยอมรับนับถือของประชาชนในเขตเลือกตั้งมากน้อยเพียงใดเพราะหากมีชื่อเสียงดีย่อมสะท้อนถึงโอกาสที่จะได้รับเลือกตั้งจากประชาชนในเขตนั้น

๑.๒ ฐานเสียง คือการสนับสนุนของประชาชนในเขตเลือกตั้งต่อผู้สมัคร เช่น การมีเครือข่ายพี่น้องพรรคพวก บุคคลที่เคารพนับถือ เป็นต้น โดยกลุ่มบุคคลเหล่านี้ พร้อมทั้งจะลงคะแนนให้ผู้สมัคร ฐานเสียงนี้ยังครอบคลุมถึงการจัดตั้งตัวแทน หรือหัวคะแนนที่จะช่วยหาเสียงให้อีกด้วย

๑.๓ ความประพฤติและอาชีพ พรรคการเมืองจะพิจารณาการประพฤติตัวของผู้สมัครว่าในความรู้จักและสายตาของประชาชนในเขตเลือกตั้งนั้น ประชาชนเห็นเป็นอย่างไร

เพราะถ้ามีความประพฤติไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อตรงต่อชื่อเสียงของผู้สมัคร และอาชีพ ก็จะต้องประกอบแต่อาชีพที่ประชาชนไม่รังเกียจและไม่ผิดกฎหมาย

๑.๔ ฐานะทางเศรษฐกิจ โดยทั่วไปพรรคการเมืองจะให้ความสนใจกับผู้สมัครที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี เพราะจะทำให้ไม่เป็นที่กังขาในเรื่องค่าใช้จ่ายของพรรคมากนัก

กล่าวโดยสรุปพรรคการเมืองจะเน้นการคัดเลือกคนเข้าพรรคเพื่อส่งเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร ด้วยหลักเกณฑ์ ๓ ด้าน คือโอกาสที่จะชนะ โดยพิจารณาจากชื่อเสียงและฐานเสียงของผู้สมัครเป็นสำคัญ การยอมรับโดยพิจารณาจากความประพฤติและอาชีพของผู้สมัครและความพร้อมที่จะช่วยเหลือตนเองในการหาเสียงเลือกตั้ง โดยพิจารณาจากฐานะทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม คุณสมบัติของผู้สมัครที่พรรคการเมืองใช้พิจารณาคัดเลือกผู้สมัครนั้น พรรคการเมืองมีวิธีคัดเลือกที่สำคัญ ๓ วิธี คือคัดเลือกผ่านกลไกพรรค (สาขาพรรค ศูนย์ประสานงาน) คัดเลือกผ่านกรรมการสรรหาผู้สมัครของพรรคและคัดเลือกผ่านผู้แทนราษฎรของพรรคในการหาเสียงเลือกตั้ง พรรคจะให้การสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และด้านเงินทุน การใช้อาสาสมัคร การใช้ผู้นำพรรคหรือผู้มีชื่อเสียงของพรรคช่วย

ปราศรียหาเสียง การเสนอนโยบายของพรรค และแนวทางการแก้ปัญหา รวมทั้งการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการหาเสียง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ผู้สมัครของพรรคได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทน

๒. ยุทธวิธีในการหาเสียงเลือกตั้ง

เนื่องจากพื้นฐานของพรรคการเมืองในประเทศไทยยังไม่ได้เป็นพรรคมวลชน (Mass Party) เหมือนกับหลักการของพรรคการเมืองสากล ดังนั้นประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่จะเป็นมวลชนในสังกัดพรรคการเมืองแต่ละพรรคนั้น จึงมีอยู่เป็นจำนวนน้อย ผู้มีสิทธิออกเสียงส่วนใหญ่จึงเป็นมวลชนที่เป็นกลางไม่ได้สังกัดอยู่ในพรรคการเมืองใด

๒.๑ การกำหนดเขตยุทธศาสตร์ สำหรับการกำหนดเขตยุทธศาสตร์สำคัญในการหาเสียงเลือกตั้งนั้น ได้มีการจำแนกผู้มีสิทธิเลือกตั้งออกเป็น ๓ เขต หรือ ๓ กลุ่ม คือ เขตเรา เขตเขาและเขตเป็นกลาง การหาเสียงเลือกตั้งตามยุทธศาสตร์การแบ่งพื้นที่เป็น ๓ เขต ในประเทศไทยนั้น มีจุดประสงค์ ๒ ประการ คือ เพื่อเป็นความสะดวกในการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการซื้อเสียง และเพื่อกำหนดราคาของการซื้อเสียง

การแบ่งเขตภายใต้แผน ๓ เขตยุทธศาสตร์นี้จะใช้หน่วยระดับตำบลเป็นหลักเกณฑ์ เพราะมีลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชน ที่ไม่แตกต่างหลากหลายจนเกินไป เหมือนในระดับอำเภอ ลักษณะทางกายภาพ และขนาดมีความเหมาะสม ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่างๆ ในระดับตำบลนั้นไม่ยุ่งยากซับซ้อนจนเกินไป

การจำแนกเขตภายใต้แนวคิดนี้ พิจารณาจากพื้นฐานเขตพรรคและผู้สมัครว่ามีฐานคะแนนอยู่ในเขตเลือกตั้งมากน้อยเพียงไร

ซึ่งจะประกอบไปด้วยกัน ทั้งที่เป็นแกนหัวคะแนนระดับต่าง ๆ และที่เป็นมวลชนสนับสนุนด้วย ซึ่งเขตยุทธศาสตร์แต่ละเขตจะมีลักษณะเขตมวลชนและยุทธวิธีที่เหมาะสมแตกต่างกันดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) เขตเป็นกลางหรือเขตยุทธศาสตร์หลัก

โดยปกติแล้วเขตเป็นกลางมักจะเป็นเขตที่มีมวลชนอยู่เป็นจำนวนมาก โดยไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งด้วยเหตุนี้จุดชี้ขาดในการได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งจึงเป็นการช่วงชิงมวลชนในเขตเป็นกลางนี้ซึ่ง โดยทั่วไปแล้วกลุ่มชนพวกนี้จะมีลักษณะเฉยเมยหรือเฉื่อยช้าทางการเมืองสำหรับในกรณีของสังคมไทยนั้นกลุ่มเฉยเมยมีทั้งเฉยเมยไร้เดียงสาและเฉยเมยปัญญา ซึ่งต้องอาศัยวิธีการในการชักจูงให้มาลงคะแนนที่แตกต่างกัน

กลุ่มเฉยเมยไร้เดียงสา (Ignorant Passive) หมายถึงกลุ่มที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ยากจน การศึกษาต่ำ มีความเฉื่อยชาต่อการรับรู้และการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองปกติแล้วกลุ่มนี้จะมีจำนวนมากที่สุดในบรรดาผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งกลุ่มนี้จะออกมาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ภายใต้เหตุผลของการยึดถือตัวบุคคล หรือการชักจูงลากพา รวมทั้งการเข้าร่วมมือทุจริตเลือกตั้งในรูปแบบต่างๆ ด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น ความยากจน 'ไม่รู้ไม่เข้าใจ' ความหมายของระบบตัวแทน และ 'ไม่มีความหวังว่าระบบการเมืองแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้จะอำนวยความสะดวกให้แก่ตนและชุมชนได้' เนื่องจากปรากฏการณ์ที่เข้าสัมผัสหรือพบเห็นก็คือผู้แทนทำตัวเหินห่างจากประชาชนและไม่ค่อยมีผลงาน ดังนั้นบุคคลในกลุ่มนี้จึงมีความคิดว่า 'ไม่รู้จะเลือกผู้แทนไปทำไม เลือกแล้วก็ไม่เห็นจะช่วยเหลืออะไร

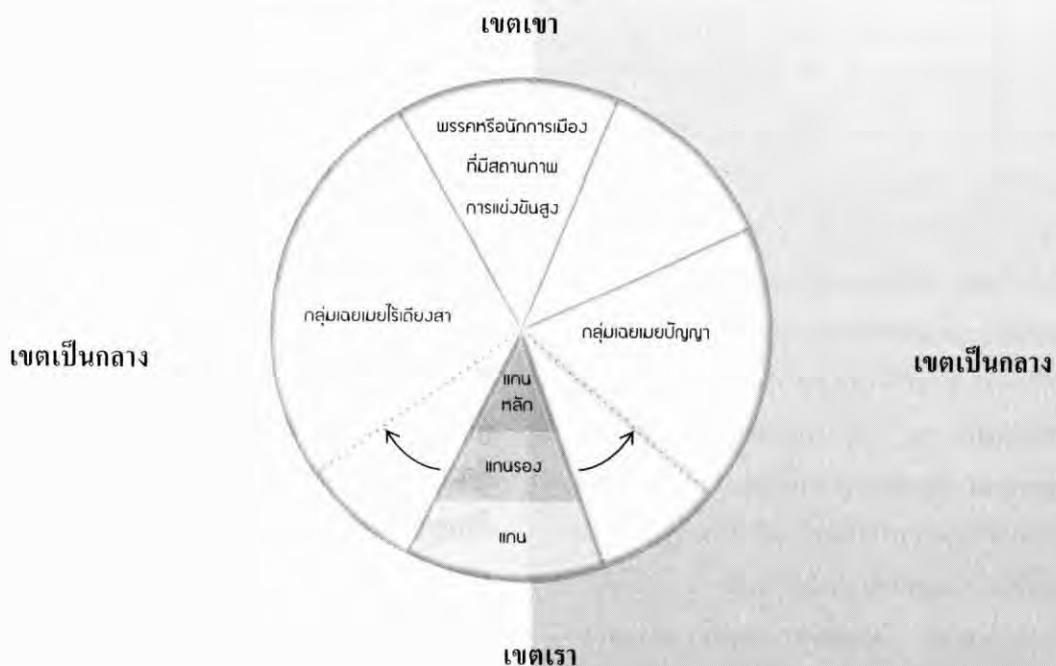
ดังนั้นถ้าจะให้ไปลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้ง ก็ต้องเอาของมาแลกหรือเอาเงินมาซื้อ

กลุ่มเฉยเมยปัญญา (Intellectual Passive) หมายถึงพวกคนกลุ่มชั้นกลาง ในระบบและนอกระบบซึ่งจะตื่นตัวในการเลือกตั้ง เพราะเมื่อมีประเด็นขัดแย้งทางการเมือง (Issue Politics) ในสังคมที่ทำให้บุคคลในกลุ่มนี้ คิดตัดสินใจออกมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นการหาเสียงกับคนกลุ่มนี้จึงเป็นเรื่องของการมี หรือการอิงกระแสดขัดแย้ง และการดูประเด็นเรื่องนโยบายและทางออกของประเด็นขัดแย้งของพรรคและนักการเมือง

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการที่จะได้รับชัยชนะในการหาเสียงนั้นอยู่ที่การช่วงชิงมวลชนจากกลุ่มเฉยเมยไร้เดียงสาและกลุ่มเฉยเมยปัญญา ซึ่งถือเป็นเขตยุทธศาสตร์หลักในการออกไปหาเสียง ฉะนั้นแนวทางการหาเสียงด้านลึกและด้านกว้าง จึงจำเป็นต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มมวลชนทั้ง ๒ ประเภทดังกล่าว

(๒) **เขตเขา** ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งข่าวความเคลื่อนไหวสำคัญของคู่แข่งคือ เขตนี้ จะหนาแน่นไปด้วยมวลชนของคู่แข่ง ซึ่งมีทั้งพรรคและนักการเมือง ซึ่งมีสถานภาพการแข่งขันสูงและสถานภาพการแข่งขันต่ำ จึงถือว่าเป็นงานที่มีความเคลื่อนไหวของฝ่ายคู่แข่งกันอย่างคึกคัก และยากที่ผู้ปฏิบัติงานมวลชนฝ่ายเราจะเข้าไปเคลื่อนไหวจัดตั้ง เพราะไม่มีพลังเพียงพอ ฉะนั้นการมอบหมายภารกิจที่ชัดเจน หัวคะแนนในเขตนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะหากสถานภาพของการหาเสียงมีความเข้มข้นในปลายฤดูของการหาเสียงแล้ว อาจมีความจำเป็นต้องเข้าสู่สายและช่วงชิงมวลชนฝ่ายคู่แข่ง เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถทำคะแนนเป็นที่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยใช้ยุทธวิธีการติดตามข่าวความเคลื่อนไหวฝ่ายคู่แข่ง แล้วรายงานความเคลื่อนไหวให้ศูนย์อำนวยการเลือกตั้งทราบทุกระยะ เพื่อเตรียมแผนเข้าแยกสลายและช่วงชิงมวลชนฝ่ายคู่แข่งต่อไป

แผนภูมิแสดงความคิดสามเขตยุทธศาสตร์

(๓) เขตเรา ซึ่งเป็นเขตเริ่มต้น การปฏิบัติการช่วงชิงมวลชนโดยปกติแล้ว เขตนี้มีมวลชนที่สนับสนุนพรรคและผู้สมัคร มากกว่าเขตอื่น ๆ ถึงแม้เขตยุทธศาสตร์ ด้านมวลชนเฉยเมย ทั้งสองกลุ่มจะเป็นเขต ยุทธศาสตร์ใหญ่ก็ตาม แต่ในทางการปฏิบัติการ ช่วงชิงมวลชนจะเริ่มต้นจากเขตยุทธศาสตร์ ฝ่ายเราก่อน ด้วยการพยายามจัดตั้งและกระชับ องค์การจัดตั้งเขตฝ่ายเราเพราะมีความมั่นคง อยู่กับพรรคเราเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงง่ายต่อ การปฏิบัติ หลังจากนั้นจึงเคลื่อนไหวยุทธศาสตร์ กลุ่มสื่อมวลชนเฉยเมยทั้งกลุ่ม และถ้าเห็นว่า ปลายฤดูการหาเสียงไม่เข้มข้นก็ไม่จำเป็นต้องเข้าชิงในเขตคู่แข่งกับเรา

๒.๒ แนวความคิดเกี่ยวกับการหาเสียง

การหาเสียงเลือกตั้งนั้นประกอบด้วย แนวทางสุจริตและแนวทางทุจริต โดยแนวทาง สุจริตนั้นแยกได้เป็น ๒ ด้าน คือ ด้านกว้าง และด้านลึก หรือในเชิงแนวราบกับเชิงแนวตั้ง โดยพิจารณาจากกลุ่มเป้าหมายเป็นหลัก ส่วน แนวทางทุจริตก็แยกได้เป็นทำนองเดียวกัน โดยทั่วไปนั้น การทุจริตในการหาเสียงเลือกตั้ง มักเกิดจากผู้สมัครที่ไม่เคยมีฐานมวลชนมา ก่อน แต่มีฐานทางเศรษฐกิจดี และมีความ มุ่งหวังที่สมัครรับเลือกตั้งว่าจะต้องได้ชัยชนะ หรือแพ้ไม่ได้ แม้ในบางครั้งอาจจะไม่ได้เตรียม ตัวที่จะทุจริตมาก่อน หากแต่ว่าในช่วงฤดูการ หาเสียงเลือกตั้งนั้นอยู่ในสภาพสู้ศึกกับคู่แข่งจน จึงต้องทำการทุจริตเพื่อให้ได้ชัยชนะ

(๑) *การหาเสียงด้านกว้าง* หมายถึง การใช้สื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ โดยไม่มี ลักษณะเน้นกลุ่มเป้าหมายใดกลุ่มเป้าหมาย หนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งการหาเสียงด้าน กว้างแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ

๑) การใช้สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์ เช่น คัทเอ๊าท์ โปสเตอร์ แผ่นปลิว ออก รายการวิทยุ หรือโทรทัศน์ ใช้รถโฆษณาหา เสียง เป็นต้น

๒) การปราศรัยบนเวที เช่น การ จัดเวทีปราศรัยใหญ่และปราศรัยย่อย

ตัวอย่างการหาเสียงด้านกว้างแบบสุจริต คือ ต้องมีมารยาททางการเมือง ไม่ใช้วิธีการ โจมตีคู่แข่งของผู้สมัครและพรรคการเมือง ไม่ฉวยโอกาสแอบอ้างนำผลงานของคนอื่นมา เป็นของตน

ตัวอย่างการหาเสียงด้านกว้างแบบทุจริต คือ การทำลายป้ายโปสเตอร์คู่แข่ง การใส่ร้ายป้าย สีและโจมตีคู่แข่งทางโปสเตอร์และการปราศรัย บนเวที รวมทั้งการฉวยโอกาสเอาสถานการณ์ ที่ประชาชนมีความสงสัยถึงเลใจในเรื่องใดเรื่อง หนึ่งมาโจมตีหรือทำลายคู่แข่งและสร้าง

คะแนนเสียงให้ตนทางสื่อประชาสัมพันธ์และการปราศรัยบนเวที

ข้อดีของการหาเสียงด้านกว้าง คือทำให้ประชาชนได้ทราบถึงประวัติและความเป็นมาของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับนโยบายและผลงานของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ฐานโยบายของพรรคที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่

ส่วนข้อเสียของการหาเสียงด้านกว้างก็คือขาดความดึงดูดใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนน ยกเว้นแต่ในกลุ่มประชาชนที่มีความตื่นตัวทางการเมืองสูงอยู่แล้ว

คือ

๑) การใช้ระบบตัวแทน อาสาสมัครหรือหัวหน้าคะแนนเข้าพบประชาชนโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งไม่ต้องลงพื้นที่

๒) การเข้าพบมวลชนโดยตรง วิธีการคือ ผู้สมัครรับเลือกตั้งเดินเคาะประตูบ้านหรือเดินเยี่ยมเยียนพบปะประชาชนด้วยตนเอง หรืออาจจะเป็นในลักษณะการประชุมกลุ่มย่อย หรือพูดคุยปรึกษาหารือด้านปัญหาหรือความต้องการของกลุ่มอาชีพนั้น ๆ หรือผู้สมัครรับเลือกตั้งเข้าร่วมพิธีกรรมตามประเพณีหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

(๒) การหาเสียงเลือกตั้งด้านลึก หมายถึงการหาเสียงที่มีการเน้นให้ความสำคัญเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มเป้าหมายใดกลุ่มเป้าหมายหนึ่ง หรือกลุ่มบุคคลใดกลุ่มบุคคลหนึ่งในลักษณะตีสนิทประชิดตัวเพื่อหวังคะแนนการหาเสียงแบบด้านลึกแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ

ตัวอย่างการหาเสียงด้านลึกแบบสุจริต นั้น ได้แก่ การเยี่ยมเยียนพบปะประชาชนในท้องถิ่น การเคาะประตูบ้าน การใช้อาสาสมัครเข้าชี้แจงทำความเข้าใจกับมวลชน เป็นต้น

ตัวอย่างการหาเสียงด้านลึกแบบทุจริต ได้แก่ การแจกเงิน แจกสิ่งของ การซื้อบัตร

ประชาชน การปล่อยข่าวทำลายคู่แข่ง การทุจริตเกี่ยวกับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ การซื้อเจ้าหน้าที่ที่ทั้งหน่วยเลือกตั้งเพื่อทำการทุจริต เช่น เพิ่มบัตร เปลี่ยนหีบบัตร เป็นต้น

ข้อดีของการหาเสียงด้านลึก คือ การสร้างความผูกพันสนิทสนมส่วนตัวให้กับประชาชนอันเป็นการสอดคล้องกับวัฒนธรรมการยึดถือตัวบุคคลของคนไทย

ข้อเสียของการหาเสียงด้านลึก คือ การสูญเสียเวลามากเกินไปจนไม่สามารถทำได้ทุกพื้นที่ และมักจะถูกเรียกร้องผลประโยชน์ที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุอยู่เสมอ ดังนั้นการใช้แนวทางด้านนี้จึงจำเป็นต้องมีการจำแนกกลุ่มและระดับของกลุ่มบุคคลว่ามีความจำเป็นต้องใกล้ชิดหรือไม่ ขนาดไหน เพียงไร เพราะเป็นการขัดแย้งระหว่างประสิทธิผลของแนวทางกับการสูญเสียเวลา และผลตอบแทนของความใกล้ชิด

การหาเสียงแบบด้านกว้างและด้านลึกในอดีตที่ผ่านมา นั้นมักมีข้อผิดพลาดคือ ใช้ค่าใช้จ่ายกับการใช้สื่อโฆษณาเกินความจำเป็น และการไม่ประสานกันระหว่างแนวทางด้านลึกกับแนวทางด้านกว้างเกี่ยวกับการปราศรัย จึงทำให้ขาดการขานรับ และการเสริมพลังซึ่งกันและกันของสองแนวทาง

๒.๓ แนวความคิดเกี่ยวกับการแบ่งช่วงระยะเวลาของการหาเสียง

สิ่งสำคัญของผู้สมัครในการหาเสียงเลือกตั้ง คือ การทราบคะแนนนิยมของตน เพราะหากไม่ทราบหรือไม่สามารถประเมินฐานคะแนนนิยมของตนเองได้แล้วจะทำให้มีโอกาสเสียงสูงในการที่จะไม่ได้รับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ ดังนั้นจะต้องคิดหาเครื่องมือที่จะทราบฐานคะแนนของตน ซึ่งโดยทั่วไปเครื่องมือที่นิยมนำมาใช้กันเพื่อการนี้คือ การทำโพล (Poll) หรือการประเมินฐาน

คะแนนนิยม เพราะสิ่งสำคัญของการประเมินฐานคะแนนนิยมนอกจากเป็นการตรวจสอบความนิยมในตัวผู้สมัครและพรรคการเมืองแล้ว ยังเป็นดัชนีชี้ทิศทางนำไปสู่การเคลื่อนไหวและช่วงชิงมวลชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ เมื่อเราทราบลักษณะโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมของแต่ละชุมชน การรับรู้ของมวลชน การรู้จักเด่นและจุดด้อยของพรรคและนักการเมืองคู่ต่อสู้ ความต้องการระยะสั้น ระยะยาวของมวลชนในชุมชนนั้น ๆ แล้ว จะทำให้เราสามารถปรับกลยุทธ์การหาเสียงของแต่ละพื้นที่แต่ละชุมชนได้ตรงตามต้องการของมวลชน

อันเป็นการเสริมข้อเด่น ลดข้อด้อยของคุณ
ยุทธวิธีการหาเสียงอาจจะต้องมีการปรับตั้งแต่
นโยบายการหาเสียง ทั้งระดับชาติ ระดับท้องถิ่น
ตลอดจนถึงแนวการเคลื่อนไหวเพื่อจัดตั้งมวลชน
ในแต่ละชุมชน เพื่อกระชับความเข้มแข็งให้
องค์กรสามารถขยายฐานมวลชนได้ในระดับ
ต่อไป อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าการจัดสำรวจ
คะแนนนิยม จะเป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการ
ตรวจสอบคะแนนนิยมของผู้สมัครก็ตาม แต่
สิ่งที่สำคัญยิ่งไปกว่าก็คือ การจัดระบบระยะ
เวลาการหาเสียง เพื่อให้งานเคลื่อนไหวกระชับ
มวลชนที่จัดตั้งเป็นไปตามขั้นตอนอย่างมีระบบ
เพื่อช่วงชิงการนำมวลชนส่วนใหญ่ไปใช้สิทธิ
ลงคะแนน

หลักการกำหนดระยะเวลาการหาเสียง
เลือกตั้งแบ่งเป็น ๓ ช่วงเวลา ดังนี้

(๑) ช่วงต้นฤดูการหาเสียง
(สัปดาห์แรก-สัปดาห์ที่ ๓ นับจากวันปิดรับ
สมัคร)

สิ่งที่ทีมงานหาเสียงต้องกระทำในช่วง
นี้คือ การสำรวจคะแนนนิยม เพื่อให้ทราบถึง
ฐานคะแนนของผู้สมัครแต่ละคนแต่ละพรรคว่า
เป็นอย่างไร ในแต่ละตำบลแต่ละอำเภอ หลังจากนั้นจึงนำฐานคะแนนแต่ละพื้นที่นำมากำหนด
เป็นเขตยุทธศาสตร์ ๓ เขต คือ เขตเขา เขต
เรา และเขตเป็นกลาง เพื่อกำหนดยุทธวิธีใน
การหาเสียง เป้าหมายของการหาเสียงในช่วง
ต้นฤดูการหาเสียง คือ การทำให้มวลชนได้รับรู้

เกี่ยวกับผู้สมัครหาเสียงของพรรคและหมายเลข
ผู้สมัคร การดำเนินการเคลื่อนไหวจะเป็นพื้นที่
เขตเราเป็นหลัก ในขณะที่เขตเป็นกลางและ
เขตเขาก็ดำเนินการเพียงเพื่อเสาะแสวงหา
แกนนำท้องถิ่นที่มวลชนนับถือ รวมทั้งการ
ศึกษาระดับอิทธิพลและการเคลื่อนไหวของ
ฝ่ายคู่แข่ง

(๒) ช่วงกลางฤดูการหาเสียง
(สัปดาห์ที่ ๔ - สัปดาห์ที่ ๕)

ในช่วงกลางฤดูนี้ก็จะมีการสำรวจ
คะแนนนิยมครั้งที่ ๒ เพื่อประเมินผลการ
เคลื่อนไหวในช่วงต้นฤดูว่า ฐานคะแนนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร เพื่อปรับยุทธวิธีการเคลื่อนไหวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การเคลื่อนไหวในช่วงนี้จะเริ่มขยายอิทธิพล
ในเขตเป็นกลาง ในขณะเดียวกันก็พยายาม
สร้างแกนนำหัวคะแนนในพื้นที่ฝ่ายคู่แข่ง
เป้าหมายของการหาเสียงในช่วงกลางฤดู คือ
การรุกคืบขยายมวลชนในเขตเป็นกลาง

(๓) ช่วงปลายฤดูการหาเสียง
(สัปดาห์ที่ ๖ - วันสุดท้ายของการหาเสียง)

เป้าหมายของการหาเสียงในช่วงปลาย
ฤดู คือ การรักษาพื้นที่ของฝ่ายเราไว้ หาก
สามารถทำการเคลื่อนไหวในช่วง กลางฤดูได้
ก็อาจจะรุกคืบเข้าไปขยายมวลชนในเขตพื้นที่
ของคู่แข่งชั้น และในขณะเดียวกันก็คอยป้องกันไม่ให้คู่แข่งชั้นใช้ยุทธวิธีการฉ้อฉล เช่น
การซื้อขายเสียงหรือการโกงในหน่วยเลือกตั้ง

ประสบการณ์ ในสนามเลือกตั้งจริง

เหตุผลที่เข้ามาทำงานการเมือง

ด้วยเหตุผล ๒ ประการ คือ
ประการแรก มีความชอบมาตั้งแต่
เด็ก ๆ

ประการที่สอง ตั้งใจจะเข้ามาทำงาน
การเมือง เพราะเป็นโอกาสเดียวที่จะสามารถ
ช่วยเหลือบ้านเมืองและประชาชนได้

สมัคร ส.ส.ครั้งแรกที่ไหน ปีอะไร

สมัคร ส.ส.ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๙
ที่ จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งขณะนั้นการเลือกตั้ง
ยังเป็นไปตามรัฐธรรมนูญฉบับเก่า คือ แบ่งเขต
เลือกตั้งเป็น ๓ เขต จังหวัดนครสวรรค์ มีผู้
แทนทั้งหมด ๗ คน เขตละ ๓ คน ๑ เขต
และเขตละ ๒ คน ๒ เขต ซึ่งได้ไปสมัคร
อยู่ในเขตเลือกตั้งที่ ๓ ซึ่งมี ส.ส. ๒ คน เขต
พื้นที่นี้ประกอบด้วย ๔ อำเภอ ได้แก่ อ.ตาคลี
อ.ไพศาลี อ.ตากฟ้า และอ.หนองบัว

สมัคร ส.ส.ครั้งแรกก็ได้เป็น ส.ส. โดย
สังกัดพรรคสหประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพรรคร่วม
รัฐบาล เป็น ส.ส. อยู่ได้ประมาณ ๒ ปี ก็มี
การยุบสภาเลือกตั้งใหม่

หลังจากนั้น ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ ก็ได้
สมัครอีกครั้งหนึ่ง โดยสังกัดพรรคเดิม และได้

เป็น ส.ส. ครั้งที่ ๒ สมัครคู่กับนายประเทือง
คำประกอบ

ต่อมาเมื่อมีการยึดอำนาจโดย รสช. สมัย
พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี
เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ ก็ได้มีการเลือกตั้งใหม่ในปี
๒๕๓๕ ซึ่งในปีนั้นมีการเลือกตั้ง ๒ ครั้ง
ครั้งแรก ๒๕๓๕/๑ ได้เป็น ส.ส. เป็นสมัยที่ ๓
ในนามพรรคสามัคคีธรรม ส่วนที่ได้คู่กันในเขต
เลือกตั้งที่ ๓ เป็น ส.ส. พรรคกิจสังคม ส่วน
นายประเทือง คำประกอบ ที่เคยสมัครคู่กันนั้น
แยกไปสังกัดพรรคกิจสังคมแต่สอบตก

สำหรับการเลือกตั้ง ๒๕๓๕/๒ ได้ย้าย
มาสังกัดพรรคชาติพัฒนาของ พล.อ.ชาติชาย
ชุณหะวัณ โดยสมัครคู่กับนายประเทือง คำ-
ประกอบ อีกครั้งหนึ่งในนามพรรคชาติพัฒนา
ซึ่งในครั้งนั้นสอบตก แต่นายประเทือง ได้เป็นผู้
แทน แต่ไม่นานก็มีการยุบสภาและมาเลือกตั้ง
ใหม่ในปี ๒๕๓๘ ซึ่งได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง
ในนามพรรคความหวังใหม่ แต่ก็ไม่ได้รับการ
เลือกตั้ง

ในช่วงที่ไม่ได้รับเลือกตั้งมีกิจกรรมทางการเมืองอย่างไร

ได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่าง

ต่อเนื่องตลอดเวลา โดยในปี ๒๕๓๘ ที่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง ซึ่งในช่วงนั้นนายบรรหาร ศิลปอาชา หัวหน้าพรรคชาติไทยเป็นนายกรัฐมนตรี และพรรคความหวังใหม่ ได้ร่วมรัฐบาล โดยพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคเป็นรองนายกรัฐมนตรี ส่วนตนเองได้รับแต่งตั้งเป็นข้าราชการการเมืองในตำแหน่งที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี ซึ่งก็ได้ปฏิบัติหน้าที่เหมือนกับผู้แทนราษฎร เช่นผลัดกันและขอสนับสนุนงบประมาณไปพัฒนาจังหวัดตน ในฐานะที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรี ได้พยายามทุกวิถีทางที่จะของบประมาณแผ่นดินไปช่วยเหลือประชาชนในเขตเลือกตั้ง ได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือพี่น้องประชาชนอย่างเต็มกำลังความสามารถในทำนองเดียวกับเมื่อครั้งที่เป็นผู้แทนราษฎร แต่งานสำคัญที่ได้ดำเนินการขณะเป็นที่ปรึกษารองนายกรัฐมนตรีนั้นมี ดังนี้

๑) ได้เสนอเรื่องให้รองนายกรัฐมนตรีสั่งราชการไปยังกระทรวงคมนาคม ขอให้พิจารณาเรื่องการขยายโทรศัพท์ขององค์การโทรศัพท์ไปยังชนบทให้ทั่วถึง เพื่อคนทั้งประเทศจะได้ใช้ จนกระทั่งถึงปัจจุบันก็ทำไปเกือบหมดทั่วทั้งประเทศแล้ว

๒) ใ้รื้อฟื้นเรื่องกองทุนสงเคราะห์คนจนทั่วประเทศทุกหมู่บ้านขึ้นมา หลังจากที่เคยมีการเสนอเรื่องนี้ในสมัยนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรีครั้งแรก แล้วก็เงียบไป ในที่สุดก็ได้เริ่มอีกครั้งหนึ่ง มีเงินหมุนเวียนในแต่ละหมู่บ้านเป็นกองทุนเริ่มต้น หมู่บ้านละ ๑๒,๕๐๐ บาท ซึ่งก็ทำมาได้ผลดีมาก จนกระทั่งเลือกตั้งปี ๒๕๓๙ ซึ่งตนได้เป็นส.ส. อีกครั้งหนึ่ง และพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ได้เป็นนายกรัฐมนตรี

ในการเลือกตั้งปี ๒๕๓๙ นี้ ผู้สมัครที่ลงคู่กันคือ นายบุญเสริม แก้วเมือง แต่สออบค ผู้ที่สออบได้สังกัดพรรคกิจสังคม

มีวิธีการอย่างไรในการจัดทีมลงสมัครรับเลือกตั้ง

ในภาพรวมก็คือ จัดผู้ลงสมัคร ๒ คน เพราะในเขตที่สมัครมีผู้แทนได้ ๒ คน โดยผ่านการคัดเลือกของพรรค

มีใครเป็นหัวหน้ากลุ่มในทีมของพรรคในภาคเหนือตอนล่าง

ขณะนั้นไม่มีหัวหน้า เพราะพรรคความหวังใหม่ ยังไม่สามารถจัดระบบได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน จ.นครสวรรค์ มีผู้แทนได้ ๗ คน มีพรรคการเมืองต่าง ๆ ส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งหลายพรรค มีทั้งพรรคประชาธิปัตย์ พรรคชาติไทย พรรคชาติพัฒนา พรรคกิจสังคม พรรคความหวังใหม่ และเรามีผู้สมัครของพรรคความหวังใหม่ ที่มีความเป็นไปได้สูงเพียง ๓ คน เท่านั้น คือ นายวีระกร คำประกอบ นายสวัสดิ์ คำประกอบ ซึ่งย้ายมาจากพรรคชาติไทยและตนเอง

ส่วนจังหวัดภาคเหนือขึ้นไป อย่าง พิจิตร ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีเขตติดต่อกับนครสวรรค์ เคยมีนายไพฑูรย์ แก้วทอง อยู่ในพรรคก็ได้ย้ายไปสมัครในนามพรรคประชาธิปัตย์

รูปแบบวิธีการหาเสียงทำอย่างไรจึงประสบผลสำเร็จสามารถเป็นผู้แทนถึง ๔ ครั้ง

เรื่องแรกที่สำคัญมากคือ การแบ่งประชาชนออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มที่หนึ่ง คือ ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นประชาชนส่วนใหญ่ ต้องทำตัวให้สนิทสนม ไปเยี่ยมเยียน ดูแลทุกข์สุขและช่วยเหลือคนกลุ่มนี้ให้มากที่สุด

กลุ่มที่สอง คือ ผู้นำในท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครูประชาบาล ประธานกลุ่มแม่บ้าน เหล่านี้เป็นต้น ก็ต้องไปทำความรู้จักมักคุ้น ชี้แจงให้เข้าใจ และให้ช่วยบอกเล่ากิจกรรมทางการเมืองของตนให้แก่ประชาชน

ส่วนใหญ่ซึ่งไม่ค่อยมีโอกาสได้ติดตามข่าวสารบ้านเมืองให้ได้ทราบ

นอกจากนี้ ก็ต้องหาโอกาสเข้าร่วมประชุมประจำเดือนของกำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือแพทย์ประจำตำบล โดยขออนุญาตนายอำเภอ ซึ่งต้องทำเป็นประจำไม่เคยทิ้ง ตลอดจนงานต่าง ๆ ของชาวบ้าน ก็ต้องไปตลอดเวลา เพื่อที่จะได้พบปะกัน ทำตัวให้ประชาชนได้ใช้สอยเราเต็มที่ในฐานะที่เป็นส.ส.ที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามา เรื่องอะไรก็ตามที่ประชาชนต้องการแล้วบอกกล่าวมา ถ้าทำได้ก็จะทำทุกเรื่อง แม้กระทั่งขณะนี้เปลี่ยนเป็นอบต. ก็ยังต้องไปมาหาสู่ ทำเหมือนเดิมตลอดเวลา

ทำตัวเสมอดั้นเสมอปลายไม่เคยเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะ ส.ส. หรือไม่ก็ตาม หรือไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งการเมืองใด ราษฎรที่มาเยี่ยมเยียนเคยได้รับการต้อนรับเลี้ยงดูอย่างใดตั้งแต่เก่าก่อน ปัจจุบันก็ยังเป็นเช่นนั้น อยู่เหมือนเดิม ข้าวหม้อ แกงหม้อ ก็เลี้ยงกันไปบ้านที่อยู่อาศัยก็ไม่ได้ตกแต่งหรูหราอะไร ยังเป็นบ้านเดิมหลังเดิม อยู่แบบง่าย ๆ ชาวบ้านมาตอนไหนเวลาใดก็จะได้รับการต้อนรับเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะอยู่หรือไม่ ก็มีอาหารการกิน มีที่หลับที่นอนให้ ประตูบ้านไม่เคยปิด เป็นบ้านของประชาชน เปิดตลอด ๒๔ ชั่วโมง ซึ่งได้ปฏิบัติเช่นนี้มาตลอด จึงมั่นใจว่าประชาชนในเขตเลือกตั้งรู้จักตนเกือบจะ ๑๐๐% ไม่ใช่รู้จักแต่ชื่อ แต่รู้จักจริง ๆ คนมีสติแลแกนประจำตัวว่า **“รับใช้ใกล้ชิด ต้องวิจิตร แจ่มใส”** ซึ่งคนนครสวรรค์ในเขตเลือกตั้งของตนรู้ดี

มีการจัดตั้งห้วคະແນນอย่างไร

แบ่งออกเป็น ๒ พวก

๑) ที่เป็นหลัก คือ พวกที่เห็นว่าคุณสมบัติทางการเมืองที่มั่นคงว่า เมื่อเลือกคนเข้าไปเป็นส.ส.แล้ว คงจะไม่ผิดหวัง

เพราะเห็นว่าตนสามารถทำประโยชน์ให้ท้องถิ่นตามที่พวกเขาตั้งความหวัง แต่พวกนี้มีไม่มาก

๒) ประชาชนทั่วไป ที่มีความคิดความเห็นตรงกันว่า ควรจะเลือกคนเป็นส.ส. เพราะทราบจากชื่อเสียงและผลงานของตน พวกนี้มีมาก จะอยู่เป็นแนวร่วมโดยทั่วไป

มีการจัดระบบเกี่ยวกับห้วคະແນນหรือไม่อย่างไร

จริง ๆ แล้ว ไม่ได้จัดระบบอะไรมากมาย เพราะถ้าจัดระบบอย่างละเอียดแล้ว ค่าใช้จ่ายจะสูงมาก ซึ่งตามรัฐธรรมนูญเก่า เขตเลือกตั้งอย่างเมื่อก่อนในพื้นที่ ๔ อำเภอ อย่างน้อยเป้าหมายในการที่จะได้รับเลือกตั้งต้องได้คะแนนเสียงกำหนดไว้เป็น ๑๐๐,๐๐๐ ซึ่งถ้าทำชอยจนถึงชนิด ๑ คนคุม ๕ คน หรือ ๒๐ คนก็ตาม ก็ต้องใช้ห้วคະແນนไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ คน โดยเฉลี่ย สู้ค่าใช้จ่ายไม่ไหว ทำไม่ได้ จึงไม่สามารถจัดระบบห้วคະແນนเพื่อเอาความมั่นใจขนาดนั้นได้ จึงจัดเพียงว่าตำบลหนึ่งอาจจะมีห้วคະແນนที่แน่ ๆ แต่ละตำบลไม่เกิน ๕-๖ คน แต่ละคนก็จะไปจัดแบ่งไปดูแลในแต่ละหมู่บ้าน ส่วนใหญ่ตนก็จะพบกับกลุ่มห้วคະແນนหลักดังกล่าว ส่วนห้วคະແນนย่อยไม่ค่อยมีโอกาสได้พบ นอกจากมีเวลาจะไปปราศรัยรวม ๆ ไปเลย แลลงนโยบายของพรรค แล้วก็อุดมการณ์ทางการเมืองของตนเองเป็นส่วนตัวให้กับบุคคลเหล่านั้นได้รับฟัง

เฉลี่ยแล้วแต่ละอำเภอจะมีห้วคະແນนหลักประมาณกี่คน

ไม่เคยมีห้วคະແນนอำเภอหนึ่งเกิน ๒๕-๓๐ คน นอกนั้นอาศัยไปปราศรัยเอา โดยจะไปปราศรัยบ่อยมาก ต้องทำตารางไว้ว่าในสัปดาห์นั้นต้องไปปราศรัยที่แห่ง ที่ไหนบ้าง ถ้ามีเวลาพอจะปราศรัยแทบทั้งวัน เพื่อต้องการ

รวมคนจากหัวคะแนนย่อย ๆ ที่บางทีอาจจะไม่รู้จักคนมาก่อนเลย เมื่อไปปราศรัยหาเสียงที่ใด ก็บอกไปทางหัวคะแนนใหญ่ เพื่อให้เชิญชวนชาวบ้านมาฟัง

การปราศรัยจริง ๆ นั้น พูดถึงนโยบายไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะพูดถึงอุดมการณ์ทางการเมืองของตัวเองมากกว่า ลงไปในราย

ทำแล้วแต่เป็นผลเสียก็ไม่ทำ เพราะชาวบ้านจะมองว่าเวลาปกติไม่เห็นเอาหม้อ เอาพวยบาล ไปคุดูแล พอเลือกตั้งก็โหมเอาหม้อเอายาเข้าไปแจก เป็นการหวังผลคะแนนเสียงทางการเมืองมากกว่าจะทำด้วยความบริสุทธิ์ใจจึงไม่ทำ

ในเขตนครสวรรค์มีการซื้อเสียงหรือไม่

ที่เคยสอบตกไป ๒ ครั้ง ก็เพราะมีการซื้อเสียง เรื่องการซื้อเสียงนี้มีแน่นอน ทั้ง ๆ ที่เรามีความผูกพันกับชาวบ้านสูง แต่บางโอกาสเงินก็สามารถมีอิทธิพลให้สอบตกได้เหมือนกัน แม้แต่นายสวัสดิ์ คำประกอบ ซึ่งเป็น ส.ส. นครสวรรค์หลายสมัยติดต่อกัน ก็ยังสอบตกไปหลายหน เพราะมีการซื้อเสียง เมื่อปี ๒๕๒๙ เป็นครั้งแรกที่นายสวัสดิ์สอบตก ก็เพราะเรื่องเงินเช่นกัน การซื้อเสียงเกิดขึ้นเพราะความยินยอมพร้อมใจทั้งจากผู้สมัครและผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จะโทษฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดแต่ฝ่ายเดียว ที่ต้องโทษมากที่สุดคือ ผู้สมัครที่ใช้เงินซื้อเสียง เพราะชาวบ้านบางครั้งก็ยังไม่เข้าใจถึงผลเสียถึงเรื่องนี้

วิธีการหาเสียงโดยเฉพาะเมื่อสมัครครั้งแรกทำอย่างไร

สมัครครั้งแรกส่วนใหญ่จะพุ่งไปกับคนที่เคยเป็นส.ส.มาก่อน โดยครั้งแรกก็ได้พุ่งไปกับนายประเทือง คำประกอบ ซึ่งเคยเป็นผู้แทนมานาน เป็นที่รู้จักของประชาชน ดังนั้นการนำเสนอตัวเองให้ประชาชนรู้จัก ก็ต้องอาศัยไปกับคนที่เป็นผู้แทนเก่า ซึ่งเป็นที่รู้จักมักคุ้นของประชาชนเป็นอย่างดีแล้ว สำหรับการประชาสัมพันธ์ด้วยโปสเตอร์ หรือคัดเอาท์ใหญ่ นั้นก็ต้องยกคู่กันไปกับผู้แทนเก่า โปสเตอร์หรือคัดเอาท์ในต่างจังหวัดจะดีกว่าในกรุงเทพฯ คือพิมพ์ครั้งเดียวใช้ได้ตลอด ไม่ต้องเปลี่ยนโฉม หรือเปลี่ยนแปลงอะไรมากมาย คำใช้จ่าย

ละเอียดยของหน้าที่ผู้แทนและผลงานที่ได้ทำในเขตเลือกตั้ง

ใช้สถานที่ใดเป็นสถานที่ปราศรัย

ส่วนใหญ่จะปราศรัยที่โรงเรียน ประชาบาลกับวัด ๒ แห่ง

มีวิธีอื่นอีกหรือไม่นอกเหนือจากการปราศรัย

ไม่มี เพราะถ้าหากทำอะไรที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมแล้วทำไม่ทั่ว ผลสะท้อนกลับมาจะอันตราย เช่น การที่จะเอาหม้อไปบริการประชาชน เราไม่มีทางที่จะไปทำได้ทั่วถึงหมดทุกหมู่บ้าน อย่างในเขตพื้นที่เลือกตั้ง ๔ อำเภอ ๓๖๔ หมู่บ้าน ไม่มีทางทำได้เลย หมู่บ้านใดที่ไม่เข้าไป ไม่ดูแลเขา ก็จะเป็นผลเสียกลับมา เพราะฉะนั้นอะไรที่มองชัดเจนว่า

ตรงนี้จะถูกในต่างจังหวัดไปสเตอร์ ไม่ค่อยถูกทำลาย

วางแผนในการหาเสียงอย่างไร

เริ่มต้นหลังจากเตรียมไปสเตอร์ และได้เลขประจำตัวผู้สมัครแล้ว พวกหัวคะแนนจะรู้อยู่แล้ว ใครเคยเป็นหัวคะแนนให้ใครก็ยิ่งเป็นให้คนนั้นอยู่ ในต่างจังหวัดไม่ค่อยเปลี่ยนแปลง ก็จะไปบอกหัวคะแนนว่าขอให้เตรียมงานกันได้แล้วเอาอย่างเดิม ก็เป็นที่รู้ว่าหัวคะแนนหลักก็คน หัวคะแนนย่อยไปเตรียมก็คน ใครเตรียมใคร การเตรียมการในเรื่องนี้ในเบื้องต้น ๒ สัปดาห์ก็จะเสร็จแล้ว พอเสร็จหมดได้เลขหมายแล้วก็จะเริ่มติดป้ายไปสเตอร์ ทำใบปลิวหาเสียงในที่ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ที่ใช้สิทธิได้รู้จักคัดเอาที่ บางที่ก็ยกไว้ก่อน เมื่อได้หมายเลขแล้วก็นำหมายเลขไปติดที่หลัง

เมื่อวางหัวคะแนนใหญ่ และหัวคะแนนย่อยเสร็จภายในหนึ่งสัปดาห์แล้ว ก็จะมีการติดตามว่าคะแนนที่เรากำหนดไว้ จะต้องกำหนดเป้าว่าจะได้หมู่บ้านไหนเท่าไร ตำบลใดได้สักเท่าไร จึงจะครบตามจำนวนเสียงขั้นต่ำที่จะได้เป็นผู้แทนตามที่วางไว้ ถ้ามันเกิดพร่องไป คือถูกคู่แข่งมาดึงไปก็จะทราบจากรายงานของหัวคะแนน ทราบจากรายงานของชาวบ้าน เหตุผลที่ทราบ เพราะในระหว่างที่ดำเนินการหาเสียงนั้น คนในฐานะผู้สมัครก็ต้องออกไปปราศรัย ซึ่งจะออกถี่มาก วันหนึ่งบางที่ปราศรัย ๑๐ แห่ง การออกไปปราศรัยจะทำให้รู้ว่าความนิยมยังคงอยู่เหมือนเดิมหรือไม่ เพราะในบ้านนอกกลุ่มคนไม่มาก หมู่บ้านหนึ่งมีสูงสุดไม่เกิน ๓๐๐ หลังคาเรือน ดังนั้น ในคนเพียงเท่านี้การสื่อสารทั่วกันเร็วมาก พอเข้าไปก็รู้แล้วว่ายังคืออยู่หรือพร่องไปแล้ว ซึ่งไม่ใช่ตัวเลขจากคนที่มาฟังปราศรัยเท่านั้น ตรงนี้ขึ้นอยู่กับทีมงานที่เราทำไว้ และขึ้นอยู่กับการ

ลำดับรับฟังเหมือนกัน ต้องมีหน่วยติดตามซึ่งอยู่ที่สำนักงานใหญ่ หน่วยติดตามพวกนี้เป็นหน่วยติดตามที่ทำหน้าที่คอยสอดส่องดูแลคะแนนเสียงอยู่ตลอดเวลา แล้วมารายงาน แต่ต้องเป็นพวกซื่อตรง ดีก็ต้องบอกว่าดี ไม่ดีก็บอกว่าไม่ดี แล้วต้องมีเหตุผลประกอบให้ชัดเจน เพื่อจะได้แก้ไขให้ทันต่อเหตุการณ์

มีการประเมินคะแนนเสียงอย่างไร

ประเมินสัปดาห์ละ ๓ ครั้ง เพื่อจะได้แก้ไขได้ทัน หลังจากหน่วยข่าวกรองรายงานมาให้ทราบ ตนต้องดูอีกทีว่า ถ้าจะมีคะแนนเปลี่ยนแปลงคือ ใครเป็นผู้ทำให้เปลี่ยนแปลงและบุคคลคนนั้นสามารถเรียกมาพูดเองได้หรือไม่ หรือจะให้คนอื่นไปพูด ตนต้องพิจารณา ถ้ารู้ว่าสามารถพูดเองได้ก็จะเรียกมาหรือไปพบด้วยตนเองเลย เพื่อแก้ไขก่อน หากทราบแน่ชัดว่าเขาเปลี่ยนใจเอนเอียงไปอยู่กับอีกฝ่ายหนึ่งแล้ว จะไม่เปลี่ยนแปลงคนทันที ในหมู่บ้านหนึ่ง ๆ จะมีคนสำรองไว้เหมือนกัน แต่จะไม่บอกให้หัวคะแนนทราบ

เมื่อสมัครครั้งแรกประเมินไว้ว่าจะต้องได้กี่เสียงจึงจะได้เป็นส.ส.

เมื่อปี ๒๕๒๙ ได้ ๕๐,๐๐๐ คะแนนก็ได้เป็นผู้แทนแล้ว

ขอทราบยุทธวิธีในการหาเสียง

เวลาผ่านไปก็เปลี่ยนแปลงไปเรื่อยตามสถานการณ์ สมัยก่อนผู้แทนราษฎรจะต้องมีหัวคะแนนเป็นนักเลงหัวไม้ เป็นพวกมือปืน เพราะชาวบ้านจะได้เกรงกลัวอิทธิพล ถ้าไปขอร้องให้ลงคะแนนแล้วไม่ลงให้ ก็เกรงจะถูกฆ่าสมัยหลัง ๆ สิ่งเหล่านี้ก็ค่อย ๆ จางหายไป เพราะประชาชนไม่นิยม ซึ่งความจริงน่าจะหายไปตั้งนานแล้ว แต่ที่ยังมีอยู่บ้างก็เพราะมีผู้

แทนราษฎรบางท่านกลับเอามาใช้ เพราะระบบ การซื้อเสียงเกิดขึ้น และไม่ต้องการให้เงินที่ออกไปนั้นสูญเปล่า ต้องได้คะแนนแน่นอน การได้คะแนนแน่นอนก็คือต้องมีคนที่ เป็นนักเลงใหญ่ คิดตามประกบหัวคะแนนอีกทีหนึ่งว่าจ่ายเงิน ไปแล้วต้องได้คะแนน เพราะฉะนั้นผู้สมัครคนใดก็ตามที่ใช้จ่ายน้อยแล้วได้คะแนนเสียงจาก ประชาชน ได้เป็นผู้แทนราษฎร ต้องยอมรับ ว่าบุคคลนั้นมีคุณธรรม มีคุณสมบัติ มีสิ่ง ที่ได้สะสมคุณงามความดีไว้จนประชาชนยอมรับ นับถือและเชื่อมั่นว่าเป็นตัวแทนของพวกเขาได้ เพราะในต่างจังหวัดนั้น การเลือกคุณสมบัติ ของบุคคลเพื่อให้เข้ามาเป็น ส.ส.ยังค่อนข้างจะ ไม่มีเท่าไร จะไม่ค่อยนึกถึงเรื่องคุณสมบัติ จะ นึกถึงเรื่องความใกล้ชิด เรื่องการนับถือกันเหมือน ญาติ และเรื่องอื่น ๆ ที่กล่าวมาแล้วมากกว่า ซึ่งคนเหล่านั้นยังชนะเงินอยู่ได้ก็เพราะสิ่งเหล่านี้ แต่ถ้าหากว่าอีกกลุ่มหนึ่ง คือไม่ต้องใกล้ชิดเลย ไม่ต้องสนิทสนมรู้จักมักคุ้น ไม่ต้องดูแล ไม่ต้องอะไรเพียงแค่หัวคะแนนดี แล้วก็มีเงินที่ แน่นนอน กำหนดค่าใช้จ่ายให้ถูกต้อง ก็เป็นผู้ แทนได้เหมือนกัน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อมี รัฐธรรมนูญใหม่ สิ่งเหล่านี้ก็คงจะทำได้ค่อนข้าง ยากขึ้น แต่ก็ไม่เชื่อว่า จะยากจนกระทั่งซื้อเสียง กันไม่ได้

ตามรัฐธรรมนูญใหม่ การที่กำหนดให้ นำหีบบัตรมานับรวมกันอาจเป็นวิธีหนึ่งที่ป้อง กันการซื้อเสียงได้ เพราะเมื่อนำมารวมกันก็จะ ไม่ทราบว่าเป็นเขตไหนของใคร อีกประการหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจโดยเด็ดขาด ถ้าพิจารณาเห็นว่าการไม่สุจริต หรือรู้ว่าการ ทุจริตอย่างหนึ่งอย่างใดเกิดขึ้นแล้ว อำนาจของ กรรมการสามารถสั่งให้การเลือกตั้งในคราวนั้น เป็นโมฆะ และเลือกตั้งใหม่ได้ ไม่ต้องมารอ ฟังการฟ้องร้องต่อศาลให้ศาลพิจารณาดังเช่น ปัจจุบัน ซึ่งกินเวลานาน บางทีไม่ทันลงโทษ

ก็ยุบสภาเสียก่อนแล้ว หรือมีเหตุอื่นก่อน ต่อ ไปนี้ก็จะมั่งเงินนี้เข้ามา ซึ่ง ๒ เดือนนี้ อาจจะทำให้การเลือกตั้งดีขึ้นกว่าเก่า

ตามรัฐธรรมนูญใหม่ที่ให้เลือกตั้งแบบเขต เดียวเบอร์เดียวอาจ ทำให้มีการซื้อเสียงได้ ยากขึ้น มีความคิดเห็นอย่างไร

ยังหวังว่า ถ้าเจ้าพนักงานของรัฐที่ดูแล เรื่องนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่ ดูแลเรื่องนี้จะปฏิบัติไปตามต้วบทกฎหมาย คิดว่าซื้อลำบากเหมือนกัน แต่ที่ผ่าน ๆ มา ไม่รู้เพราะสาเหตุอะไร หน่วยงานของรัฐเป็น อัมพาตไปหมด ไม่มีใครทำงาน ยิ่งวันเลือกตั้ง จะไม่เห็นเจ้าหน้าที่ของรัฐออกไปดูแลว่าใครซื้อ เสียงกันตรงไหน เท่าไร อย่างไร ไม่มีเลย ไม่ เคยมีการปรากฏว่าจับได้เหมือนอย่าง จ.บุรีรัมย์ ซึ่งเป็นจังหวัดเดียวที่มีผลออกมาชัดเจน นำ สรรเสริญ ชื่นชมยินดีมาก แต่สำหรับจังหวัด อื่น ๆ อีก ๗๕ จังหวัดทั่วประเทศยังไม่เคย มีการจับใคร ยิ่งองค์กรกลาง นั่นคือ พวกไป ซื้อเสียง แล้วจะจับใคร เพราะองค์กรกลางไม่ ได้เป็นคนมาจากส่วนกลาง เป็นคนซึ่งตั้งขึ้น จากท้องถิ่น อาจเป็นทนายความบ้าง พ่อค้าบ้าง ซึ่งก็เป็นหัวคะแนนของผู้สมัครทั้งนั้น

มักมีการกล่าวกันว่าก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน หรือที่เรียกกันว่า คืนหมาหอน อาจทำให้ คะแนนเสียงเปลี่ยน ที่เขตเลือกตั้งของท่าน ใน จ.นครสวรรค์ มีเรื่องทำนองนี้หรือไม่ อย่างไร จ่ายเงินแล้วมีการยึดบัตรประชาชน ไว้หรือไม่ รวมทั้งการจัดรถรับส่งใน วันเลือกตั้ง

เรื่องนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นทุกเขต ถ้ามี การซื้อเสียงเกิดขึ้นที่ใด จะมีการซื้อกันทั่วไป หมด แต่ซื้อในวันก่อนวันเลือกตั้งคืนหมาหอน คืนเดียวนั้น คงไม่ทัน เพราะเหตุว่าคู่ต่อสู้ที่

กำลังต่อสู้กันอยู่ต่างคนต่างรู้ว่าใครซื้อไปถึงไหนกันแล้ว ใครซื้อก่อนซื้อหลัง ใครซื้อหมดแล้วหรือยังเหลืออยู่คั้นหมาหอนเป็นคั้นที่จะเกทับกัน ไม่ใช่เป็นการซื้อธรรมดา

สำหรับกลโกงเรื่องการยึดบัตรประชาชนหรือบัตรเลือกตั้งนั้น เกิดมานานแล้ว ในเขตเลือกตั้งที่คนสมัครก็มีใช้กัน แต่ก็ไม่ได้ใช้ทั่วไปทั้งเขตเลือกตั้งที่คนสมัคร อาจจะใช้เฉพาะหมู่บ้าน เฉพาะตำบล แต่ปัจจุบันนี้ใช้วิธีนี้กับประชาชนยกขึ้น

การจัดรถไปรับประชาชนมาลงคะแนนเลือกตั้งในปัจจุบันก็ยังมี เพราะรัฐบาลไม่จัดให้ผู้สมัคร หรือหวัคະແນนก็จะเป็นผู้จัดรถรับ-ส่ง แต่ก็ไม่รู้ว่าจะรับมาจะมาลงให้ใคร เป็นพวกใคร จัดรถไปรับเขาก็มากัน ไม่เหมือนสมัยก่อน ถ้ารู้ว่าเป็นรถของผู้สมัครที่ตนจะไม่เลือก ก็จะไม่ไปด้วย

คู่แข่งในการสมัครรับเลือกตั้งใช้วิธีการที่แตกต่างจากท่านอย่างไร

สมัยแรก ต่างคนต่างยังมีลักษณะวิธีการเหมือน ๆ กัน คือ ใช้หวัคະແນน และไปพบปะเยี่ยมเยียนที่จะเหนือกว่ากันก็คือใช้เงิน

ในปัจจุบัน มีวิธีซึ่งไม่มีใครค่อยคาดถึงใน จ.นครสวรรค์ โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ที่สมัครนี้โดยจะใช้ป้ายไปปักแสดงกรรมสิทธิ์ในการให้บริการแก่ประชาชนในทุกเรื่อง ทั้ง ๆ ที่เงินที่ใช้ในการก่อสร้างสิ่งเหล่านี้เป็นเงินงบประมาณที่รัฐบาลให้ไป เช่น ให้ไปทำถนนสายหนึ่ง ก็จะปักป้ายไว้ว่าตนเองเป็นคนทำไปสร้างสถานีอนามัย ก็ปักป้ายไว้ว่าใครทำโครงการพัฒนาทุกอย่างที่ทำจะมีการปักป้ายบอกไว้หมด ยิ่งกว่านั้นบางครั้งก็มีการนำรถอุปกรณ์ต่าง ๆ ออกประชาสัมพันธ์อีกด้วยซึ่งทำให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าผู้แทนนั้นหรือผู้สมัครคนนั้นเป็นคนทำทุกอย่างให้แก่หมู่บ้าน

ทั้งที่ความจริงซึ่งบราซการ เหตุใดจึงไม่มีส่วนราชการใดเลยที่จะลงไปดูแลหรือห้ามปราบแม้ว่าจะเคย เขียนหนังสือบอกกล่าวให้ทราบก็ไม่มีใครทำ วิธีนี้จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถจูงใจประชาชนให้หลงผิดในสาระสำคัญของการปฏิบัติงาน

ระยะหลังตนจึงทุ่มเทมากเรื่องการศึกษา งบประมาณแผ่นดินที่รัฐบาลให้ออกไปพัฒนาจังหวัด ส่วนหนึ่งตนจะนำไปพัฒนาโรงเรียนประชาบาล โรงเรียนมัธยมที่ยังขาดอุปกรณ์การเรียนการสอน หรือตำราต่าง ๆ เพราะเชื่อว่าถ้าประชาชนมีการศึกษาดีขึ้นเมื่อใด ก็คงจะทำให้ความคิดความอ่านในทางการเมืองดีขึ้น

คิดว่าผู้สมัครส.ส. ในจ.นครสวรรค์คนใดที่ถือว่าเป็นแบบอย่างที่น่าชื่นชมที่อยากจะกล่าวถึงหรือใช้เป็นแนวทางซึ่งอาจรวมถึงส.ส.จังหวัดอื่นด้วยก็ได้

มีความศรัทธานายสวัสดิ์ คำประกอบ เพราะแม้กระทั่งขณะนี้ซึ่งท่านเป็นผู้แทนมาทั้งหมด ๑๐ สมัย ก็ไม่ได้มีสมบัติอะไรติดตัวเลย ที่ดินในนครสวรรค์สักแปลงก็ไม่มี เมื่อครั้งที่ท่านเป็นนายกเทศมนตรี ก่อนมาสมัครส.ส.ก็ได้สร้างสวนสาธารณะที่ใหญ่ที่สุด เรียกว่า อุทยานสวรรค์ไว้กลางเมืองขณะนี้ บ้านที่อยู่อาศัย ก็เป็นบ้านเดิมเคยอยู่อย่างไร ก็อยู่อย่างนั้นและ ตนเคยเป็นเลขานุการรัฐมนตรีของท่าน เมื่อครั้งที่ท่านเป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ก็ยังไม่เคยเห็นท่านละทิ้งอุดมการณ์เลย เรื่องเงินทอง เรื่องลาภอันมิควรได้นี้ ไม่เคยเอาจากคนอื่นเลยและขยันหาเสียงมาก ติดต่อดูแลประชาชนตลอดเวลา และยุทธวิธีในการหาเสียงของนายสวัสดิ์ คือ มีความจำเป็นเลิศ จำประชาชนได้เกือบ ๕๐% ของผู้ใช้สิทธิรวมไปถึงญาติพี่น้องของผู้ใช้สิทธิด้วยจำได้แม่นยำมาก นอกจากนี้ก็ให้ความเป็นกัน

เองกับประชาชน สมกับที่ เป็นผู้แทนราษฎรทุก
อย่างประชาชนมาหาได้ตลอด ให้ความสนิทสนม
จนชาวนครสวรรค์เรียก “อา” กันทั้งเมืองและ
ไม่เคยซื้อเสียง ได้เป็นส.ส.ตลอดมา แต่ก็เคย
สอบตกไปหลายครั้งเหมือนกัน ท่านมีความคิด
แน่วแน่ว่า ถ้าได้เป็นผู้แทนด้วยการซื้อก็ไม่เป็น
ดีกว่า

**หลังการเลือกตั้งแล้ว มีวิธี มีกลยุทธ์อย่างไร
ในการรักษาฐานเสียง ฐานคะแนนเอาไว้ให้
มีความต่อเนื่อง**

ในต่างจังหวัดนั้น ศิลปะในการครอง
ความเป็นผู้แทนไว้ได้หนักกว่า ยากกว่าใน
ระหว่างการทำเสียงเพื่อที่จะให้ได้เป็นผู้แทน

เวลาหาเสียงเพื่อที่จะเป็นผู้แทนราษฎร
โดยเฉพาะการลงสมัครครั้งแรก ๆ คนยังไม่รู้
ว่าเป็นผู้แทนแล้วจะปฏิบัติได้อย่างที่พูดหรือ
ไม่ ก็อาจทดลองเลือกดู เมื่อได้แล้วชาวบ้าน
ก็จะเริ่มติดตามดูพฤติกรรมว่าเคยสัญญาอะไร
ไว้บ้าง ซึ่งก็ต้องทำตามที่ได้สัญญาไว้ การจด
จำสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน ไม่ว่าจะ เป็น
โปสเตอร์หรือที่ปราศรัยหาเสียงไว้ เป็นสิ่งสำคัญ
ต้องจดจำและปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติไม่ได้ตามคำพูด

ที่ให้ไว้ก็ต้องบอกตรง ๆ ว่ามีเหตุผลอย่างไร
ติดขัดอะไร แต่ถ้าอะไรที่ทำได้ไม่บอกก็ไม่เป็นไร
แต่บอกก็ดี จะได้เป็นการประชาสัมพันธ์ตัวเอง
ที่สำคัญที่สุดคือ ต้องทำตัวเสมอต้นเสมอปลาย
คนต่างจังหวัดมีความคิดอยู่อย่างหนึ่งว่า เขา
ต้องการพบผู้แทนของเขา เขาต้องการที่จะ
ประกาศให้ผู้อื่นทราบว่าผู้แทนของเขาเป็นคน
ที่เขาเคยหาเคยพบ เรียกใช้ให้ไว้วางใจเมื่อไร
ก็ได้ เพราะฉะนั้นในงานในการที่อาจจะมองว่า
ไม่ใช่หน้าที่เลย เช่น งานแต่งงาน งานศพ
งานบวช งานต่าง ๆ ผู้แทนต้องไปหมด โดย
ไม่ต้องถือว่ามีเกียรติเชยหรือไม่ รู้ต้องไป ไม่รู้
ก็ต้องไป

**ในฐานะที่เป็นส.ส.มาหลายสมัย มีโครง
การพัฒนาเรื่องใดที่ต้องการจะช่วยเหลือ
ประชาชนในพื้นที่และเป็นเรื่องที่อยู่ในใจ
และได้ทำอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดเพื่อที่
น้องประชาชนในเขตของท่าน**

จะต้องประกาศอุดมการณ์อย่างชัดแจ้ง
๒ ข้อ คือ

๑) จะต้องสร้างโอกาสทางการ
ศึกษา เพื่อให้คนได้เรียนหนังสือให้มากที่สุด

เท่าที่จะทำได้

๒) จะต้องแก้ปัญหาความยากจนของพี่น้องประชาชน

จะขจัดปัญหาความยากจนได้อย่างไร เพราะเป็นปัญหาที่ใหญ่มาก ซึ่งเป็นเรื่องที่ยั่งยืนอยู่ การสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับคนนั้นคือการแก้ปัญหาความยากจนในอนาคตที่จะให้มันหมดไป เพราะเมื่อคนมีการศึกษาแล้ว ก็จะรู้จักทำมาหากิน มีงานทำ มีอาชีพ ก็จะไม่ยากจน

การสร้างโอกาสทางการศึกษาจะทำอย่างไร การศึกษาในระดับธรรมดา ไม่ว่าจะ เป็นของกรมสามัญหรือของสพช. รัฐบาลก็ทำ อยู่แล้วเท่าที่จะทำได้ ส่วนคนได้ไปสนับสนุน ผลักดันมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเรื่องที่ทำมาตั้งแต่ ปี ๒๕๒๙ จนถึงปัจจุบัน โดยได้ออกกฎหมาย ไปยังสภาผู้แทนราษฎร ตั้งแต่ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี เรียกว่า พ.ร.บ. จัดตั้งมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ เพื่อให้เป็น มหาวิทยาลัยหนึ่งในจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง แล้วก็ยังมีกฎหมายพวงเกี่ยวกับการรวมส่วน ราชการ และแก้ประกาศคณะปฏิบัติที่เกี่ยวกับการให้ข้าราชการโอนไปสังกัดมหาวิทยาลัยได้ ซึ่งได้ทำเรื่องนี้มาตลอด ก็ล้มลุกคลุกคลานมา เรื่อย เนื่องจากปัญหาหลายปัญหา เช่น เป็น ปัญหาที่รัฐบาลถือว่าเป็นกฎหมายที่จะต้องใช้ เงินของแผ่นดินก็รอไว้ก่อน บางครั้งก็ยึดอำนาจ เสียก่อน ยุบสภาไปก่อนบ้าง ปัญหาใหญ่คือ ปัญหาเรื่องที่ดินซึ่งต้องใช้เงินมาก ซึ่งก็ได้ ติดต่อกองทัพบกที่นครสวรรค์มีค่ายทหารใหญ่ อยู่ค่ายหนึ่ง คือ ค่ายจिरประวัติ มท.บ.๓๑ เพื่อ ขอที่ซึ่งราชการทหารไม่ใช้แล้ว ๒,๐๐๐ ไร่ เพื่อนำมาตั้งมหาวิทยาลัย เวลานี้ได้รับอนุมัติแล้ว และได้ส่งเรื่องนี้ไปยังทบวงมหาวิทยาลัยแล้ว ขณะนี้กำลังให้ทบวงมหาวิทยาลัยศึกษาความ เหมาะสมในรายละเอียดอยู่ และอาจบรรจุเข้า

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนต่อไปหรือแทรกไว้ในแผนปัจจุบัน ตามแต่ จะเห็นสมควร ถ้ายังคงมีความต่อเนื่องในการ ดำเนินการไปเรื่อย ๆ ก็คงจะสำเร็จแน่ เพื่อให้ เสริมอุดมการณ์ของตนที่ว่า สร้างโอกาสทาง การศึกษาและขจัดปัญหาความยากจน

สมัครผู้แทนครั้งแรกอายุเท่าไร

อายุ ๔๐ ปีเศษ

เป้าหมายสูงสุดทางการเมืองคิดไว้อย่างไร

เป้าหมายสูงสุดทางการเมืองมีอยู่ ๒ อย่าง คือ มีอุดมการณ์ที่จะทำเพื่อให้ประชาชน และเป้าหมายส่วนตัว ตำแหน่งทางการเมืองที่ เป็นความหวังสูงสุดและเป็นตำแหน่งที่สามารถ จะใช้อำนาจทางการเมืองให้เกิดประโยชน์กับ ประชาชนได้บ้าง ก็คือ การได้ตำแหน่งทางการเมือง ในฝ่ายบริหาร คือ เป็นรัฐมนตรี ส่วน ตำแหน่งสูงสุดในทางสภานิติบัญญัติ เคยหวัง ไว้เพียงเป็นประธานกรรมการ ซึ่งปัจจุบัน สำเร็จสมหวังแล้ว เพราะขณะนี้ได้เป็นประธาน กรรมการคณะหนึ่งของสภาผู้แทนราษฎร

การหวังว่าจะได้เป็นรัฐมนตรีก็เพื่อจะ ได้นำอำนาจทางการเมืองดังกล่าวไปช่วยเหลือ ประชาชน ได้มากกว่าเป็นส.ส.ธรรมดา

การปฏิรูปการเมือง การพัฒนาทางการเมือง การเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม เชื่อว่าเป็น ความหวังที่อยากจะเห็นใช้หรือไม่

เรื่องนี้ก็เป็นเป้าหมายทางการเมืองอีก อันหนึ่งที่ยังอยากจะเห็นมานานแล้ว การเลือกตั้ง ใหม่ตามรัฐธรรมนูญใหม่ จะได้รับร้อยเปอร์เซ็นต์ หรือไม่ ก็ยังมีการวิพากษ์วิจารณ์กันอยู่ในขณะนี้ ว่ายิ่งเขตเดียว คนเดียว เป้าหมายที่หวังจะได้ เห็นคงไม่ได้ เพราะมีการวิเคราะห์กันว่า จะทำ ให้มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงมากขึ้นกว่าเก่า เนื่อง

จากเขตเล็กกว่าเดิม

อย่างไรก็ตาม ผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างนี้อาจเป็นเพราะไม่ได้ศึกษารัฐธรรมนูญฉบับใหม่อย่างละเอียดทุกมาตรา ไม่ได้ดูองค์ประกอบทั้งฉบับของรัฐธรรมนูญ เพราะถ้าไม่ได้พิจารณาทั้งฉบับแล้ว อาจจะมีช่องโหว่ตรงนี้ได้ แต่ถ้าวิเคราะห์ให้ดีจะเห็นว่ายังมีอีกหลายมาตราเหมือนกันที่ป้องกันไว้ เพราะการยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้ เป้าหมายหลักคือการปฏิรูปการเมือง คือไม่ให้มีการขายสิทธิ์ซื้อเสียงกันขึ้น

มีข้อคิดอย่างไร ในการที่จะส่งเสริมให้ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

เป็นเรื่องที่ดีมากอย่างยิ่งในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้ไว้ เราต้องการระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบที่มาจากประชาชนที่สมบูรณ์แบบ แต่จากรัฐธรรมนูญที่ผ่านมา ประชาชนไม่ได้มีโอกาสไปใช้สิทธิของเขาอย่างสมบูรณ์ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ที่ใช้อยู่ประชาชนมีสิทธิ์ที่จะมาออกเสียงโหวตเรื่องอื่นๆ ได้หลายเรื่อง ซึ่งเป็นที่น่าพอใจมาก ต่อไปนี้จะเป็นโอกาสให้พี่น้องประชาชนได้มีความเข้าใจเรื่องรัฐธรรมนูญ เรื่องบทบาทของตนเองดีขึ้น ทำให้เกิดความสนใจเรื่องการเมืองมากขึ้น เพราะที่แล้มาประชาชนถือว่าไม่ได้มีบทบาท ไม่ได้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร หลังจากการเลือกตั้งเสร็จแล้วก็เป็นเรื่องของรัฐบาลที่จะบริหารราชการแผ่นดินไป แต่นับแต่นี้ต่อไปประชาชนจะมีส่วนร่วมติดตามดูแลตรงนี้จะทำให้ประชาชนเกิดรักประชาธิปไตย และมีการไปใช้สิทธิใช้เสียงมากขึ้น

มีข้อคิดอะไรบ้างที่จะฝากถึงประชาชน

๑) อยากเห็นประชาชนตื่นตัว

และเข้ามามีส่วนร่วมในเรื่องของชาติบ้านเมืองมากขึ้นกว่าเดิม

๒) ให้เข้าใจว่าอำนาจอธิปไตยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงใช้อุบัติมี ๓ ทาง คือ ทางนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการนั้นจริง ๆ ก็คือประชาชนเป็นเจ้าของทั้งสิ้น อย่าให้ประชาชนหวาดกลัวคิดว่าเป็นเรื่องของคนอื่น อยากให้ประชาชนตื่นตัวเข้ามาดูแลเรื่องบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเลือกตั้ง ส.ส. อย่างอนหลับทับสิทธิ์ เพราะการซื้อเสียงจะง่ายขึ้น ถ้าออกมาใช้สิทธิกันมากๆ การซื้อเสียงก็จะทำได้ลำบากขึ้น อันนี้เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ช่วยปฏิรูปการเมืองให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำลังเรียกหากันอยู่

นอกเหนือจากประชาชนแล้ว ในส่วนของผู้แทนเองหรือผู้ที่เข้ามามีกิจกรรมทางการเมืองก็ดี พรรคการเมืองก็ดี อยากจะเห็นเป็นอย่างไร

ผู้ที่เข้ามาเล่นการเมือง ต้องมีความพร้อม อย่าเข้ามาโดยที่ไม่พร้อม ความพร้อมคือต้องพร้อมทุกอย่าง เช่น อย่างนักการเมืองในสหรัฐอเมริกา ต้องถูกกลั่นกรองมาจากพรรคจากประชาชนอย่างดี ต้องพร้อมทั้งวิสัยทัศน์ คุณวุฒิ และสถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เพราะถ้าพร้อมตรงนี้แล้ว การเสียสละเพื่อประเทศชาติจะมากขึ้น ไม่เห็นแก่ตัวในเรื่องการทำให้เกิดความเสียหาย ที่เราเรียกว่า คอร์รัปชันก็จะน้อยลง ถ้านักการเมืองมีความพร้อม ของเรามีเปอร์เซ็นต์มากเหมือนกันที่ไม่พร้อมแล้วเข้ามา ฉะนั้นพอเข้ามาแล้วก็เลยทำตัวเป็นลักษณะที่ว่าเอาการเมืองเป็นการค้าไป

ส่วนพรรคการเมืองก็น่าที่จะตั้งใจทำงานให้ต่อเนื่อง มีอุดมการณ์แล้วก็สร้างคนขึ้นมารับช่วงมรดกกันไป ไม่แปรเปลี่ยนจนเกินไป

จนชาวบ้านหรือประชาชนไม่สามารถยึดเป็นที่
พึ่งได้ ตัวคณะบุคคลที่จะเลือกเข้ามาทำงาน
ควรเป็นบุคคลที่ได้รับความเชื่อถือที่ดีจาก
ประชาชนมีอุดมการณ์ที่แน่วแน่

**หลังจากที่เข้ามาเล่นการเมืองแล้ว ได้ปูทาง
ไว้สำหรับครอบครัวในการที่จะสร้างทายาทมา
รับช่วงทางการเมืองอย่างไร**

เรื่องนี้เป็นลักษณะของนักการเมือง
ทุกคนที่คล้ายกันซึ่งตนเองได้เตรียมไว้แล้ว
เพื่อไม่ให้ขาดหายไป แต่ไม่ใช่เป็นการเตรียม
เพื่อให้ตระกูลเป็นตระกูลทางการเมือง เตรียม
เพื่อนำที่จะได้มีโอกาสรับใช้ชาติต่อไปเป็นการ
สานต่ออุดมการณ์ทางการเมือง ซึ่งตรงนี้ก็
ได้เตรียมบุตรชายไว้

**ครอบครัวได้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือทาง
การเมืองหรือการหาเสียงมากน้อยอย่างไร**

มากทีเดียว มากพอ ๆ กับตนเอง เพื่อ
ต้องการให้ประชาชนทราบว่าไม่ได้เล่นการเมือง
อยู่คนเดียว ต้องการให้ประชาชนยอมรับทั้ง
ครอบครัวด้วยว่า ได้อุทิศเวลาสติปัญญา รวม
ทั้งกำลังกาย ทูมเทลงมาให้ทั้งครอบครัว แม้
จะทำได้ไม่เท่าตน แต่ถ้ามีเวลาช่วงใดก็ไม่
ละทิ้ง เช่น การเยี่ยมเยียนราษฎร หากตน
มีภารกิจไปไม่ได้ บุตรหรือภรรยาต้องไปแทน
ทำอยู่เช่นนี้ตลอด ไม่เคยขาด เพื่อให้เห็นว่า
ครอบครัวนักการเมืองครอบครัวนี้ ได้ดูแลเอา
ใจใส่ประชาชนอย่าง ออบอุ้มโดยตลอด

สามารถกล่าวได้อย่างร้อยเปอร์เซ็นต์ว่า
กลยุทธ์ในการหาเสียงเลือกตั้งอย่างหนึ่งก็คือ
การผนึกกำลังของครอบครัวที่จะช่วยกัน เพื่อ
แสดงให้เห็นว่า เราทุ่มเทลงไปเต็มร้อยให้

ประชาชนยอมรับว่า นี่เป็นครอบครัวของนัก
การเมืองที่ดูแลทุกข์สุขของประชาชน

เมื่อใดก็ตามที่ปิดสมัยประชุมสภา
ก็จะอยู่ในพื้นที่ที่เป็นเขตเลือกตั้ง สรุปว่ามี
รกรากอยู่ที่จ.นครสวรรค์ ส่วนในกรุงเทพฯนั้น
มาพักอาศัยเพียงชั่วคราวในเวลาที่สมัยประชุม
บ้านที่นครสวรรค์อยู่กลางเมืองในจ.นครสวรรค์
แต่เขตเลือกตั้งอยู่ห่างจากตัวจังหวัดออกไป
แต่ละอำเภอ ๖๐ ก.ม. เท่ากันหมด

**เหตุที่ไม่ได้ไปตั้งบ้านเรือนอยู่ในอำเภอหนึ่ง
อำเภอใดในเขตเลือกตั้ง ก็เนื่องจาก**

๑) เมื่อก่อนตามรัฐธรรมนูญเก่า
เขตเลือกตั้งของตนมี ๔ อำเภอ คือ ดากฟ้า ดาศลี
ไพศาลี และหนองบัว หากไปตั้งรกรากอยู่
อำเภอหนึ่งอำเภอใด คนอำเภออื่น ๆ ก็จะไม่
กล้าเอียง จึงไม่ต้องการให้เกิดคำครหาของพี่น้อง
ประชาชนในเขตเลือกตั้ง จึงเลือกมาตั้งบ้านเรือน
ในตัวจังหวัด แม้ไม่ได้อยู่ในอำเภอของใคร แต่
ทุกคนมาหาคนที่ศูนย์รวมนี้ได้

๒) เพราะจังหวัดนั้นเป็นที่รวม
ของคน ไม่ว่าจะเป็นศาลากลางจังหวัด โรง
พยาบาลจังหวัด ศาลจังหวัด ล้วนแต่เป็นที่รวม
คนทั้งสิ้น

สรุปแล้วสถานที่ราชการที่จะเป็นศูนย์
รวมประชาชนในอำเภอต่าง ๆ นั้นอยู่ในจังหวัด
คนเหล่านี้ก็ต้องติดต่อไปมากับจังหวัดอยู่แล้ว
เพราะฉะนั้นเมื่อมาจังหวัดไม่ว่าเรื่องใด ๆ ก็
ต้องมาแวะที่บ้านผู้แทน จึงได้เลือกครั้งนี้เป็น
ที่ตั้งบ้านเรือนพักอาศัย เพื่อจะได้ดูแลพี่น้อง
ให้ดีที่สุดให้สมกับที่ได้รับความไว้วางใจจากพี่
น้องเลือกเข้ามาเป็นผู้แทน

บทส่งท้าย

การศึกษาวิจัยเรื่องของการเลือกตั้งนั้น สิ่งที่จะสรุปในเบื้องต้นนั้นก็คือ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาเนื่องมาจาก “การใช้จ่ายเงิน” ในรูปแบบและในกรณีต่าง ๆ ในการเลือกตั้งเป็นประการสำคัญ ปัญหาในเรื่องนี้ไม่ใช่เกิดขึ้นเฉพาะแต่ในประเทศไทย แต่เกิดขึ้นในประเทศที่ใช้ระบอบประชาธิปไตยทุกประเทศ ซึ่งปัญหานี้ก็มีมากบ้าง น้อยบ้าง แตกต่างกันไปจนสามารถที่จะกล่าวได้ว่า การใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้งนั้นเป็นจุดอ่อนของระบอบประชาธิปไตย

ในบทนี้ผู้ศึกษาวิจัยจะได้ศึกษาถึงปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาของประเทศประชาธิปไตยหลัก ๆ ที่สำคัญ เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางปรับใช้กับกรณีของประเทศไทยต่อไป อย่างไรก็ตามผู้ศึกษาวิจัยจะนำเสนอข้อที่พึงสังวรณหรือข้อที่พึงระลึกรถึงก่อนที่จะนำมาตรการหรือแนวทางเหล่านั้นมาใช้กับประเทศไทย นั่นก็คือการเข้าใจถึง “สภาพปัญหาทางการเมืองของไทย” ให้ถ่องแท้เสียก่อน ทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกันมิให้สิ่งทีนำมาปรับใช้นี้ประสบความสำเร็จแล้วเหมือนเดียวกับเรื่องอื่น ๆ ที่เห็นกันอยู่ดาษดื่น

การควบคุมเรื่องการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงเลือกตั้ง^๑

แนวความคิดของการแข่งขันเลือกตั้งโดยเสรีและเป็นธรรมนั้น หมายรวมถึงการจัด การตัดสินใจ การรับรองอย่างฟุ่มเฟือยและการเลี้ยงดูอย่างทั่วหน้า นอกจากนี้ยังรวมถึงการมีมาตรการบางประการที่จะจำกัดข้อได้เปรียบด้านการใช้จ่ายเงินในการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ร่ำรวยเหนือผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ยากจน ซึ่งแต่ละประเทศต่างก็มีความเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องนี้ แต่ส่วนใหญ่มีกำหนดมาตรการบางประการเพื่อจำกัดการใช้จ่ายในหลายประเทศ มีมาตรการจำกัดข้อได้เปรียบของผู้สมัครที่ร่ำรวย ซึ่งอาจรวมถึงการกำหนดเพดานค่าใช้จ่ายทั้งหมดเอาไว้ หรือการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยไม่คิดมูลค่า

อังกฤษได้กำหนดค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๘๓ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามที่จะจำกัดการทุจริต การควบคุมได้รัดกุมขึ้นเรื่อย ๆ นับตั้งแต่บัดนั้น โดยมีวัตถุประสงค์ ที่จะป้องกันผู้สมัครหรือพรรค

^๑ สนธิ เชนันท์, พื้นฐานรัฐศาสตร์ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พันธ์พิบูลย์พิมพ์, ๒๕๔๐) หน้า ๑๒๐-๑๓๐

การเมืองที่ร้ายวายเป็นไม่ได้เปรียบคู่แข่งอื่น ๆ กลไกในการควบคุมนั้นง่าย แต่มีประสิทธิภาพอย่างยิ่ง กล่าวคือผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนต้องตั้งตัวแทนในการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ ค่าใช้จ่ายทั้งหลายทั้งปวงที่มีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมผลประโยชน์ของผู้สมัครระหว่างการรณรงค์หาเสียง ตัวแทนจะเป็นผู้พิจารณาอนุมัติเมื่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งสิ้นสุด ตัวแทนจะต้องเสนอบัญชีแสดงรายการค่าใช้จ่ายเกินกว่าอัตราสูงสุดที่อนุญาต อัตราสูงสุดที่อนุญาตคิดคำนวณตามสูตรจะได้ตัวเลขออกมาประมาณคนละ ๙๐๐ ปอนด์ (ปี ค.ศ. ๑๙๘๔) เงินจำนวนนี้เป็นเงินจำนวนเล็กน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของประเทศส่วนใหญ่ แต่การรณรงค์เลือกตั้งส่วนใหญ่ได้ใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนน้อยกว่าที่กำหนด ในปี ค.ศ. ๑๙๕๙ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยของผู้สมัครรับเลือกตั้งรอบนอกก็มีร่องรอยบางอย่างที่แสดงให้เห็นว่ามีการเลี่ยงกฎหมายอยู่บ้าง

งบทหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนในปี ค.ศ. ๑๙๘๔ ไม่เกินคนละ ๙๐๐ ปอนด์ คิดจากสูตรดังนี้ ๕๕๐ ปอนด์ บวกกับ ๑ ๑/๒ เพนนี ต่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหนึ่งคน สำหรับเขตเลือกตั้งที่อยู่ในเบอร์เรอห์ และ ๒ เพนนี ต่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ๑ คน สำหรับเขตเลือกตั้งที่อยู่ในเคนต์ ผู้สมัครรับเลือกตั้งยังได้รับอนุญาตให้ใช้จ่ายส่วนตัวเป็นเงินไม่เกินกว่า ๑๐๐ ปอนด์ด้วย สำหรับพระราชบัญญัติ The Representation of the People Act. ๑๙๖๙ ได้วางหลักเกณฑ์ไว้ดังนี้ ค่าใช้จ่ายของผู้สมัครรับเลือกตั้งในเบอร์เรอห์สามารถใช้จ่ายได้สูงสุด ๗๕๐ ปอนด์ บวกกับ ๕ เพนนี ต่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่ไปลงทะเบียนทุก ๆ ๘ คน สำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเคนต์สามารถใช้จ่ายสูงสุด ๗๕๐ ปอนด์ บวกกับ ๕ เพนนี ต่อผู้มีสิทธิออกเสียง

เลือกตั้งที่ไปลงทะเบียนทุก ๆ ๖ คน ดังนั้นผู้สมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งเคนต์ ซึ่งมีผู้ลงทะเบียนออกเสียงเลือกตั้ง ๖๐,๐๐๐ คน กฎหมายได้อนุญาตให้ใช้จ่ายเงินเพื่อการหาเสียงไม่เกิน ๑,๒๕๐ ปอนด์ จำนวนเงินสูงสุดที่อนุญาต ได้เพิ่มขึ้นไปอีกในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๗๘ เนื่องจากภาวะเงินเฟ้อ ซึ่งผู้สมัครรับเลือกตั้งได้รับอนุญาตให้ใช้จ่ายเป็นเงิน ๑,๗๕๐ ปอนด์ บวกกับ ๑/๒ เพนนี ต่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหนึ่งคนในเขตเลือกตั้งเบอร์เรอห์ และ ๒ เพนนี ต่อผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งหนึ่งคนในเขตเลือกตั้งในเคนต์ จำนวนเงินสูงสุดที่ได้รับอนุญาตโดยเฉลี่ยจะเป็น ๓,๐๕๐ ปอนด์ในเบอร์เรอห์ และ ๒,๗๒๕ ปอนด์ในเคนต์ ในการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ. ๑๙๗๙ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยของผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดพรรคเลเบอร์เท่ากับ ๖๖% ของเงินจำนวนสูงสุดที่ได้รับอนุญาตพรรคคอนเซอเวตีฟ เท่ากับ ๖๗% และพรรคลิเบอร์ลัล เท่ากับ ๓๕%

สำหรับค่าใช้จ่ายของการหาเสียงเลือกตั้งในเยอรมันและฝรั่งเศสนั้น สิ้นเปลืองสูงกว่าของอังกฤษมาก แต่ยังไม่เท่ากับสหรัฐอเมริกา ทั้งพรรคคริสเตียนเดโมแครตคยูเนี่ยน (Christian Democratic Union CSU) และพรรคโซเซียลเดโมแครตค ปาร์ตี้ ดอยชแลนด์ (Sozialdemokratische Partei Deutschlands) ของเยอรมันต่างเก็บค่าบำรุงจากสมาชิกพรรค แต่เนื่องจากค่าใช้จ่ายการดำเนินการที่สูงทำให้พรรคต้องแสวงหาเงินสนับสนุนจากภายนอกเป็นต้นว่า ในการเลือกตั้งปี ค.ศ. ๑๙๕๗ พรรค CSU ได้ใช้จ่ายเงินไปประมาณ ๙ ล้านเหรียญสหรัฐ ในขณะที่พรรคคอนเซอเวตีฟ ประเทศอังกฤษ ใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งปี ค.ศ. ๑๙๕๕ เพียง ๒ ล้านเหรียญสหรัฐเท่านั้น

ลักษณะพิเศษของการเลือกตั้งในเยอรมันที่ควรจะกล่าวถึงก็คือ รัฐบาลจะให้เงินเพื่อช่วย

ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งจากกองทุนสาธารณะ เพื่อช่วยค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งตามสมควรแก่พรรคการเมืองและผู้สมัครอิสระที่ส่งคนเข้าแข่งขันรับเลือกตั้งจนสิ้นสุดการเลือกตั้ง กล่าวคือ จนประกาศผลการเลือกตั้ง โดยมีหลักเกณฑ์ว่า พรรคที่จะมาขอรับเงินช่วยเหลือจะต้องเป็นพรรคที่ได้คะแนนเสียงจากเสียงที่สองไม่น้อยกว่า ๐.๕% ของคะแนนรวมในเขตเลือกตั้งนั้น หรือถ้าเป็นพรรคที่ไม่ได้เสนอบัญชีเลือกตั้งของเสียงที่สองก็จะต้องได้รับคะแนนเสียงรวมจากเสียงที่ ๑ ไม่น้อยกว่า ๑๐% หลักเกณฑ์นี้นำมาใช้กับผู้สมัครรับเลือกตั้งอิสระด้วย สำหรับจำนวนเงินช่วยเหลือ จะคิดตามจำนวนคนที่มาออกเสียงลงคะแนนให้แก่พรรคการเมืองนั้น ๆ โดยคิดให้เสียงละ ๓.๕๐ ด้อยชมาร์ค

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในสหรัฐอเมริกาจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมายซึ่งมีรายละเอียดมากกว่าการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในยุโรปมาก แต่ดูเหมือนการควบคุมจะไม่ได้ผลเท่ากับในยุโรป ที่มีรัฐต่าง ๆ บัญญัติกฎหมายเลือกตั้งขึ้นมาก็เพื่อที่จะควบคุมกิจกรรมเลือกตั้งในมลรัฐของตน สำหรับกฎหมายเลือกตั้งของสหพันธ์หรือของรัฐบาลกลางก็เพื่อควบคุมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในระดับชาติ จุดมุ่งหมายหลักของกฎหมายเลือกตั้งทั้งระดับชาติ และระดับมลรัฐก็คือ ควบคุมการเงินของพรรคและการทุจริต แต่ก็ได้ผลอยู่ในวงที่จำกัดโดยเฉพาะในเรื่องการเงินและการใช้จ่ายของพรรค ในศตวรรษนี้การทุจริตอย่างเปิดเผยลดน้อยลงไป แต่การควบคุมในเรื่องของการเงินที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งในสหรัฐอเมริกานั้นไม่ประสบผลเหมือนกับประเทศในยุโรปหรือประเทศประชาธิปไตยส่วนใหญ่

การเลือกตั้งระดับชาติของอเมริกันนั้นสิ้นเปลืองเงินทองมากมายเหลือเกิน และค่าใช้จ่าย

จ่ายดังกล่าวปรากฏว่าสูงขึ้นทุกขณะ ได้มีการประเมินว่าการเลือกตั้งปี ค.ศ. ๑๙๕๖ สิ้นค่าใช้จ่ายไปประมาณ ๑๕๕ ล้านดอลลาร์ การเลือกตั้งปี ค.ศ. ๑๙๖๐ สิ้นค่าใช้จ่ายไปประมาณ ๑๗๕ ล้านดอลลาร์ และการเลือกตั้งปี ค.ศ. ๑๙๖๔ สิ้นค่าใช้จ่ายเกินกว่า ๒๐๐ ล้านดอลลาร์ ในขณะทีคณะอนุกรรมการเอกสิทธิ์และการเลือกตั้ง (Subcommittee on Privileges and Elections) ในคณะกรรมการข้อบังคับและการบริหาร (Committee on Rules and Administration) ของวุฒิสภาสหรัฐ ได้รายงานว่าค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งปี ค.ศ. ๑๙๕๖ ตามที่ได้รับรายงานมานั้นเป็นเงินเพียง ๓๓ ล้านดอลลาร์เท่านั้น

สำหรับค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งเพื่อชิงตำแหน่งประธานาธิบดีก็สูงมากเช่นกัน แม้ จอห์น ควินซี อาดัมส์ (John Quincy Adams) ประธานาธิบดีคนที่ ๖ ของสหรัฐอเมริกาและเป็นบุตรของประธานาธิบดีคนที่ ๒ ได้เขียนไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๘๒๘ ว่า “ตำแหน่งประธานาธิบดีแห่งสหรัฐานั้น เป็นตำแหน่งที่ไม่ควรจะยินดียินร้าย การใช้เงินเพื่อธำรงไว้ซึ่งตำแหน่งไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมตามความเห็นของข้าพเจ้า เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง” แต่นอกจากคำกล่าวที่แสดงถึงความรู้สึกที่สูงส่งนี้แล้วก็ปรากฏว่า การเลือกตั้งทุกครั้งนับตั้งแต่ ยอร์ช วอชิงตัน (George Washington) เข้าดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีเป็นคนแรกก็ได้มีการใช้จ่ายเงินทองเพื่อตำแหน่งประธานาธิบดี ในระยะแรก ๆ เงินทุนหาเสียงจะใช้เป็นคำพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ การรณรงค์หาเสียงจะกระทำกันโดยใช้หน้าหนังสือพิมพ์และแผ่นพับ โดยได้รับการอุดหนุนจากผู้ที่ให้การสนับสนุนผู้แข่งขัน ในเวลาต่อมาผู้สมัครก็ได้นำวิธีการอื่น ๆ มาใช้เพื่อเป็นสื่อในการรณรงค์หาเสียง เป็นต้นว่า คุมติดเสื้อ (Button) ประวัติ

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งการเช่ารถไฟเพื่อ
รณรงค์หาเสียง ในปีค.ศ. ๑๙๒๔ ได้ใช้วิทยุ
กระจายเสียงเป็นสื่อในการรณรงค์หาเสียงเป็น
ครั้งแรก และในเวลาต่อมาคือในปี ค.ศ. ๑๙๕๒
จึงได้นำวิทยุโทรทัศน์มาใช้เป็นสื่อในการรณรงค์
หาเสียงเลือกตั้ง

เมื่อสหรัฐอเมริกา มีประชากรเพิ่มมาก
ขึ้นและสื่อซึ่งเป็นกลยุทธิ์ในการหาเสียงพัฒนา
มากขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียง
เพิ่มสูงขึ้นเป็นเงาตามตัวในปี ค.ศ. ๑๘๖๐ อัน
เป็นปีที่ อับราฮัม ลินคอล์น ชนะการเลือกตั้ง
ตามรายงานปรากฏว่า ลินคอล์น ได้ใช้เงินเพื่อ
การรณรงค์หาเสียงประมาณหนึ่งแสนเหรียญ
สหรัฐ และคู่แข่งของลินคอล์น คือ สตีเฟน
ดักลาส (Stephen Douglas) ใช้จ่ายไป
ประมาณห้าแสนเหรียญสหรัฐ หนึ่งร้อยปีต่อมา
จอห์น เอฟ. เคนเนดี (John F. Kennedy) ใช้
จ่ายในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดี
ประมาณ ๙.๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในขณะที่ผู้
พ่ายแพ้ คือ ริชาร์ด นิกสัน (Richard Nixon)
ใช้จ่ายไปประมาณ ๑๐.๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ
การเลือกตั้งประธานาธิบดีหกครั้งนับตั้งแต่ปีค.ศ.
๑๙๖๐ เป็นต้นมา มีค่าใช้จ่ายในการรณรงค์หา
เสียงเลือกตั้งที่สูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะใช้เทคโนโลยี
ที่สลับซับซ้อนมากขึ้น จึงต้องเสียค่าใช้จ่ายแพง
ขึ้นในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ปี ค.ศ. ๑๙๘๔
ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งที่สามที่รัฐบาลกลางให้
เงินสนับสนุนแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง โรนัล เรแกน
แห่งพรรครีพับลิกัน ได้เสียค่าใช้จ่ายในนามตน
เองไปประมาณ ๗๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวน
นี้รวมทั้งเงินอุดหนุนของรัฐบาล (Public Grant)
จำนวน ๔๐.๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับ
คู่แข่งกัน คือ วอลเตอร์ มอลเดล (Walter
Mondale) แห่งพรรคเดโมแครตใช้จ่ายไป
ประมาณ ๗๑ ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมทั้งเงินอุด
หนุนจากรัฐบาลจำนวน ๔๐.๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับค่าใช้จ่ายทั้งหมดของการเลือกตั้ง
ประธานาธิบดีเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๔ ตกประมาณ
๓๒๕ ล้านดอลลาร์สหรัฐ จำนวนนี้รวมทั้งเงินที่
ผู้สมัครแข่งขัน ๒ พรรค ได้ใช้จ่ายในการเลือก
ตั้งรวม ๑๔๘ ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเงินที่ผู้
แข่งขันทุกคนใช้จ่ายไปเพื่อให้ตนได้รับเลือกเป็น
ตัวแทนของพรรค เงินที่ใช้ไปในการประชุมใหญ่
ของพรรคเพื่อสรรหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในนาม
พรรค รวมทั้งค่าใช้จ่ายของพรรคที่สาม และผู้
สมัครอิสระอื่น ๆ ด้วย

สมาชิกรัฐสภาได้พยายามแสวง
หาวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะควบคุมการใช้จ่ายเงิน
ทองของพรรค โดยอาศัยกฎหมายซึ่งก็ได้ผล
มากบ้างน้อยบ้าง ตัวอย่างเช่น รัษฎบัญญัติแฮทช์
(Hatch Act) ปี ค.ศ. ๑๙๔๐ กำหนดให้ปัจเจก
บุคคลบริจาคเงินให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละ
คนได้ไม่เกินคนละห้าพันเหรียญสหรัฐ และ
กำหนดมิให้กลุ่มผลประโยชน์พิเศษที่เรียกว่า
Political Action Committee (PAC) ที่
ดำเนินการอยู่ในมลรัฐตั้งแต่ ๓ มลรัฐขึ้นไป
ใช้จ่ายเงินในปีเลือกตั้งมากกว่า ๓ ล้านดอลลาร์
สหรัฐ แต่ในข้อเท็จจริงนั้นกฎหมายฉบับนี้ก็
เกือบจะไม่มีผลเลย ในปี ค.ศ. ๑๙๖๐ ตระกูล
ที่มั่งคั่ง ๑๒ ตระกูล บริจาคเงินให้แก่พรรค
รีพับลิกันเป็นจำนวนกว่า ๑๐๕ ล้านดอลลาร์
สหรัฐ และเกือบ ๒ แสนเหรียญสหรัฐ แก่
พรรคเดโมแครต โดยบริจาคในนามของกลุ่มหรือ
ในนามของตัวบุคคลรายละ ๕ พันเหรียญสหรัฐ

การปฏิรูปในทศวรรษหลังปี ค.ศ.
๑๙๗๐ ได้กำหนดข้อจำกัดในเรื่องเงินบริจาค
และการใช้จ่ายเงินในการเลือกตั้งทุกประเภทใน
ระดับสหพันธ์ไว้ด้วย ในเวลาต่อมา ศาลสูง
แห่งสหรัฐได้มีคำพิพากษาว่า บทบัญญัตินี้จะ
นำมาใช้ก็ต่อเมื่อเป็นการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
ที่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล (Publicly
Financed Campaigns) ซึ่งในปัจจุบันก็มี

เฉพาะการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประธานาธิบดี ตามข้อบัญญัติกำหนดให้ปัจเจกบุคคลสามารถ บริจาคเงินให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน ไม่เกินคนละหนึ่งพันเหรียญสหรัฐอเมริกาต่อการ เลือกตั้งครั้งหนึ่ง และคณะบุคคลสามารถที่จะ บริจาคให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนไม่เกิน คนละห้าพันเหรียญสหรัฐอเมริกาต่อการเลือกตั้งครั้ง หนึ่ง ผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งรับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลจะต้องไม่รับบริจาค จากเอกชน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการรณรงค์ หาเสียงเลือกตั้ง ในกรณีที่รับเงินบริจาคจาก เอกชน เพื่อนำไปใช้จ่ายในการรณรงค์หาเสียง ก็จะต้องอยู่ภายในขอบเขตที่กำหนดไว้ใน กฎหมายเลือกตั้ง

การจำกัดเงินบริจาคและค่าใช้จ่ายนั้น มีวัตถุประสงค์ที่จะควบคุมการอุทิศเงินจำนวน มาก ๆ ซึ่งเป็นไปได้ว่าเพื่อการทุจริต ลดความ แตกต่างในด้านการเงินในระหว่างผู้สมัครรับ เลือกตั้งให้เหลือน้อยที่สุด และลดโอกาสที่จะ กระทำการนอกสู่นอกรอย อย่างไรก็ตามปัจเจก บุคคลหรือกลุ่มอาจใช้จ่ายได้อย่างไม่จำกัดซึ่ง เรียกว่า Independent Expenditure ในการ รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีและการ รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอื่น ๆ ในระดับสหพันธ์ กล่าวคือ อาจจะใช้จ่ายเงินได้อย่างไม่จำกัดในสื่อ สารมวลชน เพื่อเป็นการสนับสนุนการเลือกตั้ง หรือ ทำให้ผู้สมัครคนหนึ่งคนใดพ่ายแพ้การเลือกตั้ง ครอบงำที่ได้กระทำไปโดยมิได้มีการปรึกษาหารือ หรือประสานกับกรรมการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งคนหนึ่งคนใด ซึ่งมีการใช้จ่ายเงินในลักษณะนี้เป็นจำนวนมาก ในการรณรงค์หาเสียง ก่อนการกำหนดตัว ผู้สมัครรับเลือกตั้งประธานาธิบดี และในการ รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไปปี ค.ศ. ๑๙๘๐ ทำให้ผู้มีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง บางคนซึ่งใช้จ่ายเงินในลักษณะนี้เผชิญปัญหา

ว่าจะชอบด้วยกฎหมายหรือชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือไม่ ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปปี ค.ศ. ๑๙๘๔ ศาลสูงก็ได้มีคำวินิจฉัยลงมาว่า การใช้จ่ายเงิน ในลักษณะดังกล่าวเป็นสิ่งที่ชอบ

ปัจเจกบุคคลและกลุ่มยังอาจที่จะบริจาค เงินให้แก่กรรมการของพรรคการเมืองในหลาย ระดับได้ด้วย ซึ่งกรรมการเหล่านี้จะนำเงินที่ ได้รับบริจาคไปใช้จ่ายในนามของผู้สมัครเข้า แข่งขันรับเลือกตั้งประธานาธิบดีที่สังกัดพรรค ของตน ซึ่งในการเลือกตั้งปี ค.ศ. ๑๙๘๔ กรรมการ พรรคทั้งรีพับลิกันและเดโมแครต ได้ใช้จ่าย เงินไปเป็นจำนวนมากเพื่อสนับสนุนผู้สมัครเข้า ชิงชัยตำแหน่งประธานาธิบดีในนามพรรคของ ตนในด้านต่าง ๆ เช่น การลงทะเบียนของ ออกเสียงเลือกตั้ง และการกระตุ้นให้ผู้มีสิทธิออก เสียงเลือกไปใช้สิทธิ องค์การกรรมกรก็เป็น แหล่งสำคัญแหล่งหนึ่งที่ได้ใช้จ่ายเงินเพื่อรณรงค์ หาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดี องค์การกรรมกร ส่วนใหญ่จะให้การสนับสนุนผู้สมัครในนามพรรค เดโมแครต โดยการโฆษณาสนับสนุนผ่านทาง สื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ และในการรณรงค์ ให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปใช้สิทธิเลือก ผู้สมัครในนามพรรคของตน เพราะฉะนั้นแม้ว่าจะได้มีการควบคุมการใช้จ่ายเงินนานปีการ แต่ ก็ยังคงมีวิธีการที่ชอบด้วยกฎหมายอีกมากมาย ที่สามารถจะใช้จ่ายเงินทุนที่ได้รับบริจาคจาก เอกชน เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อผลการเลือกตั้ง

กฎหมายเลือกตั้งของสหพันธรัฐยังกำหนด ให้ต้องแสดงรายรับ ซึ่งก็คือจำนวนเงินที่ได้รับ บริจาคกับการใช้จ่ายโดยละเอียด ข้อกำหนดนี้ กำหนดขึ้นมาเพื่อที่จะช่วยให้ผู้ออกเสียงเลือก ตั้งทราบเกี่ยวกับตัวผู้สมัครที่ตนสนับสนุนและ เพื่อที่เจ้าหน้าที่จะสามารถควบคุมให้เป็นไปตาม กฎหมายควบคุมค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง

ข้อที่นำพิจารณาของการนำรูปแบบหรือ แนวความคิดจากต่างประเทศมาใช้กับประเทศ

ไทยก็คือ เราต้องยอมรับว่ามาตรการหรือแนวความคิดหลายสิ่งหลายอย่างที่ใช้ได้ผลดีในต่างประเทศก็ไม่ได้เป็นหลักประกันว่า เมื่อนำมาใช้กับประเทศไทยแล้วจะได้ผลดีเสมอไป ดังนั้นหากเราจะนำมาปรับใช้แล้ว เราจำเป็นจะต้องนำมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับประเทศของเรา ข้อที่สำคัญที่เราต้องพึงระลึกอยู่เสมอก็คือ เรามีความเข้าใจในสภาพของสังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับคนไทยดีพอแล้วหรือ เพราะถ้าเราไม่เข้าใจในสิ่งเหล่านี้ อย่างถ่องแท้แล้ว การแก้ไขปัญหาก็คงไม่อาจบรรลุผลสำเร็จได้ จะเป็นก็เพียงการแก้ไขที่ผิวเผิน หรือแก้ที่ปลายเหตุ หรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบที่ตามมาอีก เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราจะละเลยไม่ได้ก็คือ เราต้องแก้ที่สมุหฐานของปัญหา หรืออีกนัยหนึ่งต้องแก้ที่รากฐานปัญหาของสังคมไทย ซึ่งการเมืองก็เป็นส่วนหนึ่ง สำหรับสภาพปัญหาทางการเมืองของไทยที่สำคัญ ๆ ได้แก่^{๑๗}

๑. การถืออำนาจธนธิปไตยเป็นใหญ่

สังคมไทยหรืออาจเป็นสังคมโลกเกือบจะทั้งหมดยึดถือเงินเป็นทุกสิ่งทุกอย่าง เงินบันดาลให้ทุกอย่าง บันดาลความชั่วให้เป็นความดี บันดาลคนชั่วให้เป็นคนดีมีเกียรติ ได้ทำ ความอยุติธรรมเป็นยุติธรรม ได้คนที่เข้าไปเป็นนักการเมืองที่ต้องผ่านการเลือกตั้งและต้องเข้าสู่ตำแหน่งบริหารเป็นรัฐบาลปกครองชาติบ้านเมืองส่วนใหญ่ต้องใช้เงินจำนวนมาก คนจนถ้าหากไม่มีบารมีและดีสุดยอดจริง ๆ ไม่มีสิทธิ แม้จะเป็นคนดี มีคุณธรรม ความรู้ ความสามารถปานใดก็ไม่สามารถเข้าสู่ตำแหน่งได้

การเลือกตั้งเต็มไปด้วยการซื้อขายสิทธิ

ขายเสียง ประชาชนถูกมอมเมาถูกซื้อขายไม่ต่างอะไรกับวัตถุสิ่งของ นักการเมืองก็ตั้งหน้าตั้งตาหาแต่เงินเพื่อใช้หนี้และเตรียมไว้สำหรับการซื้อเสียงเลือกตั้งในครั้งต่อไป เวลาที่ใช้ในการทำหน้าที่ตามบทบาทและภาระรับผิดชอบส่วนใหญ่ทำได้น้อยมาก

การเมืองของเมืองไทยจึงมีการผูกขาดโดยคนจำนวนน้อยที่ส่วนมากจะเป็นนายทุนผู้มีเงิน คนมีเงินเท่านั้นคือคนที่มีเกียรติเป็นที่ยอมรับนับถือในวงการเมือง และมีโอกาสที่จะเป็นผู้นำพรรค ยึดพรรคและเป็นผู้บริหารประเทศ มีสังจธรรมที่พึงสำนึกให้ได้อยู่เสมอว่า “ทุกสิ่งมาอย่างไหนก็ไปอย่างนั้น...มาด้วยเงินก็ต้องไปหรือตายด้วยเงิน”

๒. สังคมไทยหยิ่งรากลึกอยู่ในระบบอุปถัมภ์ และกลุ่มอิทธิพลท้องถิ่น

การพึ่งพาผู้ใหญ่ต้องมีผู้ให้การอุปถัมภ์ค้ำชู คือระบบครอบครัว และวัฒนธรรมของ สังคมไทย การเคารพเชื่อถือผู้ใหญ่ ข้าราชการ (เจ้านาย) ยังฝังลึกอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของคนไทย ข้าราชการนักการเมืองต้องให้ความช่วยเหลือจะต้องเป็นฝ่ายจัดหามาให้ประชาชนคือ ราษฎรที่คอยรับรองคำสั่งขอความรู้ความคิดจากผู้ใหญ่จากเจ้านาย

นักการเมืองจะต้องมีบริวารและพรรคพวกที่นักการเมืองต้องอุปถัมภ์ช่วยเหลือดูแล แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ให้ ประชาชนก็เรียกร้องให้ช่วยเหลือเกื้อกูลตั้งแต่เรื่องส่วนตัวจนถึงเรื่องของชุมชนสังคมชาติ สภาพของประชาชนอ่อนแอ ไม่เข้มแข็งในการแก้ปัญหาและพัฒนาด้วย

^{๑๗} คณะกรรมการวิสามัญกร่างแผนพัฒนาการเมืองแห่งชาติ สถาผู้แทนราษฎร, ร่างแผนพัฒนาการเมืองแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, หน้า ๑๓๐-๑๓๔

ตนเอง ประเพณีการขอบริจาคและรอรับการ
อุปถัมภ์จึงทำให้สภาพทางการเมืองของไทยเป็น
ไปอย่างยากยิ่ง รวมทั้งปัญหากลุ่มอิทธิพลใน
ท้องถิ่น

เมื่อมีอำนาจก็ใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ตน
และพวก กอบโกยแก่งแย่งทับถมโจมตีให้ร้าย
ป้ายสีใส่กัน เวลาที่ใช้ต่อสู้ทำลายล้างกันทางการเมือง
คู่มากเกินและไม่สร้างสรรค์ เสียเวลา

สิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งคือ ระบบอุปถัมภ์นี้
ทำให้ผู้คนอ่อนแอไม่พยายามดูแลแก้ปัญหา
ด้วยตนเอง ขาดหลักการพึ่งตนเอง ซึ่งเป็นจุด
อ่อนที่สำคัญที่สุดที่ทำให้เกิดปัญหาลุกลามไปถึง
ปัญหาอื่นอีกมาก

**๓. ความย่อหย่อนเสื่อมถอยในเรื่องศีลธรรม
คุณธรรม และจริยธรรมของคนไทยและนัก
การเมืองไทย**

หลาย ๆ กรณีมีข่าวการทุจริตคอร์รัปชัน
การมุงมั่นเอาชนะกันชนิดไม่กลัวผิดกลัวชั่ว
คือรับ ดันทุรัง เอาสีข้างเข้าอุแบบข้าง ๆ คู ๆ

การขาดจริยธรรมทางการเมืองเป็นเรื่อง
กล่าวขานกันมาก เพราะการที่จะให้หนักการเมือง
ไทยละลายต่อการทำผิด ทำชั่ว โดยแสดงความ
รับผิดชอบนั้นดูแทบจะเป็นการหาบ่อน้ำใน
ทะเลทราย

วัฒนธรรมคอร์รัปชัน คือ ตัวการทำลาย
วัฒนธรรมประชาธิปไตยอย่างสำคัญที่สุด

**๔. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในการ
เมืองในระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งยังไม่มี
มีส่วนร่วมทางการเมือง และการเป็นเจ้าของ
ประชาธิปไตยอย่างจริงจัง**

ประชาชนจะสนใจเอาใจใส่การเมืองในส่วนการเลือกตั้ง และส่วนใหญ่หรือเกือบ ๙๐% เข้าใจว่าการเมืองคือ การเลือกผู้แทน การหาเสียง การแข่งขันกัน การประกาศตัวของผู้สมัครพรรคการเมือง ผู้นำพรรค และการหาผู้ที่จะมาบริหารประเทศเพื่อหาประโยชน์ให้วิสัยทัศน์ทางการเมือง ความดีงาม ความตั้งใจอุทิศตน เสียสละจริงใจจริงจังของประชาชน เป็นเรื่องของลมปาก เลือกใครไปก็เท่านั้น คนได้คือผู้แทนตัวข้าฯ เหมือนเดิม เวลาเลือกตั้งคือเวลาโอกาสที่จะได้จากผู้แทน ใครให้เงินมากเลือกคนนั้น นโยบายไม่ต้องพูดถึง ตามแต่เพียงว่า นโยบายของท่านคือรายละเอียดเท่าไร ถ้าไม่มีอย่าไปยุ่งให้เสียเวลา

๕. ระบบพรรคการเมืองไม่เข้มแข็งหย่อนประสิทธิภาพและยังไม่เป็นพรรคการเมืองที่เป็นฐานของประชาชนอย่างแท้จริง

มีการวิพากษ์วิจารณ์อยู่เสมอว่าพรรคการเมืองไม่เป็นพรรคที่มีฐานจากประชาชนอย่างแท้จริงเป็นพรรคเฉพาะกิจตั้งขึ้นมาเพื่อรวบรวมนักการเมืองและนายทุนขุนศึก เพื่อปลงอำนาจอิทธิพลบารมี ที่จะไปขายไปซื้อใจประชาชนแข่งกัน พรรคการเมืองไหนมีนายทุนมากมีเงินมาก นักเลือกตั้งทั้งหลายก็พร้อมพร้อมหัวเข้าไปอยู่ด้วยกัน เรื่องอุดมการณ์ต่างคนมีดี ๆ ด้วยกันทั้งนั้น แต่เรื่องเงินเหนือสิ่งอื่นใด ใครไม่มีเงินก็ต้องอยู่ท้ายแถว

ผู้มีเงินคือ ผู้กำกับบังเหียนพรรค ซึ่งเป็นซัดย ใครอยู่ใครไป ใครจะเป็นตำแหน่งรัฐมนตรีมีตำแหน่งสำคัญทางการเมืองต้องผ่านกลุ่มคนเหล่านี้ และตัวเขาก็ต้องมีต้องได้ ถ้าไม่ได้ก็มีเรื่องเกิดเรื่องโวยวายอาละวาดออกฤทธิ์ ระบบพรรค หากยึดเงินเป็นเกณฑ์หลักก็เข้าสู่ตร “มาด้วยเงินก็ต้องไปด้วยเงิน” การที่หัวหน้าพรรคต้องพึ่งนายทุน อุดมการณ์

หลักการไม่เด่นชัดเป็นประเภทคู่ตามลมตามแรงบีบ ขาดความเด็ดขาดชัดเจน ปัญหาต่าง ๆ จะตามมามากมาย เอาแค่ว่าจะเลือกใครเข้าพรรค (พรรคต้องเลือกคน) จะเลือกใครลงสมัคร จะเอาคนดีหรือคนมีเงินแต่ประวัติไม่ดี ถ้าหากเลือกเอาแต่คนมีเงิน พวกมีเงินก็ไปสร้างปัญหาเรื่องเงินให้การเมืองในพรรคในระบบอีก แค่นี้ก็มีปัญหาเยอะแล้ว หากผู้นำพรรคระบบพรรคไม่แข็ง การดำเนินการของพรรคไม่มีประสิทธิภาพได้คนไม่ดียุ่งเหยิงมากไปตามลำดับ

๖. การใช้กฎหมาย วินัย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนกระบวนการยุติธรรมไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประชาธิปไตย

ค่านิยมที่ขัดต่อการพัฒนาที่ดีสิ่งหนึ่งคือ ค่านิยมในเรื่องการหลีกเลี่ยงและการหาทางฝ่าฝืนกฎหมายระเบียบกฎเกณฑ์ให้ได้ ใครทำได้คือคนเก่งที่ใคร ๆ ก็เอาผิดหรือทำอะไรกับเขาไม่ได้ ถ้าทำได้อย่างนั้นถือว่าเก่งยอดคนคุยฟุ้งว่าตัวเองทำอะไรนอกเหนือกฎหมาย กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ได้ หลาย ๆ ครั้งที่ทำไปผู้รักษากฎหมาย ก็ไม่กล้าเอาผิด แถมให้เกียรติเป็นบุญเป็นคุณเสียอีก

การกระทำเช่นนี้เป็นการสร้างปัญหาสร้างความอยุติธรรม เกิดความเหลื่อมล้ำสูงต่ำในเรื่องสิทธิและผลประโยชน์ เมื่อใครยาวมีพวกช่วยให้ทำชั่วได้มากก็ได้เปรียบ คนดีมีคุณธรรมถือหลักความยุติธรรมก็เป็นพวกรับกรรม ถูกเอาเปรียบอย่างหน้าตาเฉย และสังคมก็ปล่อยเลยตามเลยกันไปเรื่อย ๆ “ช่างมันเถอะไม่เป็นไรหรอก” นี่คือนิยามวัฒนธรรมไทยที่สำคัญและน่าสนใจสมควรแก่การพิจารณาปรับแก้ไขยิ่งส่วนหนึ่ง

๗. เติบโตการในระบอบรัฐสภา และมีปัญหาในกระบวนการนิติบัญญัติอยู่มาก

เอกสิทธิ์ในการออกเสียงของสมาชิก รัฐสภาหาได้เป็นไปตามความรู้สึกนึกคิดหรืออยู่ บนเหตุผลความถูกต้องของบุคคลเฉพาะตัว ในการโหวตเสียงจึงต้องเป็นเรื่องของกลุ่มของพรรค ของฝ่าย จะเห็นการพยายามเอาชนะกันระหว่าง ฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายค้าน ใครหาพวกสร้างกลุ่ม

เป็นฝ่ายที่เสียงสนับสนุนได้มากกว่าคือ ผู้ชนะ กลายเป็นวิถี “พวกมากลากไป” ใครพวกมาก ก็ชนะ ผิดถูกขึ้นอยู่กับจำนวนเสียง มิใช่เหตุผลหรือความถูกต้อง

ประสิทธิภาพงานของคณะกรรมการการ รวมทั้งคุณภาพ ศักยภาพของผู้เป็นกรรมการ การอุทิสงาน การทำงานเพื่อให้เกิดผลจริงจึงไม่ ว่าจะเป็นเชิงติดตามควบคุม เสนอแนะช่วยแก้ ปัญหาของฝ่ายบริหาร การพิจารณากฎหมาย ใน ฐานะกรรมการวิสามัญมีปัญหาเรื่องความพร้อม เปรียงร่วมมือร่วมแรงอุทิสตนเสียสละกันอย่างไร จริงจัง ผลออกมาจึงเป็นเรื่องเสียมากกว่า

๘. การขาดสถานะผู้นำทางการเมืองที่ทรง ประสิทธิภาพอันเนื่องมาจากการบริหารแบบ รัฐผสมมีปัญหาในเชิงบริหารมาก

ผู้นำทางการเมืองที่ผ่านมาก็มีดีคนละ

อย่าง สารพัดประเภท ผู้นำที่ถึงพร้อมด้วยความ เก่งความดี มีคุณธรรม ความสามารถอาจกล้า ในเชิงจริยธรรมและคุณธรรมอย่างจริงจังนั้น ก็ ต้องยอมรับว่าหาพร้อมสมบูรณ์ครบเลยไม่ได้ และนี่ก็คงไม่ใช่ปัญหาถาวรจ้อย่างที่สุด

แต่ที่เป็นปัญหาหนักมากคือ ผู้นำทาง การเมืองโดยเฉพาะผู้นำรัฐบาลขาดเสถียรภาพ ไม่ว่าจะ เป็นอำนาจเด็ดขาดในตำแหน่งหน้าที่ บารมี การยอมรับสนับสนุนด้วยเหตุแห่งการ เป็นผู้นำแบบรัฐผสมที่มีเหตุปัจจัย ปัญหาจาก ทั้งนอกพรรค ในพรรค และพรรคร่วมรัฐบาล เริ่มตั้งแต่การรวมพรรค การจัดสรรตำแหน่ง การแบ่งโควต้ากระทรวง การช่วงชิงจังหวะโอกาส แก่งแย่งอำนาจ บารมี ผลประโยชน์ บาดแผล เดิมที่เคยมีต่อกัน

การแต่งตั้ง โยกย้าย ปรับเปลี่ยน ล้วน เป็นปัญหากระทบผู้นำรัฐบาลอย่างมาก เกิด ความแตกแยก ทำทลาย สันคลอนอยู่เสมอ การเมืองประเภทที่คู่มือมี

ผู้นำต้องมัวคอยเอาใจคน เอาใจพรรค ร่วมมากกว่าเอาประโยชน์ชาติ ประชาชน เพราะ ถ้าไม่เอาใจกันก็ล่มจอดได้ในพริบตา การเมือง จึงเป็นเรื่องที่ “ห้ามกระพริบ” อาจมีการ แทะหน้าหักหลังล้มล้างกันได้ในทุกขณะ ความ ซื่อสัตย์จริงใจ จริงจังหายากในมนุษย์อยู่แล้ว ยิ่งในนักการเมืองด้วยแล้วก็ต้องรู้จักทำใจและ ก็ต้องรู้ว่ามันหาได้ยากยิ่ง

ผู้นำส่วนมากก็มีจุดบอด จุดบกพร่อง จุดอ่อนให้ผู้คน ให้ฝ่ายตรงข้ามเจาะยิง ทิ่มตำ ทำลายได้อยู่เสมอ ในวงการเมืองจะเป็นเกมส์ เอาชนะเกมฆ่าให้ย่อยยับไปข้างหนึ่ง เพราะ การเมืองคือเรื่องของการชิงอำนาจ อิทธิพล และผลประโยชน์ และเป็นการแย่งชิงศรัทธา ประชาชน “การอภัยให้ฝ่ายตรงข้ามไม่ใช่วิสัย ทศน์นักการเมืองยุคนี้มาก”

ผู้นำจะถูกหักล้าง ทำลาย ทับถม โจม

ได้อยู่ทุกขณะและในทุกสถานการณ์ “ทำดีพอ
เอาตัวรอดได้ พลาดมาจับหาย”

๘. การเมืองการปกครองของไทยมีลักษณะ และวัฒนธรรมรวมศูนย์

มีคนต่างประเทศรู้จักกรุงเทพฯ (Bongkok) มากกว่าประเทศไทย (Thailand) เพราะทุกสิ่งทุกอย่างที่ดีที่สุด ใหญ่สุด รวยสุด อำนาจสูงสุดอยู่ที่ส่วนกลาง คือ กรุงเทพมหานคร การปกครองจึงมีธรรมเนียมศูนย์กลางนิยม อำนาจรวมศูนย์ ชนบท ท้องถิ่นคือ ส่วนรอคอยรับคำสั่งไปปฏิบัติ

วัฒนธรรมก็มีการแบ่งเป็นวัฒนธรรมหลวงและวัฒนธรรมราษฎร์ วัฒนธรรมหลวงคือ วัฒนธรรมที่ส่งลงมาจากเบื้องสูง จากข้าราชการจากเจ้านายที่อยู่ส่วนกลาง จากกระทรวง ทบวง กรม คือผู้นำจากส่วนกลาง เป็นผู้ส่งตัวหยิบยื่นเอามาให้ ส่วนวัฒนธรรมราษฎร์นั้นก็เป็นวถีชีวิต พฤติกรรมกิจกรรมของชาวบ้านในหมู่บ้าน ในชนบท ในท้องถิ่น ในภูมิภาค ซึ่งมีลักษณะกระจายเป็เนกลักษณะ ศักดิ์ศรี เสรีภาพของท้องถิ่น

อำนาจการรวมศูนย์และวัฒนธรรมหลวงนั้นเป็นลักษณะขัดกับหลักการหรือนักคิดนักพัฒนาบางคนก็บอกว่าเป็นการทำลายวัฒนธรรมประชาธิปไตย เป็นปัญหาสำคัญ ๆ ลึก ๆ ในเชิงการบริหารและการพัฒนาตามแบบประชาธิปไตย ที่อาศัยศักยภาพของท้องถิ่นบนฐานเงินทุนของท้องถิ่นเป็นหลัก อันเป็นแนวทางประชาธิปไตย (Civil Society) ที่นักคิดนัก

พัฒนาสังคมกำลังเชื่อในวิถีและกำลังศักยภาพของประชาธิปไตย เพื่อการสนองวัฒนธรรมประชาธิปไตย นี้ การรวมศูนย์หรือศูนย์กลางนิยมจึงเป็นตัวถ่วงตัวทำลายหลักการกระจายอำนาจ กระจายทรัพยากร ศักยภาพออกสู่ท้องถิ่นชุมชน ซึ่งเป็นหลักการหรือวัฒนธรรมประชาธิปไตยเป็นอย่างดี

โดยสรุปปัญหาทางการเมืองที่เป็นตัวขวาง เป็นอุปสรรค และเป็นตัวทำลายวัฒนธรรมประชาธิปไตยหรือการเมืองในระบบประชาธิปไตย สังคมไทยหยั่งลงรากลึกอยู่ในระบบอุปถัมภ์ ความย่อหย่อน อ่อนแอ เสื่อมถอยทางศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมของสังคมไทยและนักการเมืองไทย ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในระบบประชาธิปไตย รวมทั้งยังไม่มีส่วนร่วมทางการเมือง และการเป็นเจ้าของร่วมในระบบประชาธิปไตยอย่างจริงจัง ระบบพรรคการเมืองไม่เข้มแข็ง หย่อนประสิทธิภาพ ยังไม่เป็นพรรคการเมืองของประชาชนที่มีสิทธิมีส่วนเป็นเจ้าของ หรือเป็นฐานหลักจริง ๆ การใช้กฎหมาย วินัย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนกระบวนการยุติธรรมไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประชาธิปไตย ยังมีการเผด็จการในระบบรัฐสภา และมีปัญหาในกระบวนการนิติบัญญัติอยู่มาก การขาดสถานะผู้นำทางการเมืองที่ทรงประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้นำรัฐบาลที่มาจากรัฐบาลผสม มีปัญหาในแง่บริหารมาก ศูนย์กลางนิยม อำนาจรวมศูนย์คือ ตัวทำลายและเป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งต่อวัฒนธรรมประชาธิปไตย

กฎแห่งกรรม

หมายเหตุ : บทความเรื่องกฎแห่งกรรมฉบับนี้ คัดย้อมมาจากต้นฉบับเพียงบางส่วน จากหนังสือเรื่องกฎแห่งกรรมของพระเทพวิสุทธิกวี เจ้าอาวาสวัดโสมนัสวิหาร

พระคาถาชินบัญชรของสมเด็จพระพุฒาจารย์
(โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม
ตั้งนะโม ๓ จบ

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)
วัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร

๑. ชะยาสะนาคะดา พุทธา, เซตะวา มารัง
สะวา หนัง, จะตุสัจจาสะกัง ระสัง, เย
ปวิงสุ ณะราสะภา.
๒. ตัณห์กังราทโย พุทธา, อัญฐะวีสะติ
นายะกา, สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง,
มัตตะเก เต มุนิสสะรา.
๓. สีเส ปะติฏฐิตโต มัยหัง, พุทโธ ธัมโม
ทะวิโลจะเน, สังโฆ ปะติฏฐิตโต มัยหัง,
อุเร สัพพะคุณากะโร.
๔. หะทะเย เม อะนุรุทโธ, สารีบุตรโต จะ
ทักขิणे, โภณทัณญู ปัญญิภาคัสมิง,
โมคคัลลานโ จะ วามะเก.
๕. ทักขิणे สะวะเน มัยหัง, อาสุง อา
นันทะราหุโล, กัสสะโป จะ มะหานาโม,
อุภาสุง วามะโสตะเก.

๖. เกสันเต ปัญญิภาคัสมิง, สุริโย วั
ปะกังกะโร, นิสินโน สิริสัมปันโน, โสภิต
มุณีปุงคะโว.
๗. กุมารกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาทะโก
โต มัยหัง วัทะเน นิจจัง, ปะติฏฐิตา
คุณากะโร.
๘. ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ, อุปาลีนันทะสีวะลี,
เถรา ปัญจะอิมะ ชาตา, นะลาเต ตีละกา
มะมะ.
๙. เสสาสีติ มะหาเถรา, วิชิตา ชินะสาวะกา
เอเตสีติ มะหาเถรา, ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเตเชนะ, อังคะมังคะสุ
สัณฐิตา.
๑๐. ระตะนัง ปุระโต อาสี, ทักขิणे เมตตะ
สุตตะกัง, วัชคัง ปัจจะโต อาสี, วาเม
อังกุลิมาละกัง.
๑๑. ชันธะโมระปะริตตัญจะ, อาฎานาฎิยะ
สุตตะกัง อากาเส ฉะวะนัง อาสี. เสลา
ปาการะสัณฐิตา.
๑๒. ชินานาวะระสังยุตตะ, สัตตะปาการะลัง
กะตา, วัตะปิตตะทิสัญชาตา, พาหิรัช
ฉัตตูปัททะวา.
๑๓. อะเสสา วินะยัง ยันตุ, อะนันตะชินะ
เตชะสา, วัสะโต เม สะกัจจะนะ, สะทา
สัมพุททะปัญชะเร.
๑๔. ชินะปัญชะระมะขัณห์มิ, วิหะรันตัง มะ
ฮีตะเล, สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต
มะหาปริสาสะภา.
๑๕. อิจจะวะมันโต สุกุตโต สุรักโข ชินานู
ภาเวนะ ชิตูปัททะโว ธัมมานูภาเวนะ
ชิตาริสังโฆ สังฆานูภาวานะ ชิตันตะราโย.
๑๖. สัทธัมมานูภาวะปาติโต, จะรามิ ชินะ
ปัญชะเรติฯ

การเรียนพระชินบัญชรคาถา เรียนในวันพฤหัสบดีเป็นวันครู โดยใช้รูปหอม ๙ ดอก
เทียนแท่ง (ขาว)หนัก ๑ บาท ๙ เล่ม ดอกบัวขาว ๙ ดอก ดอกมะลิ ๑ พาน เป็นการบูชาครู
และให้ระลึกถึงเจ้าของพระคาถาเดิมจากประเทศศรีลังกา ซึ่งสมเด็จพระพุฒาจารย์โต พรหมรังสี
ได้นำมาคัดลอกและเรียบเรียงใหม่ แล้วจึงอธิษฐานขอเรียนพระคาถานี้ให้จำได้โดยเร็ว และ
ใช้ได้ผลดี

คำนำ

กฎแห่งกรรม เป็นเรื่องที่น่าศึกษามากอย่างหนึ่งในบรรดาคำสอนทางพระพุทธศาสนา เพราะเกี่ยวกับชีวิตของคนเราทุกคน เป็นกฎธรรมชาติ ว่าด้วยเหตุและผล หรือกฎทางวิทยาศาสตร์ด้านจิตใจอย่างหนึ่ง ที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบเรียกว่า กรรมนิยาม

เรื่องกฎแห่งกรรมนี้ บางคนไม่เชื่อเอาเลย บางคนเชื่อบ้างไม่เชื่อบ้าง ยังลังเลสงสัยอยู่ บางคนก็เชื่อสนิท แต่บางคนไปเชื่ออำนาจพระเจ้าหรือสิ่งที่ตนคิดว่าศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ หรือไปเชื่ออำนาจดวงดาว

ผู้ไม่เชื่อกฎแห่งกรรม ก็เท่ากับว่าไม่เชื่อการเวียนว่ายตายเกิดไปด้วย เพราะเกี่ยวเนื่องกัน ชื่อว่าเป็นมิจฉาทิฎฐิในพระพุทธศาสนา ย่อมเป็นอันตรายแก่ตนเองและสังคมส่วนรวมได้มาก เพราะไม่เชื่อบุญเชื่อบาป

พุทธศาสนิกชนที่แท้จริง ย่อมเชื่อมั่นในกฎแห่งกรรมที่เรียกว่า กัมมสัทธา - เชื่อกรรม เพราะกฎแห่งกรรมนี้เป็นกฎธรรมชาติที่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยตัวของเราเอง แม้ไม่อาจจะพิสูจน์ได้ในทุกกรณี เพราะความรู้ความสามารถจำกัดก็ตาม แต่เมื่อมีศรัทธาข้อนี้แล้วก็ย่อมมีศรัทธาข้ออื่น ๆ ติดตามมาด้วยเพราะเกี่ยวเนื่องกัน

เรื่องกฎแห่งกรรมนี้ มีพุทธศาสนิกชนสนใจกันมาก แต่บางคนเข้าใจกรรมเพียงบางแง่บางมุมเท่านั้น แม้จะมีชีวิตมานานและศึกษาพระพุทธศาสนามานานแล้วก็ตาม เพราะกฎแห่งกรรมมีความสลับซับซ้อนมาก ยากที่จะศึกษาในแง่มุมต่าง ๆ ให้หมดได้ง่าย

เรื่องกฎแห่งกรรมนี้ ได้มีผู้เขียนจัดพิมพ์ออกเผยแพร่มานานแล้วเป็นจำนวนมาก แต่เขียนในแง่มุมต่าง ๆ กัน ส่วนใหญ่จะยกตัวอย่างคนที่ประสบกรรมนั้น ๆ มาชี้ให้เห็นกฎแห่งกรรม แต่ไม่ค่อยได้พูดถึงหลักและกฎเกณฑ์ ที่เป็นเหตุผลของมัน ในแง่มุมต่าง ๆ ให้เพียงพอ แต่ก็ทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อมั่นในหลักกรรมทางพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในการกลัวผลของบาปกรรมและทำให้เชื่อมั่นในการสร้างกรรมดี

เนื่องจากกฎแห่งกรรมนี้ เป็นหลักกรรมที่น่าสนใจมากมีแง่มุมที่น่าอธิบายให้ทราบอยู่มาก และยังมีผู้ไม่รู้และเข้าใจผิดอยู่มาก แม้จะมีผู้เขียนผลงานด้านนี้ออกมาแล้วมากท่านก็ตามแต่ข้าพเจ้า (ผู้เขียน) เห็นว่า ยังมีแง่มุมต่าง ๆ ที่พุทธศาสนิกชนทั่วไปควรทราบอยู่อีกมาก จึงได้เขียนกฎแห่งกรรมเล่มนี้ขึ้นมา ทั้งนี้ก็เพื่อให้ท่านผู้อ่านผู้สนใจได้มีความเข้าใจกฎแห่งกรรมและเชื่อมั่นในหลักพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น เป็นการยืนยันสนับสนุนหลักพระพุทธศาสนาและเผยแผ่ให้กว้างขวาง เป็นประโยชน์แก่คนทั่วไปมากขึ้น อันจะนำความสงบสุขมาสู่ประเทศชาติและสังคมโดยรวมเพิ่มขึ้น เพราะเมื่อคนเชื่อมั่นในกฎแห่งกรรมแล้วก็จะพยายามสร้างแต่กรรมดี หลีกหนีกรรมชั่ว แม้จะไม่มีใครรู้เห็นก็ตาม แต่จะตั้งใจสั่งสมแต่ความดีตลอดไป ด้วยความมั่นใจและศรัทธามั่นคงในพระพุทธศาสนา

ข้าพเจ้าได้มอบหนังสือนี้ให้สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย สถาบันที่ให้ความรู้ชั้นสูงทางพระพุทธศาสนาและความรู้สมัยใหม่แก่ข้าพเจ้า จัดพิมพ์ออกเผยแพร่ เพื่อหาทุนบำรุงการศึกษาของพระภิกษุสามเณรนักศึกษาในมหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาแห่งนี้ และเพื่อเผยแผ่หลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เป็นประโยชน์กว้างขวางยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในการนำความสงบสุขร่มเย็นมาสู่ประเทศชาติและพระศาสนาของเราโดยส่วนรวม

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ “กฎแห่งกรรม” เล่มนี้ จะอำนวยประโยชน์ให้แก่ท่านผู้อ่านผู้สนใจเป็นอย่างดี และจัดเป็นหนังสือที่มีคุณค่าทางพระพุทธศาสนาเล่มหนึ่ง โดยเฉพาะในด้านกฎแห่งกรรม

ส่วนดีอันใดของหนังสือนี้ ข้าพเจ้าขออุทิศให้แก่ท่านผู้มีพระคุณแก่ข้าพเจ้าทุกท่าน รวมทั้งผู้ที่ช่วยสนับสนุนและส่งเสริมงานเผยแผ่พระศาสนาของข้าพเจ้าทุกท่านด้วย ขอให้ทุกท่านจงได้รับกุศลจากผลงานของหนังสือเล่มนี้โดยทั่วกัน

พระราชวิสุทธิกวี*

(พิจิตร จิตตวณฺโณ)

รองเลขาธิการฝ่ายวิชาการ

และรักษาการหัวหน้ากองตำรา

สภาการศึกษามหามกุฏราชวิทยาลัย

๑๕ เมษายน ๒๕๓๒

คณะ ๓ วัดโสมนัสวิหาร

เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทร. ๒๘๑๗๙๔๔

* ปัจจุบันคือ พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร จิตตวณฺโณ ป.ธ.๙, ศน.บ., M.A.)

กฎแห่งกรรม

กรรมจำแนกสัตว์

กฎแห่งกรรมเป็นกฎธรรมชาติที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบเป็นสิ่งที่มียุ่จริง ไม่ใช่พระพุทธเจ้าสร้างขึ้น แต่เป็นกฎที่มีอยู่แล้ว

อันชีวิตของเราทุกคนนั้น ถูกควบคุมไว้ด้วยกฎแห่งกรรมไม่มีใครมาควบคุมชีวิตของเรา

เมื่อว่าตามหลักพระพุทธศาสนาแล้วชีวิตของเราทุกคนไม่ว่าจะเสื่อม จะเจริญ จะสุข จะทุกข์ จะก้าวหน้า จะถอยหลัง จะอายุสั้น จะอายุยืน ขึ้นอยู่กับกรรมคือการกระทำของเราเองทั้งสิ้น ไม่ใช่ขึ้นอยู่ที่อำนาจดวงดาว ไม่ใช่อำนาจพระเจ้า ไม่มีอำนาจสิ่งภายนอกอื่นใด ที่จะมาดลบันดาลชีวิตของเราให้เป็นอย่างโน้นอย่างนี้ นอกจากกฎแห่งกรรม

แม้การที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์ก็เพราะกฎแห่งกรรม และการที่เราได้ปฏิบัติธรรมเช่น ได้มาฝึกกรรมฐาน ก็เพราะกรรมดลบันดาลให้

เรามาฝึกกรรมฐาน หรือการที่เราฝึกจิตได้ดีมีผลมีจิตใจสงบตามสมควรนั้น ก็คือกรรมที่เราสั่งสมไว้ดลบันดาล ให้เราประสบสิ่งเหล่านั้น หาใช่เกิดขึ้นโดยเหตุบังเอิญไม่

เราต้องทำความเข้าใจในหลักพระพุทธศาสนาว่า พุทธศาสนานี้เป็นศาสนาแห่งหลักกรรม ในพุทธศาสนานั้น เราเชื่อในกฎแห่งกรรม

คำว่า “กรรม” เป็นภาษาสันสกฤตซึ่งมาจากศัพท์เดิมว่า “กรฺมะ” แต่คนไทยออกเสียง กรฺมะไม่ชัด ออกเสียง ร กล้าไม่ชัด จึงออกเสียงเป็น “กรรม” ถ้าภาษาบาลีใช้คำว่า “กัมมะ” (ตัว ม. มีสองตัว)

คำว่า “กรรม” แปลว่า “การกระทำ” กรรมนี้เป็นคำกลาง ๆ ถ้าหากว่าเป็นการกระทำดี ท่านเรียกว่ากุศลกรรมถ้าหากว่าเป็นการกระทำชั่ว ท่านเรียกว่าอกุศลกรรม

บางคนเข้าใจผิดในเรื่องกรรมนั้น เพราะภาษาไทยตามที่ชาวบ้านพูด และเข้าใจกันในปัจจุบัน ทำให้ความหมายคลาดเคลื่อนไป เช่น ถ้าใครได้ประสบสิ่งไม่ดีก็พูดกันว่า นั่นแหละกรรมของเขา ถ้าใครประสบสิ่งที่ดี ก็บอกว่า นั่นแหละบุญของเขา

แต่ที่จริง คำว่า “กรรม” นั้นเป็นคำกลาง ๆ ใช้ได้ทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดี ถ้าเป็นกรรมดี ท่านเรียกว่ากุศลกรรม ถ้าเป็นกรรมไม่ดี ท่านเรียกว่าอกุศลกรรม บางคนประสบเหตุร้าย ก็มีบางคนพูดว่านั่นคือกรรมของเขา ก็ถูก แต่เป็นกรรมไม่ดี แต่ถ้าเป็นกรรมดี นั่นก็คือกรรมของเขาเหมือนกัน เช่น เรามานั่งกรรมฐานได้ ผลก็กรรมของเรา คือ กรรมดีของเราที่ทำให้เรานั่งได้ผล

กฎแห่งกรรมกล่าวไว้อย่างสั้น ๆ ว่า “ผู้ที่ทำดีย่อมได้รับผลดี ผู้ที่ทำชั่วย่อมได้รับผลชั่วไม่เร็วก็ช้า” คำว่า “ไม่เร็วก็ช้า” นี้ ต้องใส่เข้ามาด้วย เพราะกรรมบางอย่างให้ผลเร็ว กรรมบางอย่างให้ผลช้า กาลเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ผลของกรรม

อันโชคดีหรือโชคร้ายที่เราได้ประสบอยู่ในปัจจุบัน ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับอำนาจภายนอกหรืออำนาจดวงดาวใดๆ เลย แต่ที่จริงขึ้นอยู่กับผลกรรมที่เราได้สั่งสมไว้ในอดีตติดตามมาให้ผลในปัจจุบันนั่นเอง และการที่เราจะได้รับความ

สุขหรือความทุกข์อยู่ในปัจจุบัน ไม่ใช่ขึ้นอยู่กับกรรมที่เราได้สร้างไว้ในปัจจุบันอย่างเดียว อาจขึ้นอยู่กับกรรมในอดีตด้วย เราต้องยอมรับอดีตชาติ ต้องยอมรับการกระทำของเราในวันนี้ ในเดือน ในปี และในชาติที่ผ่านมา ว่าเป็นสิ่งที่เราทำไว้เอง และสิ่งที่เราทำในปัจจุบันเราก็ต้องยอมรับด้วยว่า นั่นคือสิ่งที่ตัดสินบดานชีวิตของเราให้เป็นไปในอนาคต และเป็นไปตามกฎแห่งกรรมนั้น

แต่ที่จริง กฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนานั้น ตรงกับกฎของ Newton คือ กฎ กิริยา (action) และ ปฏิกิริยา (reaction) ของนิวตัน แต่กฎนี้เป็นกฎทางด้านวัตถุ มีกฎเกณฑ์อยู่ว่า เหมือนกับลูกฟุตบอลที่ขว้างลงไป ถ้าขว้างลงแรงมันก็จะกระดอนมาแรง ถ้าขว้างลงเบา มันก็จะกระดอนมาเบา กรรมที่เราทำก็เหมือนกัน ถ้าทำกรรมดีลงไป สิ่งตอบสนองมาก็เป็นกรรมดี ถ้าทำกรรมไม่ดีลงไป สิ่งตอบสนองมา ก็คือกรรมไม่ดี นี่เป็นกฎทางด้านจิตใจ

ตามกฎแห่งกรรมนั้น คนเราไม่อาจจะหวังผลดีของสิ่งที่ยังมาไม่ถึง คือ สิ่งไหนที่ยังมาไม่ถึง เราจะไปเส็งผลไว้ไม่ได้ หรือเราทำชั่วไว้แล้วเราจะวิ่งหนีจากผลกรรมชั่วที่เราทำไว้ก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้นมันต้องถึงกาลเวลาของมัน จึงจะเป็นไปตามกฎธรรมชาติของมัน

วิธีแก้กรรมชั่ว

เมื่อปี ๒๕๒๘ ผู้เขียนไปให้การอบรมกรรมฐานที่จังหวัดราชบุรี วันเปิดการอบรมเป็นวันที่ ๘ เดือนพฤษภาคม ฝนตกหนักที่กล่าวกันว่าฝน ๑,๐๐๐ ปี จึงจะมีครั้งหนึ่ง ในกรุงเทพฯ วันนั้นฝนตกหนัก ข้าพเจ้า (ผู้เขียน) ได้เปิดอบรมกรรมฐานรุ่นแรกที่ราชบุรี ในการเข้ารับการศึกษาครั้งแรกครั้งนั้น ได้มีสุภาพสตรีคนหนึ่งเข้าอบรมด้วย เขาป่วยมา คงเป็นโรครกรรมในชาติก่อนแน่นอน คือปวดหัวอยู่เป็นประจำหาทางแก้ไขมานานก็ยังไม่ได้ผล ไปหาหมอที่ไหนก็แก้ไม่ตก ถ้าไปทำกรรมฐานที่ไหนก็ยังไม่หายปวดเข้าไปอีก เขาบอกว่าไปทำกรรมฐาน กลับมายังปวดหัวมาก ขณะนั่ง ๆ อยู่เหมือนมีเข็มเสียบข้างหน้าข้างหลังข้างตามเนื้อตามตัวปวดไปหมด แต่อุบาสิกาคนนี้ชอบทำบุญ ชอบมาวัด คิดว่าจะหาทางให้มันหายมันก็ไม่หาย

วันนั้นเขาคิดว่าข้าพเจ้าไปสอนกรรมฐาน เขาคงพบอาจารย์ที่สามารถแนะนำได้ ก็เข้ามาฝึกด้วย พอเข้ามาฝึกแล้ว วันแรกข้าพเจ้าก็ไม่ว่าใครเป็นใคร ผู้เข้าฝึกรุ่นนั้นประมาณ ๕๐ คน เพราะสถานที่จำกัดด้วย เขามาวันแรกมันหัวไปหมดเลย เขาทำไม่ได้ กลับไป วันที่สองจึงไม่ได้มา ข้าพเจ้าทราบเข้าก็ส่งไปบอกว่า “มาซีจะแนะนำให้ ไม่ทันพบอาจารย์เลยกลับเสียก่อนแล้ว” เขาก็มาอีก แต่วันที่สองข้าพเจ้าเข้ากรุงเทพฯ เสีย ไม่ทันได้คุยกัน เขามาวันที่สองก็มันหัวมากอีก กลับไป วันที่สามข้าพเจ้าบอกให้เขามาพบใหม่ เมื่อเขามาแล้วก็เลยได้สนทนากัน วิธีแนะนำอุบาสิกาคนนี้ซึ่งเป็นผู้มีกรรมเก่าแน่นอน โดยใช้หลักปัจจุบันเข้าแก้ นับเป็นเรื่องแปลก ในปัจจุบันนี้เขาหายสบาย

ขึ้นมาแล้ว เขาดีใจมาก จะเล่าให้ฟังว่าใช้วิธีนั้นแก้อย่างไรต่อกรรมเก่าของเขา

เขาเป็นสุภาพสตรี อายุประมาณ ๓๕ ปี มากับหลานสาวอายุราว ๓๐ ปี เขาบอกว่าเคยไปหาหมอดู ไปหาเจ้าเข้าทรง คนทรงบอกว่าในตัวเขานี้มีองค์ คือเทพแทรกอยู่สององค์ ทำให้ปวดหัวมาก เขาถามข้าพเจ้าว่า “มันจริงหรือเปล่า ท่านอาจารย์ ที่คนทรงบอกว่ามีองค์แทรกอยู่ในร่างกายของดิฉัน ๒ องค์”

ข้าพเจ้าบอกว่า เรื่องนี้เมื่อว่าตามหลักพุทธศาสนาเราแล้ว เราไม่เชื่อ เราไม่เชื่อว่าจะมีองค์อะไรมาแทรก เทวดาอะไรจะมาแทรกในตัวเรา จะมาอยู่ในตัวเราทำไม ปกติว่าใครก็ตามถ้าทำบุญแล้วก็หวังไปเกิดในที่ดี เช่นคนที่ทำบุญไปเกิดเป็นเทวดา เขามีสถานที่สงบสุขของเขาบนสวรรค์ แล้วใครบ้างที่อยากจะมาสิงอยู่ในร่างมนุษย์ เพราะร่างมนุษย์มันเหม็น เพราะฉะนั้น เรื่องเทพเข้ามาสิงในร่างนี้ไม่ใช่หรือ (อาจจะมียังในบางคน แต่เป็นครั้งคราว ไม่ใช่ประจำ)

การที่เราเจ็บปวด อย่าได้คิดว่ามีเทวดามาแทรกเรา กรรมของเราเอง ขอแยกให้ทราบ ว่า มนุษย์เรานี้มีกรรมอยู่ ๒ ชนิด คือ

(๑) กรรมในอดีต

(๒) กรรมในปัจจุบัน

กรรมนั้นมี ๒ อย่าง คือ กรรมดี และกรรมชั่ว กรรมดีนั้น เราไม่ต้องแก้มัน เพราะมันดีอยู่แล้ว ในที่นี้จะพูดถึงกรรมชั่วเท่านั้น เพราะมันให้ผลเป็นความทุกข์ความเดือดร้อน

กรรมในอดีตนั้นเราจะแก้อย่างไร เราจะทำอย่างไร? ขอพูดถึงกรรมในอดีตก่อน ที่

คุณปวดหัวไม่หาย ปวดไปทั่วร่างกายมาถึง ๒๐ ปีกว่าแล้วนี้ ซาดิก่อนคุณต้องทำอะไรสักอย่าง เช่น ดีหัวแมว หรือว่าดีหัวปลา หรือไปเสียบ สัตว์อะไรเข้า มันจึงปวดไปไม่หยุดอย่างนี้

วิธีแก้ทำอะไร ? วิธีแก้กรรมเก่าขอ ให้ใช้หลักการทางพระพุทธศาสนา ๓ วิธี คือ

(๑) ทำดีเข้าไป เพราะขึ้นชื่อว่าความชั่วแล้วมันเหมือนยาพิษ อันยาพิษนั้น ถ้ามันร้ายแรงอยู่ เรากินเข้าไป ตายเลย แต่ถ้ายาพิษนั้น เราใส่น้ำเข้าไปเป็นคุ่ม ๆ ยาพิษนั้นก็ไม่มีร้ายแรง อาจจะเป็นยาธรรมดาไปเลย กรรมชั่วที่ติดตามเรามากก็เหมือนกัน เราทำความดีไว้ มาก ๆ ในที่สุดพลังมันก็อ่อนลง ๆ ก็ทำอะไร เราไม่ได้ เพราะว่าอ่อนลงไป เพราะฉะนั้นให้ เราไหว้พระ สวดมนต์ รักษาศีล และเจริญภาวนา ใส่น้ำลงไปเรื่อย ๆ ในที่สุด บาบมันจาง ความชั่วนี้มันจางได้ มันจางโดยเราใส่กรรมดีเข้าไป แล้วความทุกข์ความเจ็บปวดมันก็หาย นี่วิธีแก้ ข้อที่ ๑

(๒) พยายามแยกกายกับจิตออกจากกัน ให้ถือว่าปวดก็ปวดแต่กาย อย่าให้ใจเราปวด ให้ทำตามบทสวดมนต์ที่ว่า “อาตุรกาย สุต เม สโต เมื่อเรามีกายอาตุรกระวนกระวาย อยู่ด้วยทุกขเวทนา จิตต์ อนาคตร์ ภวิสสตี จิต ของเราจะไม่อาตุรกระวนกระวายไปตามกาย” แยกกายกับจิตใจให้ออก ให้ถือว่าปวดก็ปวดแต่ กาย อย่าให้ใจเราปวดนี้ บางที่ทั้งกายทั้งใจปวด ไปหมดเลย อย่างนี้เราก็แยงซี่ ให้มันปวดแต่กาย อย่าให้ใจมันปวด แยกให้ออก นี่ประการที่ ๒

(๓) ใช้วิปัสสนาเข้าไปให้เห็นว่าทั้ง กายและใจไม่ใช่ของเรา ชันธ ๕ มันเกิดขึ้น ชันธ ๕ มันดับไปต่างหาก ตัวเราที่ไหน มัน มีธาตุ ๔ มารวมกันแล้วมันแยกจากไป ไหน ของเรล่ะ? ลองไปถามมือเรารู้ว่ามือของเรา หรือเปล่า ? มือมันไม่ได้ตอบเลย มันธาตุ ๔ มารวมตัวกันต่างหาก เราไปคู่เอาเองว่าเป็น

ของเรา แท้ที่จริงไม่ใช่ของใคร จึงไม่มีใครแก้ ไม่มีใครเจ็บ ไม่มีใครตาย ธาตุ ๔ หรือขันธ ๕ มันแก้ มันเจ็บ มันตาย ต่างหาก เมื่อเราไป ยึดมันถือมันมัน มันก็ยังปวด การยึดมันถือมัน นั้นสร้างความทุกข์ให้เกิดมากขึ้น จึงปล่อยวาง ลงเสีย ความทุกข์จะได้เบาบางลง

เพราะฉะนั้น การแก้กรรมเก่ามันให้แก้ ๓ วิธีนี้

ที่นี้ แก้ด้วยการแก้ไขข้อบกพร่องผิดพลาดในปัจจุบัน การที่คุณปวด คุณเจ็บ ไม่สบายอย่างนี้ อย่าได้คิดว่าเป็นเรื่องอื่นอย่างเดียวน ต้องคิดว่า ในปัจจุบันนี้คุณอาจจะรักษาตัวไม่เป็น รักษาสุขภาพไม่เป็น จึงพอม จึงหน้าซีด อาจ จะไม่รู้จักรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ ที่นอนอาจสกปรก หรือข้างบ้านมีกลิ่นเหม็น วุ่นวาย ที่อยู่ไม่สะดวก ไม่ถูกสุขลักษณะ นอนดิ๊ก เกินไป บางคนไปโทษโนนโทษนี้ แต่ไม่ได้ดู ปัจจุบันนี้ด้วย ว่ากรรมในปัจจุบันนั้นเราสร้าง อะไรขึ้น เราเป็นอยู่อย่างไร เราต้องแก้ใน ปัจจุบันด้วย ที่นอนนี้ต้องให้สะอาด ที่อยู่อาศัย ก็ต้องให้สะอาด ต้องออกกำลังกาย สิ่งแวดล้อม ต่าง ๆ นี้ต้องให้ถูกสุขลักษณะทั้งหมด ลอง แก้ในปัจจุบันนี้ดูซิ ไปแก้ในเรื่องอื่นอยู่อย่าง เดียวมันไม่หาย ต้องแก้ในปัจจุบันนี้ด้วย

อีกประการหนึ่ง ที่คุณนั่งสมาธิแล้วไม่ ค่อยได้ผล แล้วปวดหัวนั้น คุณอาจจะทำไม่ถูก วิธี เพราะมองดูแล้วการที่คุณบอกว่าเวลาคุณ นั่งสมาธิมันหัวไปหมด สำหรับเรื่องนี้เอาตามว่า คุณอาจจะนั่งสมาธิไม่เป็น จึงเกิดการปวดหัว ขึ้น การปวดหัวหรือการปวดเมื่อยหรือเคล็ดที่ ไหล่ที่คอ อาจเนื่องมาจากเหตุ ๓ ประการ คือ

(๑) เกร็งตัว คุณอาจจะเกร็งตัวก็ได้ เวลานั่งสมาธิ เช่นบางคนเกร็งจนคอแข็ง เพราะคุณปวดที่หลังด้วยที่ไหล่ด้วย การปวด หลังปวดไหล่นี้แสดงว่าต้องเกร็งตัวแน่ ถ้าไม่ เกร็งตัวก็ไม่ปวดหลังปวดไหล่ อย่าเกร็งตัว

ขณะนั่งสมาธิ

(๒) บังคับลม เพราะคุณบอกว่าปวดศีรษะ หน้าผาก นี่แสดงว่าคุณอาจจะบังคับลมหายใจ ก็ได้ คือบางคนบังคับลมเวลาหายใจ จึงมีเสียงดังพืดพาด ๆ มันก็ไม่สบาย ฉะนั้นอย่าบังคับลมขณะนั่งสมาธิ

(๓) สะกดตนเอง ข้อสำคัญอย่างหนึ่ง ที่เห็นชัดก็คือ คุณสะกดตัวเองโดยไม่รู้ตัว สะกดอย่างไร ? เพราะว่าเมื่อคุณทำสมาธิบางครั้งคุณบอกว่ามีแสงออกมาหน่อย ๆ แสดงว่าเกิดสมาธิ ขึ้นแล้วโดยคุณไม่รู้ตัวแล้วในขณะเดียวกันคุณเครียดไปด้วย มันเกิดสะกดตัวเองขึ้น การสะกดตัวเองประเภทนี้ต้องเปลี่ยนจากจุดที่ปลายจมูก มาไว้ที่อก หรือไปที่ท้องเสียให้เปลี่ยนมาเสีย อย่าอยู่อย่างเดิม แสดงว่าคุณสะกดตัวเองไปด้วย ขอให้ลองไปทำดูใหม่”

พอเขาไปทำตามทีบอกให้ แล้วมา รายงานให้ทราบ ว่า “ท่านอาจารย์คะ ค่อยยังช้า ขึ้นแล้ว คือเขาขึ้นแล้ว แต่ว่ามันยังแสบ ยังปวด ยังเจ็บอยู่” ข้าพเจ้าก็บอกว่า “เอาใหม่ ค่อยสังเกตดูเมื่อไปถึงบ้านแล้ว มันยังปวดอีกไหม” เพราะว่าหลังจากทำสมาธิแล้วเขาจะปวด หัวหนักทุกที แต่ในครั้งนี่เมื่อเขาไปที่บ้านก็ ค่อยดีขึ้น

แต่พอเขามาเดินจงกรมมันก็ค่อยจะลึ้ม มันเดินไม่ไหว มันมีมัน จึงมารายงานข้าพเจ้าอีก ข้าพเจ้าบอกว่า “เฉพาะของคุณต้องพิเศษ คือ เวลาเดินจงกรม ขณะยืนอย่าหลับตา เวลาขึ้น อย่าหลับตา มองให้ไกล ๆ เสีย เพราะคุณ มักมีมัน มักสะกดตัวเอง ให้มองไกล ๆ อย่า มองใกล้ ๆ”

เมื่อเขาไปทำตามทีแนะนำ มันค่อยดีขึ้น ๆ พอวันหลัง ๆ คือ พอวันที่สามความปวดเจ็บก็ค่อยหายไป เขาดีใจมาก ไม่รู้มันหายไปได้ได้อย่างไร

ทีนี้ ภายหลังเขาพยายามฝึกทำไป

เรื่อย ๆ ข้าพเจ้าไปฝึกกรุ่นใหม่ที่ราชบุรีอีกกรุ่น เขาก็เข้ามาสมทบอีก คราวหลังบอกว่า “ท่าน อาจารย์ดิฉันหายจากโรคอย่างนี้แล้ว เรียกว่า เกือบหมดสิ้นแล้ว” เขาดีใจมากที่หายจากโรค อันทรมาณนี้ไปได้

ข้าพเจ้าก็มานั่งคิดว่า คนป่วยมา ประมาณ ๒๐ ปี ปวดเจ็บมานานแล้วเทพ ะไรจะมาแทรกอยู่ได้ แต่มาแก้ด้วยวิธีดังกล่าว แล้วทำไมมันหายได้ ก็แสดงว่ากรรมเก่ามัน ดลบันดาลอยู่ ถ้าเราแก้ด้วยวิธีการอันถูกต้อง ด้วยใช้หลักพุทธศาสนาเข้าแก้ก็ได้ผล เดียวนี้ เขาสบายขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก ข้าพเจ้าเห็นว่า นี่ เป็นวิธีการแก้กรรมทางพุทธศาสนาแบบถูกต้อง

เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะกรรมอะไรที่มา เผลอหน้าเรา เราต้องแก้ด้วยการทำความดี ให้ทานบ้าง รักษาศีลบ้าง เจริญภาวนาบ้าง ยิ่ง การเจริญภาวนาโรคภัยไข้เจ็บจะลดไป เพราะ บุญมันมาก เป็นการแก้กรรมได้อย่างดี บางคน ทุกข์มาก ไปสะเดาะเคราะห์ด้วยวิธีแปลก ๆ ก็ไม่หาย แต่ถ้าใช้ลักษณะสมาธิและวิปัสสนา นี้ เป็นการแก้กรรมที่ได้ผลไวด้วย เราบางคนที ฝึกจิตจะเห็นชัด เช่น โรคภัยไข้เจ็บลดลงไป ทันทิเลย เพราะกรรมนี้เป็นกรรมดีที่สูงมาก การเจริญภาวนานี้เป็นกรรมดีที่สูงมากยิ่งกว่า การให้ทานกว่าการรักษาศีล ยิ่งขึ้นวิปัสสนาก็ยิ่ง สูงกว่าสมาธิเข้าไปอีก

เพราะฉะนั้น จึงอยากให้ทุกคนสั่งสม กรรมที่เป็นกุศลกรรมแล้วส่วนไม่ดีทั้งหลายจะ จางไป ส่วนดีจะเข้ามาแทนที่ แล้วความสุข ความเจริญจะเกิดขึ้นแก่เราอย่างแน่นอน เรา เชื่อในกฎแห่งกรรม เราเชื่อตามหลักที่ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ แล้วปฏิบัติตามคำสอนที่ พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ผลดีจะต้องเกิดกับเรา แน่แน่นอน

กรรม ๑๒

กฎ แห่งกรรมนั้นเป็นหลักธรรมที่มีความซับซ้อน มีเหตุผลเชื่อมโยงกันมาก เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสิ่งเหล่านี้ในตอนนี้จะพูดถึงกฎแห่งกรรมอีกระดับหนึ่ง นั่นคือ กรรม ๑๒ แต่จะอธิบายในตอนนี้อย่างเพียง ๒ หมวดแรกเท่านั้น

กรรมที่ให้ผลตามกาล ๔ ข้อ คือ

(๑) ทิฏฐธรรมเวทนียกรรม กรรมที่ให้ผลในปัจจุบัน ในชาติปัจจุบัน

(๒) อุปปีชชเวทนียกรรม กรรมที่ให้ผลในชาติหน้า หรือชาติที่ถัดไปจากชาตินี้

(๓) อปรายปรเวทนียกรรม กรรมที่ให้ผลในชาติต่อ ๆ ไป

(๔) อโหสิกรรม กรรมที่ให้ผลเสร็จแล้ว หรือกรรมไม่มีผล

จะอธิบายกรรมในหมวดแรกนี้ก่อน

กรรมทั้ง ๔ ประการนี้พวกเรากำลังได้รับกันอยู่ แต่ได้รับในลักษณะไหนก็ให้พิจารณา ดูเอา กรรม ๓ ข้อแรกเป็นกรรมที่ให้ผลในชาตินี้ ข้อหนึ่ง กรรมที่ให้ผลในชาติถัดไปหรือในชาติหน้าข้อหนึ่ง กรรมที่ให้ผลในชาติต่อ ๆ ไปอีกข้อหนึ่ง

มีปัญหาว่า เราจะรู้ได้อย่างไรว่ากรรมอย่างไหนให้ผลในชาตินี้ กรรมอย่างไหนให้ผลในชาติหน้า กรรมอย่างไหนให้ผลในชาติต่อ ๆ ไป สำหรับเราซึ่งเป็นปุถุชนนี้รู้ยากว่ากรรมชนิดนี้ให้ผลในชาติไหน ให้รู้แน่นอนนั้นรู้ยาก แต่ถ้าสังเกตคร่าว ๆ พอจะรู้ แต่ในปัจจุบันกรรมที่เราทำไว้ เป็นกรรมที่ให้ผลในปัจจุบันนั้นมีมาก ชนิดด้วย แม้กรรมบางอย่างที่ทำไว้ยังไม่ให้

ผล แต่บางที่ไม่ก็ปีก็ให้ผลชัดเจน

แต่ถ้าว่าตามลักษณะของจิตที่เป็นตัวทำกรรมไว้แล้ว กรรมที่ให้ผลในปัจจุบันจนถึงกรรมที่ให้ผลในชาติหน้าหรือในชาติต่อ ๆ ไป ทั้ง ๓ ข้อนี้ ท่านกล่าวความละเอียดไว้ในคัมภีร์พระอภิธรรมว่า ในบรรดาชวนจิต ๗ ดวงที่เกิดขึ้นในขณะที่มนุษย์ทำกรรม คือในเวลาเราทำกรรมดีกรรมชั่วในขณะที่จิตของเราวิ่งไปได้ ๑๗ ขณะจิต ใน ๑๗ ขณะจิตนั้นมีชวนจิตอยู่ ๗ ดวง

ในชวนจิต ๗ ดวงนั้น ความส่ำรวมหรือความไม่ส่ำรวม บุญ บาป จะเกิดขึ้นในช่วงนี้ ช่วงอื่นไม่เกิด แต่จะเกิดช่วงที่ชวนจิตวิ่ง ๗ ขณะ มันไว้มาก ไวกว่ากระแสไฟฟ้า ไวกว่าอะไรทั้งหมด แต่ถึงจะไว้อย่างไร จิตมันจะเก็บพฤติกรรมไว้ทั้งหมดด้วยตัวของมันเอง เป็นเสมือนเครื่องคอมพิวเตอร์ที่บันทึกข้อมูลได้อย่างละเอียด

ท่านกล่าวว่า ผู้ใดทำกรรมด้วยชวนจิตดวงที่ ๑ กรรมนั้นเป็นกรรมที่ให้ผลในปัจจุบัน

ผู้ใดทำกรรมด้วยชวนจิตดวงที่ ๗ คือดวงสุดท้าย กรรมนั้นจะให้ผลในชาติถัดไป

ผู้ใดทำกรรมด้วยชวนจิต ๕ ดวงในท่ามกลาง คือดวงที่ ๒ ถึงดวงที่ ๖ กรรมนั้นจะให้ผลในชาติต่อ ๆ ไป

ทำไมจึงเป็นอย่างนั้น? ก็เพราะกฎแห่งกรรมเป็นอย่างนี้เอง

ถ้าเราเทียบกับชีวิตในปัจจุบันว่า กรรมให้ผลในชาตินี้เปรียบเหมือนการกระทำบางอย่างที่ให้ผลในวันนี้ กรรมให้ผลในชาติหน้าเปรียบ

เหมือนการกระทำบางอย่างที่ไม่ให้ผลในวันนี้ แต่ให้ผลในวันพรุ่งนี้ กรรมที่ให้ผลในชาติต่อ ๆ ไป เปรียบเหมือนกรรมบางอย่างที่ไม่ให้ผลในวันนี้หรือในวันพรุ่งนี้ แต่จะให้ผลในวันต่อ ๆ ไปจนเราถึงวันตาย

พระพุทธศาสนาของเรานั้น ไม่ยอมรับเรื่องกรรมที่ให้ผลในชาตินี้ ชาติเดียวหรือในวันนี้อย่างเดียว แต่หากยอมรับว่า กรรมที่สลักหลังเราอยู่หรือที่ติดตามเราอยู่ทั้งดีและชั่วนั้น เป็นกรรมในอดีตด้วย เป็นกรรมในปัจจุบันด้วย

กรรมที่ให้ผลในปัจจุบันนี้เห็นง่าย ๆ อย่างเราศึกษาเล่าเรียน เราทำมาหากิน เราซื้อสัตย์สุจริต เราขยันหมั่นเพียร ที่เป็นกรรมดีก็ให้ผลในชาติปัจจุบัน เราเห็น ๆ กันอยู่ หรือถ้าหากใครทำชั่ว เช่น ลักขโมยเขา มีความประพฤติเหลวไหล ขี้เกียจทำงาน สูบฝิ่นสูบเฮโรอิน ต้มเหล้า ไม่มีศีลธรรม คนนั้นก็รับกรรมชั่วของเขาในปัจจุบัน เช่น คนที่ติดคุกติดตารางในปัจจุบัน แม้ในเมืองไทยนี้ก็นับเป็นหมื่น ๆ คนอยู่ในคุก ก็เพราะกรรมในปัจจุบัน บางอย่างอาจจะเป็นกรรมในชาติปางก่อนติดมา แต่ส่วนใหญ่แล้วคือกรรมในปัจจุบัน

ส่วนมากคนเรา ถ้ากรรมดีให้ผลคนก็ไม่ค่อยพูดกันเท่าไร คือ ไม่ค่อยคิด แต่ถ้าคนทำกรรมชั่วแล้ว กรรมชั่วไม่ให้ผลก็มักจะพูดกันว่า “ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป” เพราะเขาไม่เห็นผลของกรรมทันตา

การพิสูจน์กฎแห่งกรรมนั้นจะต้องให้กาลเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ เราจะให้ทำทันทีให้ผลทันทีทุกอย่างนั้นไม่ได้ เพราะกรรมบางอย่างให้ผลในชาตินี้ เหมือนการกระทำบางอย่างให้ผลในวันนี้ กรรมบางอย่างให้ผลในชาติหน้า เหมือนการกระทำบางอย่างให้ผลในวันพรุ่งนี้ กรรมบางอย่างให้ผลในชาติต่อ ๆ ไป เหมือนการกระทำบางอย่างให้ผลในวันต่อ ๆ ไป ในเดือนหรือปีต่อ ๆ ไป

เท่าที่ข้าพเจ้า (ผู้เขียน) สังเกตดู ถ้าใครทำกรรมชั่วแต่กรรมชั่วยังไม่ให้ผลในขณะนี้หรือในปีหน้าก็ขอให้รอดูต่อไป แต่เท่าที่สังเกตดูแล้วไม่เกิน ๓๐ ปี ไม่เห็นใครเกิน ๓๐ ปีเลย ต้องได้รับผลแน่นอน ไม่ต้องรอชาติหน้าเลย พวกเราก็เหมือนกัน ถ้าเห็นใครทำกรรมชั่วแล้ว เขายังไม่ได้รับผล ขอให้รอดูหน่อย ถ้าเราไม่ตายก่อนเราจะเห็นเอง เราจะเห็นชัดเลยว่าเขาต้องได้รับแน่ แม้เราเองก็เหมือนกัน ที่เราทำกรรมดีหรือกรรมชั่วไว้ทั้งหมด รอหน่อย เราต้องได้รับแน่ เป็นกฎแห่งกรรม แต่เราต้องรอหน่อย เพราะการกระทำนั้น บางทีขึ้นอยู่กับเจตนา เจตนาน้อย เจตนามาก บางทีขึ้นอยู่กับตัวบุคคลที่เราไปทำไว้ บางทีเขามีคุณน้อย บางทีเขามีคุณมาก อันนี้มันขึ้นอยู่กับเหตุผลหลายอย่างเชื่อมโยงกัน

ที่นี้ กรรมบางอย่างถ้ามันให้ผลในปัจจุบันแล้ว คือ ถ้ามันให้ผลเสร็จแล้วก็หมดกัน อย่างสมมุติว่าเราไปด่าเขา เขาก็ด่าเรา ก็ให้เสร็จกันไปเลย เราไปพูดดีกับเขา เขาก็พูดดีกับเรา ก็เสร็จกัน ก็ให้ผลในชาตินี้ไปเลย ถ้ากรรมนั้นมันให้ผลในชาตินี้ชาติเดียวมันก็เสร็จกัน เมื่อมันให้ผลเสร็จแล้ว สมมุติว่าในชาตินี้มันกำหนดเลยว่า เมื่อทำแล้วมันจะให้ผลในชาตินี้เท่านั้น จะไม่ให้ผลในชาติอื่น แต่ถ้าหากว่ากรรมนั้นให้ผลแล้วก็กลายเป็นอโหสิกรรมไปหรือถ้ากรรมนั้นรอดิวให้ผลอยู่ สมมุติว่ารอดิวจะให้ผลในชาตินี้ แต่กรรมอื่นมีจำนวนมากหรือมีกำลังมากกว่า ทั้งกรรมดีและกรรมชั่ว รอดิวกันอยู่ กรรมนี้จะหมดพลังลง ไม่ให้ผลเป็นอโหสิกรรมไป เปรียบเหมือนพืชบางชนิดที่เก็บไว้ เช่น ข้าวเปลือก เก็บไว้ว่าจะปลูกในปีนี้แต่ยังไม่ได้ปลูก เมื่อนำไปหว่านในปีต่อไป ข้าวเปลือกนั้นก็ปลูกไม่ขึ้น เพราะหมดยางเหนียวแล้ว เนื่องจากเก็บค้างปี กรรมบางอย่างก็เหมือนกัน จะให้ผลในชาตินี้ แต่มันรอดิว รอ

แล้วรออีก ก็ไม่ให้ผลสักที มันก็หมดพลังลง ก็เป็นอโหสิกรรมไป แต่กรรมที่เป็นอโหสิกรรม ประเภทนี้มักจะเป็นกรรมเล็กน้อย ไม่ใช่กรรมใหญ่ ถ้ากรรมใหญ่มันจะให้ผลของมันแน่นอน เพราะมีกฎอยู่ว่า กรรมใดไม่ว่าดีหรือชั่ว ถ้าหนัก กรรมนั้นจะต้องให้ผลก่อน ไม่ว่าจะกรรมนั้นจะทำก่อนหรือทำทีหลัง

การกระทำบางอย่างของคนเรา เช่น หุงข้าววันนี้ ถ้าเราไม่ได้กินในวันนี้ จะไปกินพรุ่งนี้ มันบูดหมดแล้ว ก็เป็นอโหสิกรรมไป มันเป็นเรื่องธรรมดา หรือเราปลูกไม้ผล หรือปลูกพืชผัก เช่น ปลูกข้าว ปลูกถั่วในปิ่น เราก็ได้กินปิ่นนี้ แต่ถ้าปลูกของบางอย่าง เช่น ปลูกมะม่วงหรือทุเรียน ปลูกในปิ่นจะไม่ได้กินในปิ่นนี้ แต่ต้องไปกินในอีก ๔-๕ ปีล่วงแล้ว ยิ่งปลูกมะพร้าว บางชนิด หรือปลูกต้นตาล บางทีใช้เวลา ๗-๘ ปีขึ้นไป จึงจะได้รับผลนี้เพราะธรรมชาติของพืชผลกรรมนี้ก็เหมือนกัน

ที่นี้ กรรมที่ให้ผลในชาติถัดไป คือกรรมบางชนิดพอทำไปแล้วชาตินี้จะไม่ให้ผล เหมือนการกระทำบางอย่างของพวกเรา วันนี้ไม่ให้ผล แต่ให้ในวันต่อไป กรรมที่เป็นอุปัชชเวทนิยกรรมนี้ก็เหมือนกัน กรรมนี้จะไม่ให้ผลในชาตินี้ แต่จะให้ผลในชาติต่อไป พอชาติต่อไป เมื่อเกิดขึ้นมากรรมนี้จะให้ผลทันที คือ เป็นคนยากจนหรือเป็นคนร่ำรวยทันที เป็นคนเดือดร้อนหรือเป็นคนมีความสุขในทันที แต่ถ้าหากว่ากรรมนั้นรอให้ผลอยู่ พอถึงชาติหน้าแล้ว มันยังไม่มีคิวจะให้ผลกรรมนั้นก็ไปเป็นอโหสิกรรมไป หรือเมื่อถึงชาติหน้าแล้วมันให้ผลเสร็จแล้ว กรรมที่ให้ผลเสร็จแล้วก็เรียกอโหสิกรรมเหมือนกัน

ต่อไป กรรมให้ผลในชาติถัด ๆ ไป กรรมนี้รุนแรงมาก คือ ไม่ให้ผลในชาตินี้ ไม่ให้ผลในชาติหน้า แต่จะให้ผลในชาติถัด ๆ ไปเรื่อย ๆ เราเวียนว่ายตายเกิดอยู่ตราบใด กรรม

นี้ก็ติดตามให้ผลอยู่ตลอดเวลา ได้โอกาสเมื่อใดมันจะให้ผลเมื่อนั้น กรรมประเภทนี้ เปรียบเหมือนสุนัขไล่เนื้อ หรือหมาใน หรือหมาป่า ที่มันวิ่งตามเนื้อทราย กวาง หรือแก่งเข้าไปในป่า ทันเข้าเมื่อไรมันกัดกินเมื่อนั้น ทั้งกรรมดีกรรมชั่วก็ตามเรามากก็เช่นกัน แม้ในขณะนี้ก็ตามเรามากมาย ตามตัวเราเหมือนเงาตามตัวอยู่ตลอดเวลา เรามองไม่เห็น แต่มันติดตามอยู่ในใจของเราเอง เพราะเราเก็บเอาไว้จิตใจของเราเองที่เป็นตัวเก็บบุญบาปเอาไว้ รวมทั้งกรรมนี้ด้วยซึ่งเป็นบุญและเป็นบาป พอถึงเวลามันก็ให้ผล แต่ว่าบางคนนั้นกรรมกำลังตามให้ผลอยู่ สมมุติว่ากรรมชั่วที่ทำไว้ เช่น เคยฆ่าคน หรือฆ่าสัตว์มาเมื่อชาติก่อน กรรมนั้นตามเขาอยู่ แต่มันยังไม่มีโอกาสให้ผล ถ้าเขาผู้นั้นทำกรรมดีอยู่เรื่อย ๆ มันก็ตามไม่ทัน แต่ถ้าเมื่อไรเขาหยุดทำกรรมดี กรรมชั่วก็ตามมาทัน มาเจอเข้าพอดี หรือเราไม่ทำกรรมดีไว้ เราอยู่เฉย ๆ ไม่ทำดีหรือทำชั่วต่อ มันก็ตามทัน แต่บางคนนอกจากไม่ทำกรรมดีแล้ว ยังไปทำกรรมชั่วเข้าอีก เหมือนกับวิ่งเข้าหามันเลย มันกำลังตามหาอยู่ เราวิ่งเข้าหาก็จเจอทันที ถ้ากรรมชั่วมาเจอเรามันก็ให้ผล แม้เราไม่อยากจะได้รับมันแต่เราก็ต้องรับเพราะผลที่เราสร้างไว้เอง การสร้างแต่กรรมดีไม่เป็นไร มันตามเรามา เราก็อยากจะพบอยู่ บางครั้งอุตสาห์อ่อนนอนอธิษฐานว่า “เจ้าประคิณ ด้วยอำนาจกรรมดีที่สร้างไว้ขอให้เป็นอย่างโน้นอย่างนี้ สมความปรารถนาเถิด” อธิษฐานต้องการให้มันมา แต่บางอย่างมันไม่มา เพราะยังไม่ถึงเวลาให้ผลของมัน บางทีอธิษฐานแล้วอธิษฐานอีก เพราะว่ากรรมบางชนิดมันดักเอาไว้ มันดักให้ผลอยู่ เพราะฉะนั้นการที่เราได้รับผลกรรมแต่ละวัน ๆ นั้น อย่างได้คิดที่เกิดโดยเหตุบังเอิญ เพราะเหตุบังเอิญไม่มีในพุทธศาสนา มันเกิดจากกรรมที่เราทำไว้เองทั้งสิ้น

ดั่งที่เคยย้ำไว้แล้วว่า พุทธศาสนาของเราไม่เชื่ออำนาจดวงดาว ไม่เชื่ออำนาจพระเจ้า ไม่เชื่ออำนาจอื่นใดว่าจะมาดลบันดาลชีวิตของเราให้สุขให้ทุกข์ ให้เสื่อม ให้เจริญ ให้เป็นอย่างโน้น ให้เป็นอย่างนี้ได้ แต่เชื่อว่าเราจะสุข เราจะทุกข์ จะเสื่อม จะเจริญ จะจิตใจสะอาด จะจิตใจไม่สะอาด จะเข้าสู่นิพพานหรือไม่เข้าสู่นิพพาน อยู่ที่เราเองทั้งสิ้น อย่างการฝึกจิต ถ้าเราไม่ฝึกเอง ให้คนฝึกให้ เช่นบอกว่า “เออ ท่านไปฝึกให้ข้าพเจ้าด้วย ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเวลาเลย แล้วขอให้จิตของข้าพเจ้าสะอาดด้วย” อย่างนี้ไม่ได้ เราต้องสร้างเอาเอง ต้องทำเอาเอง กฎแห่งกรรมนี้คือกฎแห่งการพึ่งตนเอง

สรุปย่อกฎแห่งกรรมคือ กฎแห่งการพึ่งตนเอง กรรมที่ให้ผลในชาติถัด ๆ ไปนี้ มันให้ผลบ้างแล้วมันก็เป็นอโหสิกรรมไป แต่ถ้ามันยังไม่ให้ผล มันจะติดตามผู้นั้นไปอยู่ตลอด แต่ถ้าหากว่าผู้นั้นเข้าสู่นิพพาน อย่างพระองค์อุลิมาล ทำกรรมชั่วฆ่าคนมามาก แต่เมื่อท่านบรรลุเป็นพระอรหันต์เข้านิพพาน ไม่เวียนว่ายตายเกิดแล้ว กรรมที่ท่านสร้างไว้ทั้งหมดไม่อาจตามท่านไปได้ เพราะท่านไม่เกิดอีกแล้ว กรรมดีที่ท่านก็ทำไว้มาก กรรมชั่วก็ทำไว้มาก แต่เมื่อท่านนิพพานแล้ว กรรมทั้งหมดที่ท่านทำไว้กลายเป็นอโหสิกรรมสิ้น

เพราะฉะนั้น คำว่า “อโหสิกรรม” จึงมีความหมาย ๓ อย่าง (ขอทำความเข้าใจ) คือ

(๑) กรรมที่ให้ผลเสร็จแล้ว

(๒) กรรมที่รอให้ผลอยู่แต่ไม่มีโอกาส หมดวาระของมันก็เป็นอโหสิกรรมไป อย่างกรรมให้ผลในปัจจุบัน เมื่อมันไม่มีโอกาสให้ผลมันก็หมดพลัง หรือกรรมที่ให้ผลในชาติต่อไป เมื่อมันไม่มีโอกาสให้ผลมันก็หมดพลัง

(๓) กรรมที่เป็นอุปราคาปรเวทนิย

กรรมคือกรรมในชาติต่อ ๆ ไป ติดตามบุคคลใดไป เมื่อบุคคลนั้นเข้าสู่พระนิพพานแล้วไม่มีโอกาสจะติดตาม กรรมนี้ก็เป็นอโหสิกรรมไป

เพราะฉะนั้น คำว่า “อโหสิกรรม” ในภาษาไทย กับความหมายของอโหสิกรรมในพระพุทธศาสนา ไม่ตรงกัน อโหสิกรรมในภาษาไทยนั้น สมมุติว่าเราประพุดติลวง เกินใครคนใดคนหนึ่ง แล้วพูดว่า “ขอให้อโหสิกรรมเสียเถอะนะ อย่าได้ถือโทษโกรธกัน” อันนี้พูดได้ว่าเป็นอโหสิกรรม แต่ตัวกรรมมันไม่ได้มาอโหสิกับเราหรอก เช่น เราฆ่าคนไว้หรือเราด่าพ่อแม่ พ่อแม่อาจจะไม่ถือโทษโกรธเรา แต่กรรมมันไม่ยอม มันเอาจนได้ มันต้องไปตามกฎของมัน เพราะกรรมมันเป็นกฎของธรรมชาติ

ถ้าเราทำผิดต่อพ่อแม่ เราก็อาจจะขอความกรุณาว่า นี่เป็นความผิดครั้งแรก พ่อแม่อาจยกโทษให้ได้เพราะเป็นพ่อแม่เรา หรือกับครูของเราเราก็อาจขอให้ท่านยกโทษให้ได้ แต่ถ้ากฎแห่งกรรมนี้ไม่ได้ เพราะเป็นกฎของธรรมชาติ อย่างไม่เป็นของร้อน เป็นกฎของธรรมชาติ เราไม่รู้ว่าเป็นไฟร้อน เราไปจับไฟเข้า เราจะไปอุทธรณ์กับไฟว่า “อย่าให้ข้าร้อน ข้าไม่รู้ว่าเป็นไฟร้อน” ขอร้องไม่ได้เลย เพราะเป็นกฎของธรรมชาติ

กฎที่มนุษย์ตั้งขึ้นนั้นยังมีข้อยกเว้นข้อผ่อนปรนได้ แต่กฎที่ธรรมชาติวางไว้นั้นไม่มีข้อผ่อนผัน เมื่อใครทำไว้แล้วต้องได้รับผลของกรรมอันนั้นไม่ว่าจะดีหรือชั่ว จะไปพูดว่า “เออ อโหสิกรรมกันเสียนะ” พูดเช่นนั้นย่อมพูดได้ อโหสิกรรมที่ว่าเราไม่ถือโทษโกรธ แต่กรรมมันไม่ยอม ตัวกรรมที่เราทำไว้นั้นมันมีอย่างเราไปด่าคน เราพูดว่าอโหสิกรรมกันเสียนะ คนนั้นอาจจะพูดว่า “เออ อโหสิ” แต่กรรมนั้นเมื่อประทับอยู่ในใจเราแล้ว มันต้องมาให้ผลเราในครั้งต่อ ๆ ไป เราจะต้องถูกด่า ไม่ใช่คนนั้นด่าเราคนนั้นเขาอาจจะไม่ถือโทษโกรธเราแล้ว

แต่คนอื่นซิ เพราะกรรมมันตามสลักเราอยู่ มันจะต้องมาให้ผล

รวมความว่า กรรมที่ให้ผลตามกาลมี ๔ อย่าง คือ

(๑) ทัฏฐธรรมเวทนียกรรม กรรมที่ให้ผลในชาติปัจจุบัน

(๒) อุปปีชชเวทนียกรรม กรรมที่ให้ผลในชาติถัดไป

(๓) อปราปรเวทนียกรรม กรรมที่ให้ผลในชาติต่อ ๆ ไป

(๔) อโหสิกรรม กรรมที่ให้ผลเสร็จแล้ว หรือกรรมที่ไม่ให้ผล

กรรมทั้งหมดนี้เราได้สร้างเอาไว้เอง และกำลังติดตามเราอยู่นั้น ให้ผลในปัจจุบันก็มี และที่เราได้รับผลอยู่ในปัจจุบันก็คือกรรมที่เราทำไว้ในชาติที่ล่วงมาแล้วคือชาติที่ติดกับชาตินี้ของเราก็มี กรรมที่เราได้รับในชาติปัจจุบันนี้บางทีก็เป็นกรรมในชาติที่ล่วงไปที่ตัด ๆ ต่อไปก็มีมาก บางคนเดือดร้อน เช่น ป่วยไข้ อยู่ บางคนเจริญรุ่งเรือง อันนี้เกิดจากกฎแห่งกรรมทั้งสิ้น

แม้แต่ทุกท่านมานั่งอยู่ในที่นั่งนี้ด้วยกฎแห่งกรรมบันดาลให้ท่านได้มานั่งฟังธรรม ได้มาพบอาจารย์ แม้แต่อาจารย์เอง มาสอนกรรมฐานอยู่ที่นี้ ก็กฎแห่งกรรมบันดาลให้มาสอน ถ้าไม่มีกฎแห่งกรรมก็อาจจะป่วย ดิตรุระมาไม่ได้ พวกเราก็อาจดิตรุระมาไม่ได้ แต่กฎแห่ง

กรรมทำให้วันนี้ต้องมาจนได้ เพราะกฎแห่งกรรมมันว่าไว้อย่างนั้น ต้องมา และถ้ากฎแห่งกรรมบอกว่าแม้มาแล้วก็ไม่ได้สอน เพราะว่าไม่มีกฎแห่งกรรมอื่นขวางไว้ ก็ทำไม่ได้

แม้แต่เราเดิน ๆ อยู่มีคนรดน้ำจากหน้าต่างลงบนหัวเรานี้อย่างคิดว่าเหตุบังเอิญ นั่นคือมันตรงกับกฎแห่งกรรมพอดี ทำไมเวลาคนอื่นเดินไป ไม่มีใครรดน้ำ แต่พอเราเดินไปเขารดน้ำลงพอดี

แม้แต่ตัวอย่างง่าย ๆ เช่น เราเดิน ๆ ไปเหยียบขี้หมา (ขอภัยสมมุตินะ) อันนั้นก็คือกฎแห่งกรรม ทำไมคนอื่นเดินไม่เหยียบ แต่เมื่อเราเดินมาเหยียบเอาละ ก็เพราะสร้างกรรมเอาไว้ อาจจะทำขี้เลอะ ๆ สกปรกไว้ในชาติก่อนให้คนเหยียบ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา พระองค์เสด็จไปที่ไหน ๆ มีคนบูชา มีคนโปรยดอกไม้ มีคนทำทางสะอาดสะอาดเรียบร้อย อันนั้นก็คือกฎแห่งกรรม ที่พระองค์ได้สร้างไว้ ไม่ใช่เกิดเหตุบังเอิญ และทำไมเมื่อเราเดินไป ไม่มีใครโปรยดอกไม้บ้างละ ไม่มีใครปราบทางให้เรียบร้อยบ้างละ ก็เพราะกรรมของเราไม่ถึงขนาดนั้น

เพราะฉะนั้น สุขทุกข์ทั้งหมดที่เราได้รับ ขึ้นอยู่กับกฎแห่งกรรมทั้งสิ้นนี้ คือกรรมที่ให้ผลตามกาล

กรรมให้ผลตามลำดับ

กฎ แห่งกรรมคือ กฎของธรรมชาติ ที่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ และเราทุกคนก็ถูกควบคุมโดยกฎแห่งกรรม แม้การที่เรามาเจริญกรรมฐานนั้นก็เป็นการฝ้ายดี เรียกกุศลกรรม เป็นกุศลกรรมที่เหนือกว่าทานเหนือกว่าศีล เป็นกุศลกรรมชั้นภavana

ในตอนที่ผ่านมาได้ชี้แจงให้เห็นว่า กรรมมี ๑๒ อย่าง โดยแบ่งออกเป็น ๓ หมวดคือ

หมวดที่ ๑ กรรมที่ให้ผลตามกาล มีอยู่ ๔ อย่าง

หมวดที่ ๒ กรรมที่ให้ผลตามหน้าที่ มีอยู่ ๔ อย่าง

สองหมวดนี้ได้อธิบายจบไปแล้ว ในตอนที่ ๒ เฉพาะในตอนนี้จะได้อธิบายกรรมหมวดสุดท้าย คือ กรรมให้ผลตามลำดับ มีอยู่ ๔ อย่างเหมือนกัน

กรรมที่ว่าให้ผลตามลำดับนั้น มีกฎธรรมชาติของมันว่า กรรมใดหนักกรรมนั้นต้องให้ผลก่อน ไม่ว่ากรรมนั้นจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่วหรือไม่ว่ากรรมนั้นจะเป็นกุศลกรรมหรืออกุศลกรรม ไม่ว่ากรรมนั้นจะทำก่อนหรือ

ทำหลัง ถ้ากรรมนั้นหนัก แม้ทำทีหลังก็จะให้ผลก่อน และกรรมที่เพลาลงมาก็จะให้ผลตามลำดับ และกรรมนี้มันจัดคิวของมันเอง เป็นเสมือนเครื่องคอมพิวเตอร์ของมันเองว่า เมื่อทำไปแล้วอย่างไหนหนัก มันจัดลำดับของมันเอง เราไม่ต้องไปจัดให้มัน ไม่มีผู้พิพากษาแยกแยะว่าหนักนี้เบา ไม่ต้องไปแยกให้มัน มันแยกของมันเอง อย่างเรามา นั่งสมาธิ ถ้าจิตเราสงบมาก ก็ได้บุญมาก กรรมมันก็แยกไปไว้ เก็บไปไว้ ถ้าเราได้น้อยกรรมมันก็เก็บบันทึกไว้ว่าได้น้อย ไม่ต้องมีใครมาคอยนับคอยตรวจว่าหนักเท่านี้เท่านี้ แต่กรรมมันจะกำหนดด้วยตัวของมันเอง เพราะเป็นกฎของธรรมชาติ

กรรมที่ให้ผลตามลำดับนั้นมี ๔ อย่างคือ

(๑) ทรูกรรม กรรมหนัก (ทรู แปลว่า หนัก)

(๒) อาสันนกรรม กรรมที่ตามระลึกได้เมื่อจวนเจียนจะตายหรือกรรมที่ทำเมื่อใกล้ตาย

(๓) อาจิณณกรรม กรรมที่ทำเป็นอาจิณ ทำบ่อย ๆ กรรมที่ทำจนเคยชิน หรือพหุลกรรม กรรมมาก กรรมที่ทำไว้มาก ๆ หรือแม้ทำครั้งเดียว แต่สั่งเสพเสมอเป็นนิตย์

(๔) กตัตตากรรม กรรมสักว่าทำ กรรมมี ๔ อย่างนี้เป็นกรรมที่ให้ผลตามลำดับ จะได้อธิบายกรรม ทั้ง ๔ ชนิดนี้ ให้เห็นชัดว่า เกิดขึ้นตามลำดับของมันได้อย่างไร

กรรมที่ ๑ ทรูกรรม กรรมหนัก กรรม

นั้นบอกแล้วว่า มีทั้งกรรมดีกรรมชั่ว กรรมชั่ว ที่เป็นกรรมชั่วก็มี

กรรมที่เป็นกรรมชั่ว ได้แก่ อนันตริยกรรม ๕ อนันตริยกรรม แปลว่า กรรมที่มีโทษมาก โทษอย่างมหันต์ โทษที่นับไม่ได้ (อนันตะ แปลว่า นับไม่ไหว มหันมาก) มีอยู่ ๕ อย่าง

- (๑) มาตุฆาต ฆ่าแม่
- (๒) ปีตุฆาต ฆ่าพ่อ
- (๓) อรหันตฆาต ฆ่าพระอรหันต์
- (๔) โลหิตุปบาท ทำร้ายพระพุทธเจ้า

จนถึงห่อพระโลหิต

- (๕) สังฆเภท ทำสงฆ์ให้แตกกัน

กรรมทั้ง ๕ อย่างนี้ ถ้าใครทำเข้าแล้ว เป็นกรรมฝ่ายอกุศลที่เป็นบาปหนัก เป็นกรรมหนัก เช่น ใครไปฆ่าพ่อแม่ด้วยความจงใจ ก็เป็นอนันตริยกรรม แต่ต้องมีเจตนาจึงเป็นกรรม แต่ถ้าฆ่าโดยไม่เจตนา ก็ไม่เป็นกรรม อย่างเราให้ยาแก่คนไข้ หรือเราให้ยาแก่พ่อแม่ เกิดให้ยาผิดพ่อแม่เกิดตาย อย่างนี้ไม่เป็นกรรม เพราะไม่มีเจตนา การที่จะเป็นกรรมได้ต้องมีเจตนา ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า “เจตนาหิ กิขเว กมมํ วทามิ กิขุทั้งหลาย เรากล่าวว่า การกระทำที่มีเจตนาเท่านั้นจึงจะเป็นกรรมได้” เพราะฉะนั้น กรรมไม่ว่าดีหรือชั่วจะต้องมีเจตนา คือ ความจงใจ

ถ้าใครเกิดไปฆ่าพ่อแม่เข้า ตกนรกแน่ ไม่มีทางอื่นเลย แล้วนรกนั้นก็นรกที่รุนแรงด้วย คือ อเวจีมหานรก มหานรกนั้นมีอยู่ ๘ ขุมใหญ่ ๆ ใน ๘ ขุมใหญ่นั้น ที่ร้ายแรงมาก คือ อเวจีมหานรก ร้อนแรงมาก ถ้าหากว่าผู้ที่ทำกรรมนั้นเกิดไปทำกรรมดีเข้า สมมุติว่าไปฟังธรรม ไปนั่งกรรมฐานจะให้ได้ฌาน หรือจะให้ ได้มรรคผลนิพพาน ไม่มีทางทำได้เลย เพราะ

กรรมหนักไม่มีใครห้ามได้เลย ใครจะ

เอาเงินมาซื้อมาถ่ายก็ไม่ได้ อะไรก็ช่วยไม่ได้ เพราะกรรมหนัก ทำไมลูกฆ่าพ่อแม่จึงเป็นกรรมหนักอย่างนั้น? เพราะพ่อแม่มีคุณมาก ผู้ที่มีคุณมากก็มีโทษมาก พระพุทธเจ้าจึงให้ถือพ่อแม่ว่าเหมือนไฟ เรียกว่า อาहुเนยยัคคิ แปลว่า ไฟที่ควรบูชา

ปกติว่าไฟ ถ้าใครใช้เป็น ไฟก็ให้คุณประโยชน์มาก แต่ถ้าใช้ไม่เป็น ไฟก็เผาผลาญเอาได้ พ่อแม่เราก็มเหมือนกัน ถ้าเราเคารพ เชื่อฟังปฏิบัติดีต่อท่าน ก็เจริญรุ่งเรืองมาก ถ้าปฏิบัติผิดต่อท่านก็เสื่อมมาก พระพุทธเจ้าจึงเรียกพ่อแม่ว่า อาहुเนยยัคคิ แปลว่า ไฟที่ควรบูชา เพื่อปฏิรูปคำสอนของศาสนา พราหมณ์ที่เขาสอนให้บูชาไฟ จะให้มีความสุข ความเจริญอย่างนั้นอย่างนี้ แต่พระพุทธเจ้าทรงจัดคำสอนให้เป็นปฏิรูปเสียว่า ในพระศาสนาของเรามีไฟที่ควรบูชาเหมือนกัน คือพ่อแม่ นี้เป็นคำที่แทรกเข้ามาให้เห็นว่าพ่อแม่ นั้นเป็นผู้มีคุณมาก ถ้าใครฆ่าท่าน ทำผิดต่อท่าน มีโทษมหันต์ ใครก็ตามถ้าทำกรรม เช่น ฆ่าพ่อแม่ ไม่มีทางที่จะพ้นจากนรกได้เลย ต้องไปนรกก่อน แล้วกรรมดีที่ทำไว้ค่อยให้ผลภายหลัง แต่ต้องไปเสวยกรรมในนรกก่อน เพราะกรรมนั้นหนัก ไม่มีกรรมอื่นขวางเลย กรรมนี้ต้องอยู่หน้า พอตายปั๊บต้องไปสู่นรกทันที ไม่มีแหว่งที่ไหนเลย ไม่มีช่องแหว่งในภพไตรชาติใดคั่นระหว่างเลย

ส่วนกรรมที่เป็นกุศลกรรม ได้แก่ สมာบัติ ๘ สมาบัติ ๘ ก็คือ ฌาน ๘ นั่นเอง คือ ผู้ทำกรรมฐานฝึกจิตจนถึงขั้นได้ฌาน ผู้ทำสมาธิขั้นได้ฌานตั้งแต่ ๑ ถึงที่ ๘ ท่านเรียกว่า ได้สมาบัติ ๘ อาจจะได้บรรลุฌานข้อใดข้อหนึ่ง หรือหลายข้อ อย่างอาฬารดาบสและอุทกดาบส อาจารย์ของพระพุทธเจ้า บำเพ็ญฌานสมาบัติอยู่ องค์แรกได้ฌานที่ ๗ คือสมาบัติ ๗ องค์ที่ ๒ ได้ฌานที่ ๘ คือสมาบัติ ๘ ท่านผู้ได้สมาบัติเหล่านี้ ถ้าตายไปในขณะที่ฌานไม่เสื่อม

ก็ต้องไปเกิดในพรหมโลกอย่างแน่นอน ไม่มีที่อื่นจะขวางกันได้เลย เพราะเป็นกรรมหนักฝ่ายดี เพราะฉะนั้น อาจารย์ของพระพุทธเจ้าทั้งสอง เมื่อตายแล้วจึงไปเกิดอยู่ในพรหมโลก แม้ขณะนี้ก็ยังอยู่ในพรหมโลก เพราะเป็นกรรมหนักฝ่ายดี นี่คือกรรม

สำหรับพวกเราที่ระวางกรรมฝ่ายอกุศล ในข้อฆ่าพ่อฆ่าแม่ ฆ่าพระอรหันต์ ส่วนทำร้ายพระพุทธเจ้าให้ห่อพระโลหิตนั้นไม่มีแล้ว สมัยนี้ เพราะพระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงพระชนม์อยู่ ส่วนสังฆเภท การทำสงฆ์ให้แตกจากกัน ส่วนมากก็เป็นพระสงฆ์นั้นแหละทำให้แตกได้ แต่ชาวบ้านอาจจะมีส่วนบ้างแต่โดยทั่วไปแล้วไม่มี

กรรมที่ ๒ คือ อาสันนกรรม
อาสันนกรรม แปลว่า กรรมที่ทำเมื่อจวนเจียนจะตาย หรือกรรมที่ระลึกได้เมื่อใกล้จะตาย กรรมนี้สำคัญมากถ้าไม่มีกรรมหนักขวางหน้าแล้ว กรรมที่ทำเมื่อจวนเจียนจะตายนี้จะต้องให้ผลก่อน ต้องให้ผลเลยเพราะกรรมนี้หนักทรงลงมา สมมุติว่าเมื่อเราจวนเจียนจะตาย ทำกรรมดีไว้ ก็ไปเกิดที่ดีทันทีเลยเมื่อเราไปเกิดชาติต่อไป ถ้าทำกรรมชั่ว เมื่อจวนเจียนจะตายก็ไปเกิดในที่ชั่วทันทีเลย นี่มีข้อแม้ว่า ถ้าไม่มีกรรมหนักมาขวางไว้ กรรมนี้จะต้องให้ผล เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสว่า จิตเต สงกิลิฏฐะ ทุกคติ ปาฏิกงขา เมื่อจิตเศร้าหมองแล้ว ทุกคติก็เป็นอันหวังได้ หมายความว่า ถ้าผู้ใดตายไปด้วยจิตเศร้าหมอง เช่น โกรธจัด โลภจัด หลงจัด วุ่นวายจัดตอนใกล้ตาย ก็ไปตกอบายแน่ แต่ถ้าหากว่าเมื่อจวนจะตายจิตผ่องใสเบิกบาน ก็ไปสุคติแน่ พระพุทธเจ้า จึงตรัสว่า จิตเต อสงกิลิฏฐะ สุคติ ปาฏิกงขา แปลว่า เมื่อจิตไม่เศร้าหมองแล้ว สุคติก็เป็นอันหวังได้

คำว่า “สุคติ” นั้น คืออะไร? สุคตินั้น หมายถึงสวรรค์ทุกชั้นและหมายถึงมนุษย์โลก

นี้ด้วย มนุษย์โลกนี้จัดเป็นสุคติภูมิ เรานี้เกิดมาเป็นมนุษย์ก็ถือว่าเกิดในสุคติ

ทุกติภูมิคืออะไร ? ทุกติภูมิ ได้แก่ การเกิดในอบาย อบายมีอยู่ ๔ ภูมิ คือ

(๑) เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน

(๒) เกิดเป็นเปรต

(๓) เกิดเป็นอสุรกาย (ที่เราแปลกันว่าผี)

(๔) เกิดเป็นสัตว์นรก

ถ้าเกิดใน ๔ ภูมินี้ ท่านเรียกว่าอบายภูมิ ศัพท์เดิมมาจากคำว่า “อปาเย” แต่ภาษาไทยชอบเปลี่ยนตัว ป เป็นตัว บ จึงเรียกอปาเยว่า อบาย (อปาเย แปลว่า ภูมิที่เสื่อม ภูมิที่ไม่สบาย อะ แปลว่า “ไม่” ปาเย แปลว่า “เจริญ” เพราะฉะนั้น อปาเย หรืออบาย แปลว่า ไม่เจริญ คือเสื่อม)

เพราะฉะนั้น ถ้าใครทำกรรมเมื่อจวนเจียนจะตายก็ถือว่าสำคัญมาก คนไทยเราหรือชาวพุทธเรา เมื่อญาติพี่น้อง พ่อ แม่ หรือใครป่วยหนัก ก็มักจะให้สวดมนต์ให้ฟัง นิมนต์พระมาสวดมนต์ คือให้รับรู้แต่สิ่งที่ดี ๆ หรือบอกทางสวรรค์ให้ ซึ่งเขาเรียกกันว่า “บอกทาง” คนโบราณเรียกว่า บอกทาง เพราะว่าจะจากไปแล้ว ถ้าเรารู้ เราเข้าใจว่าเขาใกล้จะตายแล้วก็จะบอกทางให้ บางคนให้ใช้ภาวนาว่าพุทโธ ๆ อย่างที่เราภาวนาบ่อย ๆ หรือภาวนาว่าอรหฺ ๆ

การพูดถึงกฎแห่งกรรม จะต้องทำความเข้าใจให้ชัด อันกฎแห่งกรรมนั้นก็ต้องมีกฎของมันเช่นเดียวกับกฎทางวิทยาศาสตร์ เช่น กฎแห่งความโน้มถ่วง กฎแห่งความตึงเครียด เพราะฉะนั้น “กฎ” แล้วมันก็ต้องมีกฎของมันทั้งสิ้น มันก็ต้องมีสูตรของมัน กฎแห่งกรรมก็ต้องมีสูตร ส่วนมากเราได้ยินกฎแห่งกรรมย่อ ๆ ว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” เราจะได้ยินเช่นนี้เป็นส่วนมาก แต่ข้าพเจ้ามานั่งพิจารณาดูแล้ว

ก็พบว่า แท้ที่จริง พระพุทธเจ้าตรัสกฎแห่งกรรมไว้เป็นภาษาบาลีชัดเจน และพวกเราเอามาพูดทุกวัน เราไม่รู้ว่านี้คือกฎแห่งกรรม

นั่นก็คือกฎแห่งกรรม ๖ อย่าง คือ

(๑) กมฺมสุสกา สัตว์ทั้งหลายเป็นผู้มีกรรมเป็นของของตน

(๒) กมฺมทายาทา เป็นผู้รับผลของกรรม

(๓) กมฺมโยนิ เป็นผู้ที่มีกรรมเป็นกำเนิด

(๔) กมฺมพหุญฺญ เป็นผู้ที่มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์

(๕) กมฺมปฏิสรณา เป็นผู้ที่มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย

(๖) ยํ กมฺมํ กริสฺสนฺนิ กลฺยาณํ วา ปาปํ วา จักทำกรรม ตสฺส ทายาทา ภวิสฺสนฺติ อันใดไว้ ดีหรือชั่ว จะเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น

ในกฎแห่งกรรม ๖ อย่างนี้ จะอธิบายตั้งแต่กฎข้อที่ ๑ เป็นต้นไป

กฎข้อที่ ๑ กมฺมสุสกา เป็นผู้ที่มีกรรมเป็นของของตน เราทุกคนทำกรรมเป็นของของเราทั้งสิ้น อย่างเราให้ทาน ก็ได้เรา เรารักษาศีลก็ได้เรา จะให้คนอื่นมารับแทนไม่ได้ อย่างเราทำสมาธินี้เมื่อเราไปถึงบ้านบอกคุณแม่ว่า “ขอให้คุณแม่ใจสงบด้วย” ย่อมทำแทนกันไม่ได้ คุณแม่ไม่ได้ทำนี้ หรือเรากินข้าว เรบอกคุณแม่ว่า “เออ คุณแม่อิ่มแทนด้วย” ก็ไม่ได้ คุณแม่ไม่ได้กินนี้ หรือเราทำชั่ว แล้วบอกว่า “เฮ้! รับผิดชอบนะ ข้าไม่เอาละความชั่ว” คนอื่นเขาก็ไม่รับ เพราะใครทำใครก็ต้องรับ เพราะเป็นของของคนนั้น ความบริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์เป็นของเฉพาะตน กฎแห่งกรรมข้อนี้ก็คือใครทำคนนั้นจะต้องได้รับ จะไปเที่ยวโอนให้กันไม่ได้ บางคนบอกว่า “นี่เขาใส่ความเรานะ เราไม่ได้ทำความผิดเลย” แต่ถ้าว่าตามกฎแห่ง

กรรมแล้วเราเคยทำผิดไว้ชาติก่อนแน่ ไม่อย่างนั้นคนไม่มาใส่ความเรา มันต้องมีแน่ เหมือนของของเราหาย ถูกขโมยไป หรือเราถูกโกง เราต้องเคล็ดของคนอื่นมา หรือโกงคนอื่นมาแน่ ในชาติก่อน จึงมีคนมาใส่ความของเรา หรือโกงเราในชาตินี้ เพราะกรรมที่เราเคยสร้างไว้

กฎข้อที่ ๒ กมฺมทายาทา เราเป็นผู้รับผลของกรรม อย่างพ่อแม่ทิ้งทรัพย์สมบัติไว้ ลูกหลานก็ได้ผลของทรัพย์สมบัตินั้น เป็นทายาทรับมรดก เรานี้หว่านกรรมชนิดใดเอาไว้ เราก็ต้องเป็นทายาทเก็บเกี่ยวกรรมนั้น เราเป็นทายาท จะให้คนอื่นเป็นทายาทไม่ได้ เราต้องเป็นทายาท คือ ผู้รับผลของกรรมนั้น ไม่ว่าจะหว่านพืชคือกรรมชนิดไหนเราจะต้องได้รับกรรมชนิดนั้น เราต้องเป็นทายาทของกรรม กฎข้อที่ ๒ นี้เห็นชัด ๆ เลยว่า เราทำกรรมไม่ว่าชนิดใดต้องได้รับกรรมชนิดนั้น เราเป็นทายาท

กฎข้อที่ ๓ กมฺมโยนิ เราเป็นผู้มีกรรมเป็นกำเนิด หมายความว่า เราทุกคนนี้เกิดมาด้วยกฎแห่งกรรม กรรมเสกสรรค์ให้เราเกิดเป็นมนุษย์ ให้เราเกิดมาเป็นคนไทย เกิดเป็นผู้หญิง เกิดเป็นผู้ชาย เกิดอายุสั้น เกิดอายุยืน เกิดยากจน เกิดร่ำรวย สวย ไม่สวย โง่ ฉลาด กรรมเป็นตัวกำหนด กรรมที่เป็นตัวกำหนดให้มีกำเนิดอย่างนี้ นี่คือนกกรรม กรรมแต่งให้เกิด แต่คำว่า “เรามีกรรมเป็นกำเนิด” นั้นไม่ใช่ว่าแต่งให้เราเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วก็เสร็จอย่างเดียว แต่หมายความว่า แม้แต่เรามานั่งอยู่ที่นี้กรรมก็กำหนดให้เรามานั่งแต่เข้าพำนักอยู่ที่นี่ก็กรรมกำหนดให้ต้องมานั่งพูดวันนี้ ไม่อย่างนั้นมาไม่ได้ มันต้องมีตัวกรรม คือ ตัวกำหนดให้มา บางคนก็มาด้วยอำนาจกรรมดี บางคนก็ดีบ้างไม่ดีบ้าง เพราะเรามีกรรมเป็นกำเนิด

กฎข้อที่ ๔ กมฺมพหุญฺญ เป็นผู้ที่มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ คือเรามีกรรมเป็นพวกพ้อง คือ

เรามีกรรมเป็นพี่น้อง ถ้าเรามีพี่น้องดีเราก็คดี ถ้าเรามีพี่น้องไม่ดีเราก็คแย่ ถ้าเรามีกรรมดีเราก็คเจริญ มีกรรมไม่ดีเราก็คแย่ ทีนี้เราทำกรรม พันธุ์ไหนไว้ พันธุ์ของกรรมนั้นเป็นพันธุ์ไหน? ถ้าเราทำพันธุ์ดีไว้เราก็คได้รับกรรมพันธุ์ดี ถ้าเราทำพันธุ์ไม่ดีไว้เราก็คได้รับพันธุ์ไม่ดี อย่างเราปลูกข้าวพันธุ์ไหนล่ะ? พันธุ์ กข. หรือพันธุ์ไหน? เราปลูกชนิดไหนก็ต้องได้รับผลชนิดนั้น เป็นพันธุ์อะไรละ สมมุติว่าเราสร้างกรรมพันธุ์ให้ทานเอาไว้ พันธุ์อันนี้ก็ทำให้เรามีความร่ำรวย มันแล้วแต่พันธุ์ของกรรม เป็นกรรมชนิดไหน พันธุ์ตัวนี้แปลว่าพวกพ้อง เผ่าพันธุ์ เชื้อสายที่เราหว่านลงไป เราทำลงไป

กฎข้อที่ ๕ กมฺมปฏิสรณา เป็นผู้ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย เราทำกรรมอย่างไร เราต้องอาศัยกรรมอย่างนั้น อย่างเราทำกรรมทำให้เกิดมาเป็นมนุษย์เราก็มีชีวิตแบบมนุษย์ ถ้าเราทำกรรมที่ทำให้เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉานก็มีชีวิตเป็นสัตว์เดรัจฉาน ถ้าทำกรรมที่ทำให้เกิดเป็นเทวดาก็มีชีวิตอาศัยแบบเทวดา ถ้าทำกรรมที่เป็นสัตว์นรกก็มีความเป็นอยู่แบบสัตว์นรก ถ้าเราสร้างบ้านเรือนอยู่สบายเราก็คืออยู่สบาย ถ้าสร้างบ้านเรือนอยู่ไม่สบายก็อยู่ไม่สบาย เราทำกรรมชนิดไหนเราก็คืออาศัยกรรมชนิดนั้นเป็นอยู่ เราทำงานได้เงินเท่าไรก็ได้เงินเท่านั้นเป็นอยู่

แต่บางคนบอกว่า “อ้าว ถ้าหากว่าทำกรรมชั่วล่ะ แล้วมีกรรมชั่วเป็นที่อยู่อาศัย อยู่ได้อย่างไรละ กรรมชั่วเป็นที่อาศัยได้อย่างไร” ก็ตอบได้ อย่างพวกที่ติดคุกติดตะราง ทำชั่วยุก็ได้อาศัยคุกตะรางเป็นที่อาศัย ถ้าคนนรกก็ได้อาศัยนรกเป็นที่อยู่อาศัย ถ้าคนขี้เกียจไม่ทำงานก็ได้อาศัยกระท่อมหรือที่อยู่ด้วยความยากลำบากเป็นที่อยู่อาศัย ทำอะไรไว้ก็ต้องอาศัยอย่างนั้น

แต่เจ้าประคุณสมเด็จพระวันรัต (ทับ) เจ้าอาวาสรูปแรกของวัดโสมนัสวิหาร ท่านแปลคำนี้แปลดีกว่าใครอื่นอย่างหนึ่งว่า “มีกรรมเป็น

ที่อาศัยแล่นไป” คำว่า “สฺรณะ” นั้น ท่านแปลว่า “แล่นไป” คือเราทุกคนนั้นแล่นไปตามกรรม ตามรางของกรรมที่เราสร้างไว้ ถ้าเราสร้างรางรถไฟไว้รถไฟก็วิ่งไปตามรางอันนั้น เพราะรางนั้นเราทำไว้ ถ้าเราทำกรรมไว้ เป็นรางดีก็วิ่งไปตามรางที่ดีนั้น ถ้าเราทำกรรมไว้ที่รางไม่ดีก็วิ่งไปตามรางที่ไม่ดีนั้น เพราะฉะนั้นเราแล่นไปตามกรรมที่เราทำไว้ อย่างคนที่เครื่องบินตก เขาก็แล่นไปตามนั้น ก็ทำไมบางคน งดเสีย ไม่ไปในเที่ยวบินนั้น บางคนก็มาแทนที่เพื่อน มันก็แล้วแต่กรรมก็ทำให้แล่นไป ชักนำไป แล่นไปตามกฎแห่งกรรม

กฎข้อที่ ๖ ทำกรรมใดไว้ดีหรือชั่ว จะต้องได้รับผลของกรรมอันนั้น เหมือนบุคคลหว่านพืชชนิดใดย่อมได้รับผลชนิดนั้น ถ้าหว่านข้าวต้องได้รับข้าว หว่านถั่วต้องได้รับถั่ว หว่านข้าวจะไปรับถั่วไม่ได้ ปลูกมะพร้าวจะไปได้ตาลก็ไม่ได้ เพราะฉะนั้น ทำกรรมใดต้องได้รับกรรมนั้น

นี่คือกฎแห่งกรรม ชาวพุทธเชื่อมั่นในกฎแห่งกรรม เราให้ทานบ้าง รักษาศีลบ้าง พังธรรมบ้าง เจริญภาวนาบ้าง อย่างนี้ชื่อว่าทำกรรมดี กรรมดีนี้จิตเป็นตัวเก็บเอาไว้ จิตเก็บไว้หมดทั้งดีและชั่วแล้วจะส่งผลออกมาตามระยะเวลาของมันที่จะให้ผล มันมีลักษณะที่เป็นกฎของธรรมชาติอยู่ในเรื่องกฎแห่งกรรม นี่คือกฎแห่งกรรมในพระพุทธศาสนาซึ่งควบคุมชีวิตของเราอยู่ทุกคน

ข้าพเจ้าเมื่อศึกษาพุทธศาสนาดังแต่ยังเป็นสามเณร รู้สึกตัวว่าสิ่งที่พิสูจน์ได้ง่ายในคำสอนของพระพุทธเจ้าคือกฎแห่งกรรม กฎอย่างอื่นเช่นกฎการเวียนว่ายตายเกิดต้องใช้เวลานานในการศึกษาพิสูจน์ แต่กฎแห่งกรรมนี้เห็นชัด อย่างเราขยันหมั่นเพียรนี้เห็นชัดว่าได้ผลเร็ว ถ้าเราทำไม่ดีก็เห็นชัดว่าเราได้ผลไม่ดีไว มันพอเห็นกันอยู่ในชาตินี้ และกรรมที่จะให้

บุคคล ๔ ประเภท

ผลผ่านไปในชาติต่อไปก็เกี่ยวพันกัน กรรมในพุทธศาสนานั้นไม่ใช่มีกรรมชาตินี้อย่างเดียว ไม่ใช่กรรมชาตินี้อย่างเดียว แต่ก็เกี่ยวพันกันหลายอย่าง

นี่คือกฎแห่งกรรมที่ควบคุมชีวิตทุกชีวิต ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า พุทธศาสนาของเราไม่เชื่อ อำนาจดวงดาว ไม่เชื่ออำนาจพระเจ้า ไม่เชื่ออำนาจสิ่งภายนอก ไม่เชื่อความบังเอิญว่าจะมาดลบันดาลชีวิตของเราให้เป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แต่เชื่อว่าเราจะสุข เราจะทุกข์ จะเสื่อม หรือ จะเจริญย่อมขึ้นอยู่กับกรรมดีและกรรมชั่วซึ่งเราได้ทำไว้ในชาติที่ล่วงมาแล้วและในชาติปัจจุบัน เพราะเราทุกคนกำลังสร้างอนาคตด้วยปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันนี้เราได้มาจากอดีต

กฎแห่งกรรม คือกฎของธรรมชาติ ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงค้นพบ เป็นกฎซึ่งมีอยู่แล้ว เดิม แต่ไม่มีใครแสดงชี้แจงให้เห็นชัดเท่า พระพุทธเจ้า พระพุทธองค์จะทรงอุบัติขึ้นหรือไม่อุบัติขึ้นก็ตาม กฎอันนี้มีอยู่แล้ว เหมือนกับกฎพระไตรลักษณ์ กฎของพระไตรลักษณ์นั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่า พระตถาคตเจ้าจะอุบัติหรือไม่อุบัติขึ้นในโลกก็ตาม สังขารทั้งหลายทั้งปวงก็ไม่เที่ยง สังขารทั้งปวงก็เป็นทุกข์ ธรรมทั้งปวงก็เป็นอนัตตา แต่ เมื่อพระตถาคตเจ้าได้อุบัติขึ้นแล้ว ทรงเป็นผู้ชี้แจงแสดงบอกให้คนอื่นทราบถึงกฎธรรมชาติอันนี้ เพราะฉะนั้น กฎแห่งกรรมก็คือกฎธรรมชาติ เช่นเดียวกับพระธรรมทางพุทธศาสนาทุกอย่างเป็นกฎธรรมชาติ ไม่ใช่พระเจ้าสร้างขึ้น ไม่ใช่ใครดลบันดาล

เพราะฉะนั้น ชีวิตของมนุษย์เราและสัตว์โลก จึงถูกควบคุมโดยกฎแห่งกรรมที่ตนเองได้ทำไว้ หมายความว่า การที่เราทุกคนจะสุข จะทุกข์ จะเสื่อม จะเจริญ จะอายุสั้น จะอายุยืน จะบรรลุมรรคผลหรือไม่บรรลุมรรคผล จะทำสมาธิได้ผลดีหรือไม่ดี ขึ้นอยู่กับกรรม คือการกระทำของเราเอง

การเชื่อในกฎแห่งกรรมก็คือการเชื่อในการพึ่งตนเองนั่นเอง คนที่ไม่เชื่อกฎแห่งกรรม มักจะอ่อนวอน หวังบวบสรวงให้คนอื่นช่วยนั้นแสดงว่าเขาไม่เชื่อกฎแห่งกรรม แต่ไปหวังความช่วยเหลือจากคนอื่น การเชื่อกฎแห่งกรรมนั้น โดยสรุปก็คือการพึ่งตนเอง การทำตนเองให้ประเสริฐขึ้นนั่นเอง ชาติสกุลกำเนิดก็ไม่สำคัญ ชื่อก็ไม่สำคัญ บางคนบอกว่าคนเราจะเจริญรุ่งเรืองถ้ามีสกุลกำเนิดดี จะ

เจริญได้ไว ถ้าสกุลกำเนิดไม่ดี ก็จะไม่เจริญได้ช้า หรืออาจจะเสื่อม บางคนบอกว่าชื่อนี้เป็นกาล กิณี่ไม่ดี ต้องเปลี่ยน ถ้าไม่เปลี่ยนจะอับเฉา จะไม่ก้าวหน้า นี่ไปติดอยู่ที่ชื่อซึ่งไม่เชื่อกฎแห่งกรรม แต่ทาง พระพุทธศาสนานั้นถือว่า คนจะดีจะชั่ว ไม่ใช่เพราะชาติกำเนิดไม่ใช่เพราะชื่อ แต่ เพราะการกระทำของตนเองดังที่พระพุทธองค์ ตรัสไว้ในคัมภีร์สุตตนิบาตตอนหนึ่งว่า

น ขจฺจา วสฺโส โหติ น ขจฺจา โหติ พฺราหฺมโณ

กมฺมุนา วสฺโส โหติ กมฺมุนา โหติ พฺราหฺมโณ. แปลว่า คนเราจะเป็นคนเสื่อม เพราะชาติสกุลกำเนิดก็ไม่ใช่ จะเป็นคนเจริญ รุ่งเรืองเพราะชาติสกุลกำเนิดก็ไม่ใช่ แต่คน เราจะเป็นคนเสื่อมก็เพราะกรรม คือการ กระทำของเราเอง จะเป็นคนเจริญรุ่งเรือง ได้ก็เพราะกรรม คือการกระทำของเราเอง.

โดยเฉพาะในด้านการทำดีนั้น สิ่งที่ดี ๆ ที่มนุษย์ต้องการนั้นเกิดจากบุญทั้งสิ้น เรียกว่า กรรมที่เป็นบุญหรือว่ากรรมที่เป็นกุศล เช่น การที่คนมีรูปสวย รูปหล่อ ก็เกิดจากกรรมดี การที่คนเราเกิดมารวยเพราะเกิดจากกรรมดี การที่คนเรามีสุขภาพสมบูรณ์ก็เกิดจากกรรมดี การที่เรามีลูกดี มีสามีดี มีภรรยาดี ก็เพราะเกิด จากกรรมดี การที่เราจะมีบริวาร พวกพ้องพื้ น้องที่ดีก็เพราะเราทำดี การที่เราได้เกิดในสวรรค์ หรือ เกิดเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ก็เพราะกรรมดี สมบัติทุกชนิดมนุษย์จะได้ก็เพราะกรรมดี แม้ แต่นิพพานสมบัติเราจะได้อีกก็เพราะกรรมดี ไม่ใช่ เพราะพระเจ้าบันดาล ไม่ใช่เพราะอำนาจดวงดาว ไม่ใช่เพราะเหตุบังเอิญ ไม่ใช่เพราะ มีใครหนุน ตัวหนุนที่สำคัญคือกรรม

เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงตรัสไว้ ในนิกายสุตต สุตตราว่าด้วยการสร้างนิจคือบุญ ไว้ตอนหนึ่งว่า

สุวณฺณตา สุสฺรตาสุสฺนฐานํ สุรูปตา

อธิปจฺจํ ปรีวาโร สพุพฺพเมเตน ลพฺภติ. แปลว่า การเป็นคนมีผิวพรรณผ่อง ใสก็ดี การเป็นคนมีเสียงไพเราะก็ดี การมี รูปทรงสมส่วนก็ดี การมีรูปร่างมาดีก็ดี การมี บริวารมากก็ดี การเป็นใหญ่มีอำนาจก็ดี เป็นต้น สิ่งทั้งปวงนี้จะเกิดได้ด้วยอำนาจ บุญนั้น.

เหมือนอย่างที่เรามาฝึกจิตนี้ เรามา สร้างกรรมดี คือสร้างบุญ เราให้ทาน เราก็สร้าง กรรมดี คือบุญ เรายกยาศีล เราก็มาสร้าง กรรมดี คือบุญ

ดังนั้น ในการเจริญภาวนา คนที่จะ ผ่านเข้าสู่ขั้นภาวนาได้นั้นต้องผ่านศีลและสมาธิ เข้าไปสู่ปัญญา บุญจึงเกิดมาก เป็นกรรมที่เป็น กุศลได้มาก

ในตอนนี้จะพูดถึงคนในโลก ๔ ประเภท ซึ่งตกอยู่ภายใต้กฎแห่งกรรม

พระพุทธเจ้าตรัสว่าคนในโลกนี้มีอยู่ ๔ จำพวกเท่านั้น เมื่อว่าตามกฎแห่งกรรม คือ เมื่อพูดโดยย่อแล้วเหลือแค่ ๔ ประเภท ซึ่ง พระองค์ตรัสไว้ในคัมภีร์ จตุกนิบาต อังคุตตร นิกายว่า

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย ในโลกนี้มีบุคคล อยู่ ๔ ประเภท ซึ่งพระองค์ตรัสไว้ในคัมภีร์ จตุกนิบาต อังคุตตรนิกายว่า

“ดูกรภิกษุทั้งหลาย ในโลกนี้มีบุคคล อยู่ ๔ จำพวก คือ

(๑) ตโม ตมปฺรายนฺ คนมืดมามีมืด ไปจำพวกหนึ่ง

(๒) ตโม โขติปฺรายนฺ คนมืดมา สว่างไปจำพวกหนึ่ง

(๓) โขติ ตมปฺรายนฺ คนสว่างมา มืดไปจำพวกหนึ่ง

(๔) โขติ โขติปฺรายนฺ คนสว่างมา สว่างไปจำพวกหนึ่ง”

จะได้อธิบายคนทั้ง ๔ จำพวกตามแนว

เชื่อฟังพ่อแม่ ขยันหมั่นเพียร สนใจในการศึกษาเล่าเรียน แม่พ่อแม่จะไม่มีทุนให้แต่ก็ยังชวนขวยสอบเอาด้วยตนเอง พยายามชวนขวยเรียนไป ทำงานอาบเหงื่อต่างน้ำช่วยเหลือตนเอง เตื่อตร้อน ถ้าเค็ญ แม่จะร้องไห้เสียใจ ถูกกลั่นแกล้งอย่างไรก็ไม่ทอดทิ้งความพยายามที่จะสร้างตัว โดยคิดว่าเราจะสร้างตัวด้วยความดีให้ได้ มุมานะสร้างตน เขาก็ค่อยยกฐานะจากเด็กที่ไร้ที่พึ่ง จากคนซึ่งไม่มีอะไร จากบ้านนอกคอกนาสถานที่อันห่างไกลไร้ความเจริญ ก็พบแสงสีของความเจริญได้ ด้วยการศึกษเล่าเรียน ด้วยการทำงาน ด้วยการทำความดีของคน ทำให้ได้รับการอุปการะจากผู้ใหญ่ จากคนที่เห็นคนทำดีต้องการยกย่อง บางคนก็ได้รับทุนการศึกษาของจังหวัด ของรัฐบาลหรือของประเทศ ให้ไปศึกษาต่อถึงต่างแดนก็มี บางคนอย่างในอินเดีย เป็น ลูกคนจัณฑาล หรือคนชั้นสุทรสามารถยกตัวขึ้นเป็นถึงกษัตริย์หรือเป็นรัฐมนตรีในที่สุด เพราะสร้างฐานะของตนขึ้น

ถ้าในปัจจุบัน คนบางคนเคยยากจนมาก เกิดในถิ่นทุรกันดาร ในป่าในดงที่ห่างไกลความเจริญ แต่เขากลับรุ่งเรืองในเมืองหลวง ในกรุง บางคนเป็นถึงเศรษฐี บางคนเป็นใหญ่เป็นโตมีเงินถึงร้อยล้านพันล้าน บางคนเป็นถึงรัฐมนตรี เป็นผู้อำนวยการ เป็นถึงศาสตราจารย์ ชีวิตที่ต่ำต้อยในเบื้องต้นเขาลบทิ้งด้วยกรรมดีของเขา เขาไม่ยอมทำความชั่ว เข้ารับใช้ประเทศชาติด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ฐานะที่ต่ำต้อยก็ยกขึ้นด้วยความดีของตน ในที่สุดเขาก็ไปดี คือมีความเจริญรุ่งเรืองในชีวิต ช่วยเหลือพ่อแม่พี่น้อง สังคม ประเทศชาติได้มาก

คนประเภทนี้มีอยู่ไม่น้อยในโลกปัจจุบัน ทั้งในชาติของเราและในต่างประเทศ ซึ่งมีประวัติตัวอย่างให้ดูอยู่เป็นอันมากว่าเป็นคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต แม้แต่เศรษฐีในประเทศไทยหลายคน บางคนมาจากจีนไม่มี

อะไรเลย เราเห็นตึกตระหง่านอยู่ในกรุงเทพฯ นั้นของเขา เขามาจากความยากจนมาแต่เดิม เขาสร้างตนขึ้นมาได้อย่างไร? เราจะพบว่า บางคนเป็นเด็กบ้านนอกมาเป็นถึงรัฐมนตรีอยู่ในกรุง เขาสร้างตนขึ้นมาได้อย่างไร? อันนี้ก็ด้วยการสั่งสมกรรมดีของแต่ละคน

ส่วนคนประเภทที่ ๓ ได้แก่ คนบางคนในโลกนี้เกิดมาสร้างแต่ความดี มีศีลธรรม มีความกตัญญูกตเวที เช่น มีศีล ๕ เป็นต้น เมื่อเขาตายจากโลกนี้ไปแล้วเขาไปเกิดในที่ที่มีความสุข เช่น ไปเกิดในสวรรค์ เมื่อกลับมาเกิดในโลกมนุษย์เขาก็เต็มไปด้วยความสุขมาก เช่น เกิดในสกุลกษัตริย์ สกุลขุนนาง หรือสกุลรัฐมนตรี บางคนปัญญาที่เฉียบแหลมแวดล้อมไปด้วยญาติพี่น้องและเพื่อนฝูง ร่างกายก็สวยงาม สง่า ต้องการอะไรก็จะได้ ทั้งบ้าน ที่อยู่เสื้อผ้า ยารักษาโรค อาหาร ได้สะดวก โดยประการทั้งปวง เหมือนกับอยู่บนกองเงินกองทอง ต้องการอะไรก็มักจะได้ตั้งแต่เริ่มเกิดมาใหม่แล้ว คือมีแต่ความสบายเพราะกรรมดีที่ตนเองเคยสร้างไว้

แต่คนประเภทนี้ไม่รู้สึกรู้สีกตัว คือไม่รู้สึกรู้สีกตัวว่ากรรมดีที่ตนเองเกิดมาดี ร่ำรวย เจริญรุ่งเรืองก้าวหน้า พ่อแม่เป็นคนใหญ่คนโต มีทรัพย์สิ้นเงินทองมาก ตนเองก็สง่า มีปัญญามาก เพราะกรรมดีในอดีต แต่คนประเภทนี้ไม่รู้สึกรู้สีกตัวว่า เพราะกรรมดีของตัวเอง เขาไม่เชื่อบุญ ไม่เชื่อบาป ไม่เชื่อนรก ไม่เชื่อสวรรค์ ไม่เชื่อคุณของพ่อแม่ ไม่สนใจในการศึกษาเล่าเรียน ใช้แต่เงิน ใช้อำนาจหน้าที่ของพ่อแม่เบียดเบียนคนอื่น กินแต่เหล้าเมายา ประพฤติผิดศีลธรรม เที่ยวเตร่เล่นรำ ไม่สนใจต่อการศึกษาเล่าเรียน ต่อการงาน ต่อการช่วยเหลือพ่อแม่ พี่น้อง ประเทศชาติ เขาใช้เงินมาก ผลาญเงินพ่อแม่ ผลาญทรัพย์สมบัติ ผลาญประเทศชาติ

ในเบื้องต้น คนประเภทนี้อาจเจริญรุ่งเรืองอยู่ได้เมื่อพ่อแม่ยังอยู่ แต่เบื้องปลาย

เมื่อพ่อแม่แก่เฒ่าหรือตายไป คนประเภทนี้ก็หมดตัวบางที่ยังไม่ถึงแก่เฒ่าเขานี้ก็หมดตัวแล้ว บางคนติดคุก บางคนตายเมื่ออายุยังน้อย บางคนเคยเป็นคนใหญ่คนโตก็ทรุดลงมาเป็นคนยากจน เราจะได้เห็นได้ไม่น้อยคนประเภทนี้ เช่น พ่อแม่เคยร่ำรวย พ่อแม่เคยเป็นใหญ่ พ่อแม่เคยมีหน้ามีตาดี แต่ตนเองทำของตัวเองแท้ ๆ ไม่ใช่ใครทำให้ จากเศรษฐี กลับยากจน จากรัฐมนตรีกลับเสื่อมทรมองถึงติดคุก จากที่เคยใหญ่โตกลับถูกไล่ออกจากงาน เป็นหนี้เป็นสิน ถูกฟ้องล้มละลาย เพราะอะไร ? เพราะกรรมที่ตัวเองสร้างขึ้นแท้ ๆ คือกรรมไม่ดี เขาทำแต่ทุจริต ไม่มุ่งสุจริต เมื่อเป็นเช่นนี้ชีวิตก็เดือดร้อน ตายไปก็ไม่มีตม่น คือไปเกิดในสถานที่ลำบาก พระพุทธเจ้า ตรัสเรียกบุคคลประเภทนี้ว่า โขติ ตมปรายโน ซึ่งแปลว่าสว่างมามีตไป เพราะชีวิตในเบื้องตันรุ่งเรือง แต่ชีวิตในบั้นปลายและที่สุดอับเจามีตม่น คนประเภทนี้มีอยู่ไม่น้อยในชาติของเราและในโลกปัจจุบัน เพราะกรรมของตน

คนประเภทที่ ๔ ได้แก่ คนบางคนซึ่งเกิดมาในโลกนี้ทำแต่ความดี เหมือนอย่างบุคคลประเภทที่ ๓ ก็ไปเกิดดี เมื่อกลับมาเกิดในโลกมนุษย์อีกก็มีความเจริญรุ่งเรืองในเบื้องต้นเหมือนคนประเภทที่ ๓ แต่คนประเภทนี้รู้สีกตัว คือรู้ว่าการที่ตนเองเกิดมาดี ร่ำรวย มีความสุข ได้รับการศึกษาเล่าเรียนดี มีร่างกายสมบูรณ์สดสวย ปัญญาเลิศ เป็นต้น เพราะกรรมดีที่ตนเองเคยสั่งสมไว้ในชาติปางก่อน เขาทำความดีต่อ เห็นใจเพื่อนมนุษย์ ประพฤติตามศีลธรรม เชื่อบุญ เชื่อบาป สั่งสมแต่ความดี ขยันหมั่นเพียร สร้างตัว สร้างที่พึ่งแก่ตนเพิ่มขึ้น แม้พ่อแม่จะมีทรัพย์สมบัติขนาดไหน เขาก็ไม่มัวเมาประมาท รักษาทรัพย์นั้นไว้ เพิ่มทรัพย์ให้มากขึ้น รักษาเกียรติยศชื่อเสียงของพ่อแม่วงศ์ตระกูล และช่วยเหลือประเทศชาติ

อย่างเต็มที่ คนประเภทนี้มีอยู่ในโลกปัจจุบัน แต่ก็ไม่มากนัก แต่มีอยู่ เราจะเห็นชัดว่าคนที่บำเพ็ญประโยชน์ประเภทนี้ก็มี

ยกตัวอย่างให้เห็นชัด อย่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถของเรา พระองค์ทรงประสูติในราชตระกูลอันสูงศักดิ์ เพียบพร้อมไปด้วยทรัพย์สมบัติยศศักดิ์ทุกประการ แต่พระองค์ทรงทำแต่ความดีเสียสละทุกอย่างเพื่อความสงบสุขของพสกนิกรของพระองค์ เพื่อประเทศชาติ เพื่อความเจริญของพุทธศาสนา แม้พระองค์จะทรงเหน็ดเหนื่อยอย่างไร ก็ทรงทำประโยชน์ไม่หยุดหย่อน พระองค์จึงได้รับความเคารพอย่างสูงจากพสกนิกรและจากคนทั่วไป แม้ในต่างประเทศ ลักษณะเช่นนี้เป็นลักษณะของคนที่สวยงามสว่างไป ตรงกับพระบาลีที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า

สทุโธ สีเลน สมฺปนฺโน ยโสโภคสมฺปปีโต

ยํ ยํ ปเทสํ ภชติ ตตฺถ ตตฺถเว ปุชฺชิตฺโต. ซึ่งแปลว่า ผู้มีศรัทธาถึงพร้อมด้วยศีลเพียบพร้อมไปด้วยยศและโภคะ จะไปยังประเทศและสถานที่ใด ๆ ก็ย่อมได้รับการต้อนรับบูชาในสถานที่นั้น ๆ.

เห็นชัดใหม่ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา ตรงกับพระบาลีบทนี้ อย่างชัดเจนทีเดียว ถึงพร้อมด้วยพระราชศรัทธาถึงพร้อมด้วยศีลเพียบพร้อมด้วย ยศ โภคะ ความดีน่านับการ ที่พระองค์ทรงบำเพ็ญ พระองค์จึงได้รับการยกย่องต้อนรับบูชาในที่ทุกแห่งที่พระองค์เสด็จไป

ใครก็ตามที่ตนเองรุ่งเรืองในเบื้องต้นแล้วไม่มัวเมาประมาท สั่งสมความดีไม่หยุดหย่อน ก็ย่อมมีความเจริญรุ่งเรือง และทำคนอื่นให้เจริญรุ่งเรืองด้วย อย่างพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของเรา และคนที่ทำความดีตลอด

ไปทั้งเบื้องต้น เบื้องปลาย และที่ศูนย์กลาง เมื่อจากโลกนี้ไปก็ไปดี แน่แน่นอนเพราะกรรมดี เช่นเกิดในสวรรค์ แม้การเกิดเป็นมนุษย์ก็เป็นมนุษย์ที่เพียบพร้อมด้วยความสุข พระพุทธเจ้าจึงตรัสเรียกบุคคลประเภทนี้ว่า โขติ โขติปรายโน ซึ่งแปลว่า สว่างมาสว่างไป เพราะเบื้องต้นเจริญรุ่งเรืองและเบื้องปลายของชีวิตก็เจริญรุ่งเรือง

นี่คือบุคคล ๔ ประเภท ซึ่งเป็นไปตามกฎแห่งกรรม ในการพิสูจน์กฎแห่งกรรมนั้น เราสามารถพิสูจน์ได้ด้วยตัวของเราเอง และต้องให้กาลเวลาเป็นผู้พิสูจน์ด้วยเพราะมันขึ้นอยู่กับกาลเวลาด้วย ไม่ใช่เพียงวันเดียวสองวัน และยังมีตัวประกอบหรือแฟกเตอร์อีกหลายตัวที่จะทำให้กรรมนั้นให้ผลช้า ให้ผลไว หรือหยุดให้ผลชั่วคราว นั่นก็คือ เจตนาของผู้กระทำ เวลาในการกระทำ กรรมที่กระทำ วัตถุที่กระทำ ลงไป กรรมที่สนับสนุนอยู่ในชาติก่อน กรรมสนับสนุนอยู่ในปัจจุบัน กรรมดีและกรรมชั่ว ส่วนประกอบหลายประการเหล่านี้เป็นตัวทำให้กรรมนั้นให้ผลช้าหรือเร็ว แต่กรรมที่ใครทำไว้ผู้นั้นจะได้รับผลของกรรมอันนั้นอย่างแน่นอน

จึงขอสรุปว่า ขณะนี้ เราทุกคนกำลังสั่งสมกรรม คือ หว่านกรรมดีหรือกรรมชั่วลงไว้ และเราจะต้องเก็บเกี่ยวผลของกรรมซึ่งเราได้หว่านไว้อย่างแน่นอนไม่ว่าเราหว่านพืชชนิดใดลงไป เราจะต้องได้รับผลของพืชชนิดนั้น ถ้าเราหว่านพืชดีลงไปเราจะต้องได้รับพืชดี ถ้าเราหว่านไม่ดีย่อมได้รับไม่ดี สมดังพุทธภาษิตที่

พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า

“ยาทิสํ วปะเต พืชํ ตาทิสํ ลภเต
ผลํ กลุยาณการี กลุยาณํ ปาปการี จ
ปาปกํ.

บุคคลหว่านพืชชนิดใด ย่อมได้รับผลชนิดนั้น

ผู้ทำกรรมดีย่อมได้ผลดี ผู้ทำกรรมชั่วย่อมได้ผลชั่ว.”

เราทุกคนในขณะนี้กำลังสร้างอนาคตของเราด้วยปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันนี้เราได้มาจากอดีต เพราะฉะนั้น จึงขอให้เราทุกคนพยายามที่จะสั่งสมแต่กรรมดีให้เป็นคนสว่างไปให้ได้

ในบรรดาบุคคลทั้ง ๔ ประเภทนี้ บุคคลประเภทแรกแย่งที่สุด เพราะว่ามีดีมาแล้วก็มีดีไป บุคคลประเภทที่ ๓ แ่รองลงมา เพราะแม้ว่าจะสว่างแล้วก็กลับมืดไป บุคคลประเภทที่ ๔ เลิศที่สุด เพราะสว่างมาแล้วก็สว่างไป ส่วนบุคคลประเภทที่ ๒ ดิรรองลงมา แม้จะมีดีในเบื้องต้นแต่ก็สว่างในที่สุด

เพราะฉะนั้น จึงขอให้พวกเราทุกคนพยายามสั่งสมแต่กรรมดี หลีกหนีกรรมชั่ว ด้วยการทำจิตของตนให้สะอาด ให้ผ่องแผ้วแล้วในที่สุดเราก็จะต้องเป็นคนที่สวยงามไป อย่างน้อยแม้มีดีมาก็ให้สว่างไป ถ้าสว่างมาแล้วก็ให้สว่างไป ก็จะไม่เสียทีที่เราเชื่อในกฎแห่งกรรมตามหลักที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ แล้วเราจะได้รับผลแห่งกรรมดีที่เราได้สั่งสมไว้ในกาลที่ผ่านมา และในปัจจุบันอย่างแน่นอน.

ศรัทธา ๔ ประการ

พระ พุทธศาสนา เป็นศาสนาแห่งเหตุและผล ไม่สอนให้เชื่ออย่างมกมาย แม้จะสอนเรื่องศรัทธา-ความเชื่อ แต่ความเชื่อนั้น ต้องตั้งอยู่บนรากฐานแห่งปัญญา

เนื่องจากศรัทธาในพระพุทธศาสนา มีความเกี่ยวข้องกับกฎแห่งกรรมโดยตรง ฉะนั้นในตอนนี้นจึงได้นำเรื่องศรัทธามากกล่าวไว้ด้วย

ศรัทธาในพระพุทธศาสนา มี ๔ อย่าง คือ

๑. กัมมสัทธา เชื่อว่ากรรมมีจริง
๒. วิปากสัทธา เชื่อว่าผลของกรรมมีจริง
๓. กัมมัสสกตาสัทธา เชื่อว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของตนจริง
๔. ตถาคตโพธิสัทธา เชื่อการตรัสรู้ของพระตถาคตเจ้า

การที่คนเราจะมุ่งทำความดีโดยจริงใจ และจริงจังนั้น ก็ต้องมีศรัทธา หากขาดศรัทธาแล้ว การทำความดีหรืองานที่ทำนั้น ย่อมมีผลน้อย ถ้าศรัทธาในเรื่องใดมาก ก็ตั้งใจในสิ่งนั้นมาก ถ้าไม่ศรัทธาก็ไม่ยอมทำ ฉะนั้นศรัทธาจึงมีความจำเป็นมากอย่างหนึ่งในการทำความดี แต่เพื่อไม่ให้ศรัทธาของคนเรางมงาย หรือออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทาง ทางพระพุทธศาสนาจึงวางศรัทธาไว้ใน ๔ เรื่อง อันเป็นศรัทธาที่วางอยู่บนปัญญา คือ

กัมมสัทธา เชื่อกรรม คือเชื่อว่ากรรมดีมีจริง กรรมชั่วมีจริง ไม่เชื่ออำนาจพระเจ้า ไม่เชื่ออำนาจดวงดาว ไม่เชื่ออำนาจสิ่งภายนอกกว่าจะมาดลบันดาลให้ชีวิตของตนเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ แต่เชื่อว่าสิ่งที่มาดลบันดาล

ชีวิตของตนมากที่สุด คือ กรรม

วิปากสัทธา - เชื่อผลของกรรม คือเชื่อว่าใครทำดีต้องได้ดี ใครทำชั่วต้องได้ชั่ว ไม่แปรผัน ไม่สงสัยในเรื่องผลแห่งกรรม

กัมมัสสกตาสัทธา เชื่อว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของตน คือ เชื่อว่ากรรมนี้ทั้งดีและชั่ว ใครทำใครได้ ใครไม่ทำก็ไม่ได้ ความบริสุทธิ์หรือความไม่บริสุทธิ์เป็นของเฉพาะตน คนอื่นจะทำคนอื่นให้บริสุทธิ์นั้นหาได้ไม่ ถ้าหากว่าเขาไม่ทำเอาเอง

* **ตถาคตโพธิสัทธา** เชื่อการตรัสรู้ของพระตถาคตเจ้า คือ พุทธศาสนิกชนที่ดีทุกคนย่อมเชื่อว่า พระพุทธเจ้าตรัสรู้จริง พระธรรมเป็นของประเสริฐจริง ไม่ใช่เป็นของที่ใครแต่งหรือใครเขียนขึ้นมา หากแต่พระธรรมนี้ถูกค้นพบจากการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

เมื่อเชื่อการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ก็เชื่อว่ามีศรัทธาอีก ๓ ประเภท ข้างต้นด้วย เพราะกฎแห่งกรรมก็ถูกค้นพบจากการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า

ศรัทธาทั้ง ๔ ประการนี้ มีมาในบาลีพระไตรปิฎก เฉพาะข้อที่ ๔ เท่านั้น ว่าโดยใจความแล้ว ศรัทธา ๓ ข้อต้น ย่อมรวมลงในข้อที่ ๔ ได้ทั้งหมด

เป็นสิ่งที่น่าสังเกตว่า การที่พระอาจารย์ทางพระพุทธศาสนารุ่นหลังเพิ่มศรัทธาอีก ๓ ประเภทข้างต้นเข้ามานั้น ก็ดึงเอามาจากความหมายในพระไตรปิฎกนั่นเอง เพื่ออธิบายหลักศรัทธา และหลักกรรมในพระพุทธศาสนาให้เข้าใจชัดยิ่งขึ้น และน่าจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ตรงกันข้ามหรือเพื่อลบล้างพวกมิถิยาปฏิบัติ ผู้ไม่มี

คลายสงสัย

ศรัทธา พวกมิจฉาทิฎฐิ ๓ ประเภท ที่ได้พูดมาแล้ว คือ

๑. อภิกิริยทิฎฐิ เห็นว่าไม่เป็นอันทำพวกนี้ค้ำนกรรม

๒. นัตถิกทิฎฐิ เห็นว่าขาดสูญ พวกนี้ค้ำนผลของกรรม

๓. อเหตุกทิฎฐิ เห็นว่าไม่มีเหตุ พวกนี้ค้ำนทั้ง ๒ อย่าง คือ ทั้งกรรมและผลของกรรม

กัมมัสถา-เชื่อกรรม ก็เพื่อให้ตรงกันข้ามกับพวกอภิกิริยทิฎฐิ คือ พวกไม่เชื่อกรรม

วิปากัสถา-เชื่อผลของกรรม ก็เพื่อให้ตรงกันข้ามกับพวกนัตถิกทิฎฐิ คือ พวกไม่เชื่อผลของกรรม

กัมมัสสกา-เชื่อว่าสัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของของตน ก็เพื่อให้ตรงกันข้ามกับพวกอเหตุกทิฎฐิ คือ พวกปฏิเสธหมดทั้งเหตุทั้งผล คือ ทั้งกรรมและผลของกรรม เพราะพวกนี้เชื่อว่าคนจะชั่วก็ชั่วเอง คนจะดีก็ดีเอง ไม่มีเหตุไม่มีปัจจัย

ฉะนั้น พุทธศาสนิกชนที่แท้จริงนั้น ต้องเชื่อหลักธรรมที่มีเหตุผล ๔ ประการเท่านั้น คือ เชื่อกรรม เชื่อผลของกรรม เชื่อว่าสัตว์ทั้งหลาย มีกรรมเป็นของของตน และเชื่อการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า.

ในเรื่องกฎแห่งกรรมและการเวียนว่ายตายเกิดนี้ มักจะมีผู้สงสัยในประเด็นต่าง ๆ ของการเกิดใหม่ และกฎแห่งกรรมรวมทั้งสงสัยในเรื่องบุญบาป และเรื่องนรกสวรรค์ จึงมักได้ยื่นคำถามหรือข้อสงสัยเกี่ยวกับเรื่องเหล่านี้บ่อย ๆ ฉะนั้น เพื่อให้ท่านผู้อ่านได้เข้าใจดียิ่งขึ้น และเพื่อให้ได้คลายสงสัยในเรื่องเหล่านี้ ผู้เขียนจึงได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ ที่เคยมีผู้ถามหรือมีความสงสัยมาแสดงไว้ในที่นี่ พร้อมทั้งคำตอบของผู้เขียนดังต่อไปนี้

๑. ถาม “ถ้าคนเราตายแล้วเกิดจริง เมื่อตายไปแล้วใคร่ควรเกิดเท่านั้น แต่ทำไม ในปัจจุบันคนจึงเกิดมากกว่าแต่ก่อนมาก วิญญาณมาจากไหน?”

ตอบ “ตามหลักพระพุทธศาสนา ถือว่า วิญญาณมีมาก และมีมากอย่างไม่มีที่สิ้นสุด ดังพระบาลีว่า “อนนตฺ วิญญาณํ-วิญญาณไม่มีที่สิ้นสุด” วิญญาณดวงหนึ่งก็คือชีวิตหนึ่ง วิญญาณนี้ก็คือจิตนั่นเอง และจิตนี้เป็นตัวไปเกิดในภพภูมิต่าง ๆ ตามพลังแห่งกรรมดีและกรรมชั่วที่ผู้นั้นทำไว้

จิตหรือวิญญาณนี้ หรือจะเรียกว่าชีวิตก็ได้ ไม่ใช่มีอยู่ในโลกมนุษย์เราเท่านั้น แต่ยังมีอยู่ในโลกหรือในภพภูมิอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนนับไม่ถ้วน วิญญาณเหล่านี้มี การถ่ายเทเคลื่อนย้ายจากโลกหนึ่งไปยังอีกโลกหนึ่งหรือจากภูมิหนึ่งไปยังอีกภูมิหนึ่งตามพลังแห่งกรรมของสัตว์โลกนั้น ๆ ฉะนั้นวิญญาณจากโลกนี้จึงไปเกิดในโลกอื่นได้ และในทำนองเดียวกัน วิญญาณหรือชีวะจากโลกอื่นก็มาเกิดในโลกนี้ได้เช่นกัน

แม้วิญญาณในโลกนี้ก็มีการถ่ายเทเคลื่อนย้ายอยู่มาก และมีอยู่ตลอดทุกวินาทีที่ได้ เช่น คนตายไปเกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉาน หรือสัตว์ดิรัจฉานตายไปเกิดเป็นคน และสัตว์ดิรัจฉานในโลกมนุษย์ก็มีมากหลายแสนชนิด แม้แต่ปลา แมลง และมด ก็มีมากชนิดจนแทบนับไม่ถ้วน สัตว์เหล่านี้เมื่อตายแล้ว บางตัวก็มาเกิดเป็นคน ไม่ต้องดูอื่นไกล ในวันหนึ่ง ๆ มีปลาที่ขึ้นสู่ท่าเรือในเมืองท่าใหญ่ ๆ ของโลก แต่ละวันก็นับเป็นแสน ๆ ตันแล้ว วิญญาณของปลาเหล่านี้ ก็มีโอกาที่จะเกิดเป็นมนุษย์ได้ ฉะนั้น มนุษย์จึงอาจเพิ่มขึ้นอีกเท่าไรก็ได้ หากมีตัวกรรมที่คลบนาคาลให้เขามาเกิดได้ ไม่จำเป็นต้องพูดถึงวิญญาณที่มาจากโลกอื่น แม้แต่วิญญาณที่มีอยู่ในโลกนี้ก็ นับไม่ถ้วนเสียแล้ว”

๒. ถาม “คนที่ตายแล้ว จะต้องมาเกิดเป็นคนตลอดไป หรือว่าไปเกิดเป็นสัตว์โลกอย่างอื่นก็ได้?”

ตอบ “คนที่ตายแล้ว ถ้ายังมีกิเลสอยู่ก็ต้องเกิดอีก ตามกรรมที่เขาทำไว้และสามารถไปเกิดในภพภูมิต่าง ๆ ได้ทั้ง ๓๑ ภูมิ หากใช้เกิดเป็นคนตามเดิมอย่างเดียวไม่”

๓. ถาม “คนที่เกิดเป็นหญิงหรือชาย จะเกิดเป็นหญิงหรือชายทุกชาติหรือไม่ ถ้าหญิงอยากเกิดเป็นชายหรือชายอยากเกิดเป็นหญิง จะทำได้หรือไม่?”

ตอบ “ตามหลักพระพุทธศาสนา ผู้ชายอาจเกิดเป็นหญิง หรือหญิงอาจเกิดเป็นชายได้ ข้อนี้ขึ้นอยู่กับกฎแห่งกรรมและความปรารถนาของแต่ละคน ถ้าผู้หญิงต้องการเกิดเป็นชาย ก็ทำบุญเพิ่มเข้าไป แล้วอธิษฐานขอเกิดเป็นชาย ก็สามารถเกิดเป็นชายได้ในชาติต่อไป หรือชายต้องการเกิดเป็นหญิง ก็ทำบุญเข้าไป แล้วอธิษฐานขอเกิดเป็นหญิงก็สามารถเกิดเป็นหญิงได้เช่นกัน หรือชายบางคนก็

ประพฤติผิดในกามก็อาจเกิดเป็นหญิงได้ในชาติต่อไป เช่น พระอานนทเถระ ปรากฏว่าท่านเคยเกิดเป็นหญิงติดต่อกันถึง ๕๐๐ ชาติ เพราะประพฤติผิดในกาม

แต่ก็มีสามีภรรยาบางคู่ หรือจำนวนไม่น้อย ทำบุญแล้วตั้งความปรารถนาให้เกิดมาเป็นคู่ครองกันทุกภพทุกชาติ ถ้าความปรารถนาของเขาสมประสงค์ สามีก็ต้องเกิดเป็นชาย ฝ่ายภรรยาก็ต้องเกิดเป็นหญิงอย่างแน่นอน”

๔. ถาม “นักวัตถุนิยมกล่าวว่า จิตไม่มี เพราะไม่มีตัวตนที่จะมองเห็นได้ สมองต่างหากเป็นตัวสังขาร ไม่ใช่จิต ในฐานะที่ท่านเป็นพุทธศาสนิกชน ท่านจะอธิบายเขาอย่างไรในข้อนี้”

ตอบ “ถ้าอย่างนั้น ปัญญา ความรู้ก็ไม่มีละซิ เพราะไม่อาจจะมองเห็นได้ แท้ที่จริงจิตเป็นนามธรรมเช่นเดียวกับปัญญาและมีอยู่จริง แม้ไม่สามารถจะมองเห็นได้ก็ตาม สิ่งที่ไม่มีตัวตนนั้น จะหาว่าสิ่งเหล่านั้นไม่มีไม่ได้ เพราะสิ่งในโลกทั้งหมด เมื่อก้าวโดยย่อก็มีเพียง ๒ อย่างเท่านั้น คือ นามกับรูป รูปนั้นเราสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า ส่วนนามเราไม่สามารถสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า แต่ก็สามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทที่หก คือ ใจ เช่น ความสุข ความจำ และความทุกข์ แม้ไม่มีตัวตนที่จะมองเห็นได้ แต่ก็สามารถรับรู้ได้ด้วยใจ

การที่พูดว่า สมองเป็นผู้สังขารนั้น ถูกแล้ว หากแต่สังขารตามคำสั่งของจิต เช่นเดียวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือสมองกล ถ้ามนุษย์ไม่ป้อนข้อมูลลงไปให้มันก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะไร้วิญญาณ และสมองก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งของร่างกาย จึงไม่ใช่จิต ภายทั้งหมดรวมทั้งสมองเป็นวัตถุ ไม่ใช่นาม และทำตามคำสั่งของจิตอันเป็นตัวนาม คือเป็นผู้รับใช้จิตนั่นเอง ดังคำพังเพยของไทยที่ว่า “ใจเป็นนาย กายเป็น

ข่าว”

แท้จริง จิตกับสมองไม่เหมือนกัน สมองเป็นส่วนหนึ่งของกาย แต่เป็นเครื่องมือของจิต บางคนอาจจะค้านว่า “ถ้าไม่มีสมองสั่งงาน เช่น สมองพิการ หรือได้รับความกระทบกระเทือนจนสั่งงานไม่ได้ จิตก็ไม่มีอำนาจที่จะบังคับกายได้เลย จึงแสดงให้เห็นว่า สมองต่างหากเป็นตัวสั่งงาน ไม่ใช่จิต” ข้อนี้ขอตอบว่า “ก็เมื่อสมองอันเป็นเครื่องมือในการสั่งงานของจิตพิการเสียแล้ว จิตก็ขาดเครื่องมือในการสั่งงาน จึงไม่อาจบังคับกายได้ เพราะขาดเครื่องมือ ถ้าจะเปรียบให้เห็นง่าย ๆ ก็คือ กายอันประกอบด้วยประสาทรับรู้ต่าง ๆ เปรียบเหมือนสายโทรศัพท์ที่ต่อจากชุมสายโทรศัพท์ไปตามบ้านเรือนหรือสถานที่ต่าง ๆ สมองเปรียบเหมือนชุมสายโทรศัพท์กลาง, จิตเปรียบเหมือนพนักงานคุมสายโทรศัพท์กลาง ถ้าหากชุมสายโทรศัพท์เสียใช้การไม่ได้แล้ว แม้จะมีพนักงานปฏิบัติหน้าที่ ก็ไม่อาจติดต่อไปถึงทางเครื่องรับได้ เพราะชุมสายใช้การไม่ได้ ข้อนี้ฉันใดมนุษย์เราก็เหมือนกัน แม้ร่างกายส่วนอื่นไม่พิการ แต่ถ้าสมองพิการเสียแล้ว จิตก็สั่งงานไม่ได้ เพราะขาดเครื่องมือในการสั่งงาน”

๕. ถาม “ถ้าจิตมีจริงแล้ว ทำไมไม่อาจมองเห็นได้ หรือไม่อาจจับต้องได้ด้วยเครื่องมือใด ๆ ทางวิทยาศาสตร์?”

ตอบ “จิตเป็นนาม ไม่ใช่รูป จึงไม่อาจมองเห็นได้ เพราะไม่มีรูปร่าง ไม่มีกลิ่น ไม่มีสี ไม่มีเสียง และไม่กินที่อยู่ จึงไม่อาจจับได้ด้วยเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ใด ๆ แต่เป็นสิ่งที่มียู่จริง ซึ่งสามารถรู้ได้สังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา เช่น เมื่อดีใจ เสียใจ มีความโกรธ ความโลภ หรือ มีความสุข เพราะแสดงออกทางกายให้ปรากฏเช่นเดียวกับความรู้ แม้ไม่มีตัวคนก็เป็นของที่มีอยู่จริง เพราะแสดงออกมาให้ปรากฏว่ามีหรือไม่มี มี

น้อยหรือมีมาก โดยเฉพาะตัวเราเองย่อมรู้ชัดด้วยตนเอง เพราะจิตเป็นตัวทำหน้าที่จำ คิดนึก สั่งงาน เก็บกรรมและกิเลสเอาไว้ และท่านผู้มีความสามารถบางคนใช้พลังจิตหรืออำนาจจิตของตนสะกดคนอื่นได้ด้วย นอกจากนี้แล้ว ท่านผู้ได้อำนาจพิเศษบางท่านสามารถแสดงอำนาจจิตที่มหัศจรรย์ออกมาให้ปรากฏ เช่น ดักใจรู้ใจคนอื่น เป็นต้น”

๖. ถาม “ถ้ากรรมดีและกรรมชั่วมีจริง ทำไม บางคนทำชั่วกลับได้ดี แต่บางคนทำดีกลับได้ชั่ว?”

ตอบ “ปัญหาข้อนี้มีผู้สอบถามและสงสัยกันมาก จะต้องใช้หน้ากระดาษตอบยาวหน่อย เพราะมีประเด็นที่จะต้องพูดกันหลายแง่หลายมุม

กรรมดีกรรมชั่วมีจริงแน่นอน เพราะกรรมหมายถึงการกระทำ ถ้าทำดีก็จัดเป็นกรรมดี เรียกว่ากุศลกรรม หรือบุญกรรม ถ้าทำชั่วก็เป็นกรรมชั่ว เรียกว่าอกุศลกรรม หรือบาปกรรม

ผลของกรรมดีและกรรมชั่วมิใช่จริงคือ ใครทำดีก็ย่อมได้ดี ใครทำชั่วก็ย่อมได้ชั่ว เห็นกันอยู่เป็นจำนวนมากแม้ในปัจจุบัน เป็นเพียงแต่ว่า กรรมนั้นจะให้ผลเร็วหรือช้าเท่านั้น ในการพิสูจน์ผลของกรรมจะต้องใช้กาลเวลาด้วย เพราะกรรมบางอย่างให้ผลเร็ว กรรมบางอย่างให้ผลช้า กรรมบางอย่างให้ผลในชาตินี้ กรรมบางอย่างให้ผลในชาติต่อไป ดังนั้นจึงกล่าวกันว่า “กาลเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ผลของกรรม”

การทำกรรมเหมือนการปลูกพืช คือ บุคคลหว่านพืชชนิดใดชนิดหนึ่งลงไปก็ย่อมได้รับผลของพืชชนิดนั้น เช่น ปลูกถั่วไว้ ผลที่ได้รับก็ต้องเป็นถั่ว จะเป็นข้าวหรือเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ ปลูกอ้อยไว้ ผลที่ได้รับก็ต้องเป็นอ้อย จะเป็นข้าวโพดหรือเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ กรรมก็เช่นเดียวกัน เมื่อทำกรรมใดไว้ จะดีหรือชั่ว

ก็ตาม จะต้องได้รับผลของกรรมนั้น คือทำดีต้องได้ดี ทำชั่วก็ต้องได้ชั่ว เป็นเพียงแต่ว่าต้องใช้เวลาสำหรับกรรมบางอย่าง เพราะกรรมบางอย่างให้ผลช้า เช่น การศึกษาเล่าเรียนกว่าจะเรียนจบต้องใช้เวลาหลายปี จบแล้วก็ต้องหางานทำอีก เมื่อมีงานทำแล้วจึงจะได้เงินมาใช้ อันเป็นผลส่วนหนึ่งของการเรียน แต่กรรมบางอย่างเห็นผลเร็ว เช่น หุงข้าวในวันนี้ก็ได้รับผลในเวลาประมาณ ๑ ชั่วโมงในวันนี้

แต่คนบางคน ทำชั่วแล้วยังมีความสุข ความเจริญที่อยู่ ยังไม่ได้รับผลของกรรมชั่วที่ทำไว้หรือคนทำดีบางคนยังต้องได้รับทุกข์ทรมานเดือดร้อนอยู่ ยังไม่ได้รับผลกรรมดีที่ทำไว้ จึงมีคนไม่น้อยเข้าใจผิดไปว่า “ทำดีไม่ได้ดี ทำชั่วไม่ได้ชั่ว” ทั้งนี้ก็เพราะความซับซ้อนในกฎแห่งกรรมนั่นเอง คือการที่คนบางคนทำชั่วแล้วยังไม่ได้รับผลชั่ว ก็เพราะกรรมดีที่เขาทำไว้ยังให้ผลอยู่ แต่กรรมชั่วที่เขาทำอยู่ยังไม่ถึงวาระให้ผล แต่เมื่อใดกรรมดีของเขาอ่อนพลังลงหรือหมดไป กรรมชั่วที่เขาทำไว้จะต้องถึงวาระให้ผลอย่างแน่นอน หรือคนทำดี แต่ยังเดือดร้อนลำบากอยู่ และเมื่อใดกรรมชั่วของเขาอ่อนกำลังลง หรือหมดไป กรรมดีของเขามีพลังมากขึ้น เขาก็ย่อมได้รับผลดีอย่างแน่นอน

อีกอย่างหนึ่ง จะต้องเข้าใจเหตุและผลของกรรมดีและกรรมชั่วนั้น รวมทั้งสภาพจิตใจของคนที่ทำกรรมดีและกรรมชั่วนั้นด้วย จึงจะเข้าใจกฎแห่งกรรมชัดยิ่งขึ้น เพราะทุกสิ่งทุกอย่างต้องเกิดจากเหตุ เมื่อมีเหตุแล้วก็ต้องมีผล จึงควรทำความเข้าใจในเรื่องบุญบาปว่าคืออะไร ด้วย ทั้งบุญและบาปก็มีเหตุและผลของมัน เหตุของบุญก็คือการทำดี ผลของบุญก็คือความสุข ส่วนสภาพจิตใจของคนที่ทำบุญ ก็คือความสะอาดผ่องใสของจิต แต่เหตุของบาปก็คือการทำชั่ว ผลของบาปก็คือความทุกข์ ส่วนสภาพจิตใจของคนที่ทำบาปก็คือความเศร้าหมอง สกปรก

ของจิต

บางคนมองกรรมดีกรรมชั่วเฉพาะแต่ผลของมัน คือมองแค่ความสุขหรือความทุกข์เพียงฝ่ายเดียว แต่ไม่ได้มองเหตุของมัน หรือมองเฉพาะแต่เหตุของมัน คือการทำดีหรือทำชั่วเพียงฝ่ายเดียว ไม่มองผลของมัน หรือบางคนมองเฉพาะแต่เหตุกับผลของกรรม แต่ไม่ได้มองถึงสภาพจิตใจของคนที่ทำบุญหรือทำบาป จึงทำให้เห็นไม่ตลอดสาย ฉะนั้นจึงต้องดูให้ตลอดสาย จึงจะเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรมได้ชัด เพราะพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งเหตุผล หากปราศจากเหตุผลก็ไม่ใช่พระพุทธศาสนา

แท้ที่จริง ถ้าจะมองถึงสภาพจิตใจของคนที่ทำดีทำชั่วแล้ว คนทำดีและคนทำชั่วย่อมได้รับผลทันทีที่ทำกรรมนั้น ๆ คือจิตใจของคนที่ทำดีย่อมประเสริฐขึ้นในทันทีที่ทำดี ส่วนคนทำชั่วก็มีจิตใจต่ำลงในทันทีที่ทำชั่วนั้น แม้คนบางคนจะทำชั่วด้วยความเร่งรีบยินดี แต่จิตใจที่แท้จริงของเขานั้น เศร้าหมอง ต่ำทราม ลดคุณภาพลง ส่วนคนทำดีบางคน แม้จะมองดูว่าลำบากเหนื่อยยาก แต่จิตใจของเขาก็สะอาดและสูงขึ้น คนที่จิตใจต่ำทรามย่อมส่งผลออกมาเป็นความทุกข์ความเดือดร้อนอย่างแน่นอน ส่วนคนที่มีจิตใจสูงและสะอาด ย่อมส่งผลเป็นความสุขความเจริญอย่างแน่นอน

ฉะนั้น การเข้าใจในเรื่องกฎแห่งกรรม จำจะต้องพิจารณารอบคอบด้วย จึงจะสามารถเข้าใจได้ชัด”

๗. ถาม “ทำไม กรรมชั่วจึงไม่ให้ผลทันตาเห็น คนจะได้เลิกทำกรรมชั่ว ทำแต่กรรมดี?”

ตอบ “เพราะเป็นธรรมชาติในกฎแห่งกรรมอย่างนั่นเอง เนื่องจากกรรมบางอย่างให้ผลในชาตินี้ แต่กรรมบางอย่างให้ผลในชาติหน้าหรือชาติต่อไป เช่นเดียวกับการปลูกพืชและต้นไม้ คือ พืชบางอย่างให้ผลภายใน

ระยะเวลาเพียง ๓-๔ เดือน เช่น ข้าวและถั่ว เป็นต้น แต่พืชบางอย่างให้ผลนานกว่านั้น เช่น อ้อย และสับปะรด เป็นต้น ดินไม่บางอย่างกว่าจะให้ผลต้องใช้เวลาอย่างน้อย ๕ ปีขึ้นไป เช่นมะม่วงและมะพร้าว เป็นต้น แต่บางอย่างต้องใช้เวลานานกว่านั้นจึงจะให้ผล เช่น ตาล และไม้สัก เป็นต้น เราจึงไม่อาจจะเร่งผลของกรรมบางอย่างที่ยังไม่ถึงเวลาผลัดผลได้เลย”

๘. ถาม “ถ้าหากว่าคนทำชั่วตกนรกแล้ว ทำไม พระเทวทัตต์ ทำชั่วทุกชาติ แต่ยังคงกลับเกิดเป็นมนุษย์ได้ แล้วยังเกิดในตระกูลสูงด้วย?”

ตอบ “พระเทวทัตต์ไม่ได้ทำชั่วอย่างเดียว แต่ได้ทำดีไว้ด้วยทุกชาติ มากบ้างน้อยบ้าง ท่านจึงได้เกิดเป็นมนุษย์และเกิดในราชตระกูลด้วย เพราะการเกิดเป็นมนุษย์ได้และเกิดในตระกูลสูงย่อมแสดงให้เห็นว่านั่นเป็นผลของการทำความดี เพราะคนเรานั้นจะทำกรรมชั่วอย่างเดียว ไม่ทำกรรมดีเลย หรือทำกรรมดีอย่างเดียว ไม่ทำกรรมชั่วเลย แทบไม่มีเลย พระเทวทัตต์แม้ในชาติที่เกิดในสมัยพุทธกาลก็ได้บรรพชา บำเพ็ญความดีจนถึงกับได้ฌานสมาบัติ และมีอำนาจฤทธิ์ด้วย แม้เมื่อจวนจะสิ้นใจ ท่านก็ได้ระลึกถึงพุทธคุณ รู้สึกสำนึกความผิดของตน ด้วยการถวายกระดุกกางของตนแด่พระพุทธเจ้า ในขณะที่ถูกแผ่นดินสูบ ซึ่งการทำความดีของท่านในครั้งนี้เอง ท่านจึงได้รับพยากรณ์จากพระพุทธเจ้าของเราว่า ในอนาคตข้างหน้าโน้น พระเทวทัตต์จะได้สำเร็จเป็นพระปัจเจกพุทธะองค์หนึ่งพระนามว่า “อภิวุสสเถระ”

ถ้าเราเห็นใครทำชั่วแล้ว ก็อย่าเพิ่งเข้าใจว่าเขาไม่ทำดี หรือไม่เคยทำความดีไว้เลย หรือเราเห็นใครทำดีแล้ว ก็อย่าเข้าใจว่าผู้นั้นไม่เคยทำชั่วเลย แท้จริง มนุษย์เราทำชั่วบ้าง ทำดีบ้างสลับกันอยู่ เป็นเพียงแต่ว่า ใครจะทำอย่างใดมากน้อยกว่ากันเท่านั้น คนเราจึงเกิดมามีสุขบ้าง

มีทุกข์บ้างทุกคน เป็นเพียงแต่ว่า ใครจะมีสุขมากหรือทุกข์มากกว่ากันเท่านั้น”

๙. ถาม “ทำชั่วไว้แล้วจะไม่ให้กรรมชั่วนั้นตามทัน หรือจะหนีให้พ้นจากกรรมชั่วนั้นได้อย่างไร?”

ตอบ “คนทำกรรมชั่วแล้วจะหนีให้พ้นจากกรรมชั่วนั้นไม่ได้ หรือทำดีแล้วจะต้องการผลของกรรมดีที่ยังไม่มาถึงหรือยังไม่ผลัดผลนั้นก็ไม่ได้ จะขอร้องหรือขอผ่อนปรนต่อกรรมชั่วที่ทำไว้ก็ไม่ได้ เพราะกฎแห่งกรรมเป็นกฎธรรมชาติ ไม่ใช่กฎที่มนุษย์ตั้งขึ้น ถ้าเป็นกฎที่มนุษย์ตั้งขึ้นก็อาจจะได้รับการงดโทษหรือผ่อนปรน หรือยืดหยุ่นได้บ้าง

แต่อย่างไรก็ตาม กรรมชั่วที่เราทำไว้แล้วนั้น เราสามารถทำให้อ่อนพลังลงได้ โดยทำกรรมดีเพิ่มเข้าไปให้มาก ๆ กรรมชั่วก็จะอ่อนกำลังลง หรือตามเรามาไม่ทัน เพราะกฎแห่งกรรมมีอยู่ว่า “กรรมใดหนัก กรรมนั้นให้ผลก่อน ไม่ว่ากรรมนั้นจะเป็นกรรมดีหรือกรรมชั่ว ไม่ว่าจะกรรมนั้นเราจะทำก่อนหรือทำทีหลังก็ตาม” สมมติว่าคนผู้หนึ่งทำชั่วเอาไว้และกรรมชั่วนั้นยังไม่ทันให้ผล หรือให้ผลบ้างแล้ว แต่ยังไม่หมดพลัง ภายหลังจากผู้นั้นทำกรรมดีเข้าไปมาก ๆ และในขณะที่เดียวกันก็เลิกทำกรรมชั่ว กรรมชั่วที่ทำไว้นั้นจะอ่อนพลังลง หรือตามมาให้ผลไม่ทัน เพราะต้องรอคิวให้ผลตามลำดับหนักเบา และเพราะมีกำลังน้อยลง เปรียบเหมือนยาพิษ แม้จะร้ายแรงชนิดกินเข้าไปถึงความตาย แต่ถ้าเราเอาน้ำไปส่งไปในยาพิษนั้นมาก ๆ จนจืดจางลงไป ยาพิษนั้นก็กลายเป็นพลังลง หรืออาจจะกลายเป็นยาแก้โรคไปเสียก็ได้

อีกอย่างหนึ่ง กรรมที่ติดตามเรามาเหมือนสุนัขไล่เนื้อ ทันเหยื่อของมันเมื่อไร ก็กัดกินเหยื่อของมันเมื่อนั้น คือถ้าเนื้อตัวนั้นอ่อนกำลังลงหรือหยุดวิ่ง สุนัขที่ติดตามมาก็จะเข้ากัดกินเนื้อนั้นโดยพลัน แต่ถ้าเนื้อตัวนั้นมีกำลัง

ดี ทั้งวิ่งไม่ยอมหยุดและวิ่งได้เร็ว จนพันกำลัง การติดตามของฝูงสุนัข มันก็ปลอดภัยได้ เว้นไว้แต่ว่า มันเกิดวิ่งกลับหลังมาสวนทางกับฝูงสุนัขที่ไล่ติดตามมันมาเท่านั้น ความซั้วที่ติดตามเรามานั้นก็เช่นเดียวกัน ถ้าเราทำกรรมดีเข้ามาก ๆ และทำติดต่อกันอย่างไม่หยุด กรรมซั้วแม่ติดตามเรามากก็ตามมาทันยาก เพราะพลังมันอ่อน จึงตามมาไม่ทัน เว้นไว้แต่เราหยุดทำกรรมดีเหมือนอย่างเนื้อที่หยุดวิ่ง หรือเว้นไว้แต่เราทำความซั้วเพิ่มเข้าอีก ซึ่งเหมือนกับเนื้อวิ่งสวนทางเข้าไปหาฝูงสุนัขที่ไล่ติดตามมาเสียเท่านั้น

เพราะฉะนั้น กรรมซั้วที่เราทำไว้นั้น เราจึงสามารถหนีให้ห่างไกลหรือทำให้อ่อนกำลังลงได้ ด้วยการหยุดทำกรรมซั้ว แล้วทำกรรมดีเพิ่มเข้าไว้มาก ๆ กรรมซั้วนั้นก็ติดตามมาไม่ทัน และจะค่อยอ่อนกำลังลงในที่สุด เว้นไว้แต่กรรมซั้วนั้นเป็นอนันตริยกรรม เช่นฆ่าพ่อแม่ และฆ่าพระอรหันต์ เป็นต้น ซึ่งไม่มีกรรมอื่นใดที่จะลบล้างหรือสกัดการให้ผลของมันได้เลย”

๑๐. ถาม “มีอะไรเป็นเครื่องวัดว่ากรรมดีและกรรมซั้ว ให้ผลหนักหรือเบา มากหรือน้อย ไม่เท่ากัน ?”

ตอบ “สิ่งที่เป็นเครื่องวัดผลของกรรมว่า มีมากหรือน้อย มี ๓ อย่าง คือ

๑. วัตถุ
๒. ประโยค
๓. เจตนา

วัตถุ หมายถึง คน สัตว์ สิ่งของ หรือเรื่องที่เป็นตัวทำกรรม เช่น

ถ้าฆ่าคนหรือสัตว์ดิรัจฉาน คนหรือสัตว์ที่เราฆ่ามันจัดเป็นวัตถุของปาณาติบาต ผู้ที่เราฆ่ามันเป็นผู้มีความมากหรือเป็นผู้มีความน้อย เป็นสัตว์ใหญ่หรือเป็นสัตว์เล็ก ถ้าฆ่าผู้มีความดีมาก เช่น พ่อแม่ หรือพระสงฆ์ บาปก็มาก แต่ฆ่าผู้มีความดีน้อย เช่น โจร บาปก็น้อย ถ้าฆ่าสัตว์ใหญ่ เช่น ช้าง วัว ควาย

บาปก็มาก แต่ถ้าฆ่ามดหรือยุงบาปก็น้อย

ในการลักของเขา ถ้าของใหญ่หรือของน้อยแต่มีค่ามาก บาปก็มาก แต่ถ้าของที่ลักนั้นเป็นของน้อยหรือมีค่าน้อย บาปก็น้อย

ในการประพฤตินอกใจในกาม ถ้าประพฤตินอกใจในท่านผู้มีความดีมาก มีคุณธรรม เช่น พระภิกษุสามเณร บาปก็มาก ถ้าประพฤตินอกใจในท่านผู้มีความดีน้อยหรือคนซั้ว บาปก็น้อย

ในการพูดเท็จ ถ้าเรื่องที่พูดสำคัญเกิดความเสียหายมาก หักล้างประโยชน์คนอื่นมาก บาปก็มาก ถ้าเป็นเรื่องเล็กน้อย ไม่สำคัญหรือพูดเพื่อสนุก หัวเราะเล่น บาปก็น้อย

ในการเสพของมีนเมา ถ้าของที่เสพนั้นมีฤทธิ์มาก ร้ายแรง ทำให้มีนเมา หลงใหล ไร้สติได้มาก บาปก็มาก แต่ถ้ามีนเมานิดหน่อยทำลายสติสัมปชัญญะน้อย บาปก็น้อย

ประโยค หมายถึง ความพยายาม คือการกระทำทางกาย หรือทางวาจา ถ้าทำด้วยความพยายามมาก เช่นต้องติดตามกระทำความผิดนั้นเป็นวัน เป็นเดือน หรือเป็นปี บาปก็มาก ถ้าทำด้วยความพยายามน้อย เช่น ดบยุงแยะเดียว ไม่ต้องลงทุนลงแรงมาก บาปก็น้อย

เจตนา หมายถึง ความจงใจหรือตัวเจตนา เพราะการกระทำไม่ว่าเป็นการกระทำกุศลกรรมหรือทำอกุศลกรรมที่จะจัดเป็นกรรมส่งผลให้แก่ผู้ทำได้ จะต้องทำด้วยเจตนาหรือความจงใจ เช่น ถ้าฆ่าสัตว์ด้วย ไม่มีเจตนา ก็ไม่เป็นบาป หรือทำบุญด้วยไม่มีเจตนา ก็ไม่เป็นบุญ พระพุทธเจ้าจึงตรัสกฎแห่งกรรมในข้อนี้ไว้ว่า “เจตนาหํ ภิกขเว กम्मํ วาตมิ แปลว่า ภิกษุทั้งหลาย เรากล่าวการกระทำที่มีเจตนาว่าเป็นกรรม” ดังนั้น เมื่อพูดในด้านเจตนากันแล้ว ถ้ากระทำกรรมด้วยเจตนาที่รุนแรง คือทำด้วยโลภะ โทสะ หรือโมหะกล้า บาปก็มาก ถ้าทำด้วยเจตนาที่เบาบาง คือทำด้วยโลก

โกรธ หลง น้อย บาปก็น้อย

ฉะนั้น การจะตัดสินใจว่า การทำกรรม มีบาปน้อยหรือมาก ก็ขึ้นอยู่กับตัวประกอบทั้ง ๓ ประการดังกล่าวมา แม้ในการทำดี คือ ทำกุศลกรรมหรือทำบุญ ก็มีนัยตรงกันข้ามกับการทำบาป จึงไม่จำเป็นต้องชี้แจงอีก

๑๑. ถาม “ทำไม คนชั่วบางคนจึง ร่ำรวยและเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าในชีวิตและการทำงานมากกว่าคนทำดี ?”

ตอบ “เพราะเขาเคยทำความดีไว้มาก ในอดีตที่ผ่านมา ทั้งในชาตินี้และชาติที่ล่วงมาแล้ว ไม่ใช่เขาทำแต่กรรมชั่วเพียงอย่างเดียว เช่น คนทำชั่วบางคนขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ รู้จักบริหารงาน รู้จักบริโภค ใช้สอยสมบัติ และเลี้ยงพ่อแม่ของตน เป็นต้น แม้เขายังทำกรรมชั่วบางอย่างอยู่ เช่น โกงกิน ฉ้อราษฎร์บังหลวง และข้อที่สำคัญที่สุดคือกรรมชั่วของเขายังไม่ถึงเวลาให้ผล แต่กรรมดีที่เขาเคยทำไว้ก่อนหรือกำลังกระทำอยู่ กำลังให้ผลอยู่ ส่วนคนดีบางคนที่ยังต้องทุกข์ยากลำบากอยู่ทั้ง ๆ ที่ทำดี ก็เพราะเขาไม่ได้ทำกรรมดี แต่เพียงอย่างเดียว แต่ทำกรรมชั่วด้วย เช่น ตกอยู่ในอภายมุข ชอบเล่นการพนัน เกียจคร้าน ทำการงาน ไม่รู้จักรักษาทรัพย์ ไม่รู้จักใช้จ่าย และไม่ใช้ปัญญาในการดำเนินชีวิต และที่สำคัญที่สุดคือกรรมดีที่เขาทำไว้ยังไม่ทันให้ผล แต่กรรมชั่วที่เขาทำไว้ในอดีตหรือในปัจจุบัน กำลังให้ผลอยู่ ดังนั้น จึงทำให้เราพบว่า มีคนชั่วบางคนร่ำรวยและรุ่งเรืองกว่าคนทำดีบางคน

แต่เมื่อใดกรรมชั่วหรือกรรมดีที่เขาทำไว้ให้ผลแล้ว เขาจะต้องเห็นประจักษ์ด้วยตนเองอย่างแน่นอน เหมือนที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ในคัมภีร์ธรรมบทว่า

“แม้คนชั่วเห็นกรรมชั่วว่าดี ตลอดเวลาที่กรรมชั่วยังไม่ให้ผล แต่เมื่อใดกรรมชั่วให้ผล เมื่อนั้นเขาย่อมเห็นกรรมชื่อนั้นว่าชั่วจริง ๆ

แม้คนดีเห็นกรรมดีว่าไม่ดี ตลอดเวลาที่กรรมดียังไม่ให้ผล แต่เมื่อใดกรรมดีให้ผล เขาย่อมเห็นกรรมดีว่าดีจริง ๆ”

๑๒. ถาม “ถ้าตายแล้วเกิด ทำไมคนเราจึงระลึกชาติไม่ได้? ”

ตอบ “เพราะภพชาติปกปิดไว้ และเพราะการกระทำอื่น ๆ เป็นอันมากทับถมกัน อยู่ในจิตใจในปัจจุบัน แม้ภพนั้นก็ยังไม่ปรากฏว่า มีคนบางคนระลึกชาติได้ ซึ่งมีอยู่ทั่วโลก แม้ในสมัยปัจจุบัน

ไม่จำเป็นต้องพูดถึงเรื่องในชาติก่อน ซึ่งล่วงมานานแล้วเลยที่เราระลึกไม่ได้ แม้แต่เรื่องในชาตินี้เป็นจำนวนมากเราก็กลิ้ม นึกไม่ได้ ไม่ต้องพูดถึงอื่นไกล เมื่อเช้าวันนี้ เรากินข้าวมากี่คำ เราก็จำไม่ได้เสียแล้ว และไม่ตั้งใจจำด้วย จึงไม่จำเป็นต้องพูดถึงเรื่องในชาติก่อน”

๑๓. ถาม “คนที่ระลึกชาติได้ ต้องได้ฉานหรือเปล่า ?”

ตอบ “ไม่เสมอไป เพราะเท่าที่ปรากฏหลักฐานในปัจจุบัน คนที่ระลึกชาติได้โดยทั่วไป อยู่ในวัยเด็ก ล้วนแต่เป็นคนธรรมดาซึ่งไม่ได้ฉานสมาบัติอันใดทั้งสิ้น”

๑๔. ถาม “ทำชั่วแล้ว จะทำดีล้างชั่วได้หรือไม่ ?”

ตอบ “ไม่ได้, แม้จะทำพิธีล้างบาปก็ไม่ได้ เพราะทำกรรมอันใดไว้จะต้องได้รับกรรมนั้น แต่กรรมชั่วจะเบาบางลงได้ หรืออ่อนกำลังลงได้ ถ้าเราทำกรรมดีเข้ามา ๆ เปรียบเหมือนน้ำละลายความเค็มของเกลือให้เจือจาง”

๑๕. ถาม “ทำบุญแล้วอธิษฐาน กับทำบุญแล้วไม่อธิษฐาน อย่างไหนจะได้ผลดีกว่ากัน?”

ตอบ “ถ้าเราทำบุญแล้ว หวังจะให้บุญนั้นส่งผลให้ตามที่ตนมุ่งหมายไว้ ทำบุญแล้วอธิษฐานดีกว่า เพราะบุญนั้นจะให้เราสำเร็จเป้าหมายโดยเร็วได้ แต่ถ้าเราทำบุญหรือความดี

สรุปความ

แล้วไม่ได้หวังผลอะไร นอกจากเห็นว่ามันเป็นความคิดแล้วก็ทำ ก็ไม่จำเป็นต้องอธิษฐาน บุญที่เราทำไว้นั้น จะจัดคิวให้ผลของมันเอง

แต่อย่างไรก็ตาม ในการทำบุญแล้ว อธิษฐานนั้น ก็ควรอธิษฐานในขอบเขตที่เป็นไปได้ จึงจะได้รับผลตามที่ตนมุ่งหมายไว้ แต่ถ้าทำเหตุไม่สมกับผล หรือไม่สร้างเหตุแห่งการทำความดีบุญเลย แต่ต้องการผลเกินกว่าเหตุ หรืออธิษฐานพร่ำเพรื่อมากเกินไป (แบบคำกำไรเกินควร) ก็จะไม่ได้รับผลที่ต้องการ การที่จะได้รับผลของบุญตามที่ได้อธิษฐานนั้นก็ต่อเมื่อแรงบุญหรือพลังบุญที่ทำไว้เพียงพอ

ฉะนั้น พุทธศาสนิกชนจึงควรอธิษฐานเฉพาะเรื่องที่สำคัญและจำเป็นเท่านั้น ไม่ควรอธิษฐานพร่ำเพรื่อไปเสียทุกเรื่อง มิฉะนั้นแล้ว จะไม่ได้ผลในเรื่องที่หวังผลเกินกว่าเหตุ และจะเข้าลักษณะอ้อนวอน เหมือนอย่างศาสนาประเภทเทวนิยม ที่ถือพระเจ้าสร้างโลกทั้งหลายไปเสีย."

เพราะ ฉะนั้น ด้วยเหตุผล และหลักฐานที่แสดงมาทั้งหมดนี้ จึงขอยืนยันตามหลักพระพุทธศาสนา และข้อพิสูจน์ว่า กรรมดีกรรมชั่วมีจริง คนเราตายแล้วต้องเกิด ถ้าผู้นั้นยังมีกิเลสอยู่ และถ้าผู้ใดหมดกิเลสแล้ว เป็นพระอรหันต์ก็ไม่ต้องเกิดอีก แต่ได้เข้าสู่พระนิพพานอันเป็นที่สุด ไม่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอีก ส่วนผู้ที่ยังมีกิเลสที่ต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏอันไม่มีที่สิ้นสุดนั้น เมื่อตายจากชาติปัจจุบันแล้ว จะไปเกิดเป็นอะไร และอยู่ที่ใดนั้น ข้อนี้ย่อมขึ้นอยู่กับแรงเหวี่ยงแห่งกรรมดีและกรรมชั่วที่เขาทำไว้ ซึ่งจะส่งเขาไปเกิดในภพชาตินั้น ๆ

เรื่องกฎแห่งกรรมและตายแล้วเกิดใหม่นี้เป็นกฎธรรมชาติ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเชื่อและความไม่เชื่อของคนเรา เช่น ไฟเป็นของร้อน หรือดวงดาวในจักรวาลอื่น ๆ มีอยู่จริง ใครจะรู้เห็นหรือไม่ก็ตาม สิ่งเหล่านี้ก็ยังมีอยู่เหมือนเดิมตามธรรมชาติของมัน ไม่ได้หายไปเพราะความไม่เชื่อ และไม่ได้ปรากฏมีขึ้นเพราะความเชื่อของคนเรา แม้คนเราเมื่อตายจะไม่อยากเกิดก็ต้องเกิดอยู่นั่นเองถ้ายังมีกิเลสอยู่ เหมือนอย่างคนที่ไม่อยากตาย แต่ก็ต้องตายในที่สุด เพราะความตายเป็นกฎธรรมชาติ

แต่อย่างไรก็ตาม คนที่เชื่อว่า "ตายแล้วเกิดจริง บาปบุญมีจริงนรกสวรรค์มีอยู่จริง คนทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่วจริง" ย่อมดีกว่าหรือย่อมได้รับประโยชน์กว่าคนที่ไม่เชื่อเป็นอันมาก สวรรค์และนรกนั้นมีจริงแน่ เมื่อเชื่อว่าสวรรค์นรกมีจริงแล้ว คนเราก็ไม่ทำชั่ว ทำแต่ความดี ก็ย่อมไปเกิดในที่ที่ไม่ตกนรกแน่

ถ้าสมมติว่าสวรรค์และนรกไม่มีจริง คน
ที่ทำแต่ความดีก็มีความสุขในปัจจุบัน ไม่ต้อง
เดือดร้อน แต่คนที่ไม่เชื่อ แล้วไม่ยอมทำดี แต่
กลับทำชั่ว ย่อมมีแต่ขาดทุน คือเดือดร้อนใน
ปัจจุบัน

เมื่อนรกและสวรรค์มีจริง คนที่ทำชั่ว
ตายไปก็ตกนรก ไม่มีโอกาสขึ้นสวรรค์ได้ ในชาติ
นี้ก็ขาดทุน ชาติหน้าก็ขาดทุน เพราะทำชั่วไม่
ยอมทำดี ย่อมมีความทุกข์ความเดือดร้อน ส่วน
คนที่เชื่อแล้วทำดีนั้นย่อมมีแต่ทางได้ทั้งขึ้นทั้ง
ล่อง ทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

ยิ่งเรานับถือพระพุทธศาสนา ยึดมั่น
ในพระพุทธเจ้าด้วยแล้ว แม้เรายังพิสูจน์ไม่ได้
หรือยังไม่เห็นประจักษ์ด้วยตัวเอง ก็ควรเชื่อ
พระพุทธเจ้าไว้ก่อน เหมือนคนทั่วไปที่ยังไม่

เห็นเชื้อโรคด้วยตนเอง ก็จึงเชื่อหมอไว้ก่อนมัน
ดีกว่าไม่เชื่อ เพราะว่าการที่จะให้คนเรารู้เห็นหมด
ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้และในจักรวาลอื่น ๆ นั้น
ย่อมเป็นไปได้ยาก บางอย่างซึ่งสุดความสามารถ
ของเราก็ต้องเชื่อท่านผู้รู้ไว้ก่อน และเมื่อเราเชื่อ
อย่างมีเหตุผล ตั้งอยู่บนรากฐานของปัญญาแล้ว
แม้จะไม่เห็นประจักษ์ด้วยตา หรือไม่สามารถ
สัมผัสรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า แต่เมื่อ
ได้ปฏิบัติตามฐาน ฝึกรอบมจิตของเราแล้ว
หรือค้นคว้าเหตุผล ด้วยการใช้อุปมาใคร่ครวญ
หรือได้ประสบพบเห็นด้วยตนเองแล้ว ในที่สุด
สิ่งเหล่านี้ สภาพเหล่านี้จะปรากฏแก่เราชัดเจน
เพราะพระธรรมที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ดี
แล้วนั้น ย่อมพิสูจน์ด้วยเหตุผลและด้วยการ
ปฏิบัติ.

รายนามพวงหรีด

รายนามผู้ส่งพวงหรีดมาแสดงความเสียใจ

๑. พ.ต.ต. กมล ชโนวรรณ
๒. กมลชัย - วิไลลักษณ์ ภัทโรดม
๓. กร ทวีรังสี
๔. กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
๕. กฤษณา - อรรจนา เปี่ยมพงศ์สานต์
๖. พ.ท. กฤษดา - อารมณ จินดาลัทธ
๗. กลุ่มสตรีอาสาพัฒนา อ.ตาคี
๘. กลุ่มเพื่อน ปัญญากร
๙. กลุ่มเพื่อนพรพิสิษฐ์
๑๐. กลุ่มแม่บ้าน ต.สำโรงชัย อ.ไพสาลี จ.นครสวรรค์
๑๑. กว้าง - สมสมัย รอบคอบ
๑๒. ดร. กษมา วรวรรณ ณ อุทยาน
๑๓. กองการสังคมนาสงเคราะห์เอกชน กรมประชาสัมพันธ์
๑๔. การุณ - เพิ่มพูล กิตติสถาพร
๑๕. กำนัน - อบต.กลุ่มแม่บ้าน ต.โพธิ์ประสาท อ.ไพสาลี
๑๖. กิตติ ไกรสิงห์
๑๗. พล.อ. กิตติ - สุภาภรณ์ รัตนฉายา
๑๘. กุลธรรม กิตติจันทร์
๑๙. พล.อ.อ. เกษตร - คุณหญิง วันทนา โรจนนิล
๒๐. เกียรติชัย - ลักษณ์า ชัยเชาวรัตน์
๒๑. พล.ท. โกวิท - เพ็ญศรี พัทฒฆายาน
๒๒. น.พ. โกวิท กุตะคาม
๒๓. พล.ต.ต. ขรรชัย - สลิลดา อนันตสมบูรณ์
๒๔. คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย
๒๕. คณะกรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับสภาผู้แทนราษฎร
๒๖. คณะกรรมการอุตสาหกรรม สภาผู้แทนราษฎร
๒๗. คณะข้าราชการ อ.ตาคี
๒๘. คณะครู สำนักงานการประถมศึกษา อ.ไพสาลี
๒๙. คณะนักศึกษาศาสน์พระปกเกล้า รุ่นที่ ๒
๓๐. คณะแม่บ้าน หมู่ ๘ กก.กว้าง
๓๑. คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏธนบุรี

๓๒. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพฯ
๓๓. คณิสสร - ศจี นาวานุเคราะห์
๓๔. คณินิตย์ ปานสอน
๓๕. ครอบครัว ดันตระกูล
๓๖. ครอบครัวประดิวรรณ
๓๗. คำรณ ณ ลำพูน
๓๘. พล.อ. จตุฤทธิ์ - สุภา พรหมสาขา ณ สกลนคร
๓๙. พล.อ.อ. จรูญ วุฒิกัญจน์
๔๐. จเร รัฐประเสริฐ
๔๑. จันทร์ฉาย นาคะภากร
๔๒. จาตุรนต์ ฉายแสง
๔๓. พล.ต. จารึก - อรพินท์ อารีราชการณย์
๔๔. พล.ท. จารุกัทร เรื่องสุวรรณ
๔๕. จำลอง ครุฑขุนทด
๔๖. เจพี เจมส์ เซ็นทรัลบางนา
๔๗. เจริญ จรรย์โกมล
๔๘. ร.ต.อ. เฉลิม อยู่บำรุง
๔๙. ชนะศักดิ์ - มานิดา ยูวบูรณ์
๕๐. ชมรมชาวสทิงพระ
๕๑. ชมรมตาเพบ บ.เอไอเอ จก.
๕๒. ชมรมผู้ใหญ่บ้าน - กำนัน อ.ไพสาลี
๕๓. ชมรมหมู่บ้านริมปิงนิเวศน์ นครสวรรค์
๕๔. ชรินทร์ หาญสืบสาย
๕๕. ชโลมใจ กัลยาณมิตร
๕๖. ชวน หลีกภัย
๕๗. ชวลิต - พรทิพย์ บัวพะกุล
๕๘. พล.อ. ชวลิต - พันธุ์เครือ ยงใจยุทธ
๕๙. น.พ. ชัยเขนทร์ รัตนวิจารณ์ และครอบครัว
๖๐. ชาญ อัสวโชค
๖๑. พ.อ.(พ) ชาญชัย - อรุณฯ งามโกมุท
๖๒. ชิงชัย มงคลธรรม
๖๓. ชุติมา เลขา ส.ส.บุญชู พรรคประชาธิปัตย์

รายนามผู้ส่งพวงหรีดมาแสดงความเสียใจ

๖๔. ชุมพล เทียงธรรม
๖๕. ชูชีพ - ชูชาติ - วาณี หาญสวัสดิ์
๖๖. เชิด ถิรเกียรติคุณ
๖๗. โชคชัย ปัญจรุ่งโรจน์
๖๘. ไชยยศ สะสมทรัพย์
๖๙. ไชยา สะสมทรัพย์
๗๐. ไชมอน - อุไรรัตน์ อีโปโนเธิร์น
๗๑. พ.อ. จูติวัจน์ กำลึงเอก
๗๒. ณรงค์ โพธิวาสวารินทร์
๗๓. ด้วยความอาลัย จากน้อง ๆ พี่โต
๗๔. ด้วยรักและผูกพัน แม่ของลูก ๆ
๗๕. ด้วยรักและอาลัย
๗๖. ดารณี - วีรพล ทับแก่น
๗๗. สดาวุธ เตชะอุบล และครอบครัว
๗๘. คุณิต ปัทมาคม
๗๙. น.พ. เดชา สุขารมณ์
๘๐. เดโช - ทักษิณา สวานานนท์
๘๑. ดัน - ค้อย - ชิง - อร - ตีม
๘๒. ตรีกุล ศรียะพันธ์
๘๓. ไตรรงค์ สุวรรณศิริ และภริยา
๘๔. สถานีอนามัย อสม.หนองโพเหนือ
๘๕. ถาวร - จันทิมา เสนเนียม
๘๖. พ.ต.ท.ดร. ทักษิณ - คุณหญิง พจมาน ชินวัตร
๘๗. คุณหญิง ทิพยา ยิ่งพัฒนา
๘๘. เทคโนโลยีหมู่บ้านครู
๘๙. เทอดพงษ์ ไชยนันท์ และภริยา
๙๐. ธนภฤติ พัฒนศักดิ์กำจร และชาวบ้านเขานางด้อม
๙๑. ธนบดี - รัชฉัตร กุสินทร์เกิด
๙๒. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (สาขาพระราม ๔)
๙๓. ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาบางกะปิ
๙๔. ธรรมบุญ - รังสิมา หวังหลี
๙๕. ธรรมบุญ จุลมณีโชติ
๙๖. พล.อ. ธรรมรักษ์ - วนิดา อิศรางกูร ณ อยุธยา
๙๗. ธวัชชัย - วรณภา โสกาเสถียรพงษ์
๙๘. ธัตถล - รินดา บุนนาค
๙๙. ธีร์วัฒน์ ศิริวันสานต์
๑๐๐. เรียง มโนหรรทัด
๑๐๑. นทท.ร.ร.สท.ท.บ.ชุดที่ ๗๘

๑๐๒. นทท.ร.ร.สท.ท.บ. ชุดที่ ๗๘ (พวก ๔)
๑๐๓. นภาศิริ อิงคนารถ และครอบครัว
๑๐๔. นักเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๒๖
๑๐๕. นักเรียนนายร้อย จปร. รุ่น ๓๗
๑๐๖. นักศึกษา กศ.ป.ป.ภาคพิเศษ รุ่น ๑ ห้อง ๓ สถาบันราชภัฏธนบุรี
๑๐๗. นิดน้อย ศัลลบุตร
๑๐๘. นรนิติ เศรษฐบุตร
๑๐๙. นิพนธ์ พันธุ์วิชาติกุล
๑๑๐. นิยม วรปัญญา
๑๑๑. เนวิน - กรุณา ชิดชอบ
๑๑๒. เนาวรัตน์ ยุทธะนันท์
๑๑๓. บ. นิวออร์คฮินอ่อนและแกรนิต จก.
๑๑๔. บ. คาสลิน่า จก. (รามาทาวเฮ้าส์)
๑๑๕. บ. ฐานเศรษฐกิจ จก.
๑๑๖. บ. ดี - สเปมกรุ๊ป จก.
๑๑๗. บ. ไทยไชน่ามันฟอร์ซเมทัล อินเตอร์เนชั่นแนล จก.
๑๑๘. บ. นพวงส์ ก่อสร้าง จก.
๑๑๙. บ. นิวแมน จก.
๑๒๐. บ. เนชั่นแนล (ไทยแลนด์) จก.
๑๒๑. บ. แฟรงค์ - จิวเวลรี่ จก.
๑๒๒. บ. ยนต์ประติพัทธ์ จก.
๑๒๓. บ. หลักทรัพย์ยูไนเต็ด จก.
๑๒๔. บ. เอชาลอน จก.
๑๒๕. บ. เอเพ็กซ์ ประกันสุขภาพ จก.
๑๒๖. บ. เอื้อขนส่ง จก.
๑๒๗. บ. A.I.A จก.
๑๒๘. บ. I.B.U. จก.
๑๒๙. บ. กรุงเทพแทรกเตอร์ จก.
๑๓๐. บ. ทิวไดเร็ก จก.
๑๓๑. บ. บี อีส จก.
๑๓๒. บ. พิมเนศก่อสร้าง จก.
๑๓๓. บ. ริกไทเอ็นจิเนียริ่ง จก.
๑๓๔. บ. อาร์เต็ด จก.
๑๓๕. บ. แอ็ดทิวอาร์ท ครีเอชั่น จก.
๑๓๖. บ. โอเรียนเต็ลแกรนิต จก.
๑๓๗. บ. ไทยฟากรูป จก.
๑๓๘. บ. อาดิคาส (ประเทศไทย) จก.

รายนามผู้ส่งพวงหรีดมาแสดงความเสียใจ

- ๑๓๙. บจก. อินทีเรีย - เทคโนโลยี
- ๑๔๐. บมจ. เงินทุนหลักทรัพย์ เอส.จี. สีนเอเซีย
- ๑๔๑. บมจ. เงินทุนหลักทรัพย์ เอไอจี ไฟแนนซ์ ประเทศไทย
- ๑๔๒. บมจ. ธนาคารศรีนคร (สาขานครสวรรค์)
- ๑๔๓. พ.ต.ท. บรรยนิ ดั้งภากรณ
- ๑๔๔. ศ.ดร. บวรศักดิ์ อุวรรณโณ
- ๑๔๕. บัญชีจุฬา รุ่นที่ ๑๘
- ๑๔๖. พล.ต. บัณฑิต - ศิริพร พิริยาสัยสันต์
- ๑๔๗. ศ. บุญชนะ อัดถากร และท่านผู้หญิง
- ๑๔๘. บุญช่วย กุ๊กจินาพันธ์
- ๑๔๙. บุญพันธ์ แฉ้วฉณะ
- ๑๕๐. พล.ต. บุญเอื้อ ประเสริฐสุวรรณ
- ๑๕๑. บุรินทร์ หิรัญบุรณะ
- ๑๕๒. เบิร์ต - พีท - บุรินทร์
- ๑๕๓. ปกิต พัฒนกุล
- ๑๕๔. ประสิทธิ์ - อรพิน อาชีพสมุทร
- ๑๕๕. ประสิทธิ์ ชุลกษณะเดชา
- ๑๕๖. พ.ต.ท. ประสิทธิ์ พุดขาว
- ๑๕๗. พ.ต.ต. ประสงค์ - สัตตาวัลย์ มัชฌิมานนท์
- ๑๕๘. ประเสริฐ งามพันธ์
- ๑๕๙. ประเสริฐ เจียนิวัตต์
- ๑๖๐. ประดิษฐ์ ภัทรประสิทธิ์
- ๑๖๑. ประเทือง - ตระกูล คำประกอบ
- ๑๖๒. ประธานรัฐสภา
- ๑๖๓. ประพันธ์ - วนิดา ฐูประเทมีย์
- ๑๖๔. ดร. ประภา วิริยะประไพกิจ
- ๑๖๕. ปรีชา - ศรีวรรณ อรรถวิภังค์
- ๑๖๖. ปรีชา ศรีสง่า
- ๑๖๗. ปฤณ รัตนธวัช
- ๑๖๘. ปัญจะ เกสรทอง และภริยา
- ๑๖๙. ปิยะ อังกนันทน์
- ๑๗๐. ปีย์ - อารียา มาลากุล
- ๑๗๑. พล.อ. แป้ง - คุณหญิง ศิริรัตน์ มาลากุล
- ๑๗๒. พ่อและข้าราชการ สำนักเจรจาการค้าทวิภาคี
- ๑๗๓. เฟดิมชัย สะสมทรัพย์
- ๑๗๔. พงษ์ไพโรจน์ - ณิชกานต์ รัชตะทรัพย์
- ๑๗๕. พรรคความหวังใหม่
- ๑๗๖. พรรคประชากรไทย

- ๑๗๗. พิมศิลป์ ดาคดี
- ๑๗๘. พัชรรัตน์ ภัทรสิทธิ์พิทย์
- ๑๗๙. พล.อ. พัฒน์ - พูนสุข อัครนิบุตร
- ๑๘๐. พิชัย รัตนกุล
- ๑๘๑. พิเชษฐ์ พันธุ์วิชาติกุล
- ๑๘๒. พินิจ จันทรสุนทร
- ๑๘๓. พินิต - โฉมศรี อารยะศิริ
- ๑๘๔. พิชญ พลไวย์
- ๑๘๕. ร.อ. พีรฉัตร พานทอง
- ๑๘๖. พีระพันธ์ สาตีสฐวิภาค
- ๑๘๗. พวงรัตน์ อัครพิศิษฐ์
- ๑๘๘. เพื่อน วัฒนา
- ๑๘๙. เพื่อนกลุ่ม วันพุธ
- ๑๙๐. เพื่อนๆ จาก DELTA AIRLINE
- ๑๙๑. ไพจิตร ศรีวรรณ
- ๑๙๒. ไพฑูรย์ แก้วทอง
- ๑๙๓. ดร. ไพบุลย์ - พรนิภา ลิ้มปยอม
- ๑๙๔. พัน ศรีเมฆ
- ๑๙๕. พลฯ กัญญา นิโรจน์
- ๑๙๖. มนต์รี ดำนไพบุลย์
- ๑๙๗. มนูญ วัฒนโกเมร
- ๑๙๘. มลทล - อุดม ไกรวัตนุสสรณ์
- ๑๙๙. มอส - แนน
- ๒๐๐. พ.ต.อ. มาโนช จารักษ์
- ๒๐๑. มาโนช วัฒนาศรีโรจน์
- ๒๐๒. ศ. มารุต - คุณหญิง พันทิพา บุณนาค
- ๒๐๓. พ.ญ. มาลินี สุขเวชชวรกิจ
- ๒๐๔. มีชัย ฤชุพันธ์
- ๒๐๕. มูลนิธิและชมรมฆราวาสโรนด
- ๒๐๖. เมตตา - ดวงใจ พุ่มชูศรี
- ๒๐๗. ร.อ. เมธี - กษแก้ว ไตลังคะ
- ๒๐๘. แม่บ้าน หมู่ ๕ ต.สร้อยทอง
- ๒๐๙. แม่บ้านหนองหม้อ
- ๒๑๐. ยรรยง คุโรวาท
- ๒๑๑. พล.อ. ยุทธศักดิ์ - คุณหญิง อรพรรณ ศศิประภา
- ๒๑๒. ร.ร.หนองโพพิทยา
- ๒๑๓. รวมเจ็ด และครอบครัว
- ๒๑๔. รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

รายนามผู้ส่งพวงหรีดมาแสดงความเสียใจ

๒๑๕. ร้อย บก.ร. ๑ พัน.๔ รอ.
 ๒๑๖. ร้อย พล.ที่ ๓ ร. ๑ พัน. ๔ รอ.
 ๒๑๗. ระวี หิรัญโชติ
 ๒๑๘. รัตนา อนันต์นาคินทร์
 ๒๑๙. ร้าน ยูโต สปอร์ต
 ๒๒๐. ร้านดอกไม้ จุ่ม บางลำพู
 ๒๒๑. ร้านนานาภัณฑ์
 ๒๒๒. โรงสีไฟ ย่างฮงจิว อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
 ๒๒๓. โรงน้ำแข็งเฉลิมพล จ.ตราด
 ๒๒๔. โรงพยาบาลบางนา
 ๒๒๕. วสันต์ โทธิพิมพานนท์, วีระพงศ์ ริมะโยธิน
 ๒๒๖. วรรณรัตน์ ชาญนุกูล
 ๒๒๗. วฤทธิ - เกษกนก ไกรฤกษ์
 ๒๒๘. วัชรกิตติ วัชรโรทัย
 ๒๒๙. วันนิวัติ - จีระพันธ์ ศรีไกรวิน
 ๒๓๐. วันเพ็ญ - กำพล แก้วทองค์
 ๒๓๑. วิสาร เดชะธีราวัฒน์
 ๒๓๒. วิจิตร วิจิตรปัญญารักษ์
 ๒๓๓. รศ.ดร. วิชัย - อ. ดวงพร เทียนน้อย
 ๒๓๔. วิชัย - ปรานอม กฤษดาธารนทร์
 ๒๓๕. ดร. วิชัย - รศ. พยงค์ ดันศิริ
 ๒๓๖. พล.อ. วิชิต - ยุวภา บุญยะวัฒน์
 ๒๓๗. วิเชษฐ์ เกษมทองศรี
 ๒๓๘. วิทยา โลหะเวช
 ๒๓๙. วินัย เสนเนียม
 ๒๔๐. น.พ. วินัย สวัสดิ์วีร
 ๒๔๑. วิบูลย์ เลาทพงษ์ชนะ
 ๒๔๒. ดร. วิรุฬ เดชะไพบูลย์
 ๒๔๓. วิไล เลาสุขศรี
 ๒๔๔. พล.ต. วีระ - มาลี วัฒนสุข
 ๒๔๕. วีระ มุสิกพงศ์
 ๒๔๖. เวทิต สุทัศน์ ณ อยุธยา
 ๒๔๗. ศรีเทพ - จันทพร โกมุกบุตร
 ๒๔๘. ศรีสุข - จารุวรรณ จันทรางศู
 ๒๔๙. พล.อ. ศิริ - ประนอม ทิวะพันธุ์
 ๒๕๐. ศิริโชค โสภา
 ๒๕๑. ศิริลักษณ์ บันบัวรุ่งกิจ
 ๒๕๒. ศิริวรรณ ปราศจากศัตรู
 ๒๕๓. ศิวาล ชาลิตปรีชา
 ๒๕๔. ศิษย์เก่าสวนกุหลาบวิทยาลัย รุ่น ๑๐๓
 ๒๕๕. ศูนย์สภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย
 ๒๕๖. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กหนองโพ จ.นครสวรรค์
 ๒๕๗. ศูนย์อุตสาหกรรม แสนสุข
 ๒๕๘. เศรษฐศาสตร์ รุ่นที่ ๘ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
 ๒๕๙. สังข์ทอง ศรีเรศ
 ๒๖๐. สันต์ศักดิ์ งามพิเชษฐ์
 ๒๖๑. สันติ ดันสุหัส
 ๒๖๒. สันติ พร้อมพัฒน์
 ๒๖๓. สำนัก รพช. จ.นครสวรรค์
 ๒๖๔. สำนักกฎหมาย อัมพร กิติพร อนุพร และเพื่อน
 ๒๖๕. สำนักงาน คุณรีน โหยประดิษฐ์ AIA
 ๒๖๖. สำนักงานประถมศึกษา อ.หนองบัว จ.นครสวรรค์
 ๒๖๗. สำนักงานอุตสาหกรรม จ.นครสวรรค์
 ๒๖๘. สำนักวิจัยเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศ
 กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์
 ๒๖๙. พ.ต.อ. สิทธิชัย - वाสนา ภมรบุตร และครอบครัว
 ๒๗๐. สิทธิพร ขำอาจ (จำมี)
 ๒๗๑. สุขวิช - ผิวผ่อง รังสิตพล
 ๒๗๒. ม.ร.ว. สุขุมพันธ์ - สาวิตรี บริพัตร
 ๒๗๓. สุชาดา ภวานานนท์
 ๒๗๔. สุดารัตน์ เกษราพันธ์
 ๒๗๕. สุดดิพล สิ้นะวัต และครอบครัว
 ๒๗๖. สุทร วัลวัลย์
 ๒๗๗. สุทัศน์ - เขาวรัตน์ พลามุสนธิ์
 ๒๗๘. สุเทพ - ผุสดี วงศ์คำแหง
 ๒๗๙. สุเทพ - ศิริลักษณ์ รอดสการ
 ๒๘๐. สุนทร ชัยขวัญ
 ๒๘๑. สุพจน์ เดชอนันตชาติ
 ๒๘๒. สุภัทรา เจษฎ์เมธี
 ๒๘๓. สุรใจ - อุไรวรรณ ศิรินุพงศ์
 ๒๘๔. สุรชาติ ชำนาญศิลป์
 ๒๘๕. พ.ท. สุรพงษ์ ชำนิยันต์ และครอบครัว
 ๒๘๖. สุรพร ดนัยตั้งตระกูล
 ๒๘๗. สุรพล - อภิรดี ดันตราภรณ์
 ๒๘๘. สุวิทย์ คุณกิตติ
 ๒๘๙. สุรินทร์ - สมพร โอสธานุเคราะห์

รายนามผู้ส่งพวงหรีดมาแสดงความเสียใจ

- ๒๙๐. สุรินทร์ พิศสุวรรณ
- ๒๙๑. สุวัจน์ ลิปตพัลลภ
- ๒๙๒. สุวัฒน์ อิศราพฤกษ์, เสถียร บุญคงชู
- ๒๙๓. เสนาะ เทียนทอง
- ๒๙๔. เสริมศักดิ์ กาญจน
- ๒๙๕. น.พ. แสงชัย ศรีมาขจร
- ๒๙๖. โสภณ เพชรสว่าง
- ๒๙๗. สนธยา คุณปลื้ม
- ๒๙๘. พล.ต. สนั่น - ฉวีวรรณ ขจรประศาสน์
- ๒๙๙. สนั่น - สมจิตต์ เพชรบัณฑิต
- ๓๐๐. สภาผู้แทนราษฎร
- ๓๐๑. สภาองค์การนายจ้างแห่งประเทศไทย
- ๓๐๒. พล.ต. สมเกียรติ ดิชัยบุตร
- ๓๐๓. พล.ต.ท. สมควร - พ.ญ. สุภา หริกุล
- ๓๐๔. สมจินต์ - สุรกี สันถาวรภัย
- ๓๐๕. ดร. สมชัย - สุมล ฤชุพันธ์
- ๓๐๖. ม.ร.ว. สมโภชน์ - พวรรณ ชมพลและครอบครัว
- ๓๐๗. สมโภชน์ - พิศพรรณ อินทรานุกูล
- ๓๐๘. สมศักดิ์ เกียรติสุรนนท์
- ๓๐๙. สมศักดิ์ อนุกุล - สมนึก เตียวเวชสุวรรณ
- ๓๑๐. สมศักดิ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา - ภรรยา
- ๓๑๑. สมศิลป์ - สมจิตต์ ไสเจยยะ
- ๓๑๒. สมักร - สุรัตน์ สุนทรเวช
- ๓๑๓. สมาคมนักเรียนเก่า ปานะพันธ์
- ๓๑๔. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคชาติไทย จ.ชลบุรี
- ๓๑๕. สมาน - ทิพวรรณ เนื่องไชยยศ
- ๓๑๖. สรอรทด กลิ่นประทุม
- ๓๑๗. สราวุธ - ชวนพิศ ธรรมศิริ
- ๓๑๘. สวนพลู มูลเอวาร์ด
- ๓๑๙. สวัสดิ์ สาคริกานนท์
- ๓๒๐. สวัสดิ์ - มะลิ คำประกอบ
- ๓๒๑. หจก.ต.สุวรรณรัตน์

- ๓๒๒. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
- ๓๒๓. อส.กรมประชาสัมพันธ์ รุ่นที่ ๑๔
- ๓๒๔. พล.ต. อนันต์ - สุนีย์ เครือแก้ว
- ๓๒๕. พล.ต. อนันต์ - นิภา ยูสานนท์
- ๓๒๖. อนันตชัย - อุไร คุณานันทกุล
- ๓๒๗. อภิชัย กิตติวรัทย์กุล
- ๓๒๘. อรรคพล สรสุชาติ
- ๓๒๙. ศ. อรุณ - ศ. คุณหญิง ยงเยาว์ ชัยเสรี
- ๓๓๐. ดร. อังคณา ชาตบุตร
- ๓๓๑. อัญชลี วานิชเทพบุตร
- ๓๓๒. อาคม เอ่งฉ้วน
- ๓๓๓. ดร. อาทิตย์ - บุญนำ อุไรรัตน์
- ๓๓๔. พล.อ. อาทิตย์ กำลังเอก
- ๓๓๕. อานนท์ งามตระกูล และครอบครัว
- ๓๓๖. ร.อ. อาลัยกษณ์ อนุมาศ
- ๓๓๗. อาลัยรัก ชาวหนองโพ นครสวรรค์
- ๓๓๘. อาษา - ส่องแสง เมฆสวรรค์
- ๓๓๙. อำนาจ ยศสุข และครอบครัว
- ๓๔๐. อิทธิพล คุณปลื้ม และกลุ่มสวนกุหลาบ
- ๓๔๑. อุทัย พิมพ์ใจชน
- ๓๔๒. พ.อ. อุทิศ - กานต์ชนก สุนทร
- ๓๔๓. อุบลศักดิ์ บัวหลวงงาม
- ๓๔๔. อุไร วิทยกุล และครอบครัว
- ๓๔๕. พล.ต.(หญิง) อัญญา บุญยเลิศ
- ๓๔๖. เอกพร รักความสุข
- ๓๔๗. รศ.ดร. เอนก เหล่าธรรมทัศน์
- ๓๔๘. Acmen international Co., Ltd
- ๓๔๙. M.C.I. WORLDCOM
- ๓๕๐. PENDURUM
- ๓๕๑. Perry 's tailor (เพอร์รี่ เทเลอร์)
- ๓๕๒. PORTLAND U.S.A

รำลึกพระคุณ

ขอกราบขอบพระคุณแขกผู้มีเกียรติทุกท่าน ที่ได้กรุณา
สละเวลาอันมีค่าของท่านมาร่วมในงานสวดพระอภิธรรม ตลอด
จนกรุณามาเป็นเจ้าภาพ อีกทั้งบริจาคปัจจัยร่วมทำบุญ รวม
ทั้งส่งพวงหรีดมาเคารพศพ และได้มาร่วมในพิธีพระราชทาน
เพลิงศพ นับเป็นเกียรติอันสูงส่งแก่ผู้วายชนม์และครอบครัว
เป็นอย่างยิ่ง

ในนามของครอบครัว ส.ส.วิจิตร แจ่มใส ขอกราบ
ขอบพระคุณและซาบซึ้งในไมตรีจิตของทุกท่าน และคาดว่า
หากดวงวิญญาณของผู้วายชนม์รับทราบ คงจะมีความซาบซึ้งใจ
เช่นกัน

ขอกุศลกรรมนี้ โปรดตอบสนองให้เกิดแต่สรรพมงคล
บุญกุศลต่อทุกท่านตลอดไป

ครอบครัวแจ่มใส

